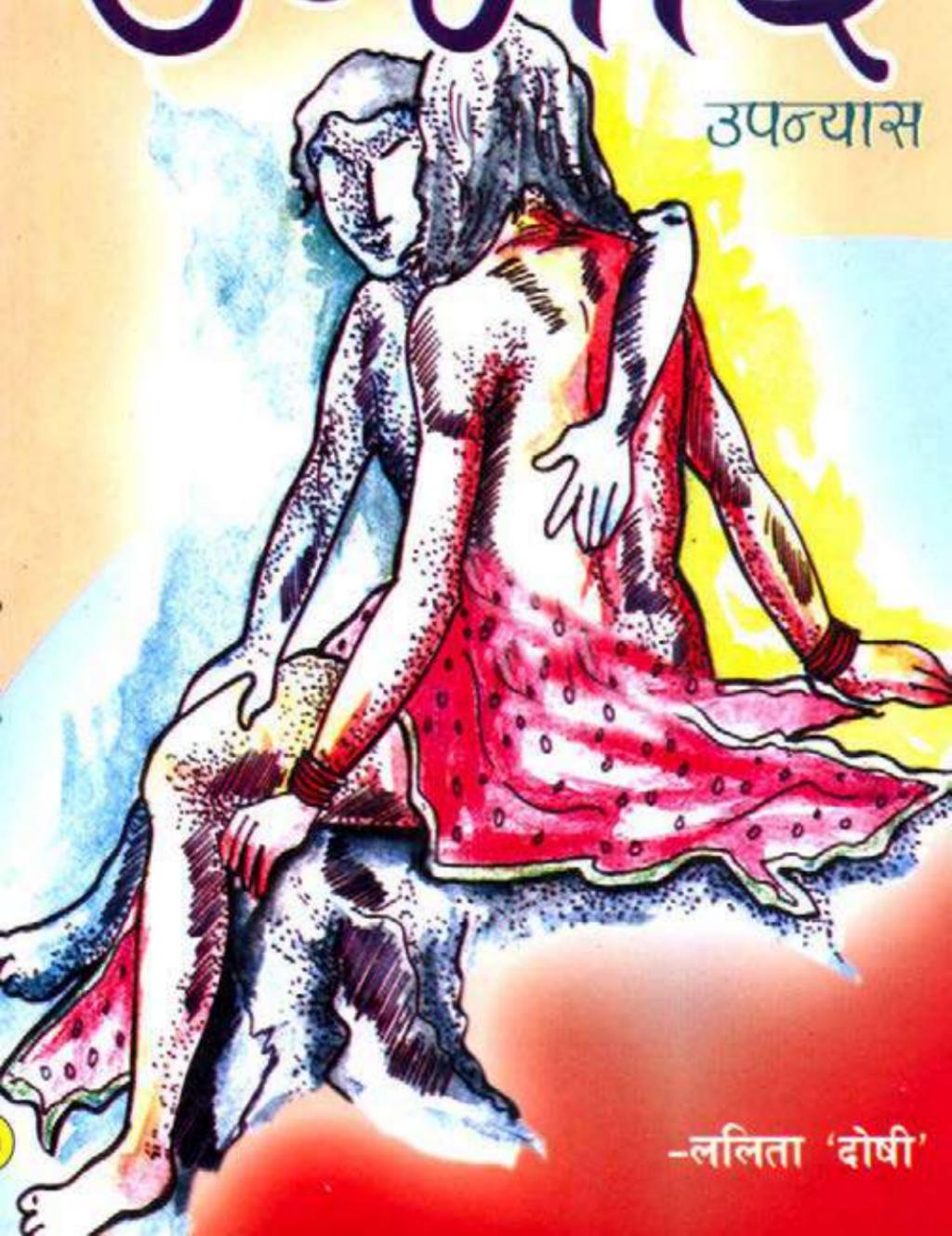

ହେଠମାଦ

ଉପନ୍ୟାସ

-ଲଲିତା 'ଦୋଷୀ'

Digitized By:

साझा शिक्षा ई-पाटी
OLE NEPAL

www.pustakalaya.org

www.olenepal.org

उन्माद

उपन्यास

लेखिका:

ललिता 'दोषी'

प्रकाशक
डीकुरा पब्लिकेशन

कृति	:	उन्माद
लेखक	:	ललिता 'दोषी'
संस्करण	:	प्रथम, २०६६
मूल्य	:	रु. १५/-
प्रकाशक	:	डीकुरा पब्लिकेशन

पत्रचार गर्ने ठेगाना :

डीकुरा पब्लिकेशन

पो.ब.न. २१७३२, काठमाडौं, नेपाल

फोन : ०१-२०४४३७९, ९८४९५२९८९२

उपचारकाको लाइ वितरण :

एवरेष्ट बुक डिस्ट्रीब्यूटर्स

फोन : ९८४९४५२६०६

समर्पण आमालाई

आदर्शकी प्रतिमूर्ति कोमल मनकी धनी
गाएर सकिन्न करौ ! तिम्रो त्यो जीवनी
तिमी बाँच अभै बाँच देउ आशिषका घडा
तिम्रो कोखको लाज राख्यू बनी माटो उर्वर !

उन्माद उपन्यासमा डुबुल्की मादा

'उन्माद' लिलिता दोषीद्वारा लिखित शिक्षा र सन्देशले भरिएको उपन्यास हो । आदर्शवादी रोमाण्टिक धाराको यस उपन्यासमा उपन्यासकारले आफ्नो उद्देश्य प्राप्त गर्नेमा सफलता हासिल गरेकी छन् । आजको उच्च वा उच्च मध्यमवर्गीय तथाकथित अभिजात समाजका विकृतिहरूलाई लिलिता दोषीले भावुक र मार्मिक बनाएर प्रस्तुत गरेकी छन् । त्यस वर्गबाट विभिन्न नमूना पात्रहरूको संकलन गरेर उपन्यासमा तिनलाई पात्र बनाई तिनको चरित्र चित्रण गरेकी छिन् । आदर्श र अनादर्श पात्रको चित्रण गर्नु, तिनको द्वन्द्व प्रस्तुत गर्नु, तिनका आडम्बरी जीवनको प्रस्तुति र अन्त्यमा ती सबै पात्रहरूको आ-आफ्नो कर्मअनुसारको अन्त्य उपन्यासमा कौतुहलतापूर्वक प्रस्तुत गरिएको छ ।

उपन्यासमा शालु, कान्छी र आकाश जस्ता आदर्शबाट कहिल्यै च्युत नहुने पात्र छन् भने निमेष, मौमसी, फिरोज आदिजस्ता बाटो विराउने पात्र पनि छन् । लेखिकाको उद्देश्य भने प्रत्येक पात्रभित्र रहेको मानवीय आदर्शको खोजी गर्नु रहेको छ । यो लेखिकाको सामाजिक दृष्टिले एक दायित्वपूर्ण कार्य हो र सराहनीय पनि । सामाजिक अध्ययनका दृष्टिले पनि यो उपन्यास उपयोगी हुन सक्छ । अन्त्यमा असल पात्र त आफ्नो असलपनले प्रभावकारी रहिरहेकै हुन्छ, खराब पात्रलाई पनि उपन्यासकारले असल परिणतिमा पुऱ्याएकी छन् । तिनीहरूले आफ्नो अज्ञानमय पूर्वजीवनप्रति पश्चाताप गर्दछन् र भविष्यमा असल जीवनतर्फ ढोहोरिन्दछन् ।

उपन्यास परम्परागत शैलीमा लेखिए पनि कथावस्तुको संयोजन चरित्र चित्रण सहज प्रस्तुतिले गर्दा आजको एक खास वर्गको जीवनको चित्रण गर्न सफल छ । तथाकथित अभिजात वर्ग र तिनका सामन्ती सोचले गर्दा उत्पन्न भएका विकृति एकातिर यसको विषय बनेको छ भने अकातिर सुरासुन्दरी र लागु पदार्थको दुर्व्यसनले समाजलाई कति जर्जर तुल्याउँछ भन्ने कुराको मार्मिक चित्रण गरिएको छ । ठाउठाउमा भावुकताको आधिपत्यका कारण पाठकसमेत भावुकताको प्रभावमा बगेर आँखा रसाउन बाध्य हुन्छ । उपन्यास यस रूपमा निकै सफल भएको छ । यसका अन्य सफलता पनि छन् । यसको भाषा सरल छ । सिनेमा हेरेकै, कथानक प्रवाहमय बनेर गएको छ । पाठकले कथामा अल्मिलनु पैदैन, कथानकले पाठकलाई तानेर लान्छ । थालनीदेखि अन्त्यसम्म उपन्यास रोचक छ । बौद्धिकताको भारी नबोकेर यसले सरस कौतुहलमय ढङ्गबाट आफ्नो कुरा भन्छ । उपन्यासमा कुलतका विरुद्ध एक अभियान जस्तै चलाइएको छ । त्यसैगरी पुरुषले गर्ने नारीको शोषण पनि

प्रमुख मुद्दाका रूपमा उठाइएको छ । त्यति मात्र होइन आजका कतिपय नारीहरू आफ्ना क्रियाकलापद्वारा भ्रमवश र विवशतावश पनि दुर्घटसन र पुरुष अन्यायको शिकार हुन पुग्छन्, जसले उनीहरूको जीवन विधोलिन्छ, अवसादभ्रष्ट बनाइदिन्छ । तीमध्ये प्रायः परिस्थितिसित मुकाबला गर्दै नयाँ जीवन थाल्दछन् । यसले नारीवादी सन्देश पनि राम्ररी दिएको छ ।

लेखिकाको सबभन्दा बलियो पक्ष के छ भने, आज एउटा अपसंस्कृतिलाई अङ्गालेर बाँच्दा जुन खोको गर्वको देखावटीपन छ, त्यसप्रति उपन्यास सहमत छैन । प्रेम र त्यसको खोकोपन, संस्कृति र विलासिता अनि यी सबका नाउँमा हुने विभिन्न प्रकारका शोषणहरू विरुद्ध आवाज उठाइएको छ, यिनको वास्तविकता र भ्रमलाई छुद्याएर देखाइएको छ । अनि भ्रममा बाँच्नेहरूको दुखद परिणाम पनि छलझ पारिएको छ । एउटा पाठकले यसबाट धेरै करा सिक्न सक्छ, धेरै सन्देश लिन सक्छ ।

अभिजात वर्गका यी पात्रको खोकोपन र हिलोमा कमल फुलेभै 'शाल' जस्ता पात्रको आदर्श, शान्त र सफल जीवनको तुलना गरेर लेखिकाले जीवनका आडम्बरहरू क्षणिक हुन्छन् भन्ने सन्देश दिएकी छन् । विलासिता प्रेम होइन यो हामी यस पुस्तकमा पाउँछौं भने, वास्तविक प्रेमले मानिमलाई बदलिने तागत पनि राख्दछ भन्ने सन्देश पनि हामी यसै उपन्यासद्वारा ग्रहण गर्दछौं ।

यस अर्थमा 'उन्माद' एक निश्चल, निःस्वार्य, त्याग, बलिदान र आत्मिक अनि आदर्श प्रेमको पक्षमा रहेको उपन्यास हो । त्यसकारण यसलाई प्रेमका विभिन्न रूप दर्शाउने, प्रेम-त्रिकोणको उपन्यास पनि भन्न सकिन्छ । फिरोज, आकाश र शालुको सम्बन्धलाई नमुनाका रूपमा हेर्न सकिन्छ ।

उपन्यासले एउटा खास समुदायको जीवनका विभिन्न पक्षहरू प्रस्तुत गरेको छ, जसबाट कति पाठक अनभिज्ञ पनि रहेका हुन सक्छन् । यस अर्थमा यसले एक वर्गको जीवनको ज्ञान हामीलाई जानकारी दिएको छ ।

सरल र बगेको शैलीले गर्दा अनि कथावस्तुको राम्रो विकासका कारण उपन्यास लोकप्रिय बन्ने आशा गर्न सकिन्छ । यो उपन्यासको कथा अत्यन्त रोचक हुनाले यसमा एक सफल फिल्म वा टेलिश्रृङ्खला पनि बन्न सक्छ भन्ने मलाई विश्वास छ ।

अन्त्यमा पाठकमा यो उपन्यास एकदम लोकप्रिय हुनेछ भन्ने शुभकामना दिन चाहन्छ । यो उपन्यास, नरोकिएर पढिसिध्याएँ । अन्य पाठकले पनि यसैगरी पढ्ने कामना गर्दछु ।

आफ्नो भनाइ

जीवनका विविध घुम्तीहरू पार गर्दै म यहाँहरूसामु आफ्नो आठौं कृति 'उन्माद' लिएर उपस्थित भएकी छु । आशा छ, मेरा प्रिय पाठकवृन्दहरूले मेरो अन्य कृतिलाई जस्तै यस उपन्यासलाई पनि अवश्य माया गर्नुहुनेछ ।

मैले यो उपन्यास युवावर्गकै लागि लेखेकी हुँ । आफूले देखेसुनेका घटनाहरूलाई मैले टपककै टिन खोजेको छु । कथालाई सिंगार्ने क्रममा कतै-कतै काल्पनिक शब्द भएपनि यी घटनाहरू धेरैजसो वास्तविक नै हुन् । ती पात्रहरूको कथाव्यथालाई उतार्न म कतिसम्म सफल भएँ या भइँ यसको जिम्मा लगाउने काम प्रिय पाठकहरूलाई नै सुन्धेकी छु ।

'दोषी' उपनामलाई लिएर उठ्ने प्रश्नहरूको सवालमा चाहिँ म यति नै भन्नु, मैले थाहा पाएदेखि आफ्नो स्वार्थको लागि अरुको खुसी रेटेभैं पटककै लाग्दैन । आफूले प्रचण्ड गर्मी सहेर अरुलाई छहारी दिँदा पनि भोग्नुपरेका पीडाहरू आफ्नै ठाउँमा छन् । यही पीडाहरू पोख्ने क्रममा मै म प्रिय पाठकहरूको प्रिय लेखिका बन्न पुगेछु ।

जीवन भनेको यस्तै हो । प्रत्येकको जीवनमा उकाली ओरालीहरू आइरहन्छन् । आज भने मैले सगरमाथा टेकेको अनुभूत गरेकी छु, किनकि मैले आफ्नो उपन्यासको पानामा वरिष्ठ साहित्य साधक डा. धुवचन्द्र गौतमलाई सजाउन पाएकी छु । म यति विग्न खुसी छु जसको लेखा जोखा नै छैन । मेरो बच्चादेखिकै रहर थियो वहाँलाई नै उपन्यासमा भूमिका लेखाउने वहाँले मेरो रहरलाई सहर्ष स्वीकार गर्नु भयो । म वहाँको यो गुणलाई आजन्म भुले छैन ।

मैले जति नै अगाडि पाइला चाले पनि म आफ्नो प्रथम पाइला टेकाउने वरिष्ठ साहित्य साधकज्यूहरूमा कृष्णप्रसाद पराजुली, डा. ओमवीर सिंह बस्न्यात र इन्दिरा प्रसाईलाई कदाचित भुलेछैन ।

मलाई प्रेरणा दिने यति विधून साहित्य साधकज्यूहरू हुनुहुन्छ । म धर्म संकटमा छु कसको नाम लेखौं कसको नाम छोडौं । त्यसैले मैले एकपाटो रोज्न बाष्य भएँ । मेरो साहित्य रूपी सन्तानलाई सही मार्ग देखाउदै भूमिका र समीक्षा लेखिदिदै मलाई हौसला प्रदान गर्नुहुने वरिष्ठ

साहित्य साधकज्यूहरुमा रमेश विकल, जनकवि केसरी धर्मराज थापा, गोपिकृष्ण शर्मा, केशव सुवेदी, चुडामणी रेम्मी, मुक्तिनाथ शर्मा (नेउपाने) कलाधर काफ्ले, ज्ञानुवाकर पौडेल, मोहन दुवाल, श्री ओम श्रेष्ठ रोदन, ब्रह्मप्रिय प्रेमस्वरूप, श्यामप्रसाद अर्याल, डा. खगेन्द्र प्रसाद लुइटेल, तिलकप्रसाद लुइटेल, अर्याल, अर्जुन विरक्ति, यादव भट्टराई, नवराज रिजाल, बी. के पाल्पाली, अरुण खत्री नदी, विजयराज आचार्य, विश्व सिंग्देल, छवीरमण सिल्वाल, दिपेश चौलागाई, ज्ञानेन्द्र विवश यहाँहरु सम्पूर्णप्रति म हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

साहित्य लेखनका लागि मलाई हरक्षण साथ दिने रव. बाबा कुलबहादुर (गजुरेल) क्षेत्री, आमा सूर्यकुमारी क्षेत्री, श्रीमान टेकबहादुर (खरेल) खत्री, बाबु गंगा खरेल, सम्पूर्ण दिज्यूहरु, दाज्यूहरु, नेत्रबहादुर क्षेत्री, डा. राज क्षेत्री, सुरेश क्षेत्री, डा. दिनेश क्षेत्री (भाइ), गोविन्द सुवेदी, शेरबहादर के.सी, भाष्कर सुवेदी, पुरेन्द्र शर्मा (भिनाज्यूहरु), छोराहरु आकाश खरेल, क्षितिज खरेल, सम्पूर्ण आफन्तहरुप्रति र नेत्रहीन साथीहरु सुरेश राजभण्डारी, ओमप्रकाश बज्जाडे, उन्माद उपन्यासलाई सम्पादन गर्नुहुने कृष्ण पौडेल, कम्प्युटर गर्नुहुने प्रवीण बुढाथोकी, लक्ष्मी श्रेष्ठ, आवरण गर्नुहुने हरिकृष्ण बस्ताकोटी, कुश्माखर पाण्डेय, गोपाल गैरे सबैप्रति र प्रकाशनको जिम्मा लिएर तपाईंको हातसम्म पुस्तक पुन्याउने डीकुरा प्रकाशनका प्रति हार्दिक कृतज्ञ छु ।

र, हरेक पक्षमा अपनत्व र सदभावनाका साथ गम्भीरतापूर्वक सल्लाह र सुफाव दिनुहुने बहुचर्चित साहित्यकार पुण्यप्रसाद प्रसाईका प्रति हार्दिक आभार ।

अन्त्यमा पाठकको मायामा नै आफ्नो अस्तित्व जोगिने हुँदा यहाँहरुको यस्तै मायाको अपेक्षा गर्दछु ।

म यो पुस्तक मेरी ममतामयी आमा सूर्यकुमारी क्षेत्रीमा समर्पण गर्दछु ।

- ललिता 'दोषी'
बुद्धनगर, काठमाडौं
मिति : २०६४ पुस २३

एक

कारको हर्न सुनेपछि मस्त निद्रामा परेकी कान्धी जन्याकजुरुक उठेर गेटमा पूगिन् । गेट खोलेपछि कार घरभित्र पस्यो । कार घरभित्र पसेको धेरैबेर भइसकदा पनि शालु सधौंभैं दिदी भन्दै बुरुक्क उफ्फदै निस्किनन् । मालिक र मालिकी कारबाट बाहिर निस्कदै लवराएको स्वरमा भने, 'हेर कान्धी, अब हामी शालु पनि ठूली भइन् । आजदेखि त पिउन पनि सिकिन् । नपत्याएर आफै हेर' भन्दै उन्मत्त हाँसो हाँस्तै घरभित्र पसे । मालिक र मालिकीको कुराले कान्धीको हृदय नै छिन्नमिन्न भयो । आँखाबाट बर्वरी आँसु भाँदै मूर्तिभैं उभिरहिन् ।

'शालु मैयाँसापलाई भिक' भन्ने डाइभर चन्द्रकान्तको बोलीले भसदूरा भई कान्धीले शालुलाई कारबाट बाहिर निकालिन् । शालुले कान्धीलाई अड्गालो हाल्दै भनिन्, 'दिदी टाउको दुख्यो । खुटा पनि टेकिदैन, अब के गरौ?' कान्धीले चुपचाप शालुलाई ढोन्याउदै कोठामा ल्याएर पलडमा सुताइन् । शालुको जुत्ता खोलेर कोठाबाहिर राखिदिइन् । कान्धीको आँखाबाट भरेको आँसु रोकिएको थिएन । शालुले 'ऐया, टाउको दुख्यो' भन्दै लामो सुस्केर हालिन् । कान्धीले पलडमा बसेर शालुको टाउको आफ्नो काखमा राखेर मिचिदिइन् । तर ओठ चल्न सकेन । शालुले दिदी नबोल्नको कारण बुझेर भनिन्, दिदी तपाईं त कुरा नै नबुझी रिसाउनुभयो । आफ्नो हात दिदीको आँखामा पुन्याउदै भनिन्, 'अहो! रुनु पनि भाएछ । साँच्च मैले रक्सी पिएकी होइन । कसले मेरो खानेकुरामा के मिसाहिदिएछ । मलाई पत्तो छैन । दिदी नरुनोसु, साहै गाहो भएको छ, बत्ती निभाएर जानोसु ।'

कान्धी बत्ती निभाएर आफ्नो कोठामा आई, डड्गडूरा ओढ्यानमा पछारिइन् । आफलाई थाम्न नसकेर धुँक-धुँक गरी रोइन् । आँखामा विगत र वर्तमान चलचित्रभैं नाचिरहयो । आफूलाई घरबाट निकालेपछि फुपूले बच्चा स्याहार गर्न र घरको काम गर्न भनेर दीपक र उर्मिलाको घरमा ल्याएर छोडिदिइन् । त्यतिखेर शालु अठार दिनकी मात्र थिइन् भने कान्धी बीस-बाईस वर्षकी थिइन् । शालु तीन पुगेर चार वर्षमा लाग्दा उर्मिलाले सुजनलाई जन्माइन् । शालु र सुजन दुवै कान्धीकै पोल्टामा हुक्कै गए । कपण्डोलमा टन्न पुख्यौली सम्पति भएका दीपकले सानै उमेरमा अधिकृत पास गरेको भए पनि अधिकृतको जागिर छोडी व्यापारमा लागे । व्यापारमा लागेपछि उनको रहनसहन, बोलीचालीमा विस्तारै परिवर्तन आउन थाल्यो । व्यापारमा राम्रो फाइदा भएकोले चाबहिल र कुलेश्वरमा जग्गा किनी भाडामा लगाउनकै लागि घर बनाए । घरभाडा मात्रै मासिक चालिस-पचास हजार आउने भएकोले उनीहरूलाई

पैसाको कमी थिएन। त्यसमाधि व्यापारवाट आउने पैसा छुट्टै थियो। दीपकका बाबु-आमा सानैमा मरेका हुनाले दीपक, उर्मिला नै पूर्ण स्वतन्त्र थिए। उनीहरूले साँझको खाना घरमा खाएको त्यति याद छैन कान्छीलाई। होटेल, रेष्टराँ, पार्टी आदिमै आधारात वित्त्यो र वित्त्यां पनि। मनलागदा घर आउँछन् त मन नलागदा घर आउँदैनन्। शालु र सुजन सानोमा विरामी पदां कान्छीले कति रात आँखा भिमिकै नगरी पनि विताइन्, त्यो आफ्नै ठाउंमा छ। सबै परिवारको तुलनामा शालु ज्यादै सबेदनशील छिन्। शालु र सुजन दुवैलाई कान्छीले हुकाएकी भए पनि कान्छी शालुलाई आफ्नै मुटुझै प्यारो गर्दिन्।

शालु कान्छीकै मायालु काखमा हुर्किन, बढिन्। बाबु सम्पन्न भएको हुँदा उनले अभाव देखुसम्म पनि परेन। अभाव र पीडा भनेको के हो, उनले कान्छीदिदीले भनेका कथाहरूमा मात्र सुनिन्। शालु कथाका पात्रहरूको दुख सुन्दा पनि चिन्तित हुने भएकीले कान्छीले उनलाई दुखका कथाहरू सुनाउन पनि छोडिन्। शालुको सानो मस्तिष्कले केवल यही सोच्यो। संसार त धेरै सुन्दर रहेछ। सबै सम्पन्न र खुसी रहेछन्। मानव आर्तनादको त पतै भएन शालुलाई।

यहाँसम्म कि आफ्नै घरमा बसेकी, सुन्दर आँखा र बान्की परेको अनुहार भएकी आफूलाई आफ्नै मुटुझै ठान्ने कान्छीदिदीको विगतसंग पनि अनविज थिइन् शालु। उनले यति मात्र बुझेकी थिइन्- कान्छीदिदी आफूलाई असाध्यै माया गर्दिन्। आफ्नो मायाको कारण नै यहाँ बसेकी हुन्। म नै दिदीको सम्पूर्ण हुँ। जसरी मलाई ठेसलागदा दिदीलाई दुख्छ, त्यस्तै दिदीलाई ठेस लागदा मलाई दुखेन भने म जन्मनुको अर्थ छैन। हो अर्थ।

दुई

कान्छीलाई उठनै मन लागेको थिएन। शालुलाई ब्रेकफास्ट दिनकै लागि नसकी-नसकी उठिन्। अण्डा र दूध लिएर शालुको कोठामा पुगिन्। त्यतिखेरसम्म शालुले स्फुल जानका लागि जुता, मोजा लगाइसकेकी थिइन्। शालुले डराई-डराई कान्छीको अनुहारमा हेरिन्। कान्छीको आँखा रातो र ओठ-मुख पनि सुनिनएको साथै मौन थिइन् उनी। शालुले कान्छीदिदीको गालामा म्याइँ खादै भनिन्, दिदी नबोल्ने भए म स्फुल नै जान्न के, दिदी त्यस्तै पीर गर्नुहुन्दै म विगिन्न भनेपछि विगिन्न ल तपाईंलाई गाहो भए जस्तो छ गएर सुल्नास्।'

कान्छीले कुनै प्रतिक्रिया नजनाई एकोहोरो शालुको अनुहारमा हेरिरहिन्। गोरो अनुहार, ठूलाठूला निर्मल र सुन्दर आँखाहरू, मिलेको दात, पुष्ट छाती, होचो-होचो मोटोमोटो शरीर। शालुले हाँस्तै भनिन्, 'दिदी मलाई हेरेक कहिले पनि अघाउनुहुन्न भन्या, साँच्चै दिदी म अप्सराजस्तै छु र ?'

शालुको शब्दले कान्छीको आंखा भरियो । शालुले कान्छीदिदीको आंखाको आसु पुछ्रै भनिन्, 'मलाई थाहा छ, म दिदीका लागि अप्सराभन्दा पनि सुन्दरी छु । म दिदीलाई माया गर्नकै लागि स्वर्गबाट भरेकी हुँ, म फूल हुँ रे, म जून हुँ रे, दिदीले सानोमा भन्ने गरेको शब्दहरू अझै विसेकी छैन । तरुनोस, आजदेखि दिदीले जे भन्नुहुन्छ त्यही गर्दू' भन्दै शालु स्फुलतिर लागिन् ।

कान्छी शालुकै ओछ्यानमा थचकक बसिन् । आंखामा शालुकै मायाल अनुहार नाचिरहयो । मनमनै सङ्कल्प गरिन्- म मेरी शालुलाई सन्वासमय वातावरणभित्र निशासिसदै मर्न दिने छैन । मेरी शालु अग्निकुण्डमा पर्दा म स्वयम् जल्नेछु । सम्पूर्ण पाएर पनि दर्माग्य शालुले आदर्श बाबु-आमा पाउन सकिनन् । शालुकी आमाले आफ्नो औकात नविर्सिंदिएकी भए सायद मैले त्यो उलंदो बैसलाई किच्नु, मिच्नु र थिच्नु पर्दैनय्यो । बैसलाई थेग्नुपर्दाको कष्ट सम्फरे कान्छीको मन भक्कानिएर आयो ।

उर्मिलाले शालुको कोठाको ढोका खोल्दै कर्कसा स्वरमा भनिन्, 'फेरि के भयो तिमीलाई ? किन मुख फुलाएर बसेकी ? शालुले हिजो के अलिकति पिएर आएकी थिइन्, यिनको शिरमाथि पहाडै टूट्यो । मेरी छोरीलाई तिमी यो जमानामा पनि आफूजस्तै बनाउन चाहन्दूयौ ? थाहा छ तिमीलाई ? अस्ति डा, पुष्करकी श्रीमतीले मेरो पिउने बानी छैन भन्दा सबै पेट मिविमिची हाँसे । डा, पुष्करले कहाँबाट गोबर टिपेछ भन्दै थिए । त्यति मात्र हो र यो जमानामा परिचय गर्दा नमस्कार पो गर्दै । त्यसको हात छुदैमा त्यो सानी हुन्थी र ! सधै मै हुँ भन्ने डा, पुष्कर त स्वास्नीको गँवारपन देखेर नीलो र कालो भयो । मेरी शालुलाई अहिलेदेखि नै सध्य समाजमा रहने तरिका सिकाउँछु बुझ्यौ ? पाइलटको छोरा गान्टे, प्रभाते छ, नि त्यो शालुसंग डराउँदो रहेछ । मलाई अन्टी शालुलाई यो गिफ्ट दिनु भनेर दियो । छान्न कति जानेको गान्टेले, फ्रक पनि यति राग्नो ल्याएछ, कि ठायाकै हिरोनीहरूले लाउने जस्तो छ भन्या ! शालुको पापा भनिसिन्थ्यो- त्यो फ्रक त होलसेलमा नै निकै महेंगो पर्दै रे ! आज त्यही फ्रक लगाएर पार्टीमा लैजान्छु । गान्टे दड्ग पर्दै ।'

उर्मिलाको कुराले कान्छीलाई भाउन्न होला जस्तो भयो । कान्छीको मगजले केही सोच्नै सकेन । उनी हेरेको हेरै भइन् । भर्खर चौथ पुगेर पन्थ लागेकी छोरी नशामा भुम्दा रमाउने र छोरीकै लागि गिफ्ट ल्याउने आमा पनि हुँदारहेछन् । कान्छी भित्रभित्रै दाहा किट्दै कोठाबाट बाहिरिन् ।

'ओ डालिङ्ड तिम्रो फोन !' शीपक उर्मिलालाई कर्डलेस दिएर ट्वाइलेट पसे । उर्मिलाले हलो गर्दै भनिन्, 'हैन किन विहानविहानै सम्फनुभयो उमाजी ? आज खाल त्यहीं जम्ने होइन र ? त्यहाँ क्यान्सिल भयो रे, किन ? ए कान्छी सासु आउने ? हो भन्या, पाखेहरूले त टाउकै खान्छन् । दुई-चार महिना भएको छैन गएको फेरि किन अन्मरिनु पन्या होला ? त्यसो भए तपाईं आज

आउनुहुन ? जचाउनु जानु छ भनेर आउँछु रे ! हुन्दै, हुन्दै आउनुहोस् । पाखेहरूको फतौरे गफ सुनेर दिन काट्न गाहै पछं । प्रेमाको घरको खान्की त्यति मीठोचाहि हुदैन । छुच्ची मोरी रेडलेबलमा सस्तो रक्सी मिसाउँछे जस्तो छ, जति पेंग खाए पनि छुदैन । वर्गर, पिजा, सेकुवा सबै बाहिरैबाट मगाउनु भन्नु अस्तिनैको जस्तो झरेष्ट नपरोस् । तासमा धेरै पैसा जिले पनि त्यही, खान दिन कन्जुस गर्ने पनि त्यही । मलाई त प्रेमाको व्यवहार पटकै मन पैदैन । आज त रेडलेबल हाम्रै अगाडि खोल भन्नुपछं । हुन्दै म पनि दसै बजे आउला । फेरि भरे पार्टीका लागि चाँडै फर्किनुपन्यो नि ! मनीषा व्युटिपालर रामो छ, रे, हुन्दै त्यसो भए म पनि त्यहीं जान्दू । रामी त हुनैपन्यो नव बढाहरूले के ठान्लान् ? ल-ल राख्छु । दस बजे नै आउला ।

फोन गरिसकेर भान्सामा आई डाइनिड टेबुल ठटाउँदै भनिन्, 'हरे शिव ! यो कान्दीलाई कालले धिसाउँ बेला भयो कि कसो ? अझै य्यास सल्काएकी छैन, कहाँ मरी होला ?'

कान्दीले भान्साको ढोकामा आई भनिन्, 'सापनी ! आज साहै गाहो भएको छ, चन्द्रकान्तलाई काम गर्नु भनिस्यो । उनैले सबै काम गर्दैन्, फिजमा फाइ मासु, अचार सबै छ । चिया र भुजा पकाउने त हो नि !'

उर्मिला चिच्चाइन्, 'ओहो ! अब त यो राङ्डको जिज्ञो पनि कर्दभै भइसक्यो । शालुलाई माया गर्दिन भनौ भने पनि त्यत्रो जवानी नै बलि चढाई । माया गष्टै भनौ भने शालुले लाए, खाएको देखिसहन्न । हामी सगुल्लै बाब-आमा हुँदाहुँदै यसलाई केको टाउको दुखाउनुपर्दो हो कुन्ति ? हिजो शालुले पिएर आएपछि यसको होस हराएको छ । न यो घरबाट निस्की भन्दा निस्कन्दै । कुन जुनीको पाप आइलाग्यो ।' उर्मिला फतफताउँदै चन्द्रकान्तलाई बोलाउँछिन् ।

उर्मिलाको वाणरूपी शब्दहरू सुन्दासुन्दै अचानो भइसकेकी कान्दीको छातीमा उर्मिलाको गालीले त्यति दुखेन । हिजोको शालुको दृश्य सम्फेर भने तरक्क आँसु भारिन् । 'अन्न फारो गर्नु हुँदादेखि छोराढोरी बानी लाउनु कुनादेखि' भन्ने उखान सम्फन् । आफले जति चोट सहन परे पनि शालुलाई सपार्दै । 'अन्त्य रामो त सबै रामो' यस्तै मनमा कुरा खेलाएर ओछ्यानमा छटपटाइरहिन् कान्दी ।

तीन

चन्द्रकान्तले कान्दी सुतेको कोठामा गएर बोलाए, 'कान्दी खान आऊ, साप-सापनीको सवारी भयो ।'

कान्दीले विरक्त स्वरमा भनिन्, 'तिभी खाऊ म पछि खान्दू ।'

चन्द्रकान्तले समझाए, 'तिमी भोकभोकै बस्दैमा समस्याको समाधान हुन्छ त ? तिम्हो गाँठी कुरा मैले पनि बुझेको छु । म पनि शालु मैयाँसापलाई माया गर्छु नि ! आऊ खाँदै शालु मैयाँसापलाई सर्पको डसाइबाट कसरी टाढा राख्ने हो दुवै मिलेर सल्लाह गर्ने ।'

चन्द्रकान्तको कुरा सुनेर कान्छी उठिन् र चुपचाप चन्द्रकान्तको पछिपछि भान्सामा आइन् । चन्द्रकान्त मैचमा वसे । कान्छीले चन्द्रकान्तनजिकैको मैचमा बस्दै भनिन् - 'चन्द्रकान्त ! शालु मैयाँसाप त मैले रक्सी पिएकै होइन भनिसिन्छ नि ! उहाँले यो उमेरमा आएर पहिलोपल्ट मसंग झूटो बोलिस्यो बुझ्यौ ? त्यसैले हृदयमा उठेको हुरीको भोक्का मतधर हुदै भएन ।'

चन्द्रकान्तले लामो श्वास फेर्दै उत्तर दिए- 'मैयाँसापले भनेको कुरा ठीक हो । तिमी कुरा नै नवुभी मन सानो बनाउँछ्यौ । मैयाँसाप र अरू केटाकेटी हिन्दी गीतमा डान्स गर्दै थिए । सबैले मैयाँसापको डान्स र सौन्दर्यको तारिफ पनि गरिरहेका थिए । मैयाँसाप गाहो भो भन्दै म नजिकै आएर बस्नु भो । त्यो गान्टेले सिंगे फेन्टाको बोतल मैयाँसापलाई देऊ भनेर इसारा गरेको मैले झट्ट देखें । मैयाँसापले फेन्टा लिएर घुटघुट पिइस्यो । फेन्टा पिएको केहीबेरमै भुल्ल थालिस्यो । मेरो सातोपुल्लो गयो । म मैयाँसापलाई समातेर बसिरहैं । साले गान्टेको मनशाय बुझ्न थाहा नपाएकै गरी त्यसलाई हेरें । त्यो सिकार खान आतुर भएको सिंहभैं थियो । त्यसको त्यो रूप सम्फैदा अहिले पनि मुदु ढुकढुक हुन्छ । दीपक साप र उमिला मैयाँसापलाई छोराछोरीको केही वास्ता छैन । पिउन र अश्लील कुरा गर्न पाए केही चाहिदैन । आज पार्टीमा म नभएको भए शालु मैयाँसापको जीवन तहसनहस हुन्थ्यो होला । कान्छी, अब शालु मैयाँसापका लागि केही गर नत्र तिम्हो सपना दुकिन्छ । प्रभाते जस्ताको गिर्दे दृष्टिबाट कहिलेसम्म बचाउन सकिन्छ ? पार्टीमा भएकोले पो म संगै थिए । होटेल, रेस्टुराँमा त टन भात खाएर आई कारमै मुदालाई ढुकेकै साप-सापनीलाई ढुक्न हो । होटेल रेस्टुराँमा यो दुर्घटना घटेको भए के हुन्थ्यो होला, आफै सोच त । त्यो गान्टे देख्दा मात्र सानो हो । केटीहरू फेरी-फेरी कारमा ढुलाएको मैले कतिपल्ट देखेको छु ।'

चन्द्रकान्तको कुराले कान्छी होस हराएकै भइन् । कान्छीको भोक्प्यास कता भाग्यो-भास्यो ।

चन्द्रकान्तले कुरा थपे, 'कान्छी तिमीलाई थाहा छ ? त्यो जंड्याहा पूर्णकी छोरी मोनाको अस्ति राति सम्मानैमा बलात्कार भएछ नि !'

कान्छीले आत्तिदै भनिन्, 'होइन के भनेको तिमीले ? अस्ति विहानै त हो मैले भेटेकी ।'

'ल कस्तो विश्वास गर्दिनी तिमी, अस्ति वेलका नै बलात्कार भएको रे । आज विहान दूध लिन जादा सबै त्यही कुरा गर्दै थिए । बलात्कार पनि एक-

दुईजनाले हो र चार-छ जनाले गरेका रे । कस्तो समय आयो, त्यत्रि कोपिलालाई पनि वाँकी राखेनन् यौनप्यासीहरूले । मोनाको उमेर त बाह वर्षको थियो होला होइन र ?'

चन्द्रकान्तको कुराले कान्छीलाई काटेको धाउमा नुनचूक दलैरै असहय भयो । कान्छी केही नबोली चुप नै रहिन् । आँखामा मोनाको मायालु अनुहार र खुटा खोच्याड-खोच्याड गर्दै हिडेको दृश्यहरू नै आहरहयो । कान्छीको आँखाबाट पुनः आँसुको वर्षा भयो ।

चन्द्रकान्तले सम्भाए, 'भो अब नरोऊ । तिमी धेरै कोमल छ्यौ, त्यसैले दुखका कुराहरू नै गर्न मन लाईन । वह मोनालाई हेनं जाऊ । उनलाई शान्तभवनमा राखेको छ रे । विचरीको आफन्त भन्नु नै को छ र ! बाचु-आमा लोकल ठरामा झुल्दै होलान् । ल म गए, तिमी पीर नगरी बस' भन्दै चन्द्रकान्त हिंडे ।

कान्छी बस्नै नसकी फेरि ओछ्यानमा गएर पलिट्न् । उनको मनमा नाना तर्क-विर्तक स्वेच्छिरहयो । कहिले मोना त कहिले शालु कान्छीको आँखामा नाचिरहे ।

'ममी, दिदी त हुनुहुन्न कहाँ जानुभएछ ?' शालुले स्कुलबाट आएर सोधिन् ।

उमिलाले साडी मिलाउदै भनिन्, 'ए, कान्छी बाहिर गइन, शालु बेटा यो फ्रक लगाएर हेर त, आज यही फ्रक लगाएर पाटीमा जानुपछ, फ्रकमा तिमी साँच्चकै परीरै देखिन्छ्यौ । तिमीलाई प्रकाशे कस्तो लाग्छ ? ऊ त तिमो खुब तारिक गर्दै थियो ।'

शालुले अलि रिसाउदै भनिन्, 'ममी त्यस्ताको कुरा नै नगरिस्यो । कान्छीदिदीले सधै भन्नुहुन्छ, 'म त राजकुमारी जस्तै छु रे । राजकुमारीले त धेरै पढ्नुपछ रे ।'

उमिलाले रिसाउदै भनिन्, 'भो, बढी कुरा नगर । फ्रक लगाएर निस्क । म आइहाल्दु ।'

शालु फ्रक टिपेर कोठामा गइन । उमिलाले मनमनै सोचिन, 'शालु छोटो फ्रक लगाएर बाहिर निस्कहाले हुन्यो । कान्छीलाई ओछ्यानमा सुतेको देखिन् भने अर्को आपत आइपछ्द । बल्ल-बल्ल अलिअलि सम्यता सिक्दैछिन् । कान्छी शालु सम्य भएको हेर्न सकिदन । ऊ शालुलाई आफूजस्तै गवार बनाउन खोज्दै । छोटोको सझागत गन्यो भने मान्छे छोटै हुन्छ भनेको ठीकै रहेछ । शालु र कान्छीको बोल्ने शैली एकै छ । त्यो राँड यो घरबाट निस्किभन्दा पनि निस्किन मान्दिन । हेरे भगवान् ! कैन साइतमा यसलाई भित्र्याएका रहेछ्यौ । अहिले निलु न ओकाल्नु भएर धाँटीमा अद्धीकी ।'

शालु फ्रक लगाएर आमासामु गइन् । उमिला खुसी हुदै चिच्याइन्, 'वारु

। कति सुन्दरी देखिएकी तिमी, फ्रकको कलरले पनि कति म्याच गरेको ।'

आमाको कराले शालु पनि खुसी भइन् । उमिलाका कुराहरु सुनेर कान्छीको मटुको ढुक्कुकी भने बढयो । उनी जुरुक्क उठेर ट्वाइलेट गइन् । ट्वाइलेट गएको केही समयपछि उनी चिच्याइन, 'ऐया, म मरे, म मरे मैर्यासाप !'

कान्छीको आवाज सुनेर शालु दौडौदै ट्वाइलेटमा पुगिन् । २, कान्छीदिदीको निधार समातै भनिन, 'न छिटो हिङ्गनुस् डक्टरकोमा जाऊ । निधार धेरै फुटेजस्तो छ ।'

उमिला रिसाउदै कोठाबाहिर निस्केर भनिन, 'फेरि के भयो यसलाई ? छोरी हिंड आज बाबाले नै कार चलाइसिन्छ । चन्द्रकान्तले कान्छीलाई डक्टरकोमा लैजान्छन् ।'

शालुले रिसाउदै उत्तर दिइन्, 'यहाँ दिदीको निधार फुटेको छ । हजुरलाईचाहि पार्टीको वास्ता छ । दीख्सेन निधारबाट रगत बरोको । हजुरहरु गै सो म नै दिदीलाई डक्टरकोमा लैजान्छु ।' शालुको शब्दले कान्छीको मन केही ढुक्क भयो ।

'हामीभन्दा त्यसकी बजै ठूली भई' भन्दै मनमनै फतफताउदै उमिला घरबाट निस्किइन् । कान्छीलाई निधारमा लागेको चोटको कुनै वास्ता थिएन । शालुलाई रोक्न सकेकोमा नै उनी खुसी थिइन् । निधारबाट शालुको हात हटाएर ऐनामा निधारको घाउ हेरिन् । रगत भल्ल बरयो । कान्छीले सोचेको भन्दा घाउ ठूलो नै रहेछ ।

शालुले आंखा चिम्लेर भनिन, दिदी, दिदी घाउ छोप्नुहोस न मलाई डर लाग्यो ।'

कान्छीले कपासले घाउ छोप्दै भनिन, 'शान्तभवन नै जाऊ न त मैर्या । त्यहाँ मोनालाई पनि भेटौ ।'

'मोनालाई के भएको छ र ?' शालुले प्रश्न गरिन् ।

'सबै त्यहीं गएपछि थाहा हुन्छ, जाऊ ।' कान्छी र शालु शान्तभवन जानका लागि द्याकसी चढे । द्याकसीले शान्तभवनको मोड लिई गुड्यो ।

चार

समय समिक्समिकको थियो । शान्तभवन पुरी ओरिन नपाउदै एउटा युवक शालुनिजीकै आएर भन्यो, 'ओ ! च्याक देखिएकीद्यौ छ च्याक !' केही पाइला चालेपछि अर्को युवकले कुरा थप्यो, 'ओ यार ! प्लिज एक किस मात्र भए पनि देऊ, म स्वर्ग पुगेकै हुन्छु ।'

शालुले कान्छीलाई च्याप्प समातिन, कान्छी सुनेको नसुनै गरी हिँडिरहिन् ।

कान्छीले चार-पाँचजना युवाको नजिकैबाट शालुलाई हिंडाइन् । त्यहाँ शालुले केही सुन्नुपरेन । कान्छीले पुनः चार-छजना युवा भएको नजिक गएर व्याग खोतलखातल गरेकै गरी शालुलाई अड्न बाध्य गराइन् । एउटा युवकले अकों युवकलाई कोट्याउदै भन्यो, 'क हेर !' अकों युवकले शालुतिर हेदै भन्यो, 'मैयाँ फ्रक अलि लामो भएछ । थोरै छोटो भएको भए भनै सुहाउँथ्यो ।'

अकोले टक्क ओठ बजाउदै भन्यो, 'म पनि यस्तै कपडा किनिदिउँला, तिमीसंगसंगै हिँडिदिउँला ।'

अर्काले हाँस्दै कुरा थप्पो, तिमीहरू के-के किनिदिन्दै त्रिन रानीबन घुमन्चाहिँ मसंग हिँड !' शालुले कान्छीलाई चिमोट्टै भनिन्, 'दिदी यहाँबाट छिटो जाऊ ।'

कान्छीले निधारमा टाँका लगाउदा शालुलाई संगै राखिन् । डक्टरको ध्यान कान्छीमा भन्दा आफूमा बढी केन्द्रित पाइन् शालुले । शालु मनमनै रिसाउदै टाँका लगाउन लगेको ठाउँबाट बाहिर निस्किन् ।

शालु बाहिर ढोकामा के उभिएकी मात्र थिहन, एउटा अधैरैसे पुरुषले शालुलाई धक्का मार्दै हिँड्यो । केही बेरपछि एउटा साठो-बैसटी वर्पंको बूढाले शालुको कान नजिकै गएर भन्यो, 'तिमीलाई देखेपछि त आफू बूढो भएकै चिसेछु नानी !'

सबैका धृणित शब्दहरू सुनेर शालु धरधर काम्न थालिन् । कान्छी बाहिर निस्कनेबितिकै शालुले कान्छीलाई च्याप्प समातेर भनिन्, 'दिदी छिटो घर जाऊ । मेरो त प्राण नै जान लागिसक्यो ।'

कान्छीले शालुलाई ट्वाइलेटनजिकै लगेर हातमा भोला थमाउदै भनिन्, 'ल ट्वाइलेटमा गएर यो कपडा फेरेर आइस्यो सब ठीक हुन्छ ।'

शालु ट्वाइलेटमा गएर कान्छीदिदीले जन्मदिनका दिन दिएको कथा-सुरुवाल लगाएर बाहिर निस्किन् । कान्छीले हाँस्दै भनिन्, 'अब हजुरले कसैको अपशब्द सुन्नुपर्दैन ।'

शालुले रुचे स्वरमा सोधिन्, 'दिदी म उत्ताउली छु र ? प्रत्येकले मलाई नरामै दृष्टिले हेरे । साच्चि कति टाँका लगाउनुपन्यो ? दुख्यो पनि होला ।'

'चार टाँका लगाउनुपन्यो । नदुख्ले सुई दिएकाले दुखेको त्यति पत्तो भएन । हजुर बिलकुलै उत्ताउलो होइसिन्न । त्यो फ्रकले गर्दा नै मान्छेहरूले हजुरलाई त्यस्तो ठानेका हुन् । एउटा चरिवबान् मान्छेले त्यस्तो कपडा कहिल्यै पनि लाउदैनन् । कत्तिको बलात्कार त कपडाले गर्दा पनि हुन्छ । प्रत्येक कुराहरू मैले भन्नुभन्दा पनि आफैले जान्नुपर्दै ।'

शालुले ठुस्कदै भनिन्, 'दिदीले घरमै यो कपडा नलगाउनु भनेको भए म लगाउँदिनयै नि !'

'उमिंला मैयासापले कपडाको राम्रो तारिफ गरेको सुनेपछि बोल्ने आंट नै आएन । अकों करा कपडाको आधारमा मानिसले हजुरको मूल्याइकन कसरी गर्दारहेछन्, आफैले अनुभव गरिसिन्द्र जस्तो पनि लाय्यो, त्यसैले कुर्धा-सुरुवाल बोकेर आएकी नि ।'

शालुले भनिन्, 'यो फ्रकलाई ममीकै अगाडि च्यातेर टुकाटुका पाढुँ ।' शालुको कुरा सुनेर कान्छीको मन खुसीले गद्गद भयो । कान्छी र शालु व्याविन नं. १०५ मा पुगे । कोही आएको चाल पाएपछि मोनाले पुलुक्क आँखा खोलिन् । कान्छी र शालुलाई देखेपछि मोनाको आँखाबाट आँसुको मूल फुट्यो । गला अवरुद्ध भयो । शालु र कान्छीका आँखाहरू पनि रसाए । शालुले मोनाको कपाल मुसाई भनिन्, 'के भयो तिमीलाई ?'

मोनाले कान्छी र शालुलाई स्टुलमा बस्न आग्रह गर्दै भनिन्, 'दिदीहरूलाई थाहा छैन कि क्या हो ? म त बबाद भए । मेरो त बलात्कार भयो नि !'

शालुले कान्छीलाई हेदै भनिन्, 'के भनेको मोनाले, मैले त करै बुझिन् ।'

मोनाले धुँकधुँक रुदै भनिन्, 'हेनोस शालुदिवी मलाई पाँच-छजनाले बलात्कार गरे । बलात्कार गदा मेरेकी भए पनि हुन्वयो । किन बाँचे हुला ? तर, बाँचेको पनि ठीकै छ । आफूले थाहा पाएदेखि नै पेटभरि खान नपाए पनि अबदेखि पेटभरि खान पाउने भए ।' मोनाको अनुहारमा केही खुसीका रेखाहरू कोरिए ।

'कसरी पेटभरि खान पाउने भयो ?' कान्छीले जिजासा राखिन् ।

'मोनाले केही हाँसेभै गरी भनिन्, 'मलाई अस्ति बचाउने मालिक-मालिकीले लैजान्दू भन्नुभएको छ । उहाँहरूले लैजान्दू नभनेको भए म यही हस्पिटलको छतबाटै हामफालेरै भए पनि मध्ये, तर त्यो नर्कजस्तो घरमा म फक्कैदैनयै ।

शालु मोनाको कुराले एकोहोरी भइन् । केहीवरपछि आँखाको आँसु पुछ्दै सोधिन्, 'तिमीमाथि बलात्कारचाहिं कसरी भयो ?'

मोनाले गहभरि आँसु पाई भनिन्, 'दिदी खुट्टामा नराम्भोसँग सिसाले काटेको हुदा हिँडैन नसकेर ओह्यानमा पल्टिरहेकी थिए । बाबुले कराउदै भन्यो, 'मोना छिटो तल मोर, रक्सी लिन जानुपर्दै भनेर खुट्टा दुखेको बहाना गर्नेस् ?' आमा मेरो नजिकै थिइन् । मैले आमालाई भने, 'आमा, मलाई भट्टीमा जानै मन लाग्दैन । रक्सी खान आएका परुषहरूले के-के भनेर जिस्क्याउँछन् । त्यसमाथि रात पनि परिस्कयो । खुट्टा पनि काटेको छ, म हिँडैन सकिदैन ।' आमा चुप लागिन् । बाबू तलबाट हसिया बोकेर माथि आयो अनि हसिया उठाउदै भन्यो, 'खुरुक्क रक्सी लिन जान्देस् कि यही हसियाले छिनालूँ ?' बाबू मलाई काटन अघि सन्चो । म पिटाहबाट बच्न खुट्टा खोच्याउदै भट्टीमा गाए । कृष्ण साहुलाई सिसी दिई भने, 'एक लिटर रक्सी दिनोस् रै पैसा भोलि दिने रे ।' भट्टीमा युवा

दूधा सबै थिए उनीहरूले हास्तै भने, 'यस्ती रामी छोरी नै पठाएपछि, पैसा किन चाहियो ? हेदाँ-हेदै यो त तरुनी पो भई ! आइजो भुटन-चिउरा खा !' भुटन चिउरा देखेपछि, मेरो मुखबाट पानी आयो । मैले भने, 'छिटो रक्सी दिनोसु, मलाई वेर भइसक्यो । साहुले रक्सी दियो, रक्सी लिएर दस-बीस पाइला मात्र के सारेकी थिए, एउटाले मलाई च्याप्प समात्यो । अर्कोले मुखमा कपडा कोच्यो । अरु दुई-तीनजनाले धिच्याउदै मलाई खेतमा लगेर मेरो शरीरमाथि खेल थाले । म केहीवेर पीडाले छदपटाएं, त्यसपछि के भयो पतै भएन । म बाटोमा मिल्किरहेकी देखेर उहाँहरूले यहाँ ल्याउनुभएको रे । साहु-साहुनी दयालु जस्तै हुनुहुन्छ ।' मोनाले उज्यालो अनुहार लगाएर कुरा थपिन्, 'दिदी मैले आज टन्न भातमासु पनि खान पाए नि !'

शालुले अचम्म मान्दै भनिन्, 'यसभन्दा अगाडि तिमीले टन्न भातमासु खाएकी थिएनौ त ?'

'पेटभरि ढिङो-पिठो त खान पाएकी छैन । मासुभातको कुरै छोडौँ । याहा छ दिदी मेरो बाबु-आमा टन्न मासु-रक्सी खादा मलाई एक टुका मासु खा भनेर दिईनथे । भालिपल्ट विहान भाँडा माझ्दा उनीहरूले फूयाकेको हडडी चुस्यै । कहिलेकाहीचाहिं उनीहरूले नखाएर फूयाकेको छाला खान्ये । अब भने... !'

बाह-तेह वर्षकी मोनाको कुरा सुनेर शालुको जीउभरि काँडा उप्रेभै भयो । उनी केही बोल्न नसकेर चुपचाप भइन् । त्यतिकैमा मोनाकी आमा भीमा आएर अचम्म मान्दै भनिन्, 'अहो ! शालु नानी र कान्छी पनि आइछिन् । हेनौसू न शालुमैयो यो हैजाले दिनु दुख दिई । आफ्नो जीवन पनि बेर्थ पारी । हाम्रो पनि बद्नाम गरी । अब यस्तालाई कसले पो विवाह गलां ? यसका दिदीहरू पनि उमेर नपुग्दै पोई चाहिएर हिँडे । यो पनि भहीका केटाहरूसंग छिल्ली होला अनि के बाँकी राख्ये, होइन त ? हिजो विहान एक्कासि यो हस्पिटलमा छे भन्ने खबर आउदा त सातै गयो भन्या ।'

शालु र कान्छीले नै भीमाको अनुहारमा हेरे । उसको अनुहारमा दुखको एक कण पनि थिएन । शालुले गहौँ मन पारेर सोधिन्, 'अस्ति राति मोना घर नआएपछि कहाँकहाँ खोज्नुभयो नि ?'

'मोना नआएपछि यसका बाबु फतफताउदै भट्टितिर गएका थिए । त्यहीबाट फेरि रक्सी बोकेर आएछन् । मेरो जीउ साहै दुखेको हुनाले अलिकति रक्सी पिएकी त भुसुककै निदाएछु । कान्छीको निधारमा के भयो ? हजुरचाहिं कताबाट नि ?'

'दिदीलाई धाउ लागेकोले टाँका लगाउन आएका थियौ । एकपल्ट मोनालाई हेर्न मन लाग्यो । अनि यहाँ पसेका है । मोना तिमी हिँडुल गर्न सक्छ्यौ ।'

‘दिउंसोदेखि अलिअलि हिंडे । मेरो डिस्चाजं पनि भइसक्यो । अहिले साहु-
साहुनी मेरा लागि कपडा लिन जानुभएको छ ।’

भीमाले अलि हङ्कडाउदै भनिन्, ‘कुनबेला आउने हुन् साहु-साहुनी, घर
दिलो गयो भने खुटाले महाभारत गर्दैन् ।’

भीमाको त्यो कूर रूप देखेर कान्छी र शालु नै मैन भई उनलाई हेरिरहे ।
केहीबेरपछि हातमा कपडाको पोको बोकेर अधवैसे लोग्ने-स्वास्नी मोनासामु
आए । अधवैसे आइमाईले भनिन्, ‘हिंड विस्तारै ट्रावाइलेट गएर लुगा फेरै ।’

शालुले कपडा लिदै भनिन्, ‘हजुर यहीं बसिस्यो, न कपडा फेराइदिन्छु ।’
यति भनी शालु मोनालाई लिएर ट्रावाइलेटर्फ लागिन् । मोना पाइलैपिच्छे
ऐया-ऐया गर्दै ट्रावाइलेटमा पुगिन् । विहान फेरेको कपडामा रगतका केही
टाटाहरू रहेछन् । मोनाले कपडा फेर्न खुटा उचाल्दा दाहा किटेर ऐया गरिन् र
आसु भारिन् ।

शालुले मोनाको पुरानो कपडा व्याममा हाल्दै भनिन्, ‘मोना, दुई-चार दिन
यहीं बसेको भए हुन्थ्यो ।’

मोनाले लामो श्वास फंदै भनिन्, ‘अस्ति बेलुका एघार बजे हरिपटल
ल्याएदेखि मालिकनी सापले एकछिन पनि छोड्नुभएको छैन । उहाँ पनि रोगी
हुनहदोरहेछ । हातखुटा सुन्निएर आयो, कुनै कोही नहुदा मालिककै घर जान
पन्यो ।’ शालुलाई मान्देहरूको विभिन्न रूप देखेर खुसी र दुख दुवै लाग्यो ।
सबैजना विस्तारै गेट बाहिर निस्के । शालुले मोनालाई कारभित्रसम्म पुऱ्याइन् ।
कारमा बस्दा पनि मोना ऐया भन्दै बसिन् । भीमाले साहु-साहुनीतिर हेदै
भनिन्, ‘हजुर पैसाचाहिँ एक गते नै चाहिन्छ है । हिजो भनेको भन्दा एक पैसा
नघटाउनुहोला । फेरि एक गते भन्दा उता नजाओस् नि ! कार गुड्डा मोना
खिसिक्क हासिन् । शालु र कान्छीले पनि हात हल्लाएर विदाइ गरे । भीमाले
कार टाढा पुरासम्म त्यही शब्द दोहोऱ्याइन् । हजुर म एक गते नै पैसा लिन
आउँछु । एक गते ।

पाँच

‘प्रभाते सधैं-सधैं सोध्दै । आन्टी शालु किन आउदिनन् भनेर । खाने मुखलाई
जुङाले छेकरैन । एक-दुई घन्टा त यसो मुड फ्रेस पनि गर्नुपछै । अरू केटीहरू
प्रभाते भनेपछि मर्न खोज्द्दन, प्रभातेचाहिँ तिमो दिवाना बनेजस्तो छ । तिमो
भाग्य बलेकै छ कि क्या हो ?’ उमिलाले कुरा चुहाइन् ।

शालुले रिसाउदै जवाफ दिइन, ‘ममी आइन्दा मलाई यस्ता फाल्तु कुरा
नगरिसेला । मेरो मुडअफ हुन्छ ।’

'त्यो राँडले के-के कुरा गरेर तिम्रो कानमा फुकिहोला, अनि मेरो कुराले मुङ्डअफ भयो होइन तिमीलाई ? कान्छीले तिमीलाई भड्खालोमा पार्दा थाहा पाउली । स्वास्नीको गँवारपनले डा. भट्ट अहिले कसैको अगाडि मुख देखाउन सक्दैनन् । तिमीले पनि आफ्नो लोग्नेको त्यही चाल गराउँछ्यौ, मैले देखिसकै ।'

'ममी हामीबीच किन दिदीलाई ल्याइसिन्छ ? यो जमानामा एकपेट खाएर सम्पूर्ण काम गर्ने मान्द्ये पाउंदा पनि हजुर खुसी होइसिन्छ ?'

उर्मिला चकिन्, 'त्यस राँडलाई कसले बस भनेको छ, र ? पैसा पाउने ठाउंमा मर भनेको त हो नि ! त्यसैको बाबुको पेवाखै ठानेकी छ्ये यस घरलाई । आमा-छोरीको सम्बन्धमा नै विष घोल्ने त्यो राँडलाई निकाल्न सकिन्न भने मेरो नाम उर्मिला होइन बुझ्यौ ?'

कान्छीलाई निकाल्ने कुरो गरेपछि शालु झसडग भइन् र आमाको रिस शान्त गर्नु श्रेय ठानिन् । ज्यादै नम्र स्वरमा भनिन्, 'ममी पनि त्यसै रिसाइसिन्छ । सबै सरमिसहरू भन्नुहुन्छ । मेरो पढाइ ज्यादै कमजोर छ, रे, त्यसैले पो होटेल, पार्टीतिर जान छोडेकी । हजुरलाई थाहा नै छ अस्ति नशा पिउंदा म भन्नै बेहोस भएकी ।'

उर्मिलाले हाँस्दै भनिन्, 'ल-ल चेपारो घस्नुपैदैन । आमाको मन राखिदिन कहिलेकाहीं जादा कति नै पढाइ विग्रिन्थ्यो र ? लाटी, पहिला-पहिला रक्सी पिउंदा मलाई पनि कम गाहो पैदैनथ्यो । विस्तारै पिउदै जादा अहिले म रक्सी नभई बाँच्नै सकिन्नै ।'

शालु आमाको कुरा सुनेर मनमनै रोइन् । कान्छीदिदी अनेकौ धृणा सहैदै आफ्नो घरमा बस्नुको रहस्य बुझिन् । ममीले तारिक गरेको कपडा लगाउंदा सहनुपरेको अपमान सम्भिन् । कान्छीदिदीले दिएको कपडा लगाउंदा मोनालाई लैजाने साहुनीले भनेको पनि सम्भिन् । त्यो साहुनीले बडो सभ्य भाषामा भनेकी थिहुन्, 'नानी हेदा त ठूलै खान्दानकी जस्ती छ्यौ । धेरै चरित्रवान् बनाएका रहेछन् बाबु-आमाले । न लगाइमा उच्छृङ्खलता न व्यवहारमा नै । के हो नानी तिम्रो नाम र बाबु-आमाको नाम ?'

भीमाले बीचैमा भनेथिन्, 'हो हजुर शालु रानीको सम्पत्तिको गणना गरेर साथ्य छैन, तर शालु रानीकै निम्ति यही कान्छीले सारा जीवन अर्पिन् । त्यसैले छरिद्रमेकीहरू यिनलाई शालुको पहिला जन्मको आमा हुनुपर्छ भन्दैन् । मालिक-मालिकनीले त सयौपल्ट निकाल खोजेका थिए, शालु रानीकै मायाले त्यो घरमा अडेकी छिन् यिनी ।'

मोनाको मालिकनीले खुसी हुदै कान्छीलाई विस्तारै दुइपल्ट धाप मारिन् । शालुको आँखामा त्यो दृश्य पनि नाच्यो ।

'लौ कहाँ हरायौ शालु ? आमाको शब्दले शालु झसडग भइन् र भनिन्,

'ममी हजुरको मुन्दर रूप देखेर टोलाएकी । साँचै हजुरहरूको युपमा हजुर नै रामो होइसिन्छ ।'

उर्मिलाले हाँस्दै भनिन्, 'हेरन फुक्क्याएकी । यो रातो लिपिस्टिक लाउँदा सुहाउँछ कि, गुलाफी लिपिस्टिक लाउँदा सुहाउँछ भन त ?'

'हजुरलाई दुवै लिपिस्टिक सुहाउँछ, तर गुलाफीले चाहिँ सोभर देखिन्छ,' शालुले उत्तर दिइन् ।

तिम्रो पापाले त रातै मनपराइसिन्छ भन्या । त्यसैले रातै लिपिस्टिक लगाउँछु है ? फेरि आज हामी दस-बाहजनालाई मात्र बमां सापले बोलाएका छन् । त्यसैले पापाले कार हाँस्नुहुन्छ ।

'दिदी यो टीका लगाउनोस्, ममीले त सधैं यस्तै टीका लागाइसिन्छ । अनि मात्र दिदीसंग तरकारी किन्न जान्छु ।' कान्धीले टीका हेँदै जिब्रो काहौदै भनिन्, 'उर्मिला मैसापले थाहा पाउनुभयो भने मार्नुहुन्छ । जे होस्, हजुरलाई मनपर्ने हुनाले लगाइदिन्छु ।' कान्धीले आफूले लगाएको टीका खोलेर शालु दिएको टीका लगाएर तरकारी किन्न हिँडिन् । बाटोभरि चिनेकाले कान्धीको मुखमा हेरेर हाँस्दै भने, 'होइन कान्धी तिमी त वहुलाउन लाग्यौ कि क्या हो ? यो धोतीमा त्यस्तो टीका कहीं सुहाउँछ ? वैस धान्यौ, बुद्यौली धान्य सकिन्दै जस्तो छ, अब, तिमीलाई निधारै ढाक्ने लामो टीकामन्दा सानै टीका सुहाउँछ ।' कान्धीले कसैको कुरा पनि वास्ता गरिनन् । घरमा आएपछि शालुले लामो टीका फिकेर सानै टीका लगाइदिइन् । तीन-चार वर्षअगाडिको कुरा सम्फेर शालुलाई नमज्जा लाएयो ।

रातो लिपिस्टिक लगाएर पुनः सोधिन् उर्मिलाले, 'भन त नानु म कस्ती भए ?'

'ममी ज्यादै रामो भइस्यो । म जान्छु है' भन्दै शालु आफ्नो कोठामा पसिन् । ओछ्यानमा पल्टेर दिदीले गाली खाँदाको त्यो क्षण पनि सम्भिन् ।

दिदी आज पनि हिजो काकाको घर जाँदा लगाएको त्यही साडी लगाउनोस् । त्यो साडीले तपाईलाई साहो सुहाउँछ । कान्धीले त्यही साडी लगाएपछि शालु रमाइन् । सधैं साँझमा मात्र घर फर्किने उर्मिला बैकको चेक लिन घर आइन् । कान्धीलाई नयाँ साडीमा देखेपछि कान्धीलाई कहाँ गएर आएको भनेर सोधिन् । कान्धीले कहीं पनि गएकी छैन भनेपछि चिच्याइन्, 'मलाई ढाँट्हेस् नकचरी, बाहिर जाने साडी लगाएकी छै, सोझो कुरा गरिन । सधैं म नभएको मौका पारेर बाहिर मर्दी पो रहिछ्ने ।' (कान्धी चुप लागिन)

उर्मिलाले रिसाउँदै भनिन्, 'मुसुमुन्दे राँड जे भने पनि एक कानबाट सुनेर अको कानबाट उडाउँछे । भन् कहाँ मरेकी यिइस ? कोसंग पल्केकी छस हैं ?'

शालुले आफ्नो कोठाबाट निस्केर भनिन्, 'किन दिदीलाई गाली गरिस्या

मर्मी ? कुरा नै नवभरी गाली गर्ने हो ? मैले दिदी हिजो लगाएको साडी लगाउनुहोस् तपाइलाई सुहा उँछ भनेर जिदी गरेपछि बल्क उहाले लगाउनुभएको हो । हजुरले त सधैं राम्रो-राम्रो साडी लगाइसिन्छ । दिदीले एक दिन पनि राम्रो साडी लगाउन हुँदैन ?

'शालु तिमी पनि अचम्मकी छ्यौ । घरको काम गदां साडी लगाएर काम गर्न गाहो हुन्छ । यस्ती बच्चीले जे भन्यो त्यही गर्ने यो पनि कम्तीको छ्ये ? '

शालुलाई अतीत सम्फेर मनमा कता-कता नमज्जा लाग्यो ।

साँझ-साँझ परेपछि उमिला र दीपक कारमा बाहिर गए । कान्धी भान्साको काम गर्दै थिइन् । शालुले कान्धीको नजिक बस्दै भनिन, 'दिदी के गर्न लाग्नुभएको ? तपाईंको कामचाहिँ म गरिदिन्छ । मैले भनेको कुराको उत्तरचाहिँ तपाइले दिनुहोस् नि !'

हजुरले अलि-अलि कामचाहिँ सिक्कुपछु, तर अलिपछि मात्र, अहिलेको काम भनेकै पढ्ने हो । गइस्यो कोठामा बसेर पढिस्यो, म तातो दूध लेराइदिन्छु ।

'होइन, आज के कुरा हुँदैछ, आमाञ्चोरीको, हामी पनि सुनौ न !' चन्द्रकान्त ठट्यौली गर्दै भान्सामा पसे ।

'के हनु नि तिमै कुरा गरेको, हामी दुईजनालाई भए तरकारी पकाउनु पैदैनथ्यो । तिमी हलीले खाने जति तरकारी खान्छौ त्यसैले तरकारी काट्न लागेकी', कान्धीले उत्तर दिइन् ।

तिमीलाई दुख हुने भए बाहिरै खाउला नि !

'ल हेर चन्द्रकान्त त रूनै थाले । सानो करामा पनि चित दुखाउँछन् यिनी । जाबो तरकारी पकाउन के गाहो ? भारी बोक्नुपर्ने होइन !' कान्धीले उत्तर दिइन् ।

शालुले चन्द्रकान्तलिर हेँदै भनिन, 'बस्नोस् न दाइ । म दिदीलाई यहाँ किन आउनुभयो, फेरि यत्रो वर्षसम्म किन यहीं बस्नुभयो त्यही कुरा बुझ्न दिदीलाई फकाइरहेछु ।'

चन्द्रकान्तले शालुको कुरामै सही मिलाउँदै भने, 'भन न कान्धी हामी पनि सुनौ ।'

कान्धीले काट्दै गरेको तरकारी पर साँझै भनिन, 'त्यसो भए चन्द्रकान्तले थोरै तरकारीमा चित बुझाऊ है त ?'

तिमीले मागे त यो प्राण नै दिन्थ्ये । जाबो तरकारी त के, तिमीले मनको कुरा बुझिनौ र यो मान्यो ।

शालुले हाँस्दै भनिन, 'यो चन्द्रकान्त दाइलाई ठटा गर्न कसले सिकाओस, होइन दिदी ?'

चन्द्रकान्तले आखामा टलपल आसु पारै भने, 'मोरिजाऊँ मैयाँ ढाटिको होइन । यो घरमा पसेपछि कान्छीले हजुरलाई माया गरेको देखेपछि म मेरो दुहुरो छोरोलाई यही आमा दिन्दु भनेर कुरै । कुर्दाकुरै कपाल फुल्न लाग्यो । यिनले मेरो आखाको भाषा बुझ्दै बुझिनन् । अब त छोरो पनि आठ-दस वर्षको भइसक्यो ।'

कान्छीले अलि रिसाउदै भनिन्, 'मैयांसापसंग पनि चाहिँदो-नचाहिँदो कुरा गर्ने हो : हेरिस्यो मैयांसाप यिनी मभन्दा तीन-चार वर्ष कान्छा छन् । म यही पुसमा पैतीस पुगेर छतीस लाग्यु । वास्तवमा चन्द्रकान्तले स्वास्नीको मायाले कतै विवाह नगरी बसेका हुन् । एकान्तमा रोएको दुई-चारपटक त मैले पनि देखेकोचाहिँ छु । मैले कति सम्भाइसके विवाह गर भनेर यिनी पटकै मान्दैनन् । म जस्तोको कुरा के खान्न्ये ?'

बषौर्वर्षदेखि बाधिको बाध एकैचोटि भल्कैकै गरी चन्द्रकान्त धुक्कधुक्क गर्दै रुन थाले ।

कान्छी र शालुलाई नै चन्द्रकान्तको पीडा देखेर साहै नमज्जा लाग्यो । दुवैले सोचे- चन्द्रकान्त स्वास्नीलाई सम्भकेर भक्कानिए । कान्छीले चन्द्रकान्तको कुरा मोहूदै पलडमा बसेर आनन्दले करा गर्ने बताएपछि तीनैजना शालुको पलडमा बसेर गफ गर्न थाले । कान्छीले लामो श्वास फैदै भनिन्, 'शालु मैयांसापको मायाले गर्दा सबै कुरा भुलिसकेकी थिए । पुनः मैयांसापको आग्रहले अतीत काट्याउदै छु- मलाई याद छ, म पनि सानोमा हजुरजस्तै चञ्चल थिए । त्यसैले होला आमा मलाई चञ्चली भन्दै बोलाउनुहुन्थ्यो । बा-आमा र म अति नै हाँसीखुसीका साथ दिनहरू विताइरहेका थियो । म पढनमा तेज भएको हुंदा एक कक्षादेखि नै प्रथम भए । म प्रथम हुंदा बाले प्रत्येक वर्ष खसी ढालुहुन्थ्यो रे । म पाच कक्षामा हुंदा खसी काटेर सबै गाउलेलाई भोज खान दिएको त मलाई अझै याद छ । हाम्रो खुसीमाथि दैवलाई ईर्ष्या भएर होला बायु आफुभन्दा बाह वर्ष कान्छी अत्यधिक रासी इन्दुको मायामा फसेछन् । त्यसपछि घरमा सधै रडाको मच्चिन थाल्यो । बाले मेरी गंगाजस्ती आमालाई विभिन्न पुरुपहरूको बात लगाउन थाले । मलाई पनि त मेरी छोरी नै होइन भन्दै विनाकारण कुट्न थाले । एकरात मेरी आमालाई अहिले निस्किनस् भने आजको रात काट्न दिन भनेपछि आमा मलाई छलेर मामाघर गइन् ।

शालुले रुन्वे स्वरमा सोधिन्, 'दिदी रात काट्न दिन भनेकोचाहिँ के हो नि ? फेरि तपाइलाई किन छाडनुभएको नि ?'

कान्छीले पनि आफ्नो रसिलो आखालाई धोतीका टुप्पोले पुछ्दै शालुको प्रश्नको उत्तर दिइन्- 'रात काट्न दिन भनेको तलाई मार्दु भनेको हो । मलाई घरमै छोडनुको कारणचाहिँ छोरीले पेटभरि खान पाउली भनेर हुनुपछ्ये । किनकि मेरो बाबु प्रशस्त पुजीवाल थिए । मामाघरमा पेटभरि खान साहै गाहो थियो ।

मामाधरमा माइजले आमालाई अति नै हेला गर्न थालेपछि फुपूले आमाको दुख हेर्न नसकी स्वास्त्री मरेको तीन छोराछोरीको बाबू बूढो-बूढो पुलिससंग टीकाटाला गरेर पठाइदिनुभएछ । पछि मैले आमाको बारेमा सोधदा भन्नहुन्न्यो, 'नानी, तेरी आमालाई लोग्नेलगायत सौतेला छोराछोरीले पनि असाध्य माया गर्दैन् । जाँदा तलाई पनि लैजान्दू, त्यो नकर्मा छोरी राखिनचाहिं भनेकी हो । हामीले नै तलाई उससंग पठाउन उचित ठानेनौं । आमाले पठाएको पैसाकपडाचाहाँ बेलाबेलामा फुपूले लेराइदिनुहुन्न्यो ।'

शालुले बीचैमा सोधिन्, 'तपाईङ्की आमा गएपछि तपाईङ्को बाबुले के गरे ?'

बरर आँसु खसाउदै कान्छीले भनिन्, 'बाबुले आमा गएको रात नै अलि ठूलो भुँडी भएकी साहै रामी पुलीजस्ती सानीआमा इन्दुलाई घरमा भित्रायाए । सानीआमाले मलाई शइकालु आँखाले हेरेपछि बाबुले हाँस्दै भने, 'यसलाई छोडेर मरिछै । हुन्देऊ तिस्रो स्याहारसुसार गर्न काम लाग्दै । तिस्रो फूलजस्तो नरम हातले काम गरेको म हेर्न सकिन्दैन् । नभन्दै त्यसै दिनदेखि बाबुले त्यो पुलीजस्ती सानीआमाको खुटा मिच्नदेखि लिएर सम्पूर्ण काम गर्न लगाए । बाबुले घरमा त्याएको चार महिनामै सानीआमाले सुन्दर छोरो पाइन् । त्यसपछि त भन्न बाबुको खुटा भुइमा नै भएन । छिमेकीहरूले 'के हो रामे चार महिनामै छोरो पायो नि' भनेर भन्दा बाबू जुँगा मुसादै भन्थे, 'हाम्रो भेट भएको त एक-दुई वर्ष भइसकेको थियो । जेठी घरमा हुदाहुदै कान्छी भित्रायाउनु मनले मानेन जेठी हिँडेपछि बल्ल मैले यिनलाई भित्रायाए ।'

छिमेकीहरू उत्तर दिन्ये, 'किन कुरो चपाउँछौ, रामे, जेठी ननिकाली कान्छी आउन्न भनिन्, त्यसैले जेठीलाई निकालें भनन् ।'

बाबू हाँस्दै भन्थे, 'ल भन्नोस् मैले जेठीलाई कुटेर निकालेको हो त ? अधिपछि यस्तो कुटपिट भयो होला अकै कुरा, त्यस दिन छोएकोसम्म पनि छैन मरिजाऊँ ।'

'चबनले कुट्यौ होला नब घर नै छोहनेखालकी थिहनन् कान्छीकी आमा । जे होस्, बुदेसकालमा कान्छीकी आमालाई सम्फी-सम्फी नरोएस् । छिमेकीहरू सबै त्यसै भन्थे ।'

बाबुले उन्मत्त हाँसो हाँस्दै ठाडो उत्तर दिन्ये, 'मेरी कान्छीलाई देखेपछि डाहा नगर्नै मान्दै नै देखिन्न ।' बाबुको कुराले छिमेकीहरूको मुख बन्द हुन्न्यो । मेरो पीडा मसंगै थियो । विहान चार बजेदेखि उठेर घरको सम्पूर्ण काम गर्यै । भाइको दिसाको थाइना धुनदेखि लिएर तेल लगाइदिने जिम्मा पनि मेरै थियो । गाई-भैसी चराउने, भकारो सोतर गर्ने, भात पकाउने गर्दा पनि कहिल्यै जस र पेटभरि खान पाउदिनथै । म मर्नु-बाँच्नुको दोसाँधमा दिन घिसारिरहेकी थिएँ । आमाले पठाइदिने गरेको कपडा र खानेकुरा सानीआमाले खोसेर माइती पठाइदिन्थिन् । एकदिनको कुरो हो । म साहै भोकाएर गोठालाबाट घर आएँ ।

अँगेनामा फुकक फुलेको चामलको रोटी देखै, भोक खानै नसकेर एउटा रोटी चोरेर भाग्दै थिएँ। भाइले रोटी चोरेको देखेछ। आमालाई कुरा लगाइहाल्यो। आमा चोटावाट दौडेर आई मलाई लछाई अँगेनामा लगेर तातो भुइयोमा हात धुसाई भनिन्, 'यही होइन तेरो रोटी चोरै हात, अब पनि चोखेस् कि? म पीडा सहन नसकेर चिच्चाएँ। एकैछिनमा हातमा ठूलाठूला फोका उठे। साउनको महिना थियो, म पोलेको पीडा सहन नसकेर मर्न भनी खोलातिर दौडै थिएँ। काकीले समातेर ल्याई घाउमा ध्यूकुमारी लगाइदिनुभयो। बेलुका बाबु आएर मेरो घाउ हेनुको साटो चोरी रण्डीको बान भन्दै मेरो कपाल जगल्याएर थाममा ठोककाइदै। म पुनः मलान्त भएर पछारिएँ। त्यो पोलेको हातले पनि शान्ति पाएन। बेलुका भाँडा माझै। सबैजना हात कुहिएर भक्ष्य भन्ये। तर भरेन, महिनौं पछि हात निको भयो। दाग भने अझै छ। कान्धीले शालु र चन्द्रकान्तलाई दाहिने हात बढाएर हातको दाग देखाइन्।

शालु र चन्द्रकान्तका आँखावाट आँसुहरू बरन थाल्यो। कान्धीले पनि आफ्नो आँखाको आँसु पुछ्दै भनिन्, 'हजुर रुने भए अब म कुरै गर्दिनँ।'

शालुले रन्चे स्वरमा भनिन्, 'दिदी अब साँच्चै रुन्न ल सबै कुरा भन्नोस्।'

कान्धीले कुरा बताइन्, 'मासु पकाएका दिनहरूमा भने मलाई चाँडै सुल पठाउये। भाइहरू सुतेका छन् भने पनि भाइहरूलाई उठाएर मासु खुवाउये। म थाहा पाएर पनि थाहा नपाएकै गरी रुदै सुत्यै। भोलिपल्ट थुप्रिएका भाँडाहरू माझ्दा ठीक मोनाले भनेकै म पनि हडडी र छालाहरू चपाउयै। यसरी अति नै कष्ट सहेर अठार वर्ष बित्यो। गाउँकै पढेलेखेका भावेन्द्रले मेरो दुख हेन नसकी मागी मलाई मन्दिरमा लगेर सिन्दूर हाले।

चन्द्रकान्त कान ठाडो पाई भने, 'कान्धी तिमो कुरा भोलि सुनौला। तल कारको हन्न लाग्यो।' चन्द्रकान्त रोट खोल्न गए। शालु खाना खान्न भन्दै ओछ्यानमा पलिन्। चन्द्रकान्तले पनि खाने इच्छा छैन भने। कान्धी पनि भोकै सुतिन्।

छ

स्कुलवाट आएपछि कपडा पनि नखोली कान्धीसामु गएर उनको हात मुसाई शालुले भनिन्, 'दिदी आज ममी-पापा मात्र बाहिर जाने कुरा सुनेकी थिएँ। चन्द्रकान्त दाइ पनि हुनहुन्दै। अस्तिको बाँकी तपाईंको कथा भन्नुस् है।'

कान्धीले विरक्त स्वरमा भनिन्, 'अब म हजुरलाई केही कुरा गर्दिनँ। मेरो कुरा सुनेपछि हजुर र चन्द्रकान्तले कति दिन खान खाइसेन। बितेको कुरा सम्फै मन दुखाएर कहीं काम लाग्दै?'

शालुले कान्धीको गालामा म्वाई खाई फकाइन्, 'ल आज साँच्च पीर गैदैनौं। मलाई त कहिले याकी कुरा सुनौं जस्तो भइसक्यो।'

कान्धीले मुसुक्क हाँस्दै भनिन्, 'हजुरको कुरा कसले पो टार्न सक्ला र ? जिदी गरेपछि गन्यो, गन्यो। त्यसो भए आजचाहिँ खाना खाइवरी बसौला है।'

शालुले खुसी हुदै भ्यालबाट फूलबारीमा पानी हाल्दै गरेको चन्द्रकान्तलाई बोलाइन्। चन्द्रकान्त फूलमा पानी हालिसकेर आए। त्यतिखेरसम्म कान्धीले कुकरमै खाना बसाइन्। खाना पाक्न बेर नै लागेन। तीनैजनाले विहानकै तरकारी र अचारसंग खाना खाए। कान्धीले भान्सा पुछपाढ़ गरिन। चन्द्रकान्तले भाँडा माझे। शालुले भाँडा घोप्ट्याइन्। चाँडै काम सकेर तीनैजना कोठामा गए। पलडमा सजिलोसंग बसे। कान्धीले शालुतिर हेदै भनिन्, 'हजुरलाई कुरा सुन्न पाएपछि, पढैन पनि पर्दैन ? जाँच विग्रियो भने मचाहिँ रिसाउँछु नि !'

'दिदी पनि, एकैछिन नपढैदैमा कहीं पढाइ विगिन्छ र ? म पढैछु। साँच्चै रामैसंग पढैछु। ल भन्नोस्। भावेन्द्रसंग विवाह भएपछि के भयो ?'

कान्धीले भावुक हुदै कुरा बढाइन्, 'भावेन्द्रसंग विवाह भएपछि मैले भावेन्द्र र उसको घरपरिवारको भरपूर माया पाएँ। मेरो विवाह गरेको तीन-चार महिना पनि नवितै बाबुलाई एकदिन बेलुका धानमा पानी लगाउन गएको मौका पारी कसैले दाउराको चिपटले टाउकोमै बजारेछन्। बाबु चोट सहन नसकी त्यहीं बेहोस भएछन्। हान्ने मान्द्यलेचाहिँ बाबुलाई मन्यो भनेर छोडेको होला, संयोग बाबु उत्तानो परेर ढलेको हुदा पानीमा मुख गाडिएको रहेनछ। भोलिपल्ट खेतमा जानेहरूले देखेपछि हस्पिटल पुऱ्याएछन्, हस्पिटल लगेर होस खुल्ने सुई दिएपछि होस खुल्यो रे।'

'दिदी कसले किन हानेको रहेछ त्यो पापीलाई ? तपाईं हेर्न जानुभयो त ?' शालुले जिज्ञासा राखिन्।

ठुलोबुबाको जेठो छोरो र सानीआमाबीचको नरास्तो सम्बन्ध मलाई धेरै पहिलादेखि नै थाहा थियो। उनीहरू मलाई त मान्द्ये नै गन्दैनये। कहिलेकाही म घरभित्र छु भने दाइ आएर भन्ये, 'नानी, बाहिर जा, म खुसुक्क घरबाट निस्कन्त्ये। सानीआमा र दाइको हाँसोठटा भने बाहिरैसम्म कैयोपटक सुनेकी थिएँ। बाले आफ्नी प्राणप्यारी स्वास्ती र छोरोकै बीचको सम्बन्ध थाहा पाएपछि आमलाई गाली गरे रे भन्ने सुनेकीचाहिँ हुँ। आमा र दाइकै मिलेमतोमा बाबुलाई मार्न खोजेको हुनुपछ भन्ये छिमेकीहरू, तथ्य कुरा उनीहरूलाई नै थाहा होला। दाउराले हानेपछि बाबुको मुन्टो केही हल्लिन थाल्यो। चालीस-पाचास हजार खर्च गरेर टाउकोको अप्रेसन गरे सफल पनि हुन सक्छ, असफल पनि हुन सक्छ भन्दा सानीआमा अप्रेसन गर्न तयार भइनछन्। मेरो लोग्नेलाई केही भयो भने कसले जिम्बा लिन्छ भन्दै बाजिन् रे भन्ने सुनेकी थिएँ।

हलाकको सब्बासम्म भएका बाबुलाई पेन्सन नपाकी अफिसबाट काम गर्न सक्दैनस् भनी निकालिएछन् । बाबुको मुख्याट बेलाबेलामा न्याल निस्किन थालेपछि कान्छीआमा बाबुलाई पिंडीमा भात दिन्यिन् रे भन्ने हल्ला सुनेकीसम्म हुँ । म त्यो निर्दयी बाबुलाई हेन्सम्म गइन् । त्यो पतिङ्गर मलाई र आमालाई समक्षेर धेरै रुच्यो रे । त्यसै भन्ये छिमेकीहरू ।

शालुले फेरि प्रश्न गरिन्, 'त्यो अहिले जिउदै छ ये कि मन्यो दिदी ?'

'त्यो पापी यति छिटै के मध्यो ? कान्छीआमाको गोठालो भएर बसेको छ रे । ठूलोबुवाको छोराले स्वास्नी विवाह गरे पनि सानीआमालाई पनि छोडेका छैनन् रे । फुपू त्यसै भन्नुहुन्यो ।'

शालु र चन्द्रकान्तकै अनुहारमा खुसी छायो । शालुले मुसुक्क हाँस्दै भनिन्, 'दिदी तपाईंको सानीआमा र बाबुलाई काट्न म नै जान्छु भन्ने सोचेकी थिए । दैवले नै काटेछ त्यस निचलाई मैले केही गर्नुपरेन ।'

कान्छीले सम्काइन्, 'मैयांसाप हामीले रिसलाई बडो कन्टोल गर्नुपर्छ । कहिलेकाहीको रिसले मान्छेको सिद्धगो जीवन नै तहस-नहस हुन्छ । हजुरले बुझिराख्नुपर्ने कुरा यही हो । मेरो बाबु-आमा, मोनाको बाबुजस्ता मान्छेहरू त रछ्यानसरह हुन् । उनीहरू जस्तालाई चलाउँदा आफ्नै मुख्या छिटा पर्दै ।'

‘ल ल अब चाडै रिसाउदिन तपाईं र भावेन्द्रवीचको कुरा गर्नुहोस् । त्यति माया गर्ने भावेन्द्रले तपाईंलाई किन छोडे ?’

के भनौं मैयां मेरो भाग्यमै खुसी लेखेको रहेनछ ।

चन्द्रकान्तले मुटुमा गाँठो पारेर भने, 'शालु मैयांसाप, म कान्छीलाई सब्दो खुसी दिन तयार थिएं र छु पनि यिनलाई आफ्नो खुसीको मलतब नै छैन । यिनको प्राण त केवल हजुरमै अडेको छ । हजुरले भन्ठानिस्यो होला अस्ति कान्छी चिलेर लडिन्, त्यो होइन हजुरलाई पार्टीमा जानबाट रोक्नकै लागि यिनले जानीजानी आफ्नो टाउको फृटाएकी हुन् ।'

‘चुप लाग चन्द्रकान्त नब्र म तिमीसंग बोल्दिन् । हैन, त्यसो हैन मैयांसाप चन्द्रकान्त भूट हुन् । यिनको बनावटी कुरामा विश्वास नगरिसेला ।’

चन्द्रकान्तले आफ्नो आँखाको आँसु हातले पछेर ओभानो पाईं भने, 'हो मैयांसाप हजुर भुल्दै आएको देख्दा यिनको होस नै गुम भयो । यिनी रातभरि हजुरकै पीरले सुल सकिनन् । भोलिपल्ट मसंग शालु मैयांसापले रक्सी पिएकै हो त भनेर सोधिन् । मैले मैयांसापले रक्सी पिइस्या होइन । त्यो प्रभातेले नै फेन्टामा केही हालेर मैयांसापलाई दिन पठाएको हुनुपर्दै । त्यो प्रभातेको चरित्र राखें छैन, मैले धेरै केटीहरूसंग देखेको छु । मैले मैयांसापको रक्षा नगरेको भए के हुन्यो होला' भनेपछि यिनले भनिन्, 'चन्द्रकान्त तिम्हो गुण म कहिल्यै विसर्जने छैन । अबदेखि मेरो मैयांसापलाई त्यस्ता प्रभातेहरूको आँखाबाट टाढा

राखन सकिने भने म आफ्नो जन्मलाई धिक्कार ठान्छु । म मोर्दु चन्द्रकान्त शालु मैयालाई केही भयो भने म त मोर्दु भन्दै थिइन् । उमिला मैयांसापले दीपकसापसंग कुरा गरेपछि पो म भसड्ग भएँ । उमिला मैयांसाप भन्दै होइसिन्यो- हेरिस्यो हजुर, त्यो कहीं नभएकी लबस्तरीले आज शालुलाई रोकेरै ढोडी । शालुलाई दिवी छैन बाहिर गएकी छिन् भनेर भुक्काइसकेकी थिएँ । हज्जनपत्त ट्वाइलेटमा गएर टाउको पो फुटाएर मरिछे । शालुले त्यसको निधारमा के रगत देखी उसलाई पुगिहाल्यो, मसंग आउन किन मान्यी । साहै घटिया आइमाई रहिछे त्यो । शालुलाई त्यसको सझगतबाट छुटाएन भने हामी कहीं मख देखाउन लायक हैनैन् । कम्ही छे त्यो राँड शालुमाथि सम्पूर्ण अधिकार मेरै छ, जस्तो गर्दै । बिहानदेखि एक थोपा पानी पनि मुखमा हालेकी छैन त्यसले । अब शालुलाई दुई-चार दिन बाहिर पठाएर त्यसलाई निकालैपन्यो । त्यो हृदासम्म शालु हाम्हो कुरा भन्दा त्यसैको कुरा सुन्दिन् । सधै कमारीकै जीत कर्ति सहनु ?'

दीपकसापले नराम्भो केही भन्नुभएन । उमिला मैयांसापलाई सम्फाउनुभयो, 'हेर उर्मी, कुवाको पानी सिद्धिएपछि मात्र कुवाको महत्व थाहा हुन्छ । कान्छी नपढेकै भए पनि समझदार छे । शालुलाई हानि हुने कुरा ऊ सोच्न पनि सविदन । बस हामीमै कतै खोट भएर शालु कान्छीकै करामा विश्वास गरिँदैन् कि सोच त । दीपकसापले के त्यति मात्र भन्नुभएको थियो उमिला मैयांसाप त सिहिनीकै गरी गर्जिन थाल्नुभयो । त्यसो भए म नै नजाती हुँ । अब म मेरे पनि भयो होइन ? दीपकसापले सम्फाउदै भन्नुभयो- 'उमिला चुप लाग मन न तद्बाऊ । म शालुलाई दुई-चार दिनका लागि बाहिर घुम्न लैजान्छु । तिमी कसैगरी भए पनि कान्छीलाई घरबाट निकाल । त्यसको कारणले घरमा धेरै अशान्ति भयो । मैले उहाहस्त्वे गरेको कुरा कान्छीलाई आएर भने ।'

कान्छीले बडो सरल रूपमा नै भनिन्, 'यो घरबाट मेरो लाश निस्किन परे पनि म यो घर छोडौदै छोडिन । म भइनै भने मेरो शालु मैयांसापको जीवन भत्किन्छ ।'

'कान्छी चिच्याइन्- कति बकवास ओकल्यै चन्द्रकान्त तिमी, मेरो कुरा सुन्न बसेको कि आफ्नो भाषण सुनाउन ? चुप लागलान् भन्यो,

चुप त लाग्ने नै होइन तिमीलाई भूट ओकलन कसले सिकायो हैं ? संगै बसेपछि कहिलेकाहीं ठूली मैयांसापले गाली गरिस्यो होला तर उहाँ तिमीले भनेकै कठोर होइसिन्न ।'

शालुले केही दिनअगाडि मात्र आफ्नी आमाले भनेको कुरा समिक्षन् । शालु बेटा, तिम्रो पापाले तिमीलाई एक-दुई दिन घुमाउन लाने कुरा गरिस्या छ ।'

'किन म मात्र हजुर पनि जाऊ न एकलै बोर हुन्छ ।'

उमिलाको जवाफ थियो यहाँ व्यापारमा अलि किचलो भएको छ, म जान मिल्दैन। पोखरा पुगेपछि तिम्रो साथी सिंजना छदैछिन् नि। सिंजनाले तिमीलाई हेन मन गरेकी छिन् रे क्या। पापाको फुसंद हुनेबितिकै पापाले तु लगिसिन्छ।'

कान्धीले शालुको हात समातेर मुसाई भनिन्, 'हेर यो चन्द्रकान्तको झुटो कुराले गर्दा मैयासापको मन दुख्यो। यो मगरको जात एकोहोरो पो हुँदोरहेछ।

'चन्द्रकान्त ! शालुलाई बचाएकोमा तिम्रो गुण कहिलै विसर्जन भन्ने पनि त्यही मुख, आज अनेक थरी भन्ने पनि त्यही मुख। जे कुरा पनि शालु मैयासापलाई केही नभन है म बिन्ती गर्दू भन्दिन्। आज पोल खोलिदिई बोले बोल न बोले नबोल। कहिले पो तिमीले मेरो हृदय चिह्नाएकी छो र ? शालु मैयासाप एकान्तमा म स्वास्नीको मायाले होइन यिनको मायाले रुच्छु। आजसम्म म विवाह नगरी यिनकै मायाले बसेको हूँ। स्वास्नीको माया लाग्छ, नलाग्ने होइन। मैले उनलाई पाठेघरको क्यान्सरबाट बचाउन सारा सम्पत्ति सिध्याएं तर केही लागेन, मरेकी स्वास्नीको खुसीका लागि त्यो टुहुरो छोरोलाई यही आमा दिन्छु भनेर बसे, आज त यस्तो झुटो उस्तो झुटो पो भन्दिन्। काजी सापको के काम नमिलेर मात्र शालु मैयासापलाई पोखरातिर लगिस्या छैन त्यसपछि थाहा पाउली के होला ?'

शालुले कुरा मोड्नु नै उघित ठानिन् र भनिन्, 'चन्द्रकान्त दाइ अब सबै कुरा छोडेर दिदी र भावेन्द्रको कुरा सुनौ, तपाईंहरू दुवैजना चुप लाग्नुहोस्।'

चन्द्रकान्तले उठाई भने, 'म यिनको एउटा कुरा पनि सुन्दिन। के नै कुरा होला र लोग्नेकै खुसीका लागि फेरि बलि भझहोलिन् र यो नर्कमा आइन्।' यति भन्दै चन्द्रकान्त रिसाउदै हिंडे। कान्धी र शालु हेरेको हेरै भए। दुवैले चन्द्रकान्त रिसाएको पहिलोपल्ट देखेका थिए।

कान्धीले भनिन्, 'चन्द्रकान्तले जे भने त्योचाहिं सोहैआना ठीक हो। मबाट चार वर्षसम्म बच्चा नभएपछि घरपरिवारले मलाई साहै हेला गर्न थाले। भावेन्द्रले मलाई घरमा नबसी हामी हडकड जाऊँ, उतै गएर राम्रो औषधि गरीला भनेका थिए। मैले उनको कुरा मानिनै। तपाईंबाट बच्चा हुन्छ भने विवाह गर्नुहोस् भनेर जिढी गरें। उनले सबैको करमा परेर विवाह गरे। विवाह गरेपछि पनि उनमा धेरै परिवर्तन आएको थिएन। सौताले बच्चा पाउने भएपछि भने थोरै परिवर्तन आयो। भन्ये, 'कान्धी तिमीले विवाह गर्नु भनेर ठीक गन्यो। तिम्रै बाटो कुरेको भए सन्तानको मुख नै नदेख्ने पो रहेछु।'

मलाई पनि उनको खुसी देख्दा खसी लाग्यो। सौताको जात न हो ऊ भावेन्द्रलाई मेरो नजिकसम्म पन दिदैनथी। सबै परिवार कान्धीकै पक्षमा थिए। एक रात भावेन्द्र मेरो कोठामा सुन्त आएको निहुमा घरमा महाभारत मच्चियो। भोलिपल्ट भावेन्द्र अफिसतिर गएपछि सौतालगायत सासूससुरा मिलेर मलाई मलाई धिच्चाई-मुन्टाई गरी घरबाट बाहिर निकाले। सौताले त

घरबाट निस्किन मानिनस् भने अहिलै पेटको बच्चा मारिदिनछु भनी । त्यसपछि त्यहाँबाट निस्केर फुपूकोमा गए । फुपूले भोलिपल्ट यहाँ लेराइदिनुभयो । हजुरलाई देखेपछि विस्तारै आफ्नो पीडा भुल्दै गए । साच्चै मैयासाप अहिले त मलाई ती ज्ञानहरू सबै सपनाजस्तो लाग्छ ।

शालुले सोधिन्, 'भावेन्द्र तपाईंलाई फेरि कहिलै भेटन आएनन् त ?'

मलाई छोडेको पाँच-छ वर्षपछि यहीं मलाई भेटन आएका थिए । उमिला मैयासापले जाने भए जाऊ भन्दा हजुरले मेरो फरियाँ समातेर रुदै भनिस्यो, 'दिदी जाने भए म पनि सँगै जान्छु । म हजुरलाई समातेर घुँकघुँक गर्न पुगेछु, भावेन्द्र के भन्न खोज्दै थिए, अलमल्ल परे । त्यसपछि भावेन्द्र केही नबोली रुदै हिँडे । त्यसको केही दिनपछि नै काकाले एउटा चिठी र जग्गाको लालपूर्जा मेरो हातमा थमाएर जानुभयो । यो कुरा आजै हजुरलाई मात्र खोल्दैछु । चिठी पनि अर्कै छ ल आफैले पढिस्यो ।' कान्धीले लालपूर्जा र चिठी नै शालुलाई दिइन् ।

शालुले लालपूर्जा हेदै भनिन्, 'लालपूर्जा जस्तो कुरा पनि यसरी राख्ने हो ?'

'मेरो त सम्पूर्ण सम्पति भनेकै हजुर हो । यो सम्पतिको के काम ?'

कान्धीको कुराले शालुको मुटु नै फुटलाई भएको थियो तर मन बाधेर लालपूर्जालाई जतनशाथ आफैनै दराजमा राखेर आई चिठी पढिन । चिठीमा लेखिएको थियो- प्यारी कान्धी सम्झना सधैको ।

कान्धी जिन्दगी यस मोडमा आउला भन्ने पतै थिएन । हेर त हृतिदै तिमी कहाँ पुग्यो म कहाँ पुर्गें । तिमीलाई सबै खुसी दिनछु भनेर विवाह गरे तर औसु सिवाय केही दिइन् । तिमो सिमल भुवाजस्तै मन पलपल फाट्यो । मैले पनि तिमो ती निर्बोध आँखालाई धेरै रुवाए । हुन त म त्यहाँ तिमो मायाले भनौं या स्वार्थले तिमीलाई लिन नै आएको थिए । मबाट बच्चा नहुने थाहा पाएकी भए तिमी पुनः मसंग आउँथ्यौ पनि होला तर शालुप्रतिको तिमो अगाध प्रेम देखेर मैले फेरि एकपल्ट तिमो खुसी खोस्न चाहिन्न । कुरा के भने कान्धी श्रीमतिले पाएको बच्चा मेरो होइन । तिमीबाट बच्चा हुन्छ, त्यसैले तिमी विवाह गर । तिमीलाई जिन्दगीभरि खान पुने सम्पति मैले तिमो नाममा जम्मा गरिदिएको छु । पर्छिका लागि एउटा जीवनसाथी रोज । तिमीले अर्को विवाह गन्यौ भने म पनि शान्तिले निदाउनेछु । अर्को जन्म भए भगवान्ले तिमीसँगै भेट गराओस् । म तिमो काकाको सल्लाहअनुसार तिमै काकाको विधवा छ्येरी र छ्येरालाई लिएर हडकड गए । बाबु-आमा, श्रीमती बिनुले आफ्नो कुकमंको फल भोगून् । अरू के भनौं । मेरै खुसीका लागि भए पनि अन्तै विवाह गरे । तिमीले विवाह गन्यौ भने मलाई शान्ति मिल्दै । तिमो जवानी निशासिसदै, छटपटिदै, कल्पिदै नवितोस् । म यहीं चाहन्छु ।

उही भावेन्द्र

चिंत्ती पठिसकेपछि शालुले आफ्नो आँखालाई दुख दिइन्। एकोहोरो दिदीलाई हेरिन्। उनलाई यस्तो लाग्यो, दिदीको शिरमाथि सिङ्गै सगरमाथा पां अडिएको रहेछ। दिदीको भूल यही न हो उहाले केवल मेरो खुसी चाहनुभयो। अब मैले दिदीको खुसीका लागि केही गनैपछं।

'मैर्या यस्ता कुराहरू त धेरैको जीवनमा घटेको छ। पटकै पीर नगरिसेला। हजुरको उमेर पुगेपछि त्यो जग्गा हजुरकै नाममा पास गरिदिने धोको छ।'

शालुले त्योभन्दा बढता कुरा सुन्न सकिनन्। जुरुक्क उठेर भान्सामा गइन्। कान्छी आफ्नो कोठामा गइन्।

सात

कान्छीको जीवनकथा सुनेपछि शालुको धेरै दिनसम्म भोकनिद्रा हरायो। उनी स्कुलमा पनि एकोहोरिन् थालिन्। शालुका एकदम नै मिल्ने साथी रोहिणीले शालुलाई चिन्ताको कारण सोधिन्। शालुले सबै कुरा एकएक गरी रोहिणीलाई बताइन्। रोहिणीले मेरो ममीपापालाई गएर सबै कुरा भनिस् भने समस्या समाधान हुन्छ भनी सम्झाइन्। शालु रोहिणीको घरमा गएर रोहिणीको बाबुआमालाई दिदीको सबै कथा सुनाइन्। चन्द्रकान्त दाइले कान्छीलाई माया गरेका कुराहरू पनि बताइन्। दुइ छोरी मात्र भएका रोहिणीका बाबुआमाले कान्छी र चन्द्रकान्तजस्ता मान्छे पाए आफूले छोरावुहारीकै दर्जा दिने कुरा बताएपछि शालुको हृदयमा बलिरहेको आगो केही मत्त्वर भयो। शालुलाई रोहिणीको बाबुआमा साक्षात् भगवान् जस्तै लाग्यो। शालु खुसी हुई घर आइन्। दिदीलाई देखेपछि आँखा भरिएर आयो। उनी आफ्नो कोठामा पस्तै थिइन्। ममीले बोलाएपछि ममीकै कोठाभित्र पस्तै भनिन्, 'किन बोलाइस्या ममी, खास कुरो केही थियो कि?'

'पोखरा जानका लागि पापाले पसिंको टिकट बुक गछु भन्दै होइसिन्थ्यो। नयाँ केही किन्तु छ भने पैसा लग भन्न बोलाएकी।'

'हुन्दू मलाई पैसाचाहिँ दिसेला तर पोखराचाहिँ चार-छ दिनपछि जान्छु। अहिले त क्लास टेस्ट चलिरहेको छ।'

उमिलाले ओठ चेप्राउदै भनिन, 'आ तिमी पनि, क्लास टेस्ट लिंदा पनि किन रोकिक्नुपछं र त्यो नम्बर पछि जोडिने होइन।'

'हेर भोलि क्लास टेस्ट भन्नु पनि छ फेरि क्यारेम खेलौं पनि भनिसिन्छ। ल अहिले थपकक पढन बसिस्यो, क्लास टेस्ट सिद्धिएपछि हजुरले जे-जे भनिसिन्छ त्यहीत्यही खेल्छु।' दिदीको कुरा सम्भेर भित्र कतै दुख्यो शालुलाई, शालुले

मनमनै सोचिन्, 'कुकुरलाई घ्यू नपचेको भनेको यही हो । दिदी गएपछि यो घर मसानमा परिणत हुँदा बल्त चाल पाउँछ्यौ तिमी, तिमीले एकका र बास्सा भन्दै तास खेल्न पाएकी दिदीले गर्दा नै त हो नि ! यत्रो घर र हामीलाई दिदीले बडो इमानदारिताका साथ नसम्हालिदिएको भए तिमी स्वतन्त्र आकाशमा कावा खान पाउँथिनौ । सिड्धै आकाशमा उड्न पाउँदा पनि तिमीलाई आकाश पनि सागुरो भयो होइन ? दिदीको दोष त्यही हो उनीभित्र स्वार्थको एक कण पनि छैन । उनी अर्काको सन्तानलाई सही मार्ग देखाउन हरपल कटिबढ छिन् । तिमी आफ्नो सन्तानलाई आधुनिकताको नाममा नशामा भुलाउन कटिबढ छ्यौ । मेरो त सम्पूर्ण दिदी हुन् दिदी, उनी नभएकी भए म जीवन के हो नबुझ्दै भदौरहेछु । मलाई जीवनको मूल्य सिकाउने मेरी प्राणपारी दिदीलाई निकाल्न कति हतार छ्यौ तिमी म बुझ्दै छु ।'

'होइन थुप्रै बेर पोखराको सौन्दर्य सम्फेर त्यहीं हरायो कि क्या हो ? मृतिजस्तै भयो नि ?'

'ममी हजुरको खुसीका लागि म पोखरा जाउँला तर मेरो जाँच सिद्धिन दिस्यो । पोखरा मैले धेरैपल्ट हेरिसकेकी छु । प्रकृतिले सम्पर्ण दिएर पनि हामीले त्यसको सदुपयोग गर्न जानेनै । फेवातालको नजिकै सानै घर होस् तर अति आकर्षक होस्, त्यो छैन । पाताले छाँगाकै वरिपरि मनै लोभ्याउने फूलबारी होस् । बाराही मन्दिरमा पनि टलकै टल्कने सिङ्गमर्मर होस् । विदेशले यो प्राकृतिक छटा पाएको भए कस्तो बनाउँयो होला । नेपालीले हीराको मूल्यलाई कीरा सम्फरहेका छन् । राम्रो र नराम्रो छुट्याउने तागत हामीमा छैन ममी ।'

उमिलाले हाँस्दै भनिन्, 'तिमी त बडो तर्क दिन सब्ने पनि भइछ्यौ, मलाई त पतै थिएन ।'

'हजुरले मसँग कति समय नै विताइस्या छ, र ममी, पापाले अस्ति मात्र भनेपछि पो थाहा पाए । मलाई त अठार दिनदेखि नै दिदीले सुताउन भएको हो रे । पापा भनिसिन्द्यो- हजुर त धेरै सुध्यरी होइसिन्द्य रे, एकपल्ट मैले हजुरको काखमा दिसा गदां टाउकोमै गोली लागेकै गरी चिच्याइस्यो रे । मैले दिसा गरेको साडी अब कहिल्यै लाउदिन भनेर फ्याँकिस्या रे होइन ?'

'उफ ! तिम्रो पापा पनि यस्ता फिना-मसिना कुराहरू पनि के छोरीसँग गरिस्या होला । जाऊ कपडा फेर, त्यसो भए चार-छ दिनपछिकै टिकट बुक गर्नुपर्ला हुन्न ?'

'हजुरलाई जे मन लाग्छ त्यही गरिस्यो' भन्दै शालु आफ्नो कोठामा पसिन् । ममीको कोठामा चन्द्रकान्तको आवाज सुनेपछि शालु ममीकै कोठातर्फ लागिन् । चन्द्रकान्त कार नबनेको कुरा बताउदै थिए । शालु चन्द्रकान्तको कुरा सुनेर दड्ग परिन् र भनिन्- 'दाइ मलाई फूलको प्रोजेक्टवक्त बनाउनु छ । बगैँचामा हिँडिनुस् र मलाई फूलको नामहरू बताइदिनोस् ।'

कान्धीले भान्सावाटै कराइन, 'मैयां, यिनलाईं सबै फूलहरूको नाम आए पाए, म हजुरको सहयोग गर्दूँ। यिनले खाना पकाउछन् ।'

शालुले हाँस्दै भनिन, 'दिदी पनिर-पकौडा त दाइलाई बनाउन आउदैन होला नि !'

त्यसो भए हजुरले फूलहरू लेराइस्यो म फूलहरूको नाम बताइदिहाल्छु नि !

चन्द्रकान्तले कान्धीतिर हेरेर दाहा किटे। शालु र चन्द्रकान्त दुवै बर्गेचामा गए। शालुले बस्न आग्रह गर्दै भनिन, 'अझै दिदीसंग बोलेको देखिनन् नि, तपाईं त साच्चै रिसाउनुभयो कि क्या हो ?'

चन्द्रकान्तले बस्दै भने, 'हो, मैयांसाप, अब म यहाँ बस्दिन। कान्धीको आश गर्दागर्दै दाहीजुँगा फुल आटिस्यो। तिनलाई देख्यो भने मुटु जल्द मात्र अब कति मुटु जलाउनु ? तिनी त पत्थर हुन् शालु मैयांसाप पत्थर, तिनलाई रामोसंग थाहा छ, म तिनकै मायाले रुच्छु। अब कति रुनु मैयांसाप, रुदारुदा आँखाहरू थाकिसके !'

शालुले बडो नम्र स्वरमा भनिन, 'मप्रतिको अत्यधिक मायाले गर्दा दिदीले कहींकै देख्नु नै भएको छैन। म दिदीको त्यो नाजुक हृदयलाई तोड्छु, तपाईं मलाई साथ दिनोस्। दिदीले मेरा लागि देख्नुभएको जुन सपना छ म त्यो पनि पूरा गर्दूँ। मेरै आँखाअगाडि मेरो मुटुभन्दा पनि प्यारो दिदीको अपमान अब सहन सकिनन्। तपाईंले भनेभैं मलाई पोखरा पठाउन योजना बनिसकेको रहेछु।'

'होइन मैले त केही कुरै बुझिन नि मैयांसाप !'

शालुले सबै करा बताइन। तपाईं अहिले नै रोहिणीको घर हेरेर आउनोस्। दिदीलाई तपाईं नै चाहिन्दू हो तपाईं। यी कुराहरू बिसेर पनि दिदीलाई नबताउनु होला। दिदीको धृणा म जीवनभर सहन तयार छु तर अँ हैं म उहाँको आँखामा आँसु हेर्न सकिनन्।

चन्द्रकान्तले आँखाभरि आँसु पाई भने, 'हजुरले ठीक सोचिस्यो। तिनी त सिमल हुन् आफू जाडो सहेर अरूलाई तातो दिने। तिनलाई हामीले खुसी दिएनौं भने हामीले पनि आफूलाई माफ दिन सक्दैनौं। हुन्दू म अहिले नै रोहिणीको घर पुगेर आइहाल्छु।'

'ल अनि खोई त फूल लिएर आइसेको ?'

दिदीको शब्दले शालुको मुटु धाटीमै अड्केभै भयो। बडो कष्टसंग जवाफ दिइन, 'तपाईंले रातमा फूल टिप्न हुन भनेको सम्केर नटिपी आएँ।'

'हुन्दू म भोलि विहानै फूल टिपेर फूलको नाम पनि भनिदिन्दूँ। अस्तिको

जस्तो चार्टपेपरमा टाँस्ने त होला नि ! कहाँकहाँ टाँस्ने अहिले बताइदिस्यो, म अस्तिको जस्तै मिलाएर टासिदिन्छु ।

शालुले आँसु लुकाउदै भनिन्, 'न हेनोंस् अब त म तपाईंजवी भइसकें । अबदेखि मेरो पीर नगर्नोस् । तपाईंले मलाई जस्तो बनाउन चाहनुभएको थियो म त्यस्तै बच्छु । तपाईंको कसम, म विग्रिन्न, साँच्चै विग्रिन्न । तपाईं जस्तो कर्म दिने दिदी पाएपछि पनि विग्रन्छु र म ?'

'मैयासापलाई ठूलो-ठूलो कुरा गर्न आइसक्यो । ल तातोतातो पकौडा खाइस्यो ।'

दिदीको शब्द सुनेर शालु रुदै कोठामा पसिन् र ओछ्यानमा पछारिदै रोइन् । कान्धी फतपताइन्- होइन के भएको होला मैयासापलाई आज, खान पनि खोजिस्या छैन । मुख पनि उज्यालो छैन । सानो हुँदा पो सबै कुरा भनिसिन्थ्यो र बुझिन्थ्यो, ठूलो भएपछि केही भन्ने हैन । आफूले मनको कुरा बुझ्न सकिदैन ।'

शालुले मन सम्हालेर दराज खोलखाल पारिन् । कान्धीले पढ्दै पनिर पकौडा खाइस्यो भनेर शालुको कोठामा ढोडेर गइन् । शालुले हतारहतार त्यो पनिर पकौडालाई प्लास्टिकको भोलामा हालेर पोको पारेर दराजको मूनि राखिन् । मुखले चाहिँ पकौडा मीठो रहेछ आजलाई पुरयो भनिन् । कान्धीले आफूले पनिर पकौडा भोलिसम्मलाई हुनेगरी पकाइदिएको कुरा बताइन् । चन्द्रकान्त आएर शालुको कोठामा पसे । दुवैले आँखाकै इसारामा कुरा गरे । त्यसपछि साहै मीठो बास्ना आयो भन्दै चन्द्रकान्त भान्सामा पसे तर, कान्धीले दिएको पकौडा खान सकेनन् । आफूलाई टाउको दुखेको छ, भनेर छाटिरिए । कान्धीले मुस्कक हाँस्दै भनिन्, 'तिमो रिस त अझै मरेको छैन जस्तो छ । तिमी रिसाएको त मैले पहिलोपल्ट नै देखें । म तिमीसंग कहिलै रिसाउदिन चन्द्रकान्त ? तिमीले मेरो पोल्टाभारि खुसी नै खुसी दिएका छै । आफ्नो बाबुकै बनेर शालु मैयासापको रक्खा गन्यौ ।' चन्द्रकान्तले चुपचाप कान्धीको कुराहरू सुनिरहे मात्र ।

शालुले कोठाभिवाट चिच्याइन्, 'दिदी, म पकौडाले नै अघाएँ । तपाईंहरू मात्र खाना खानोस् । आज म दिदीसंगै सुत्छु । मलाई राजकुमारको कथा सुन्नु छ ।

कान्धीले हाँस्दै भनिन्, 'भखैरे भनिसिन्थ्यो दिदी म ठूली भएँ । भखैरे भनिसिन्छ- राजकुमारको कथा सुन्ने ।'

चन्द्रकान्त म शालु मैयासापको विवाह भएपछि बाँच सबै होला जस्तै लाग्दैन । चन्द्रकान्त कान्धीको कुरा सुन्न नसकी उठेर हिँडे ।

शालु पहिला नै कान्धीको पलडमा गएर सुतिरहेकी थिइन् । कान्धी खाना खाइवरी हात पुच्छै कोठामा पस्दै भनिन्, 'शालु मैयासाप मैले भनिदिएकी छु ।

भोलिदेखि पढाह छल्नका लागि अनेक बहाना चन्दैन । होइन किन घोप्टो परिसेको ?

शालुले देव्रे कोल्टे फक्केर आसु पुच्छै भनिन्, 'म त निदाउन पो लागिसेकी रहेछु दिदी । चन्द्रकान्त दाइ पनि बस्नोस ।' चन्द्रकान्त पलडमुनिको मुहामा वसे । शालु र कान्धी पलडमा वसे । कान्धी वसेपछि शालुले कान्धीको काखलाई सिरानी बनाइन् ।

कान्धीले शालुको कापल मुसाई भनिन्, 'मैयाँ, दिदीको काखमन्दा पनि प्यारो अहिलेलाई पढाह हो । मैले धेरै दिनदेखि हजुरले पढेको देखेकी छैन ।'

'दिदी तपाईंलाई मेरो भविष्यको मात्र चिन्ता छ । त्यस्तै मलाई पनि तपाईंको भविष्यको चिन्ता छ । दिदी, मैले पनि तपाईंका लागि चन्द्रकान्त दाइ जस्तै राजकुमार खोजिदिएकी छु । त्यो राजकुमारले तपाईंलाई धेरैधेरै खुसी दिन्छन् । तपाईंको आफ्नो स्वर्गजस्तै घर हुन्छ ।'

कान्धीले बीचैमा कुरा काटदै भनिन्, 'ए, हजुरले मेरो अर्को जन्मको कुरा गरिस्या ? हुन्छ, हुन्छ, अर्को जन्ममा म चन्द्रकान्तसँगै विवाह गर्दू । अनि हजुरलाई छोरीको रूपमा जन्माउंछु । निरिक्षकी माया गर्दू । उमिला मैयाँसाप हुँदा त हजुरसंग बोल डर लाग्दू भन्या । उमिला मैयाँसापले हजुरको कोठामा गएको देखो कि विरालोको जत्रो आँखा पल्टाइसिन्छ । उहाले आफ्नो मयांदा नमुलेको भए मलाई यति चिन्ता हुँदैन्यो ।'

शालुले कान्धीको हात मुसाई भनिन्, 'दिदी तपाईंले मन नदुखाउनहोस । मेरो चिन्ता गर्न चटक्क छोडिदिनोस । तपाईंले मेरा लागि जुन त्याग गनुभो त्यो कसै-कसैले गनै सबैदैन । दिदी तपाईंले जाडोमा न्यायो घाम दिनुभयो, गर्मीमा छहारी दिनुभयो, तपाईं भने सधै घाम-जाडो सहदै आउनुभएको छ । त्यो मैले देखेकै छु । अब म स्वयम् चिसो र तातोबाट बच्न सक्छु । तपाईंलाई चिसो र तातोबाट बचाउनु मेरो कर्तव्य हो । कुरा गर्दागर्दै बाहिर गेटमा बेल लाग्यो, शालु हतार-हतार कान्धी र चन्द्रकान्तलाई एउटै कोठामा बन्द गरेर, तल रुदै ओलिन् र गेट खोल्दै भनिन्, 'ममी, पापा म यो घरमा बस्नै नसक्ने भए चन्द्रकान्त र दिदीको रासो सम्बन्ध छैन । आज त हजुरहरूलाई देखाउन मैले चन्द्रकान्त र दिदीलाई एउटै ओछ्यानमा देखेपछि ढोकामा लक गरिदिएकी छु । छिटो माथि आइस्यो ।'

दीपक उमिला नै रक्सीको नशामा हल्लदै सास न बास भएर कान्धीको कोठानजिक आए ।

कोठाभित्रबाट आवाज आइरहेको थियो । मैयाँसाप किन ढोका थनेको छिटो खोलिस्यो । उमिलाले ढोका खोल्दै चिच्चाइन्, 'ए रण्डा, रण्डी हो तिमीहरूले यो घरलाई कोठी नै बनायौ होइन ? देखिस्यो हजुरले सती सावित्री ठानेकी

कान्धीको हात । मैले भनेकै हुँ वैसको उन्मादलाई थेन कसैले सबैदैन भनेर, दुवैले किन विवाह गरेनन् भनेको त करा यस्तो पो रहेछ । दूध खान पाउंदापाउंदै गाई पाल्नु किन ? शालुलाई माया गरेको स्वाड रचेर बिनापैसा बस्नुको कारण त मस्ती लुट्न पो रहेछ ।'

कान्धीले रुदै जवाफ फर्काइन, 'आफु मात्र बोलिसिन्दू कि मलाई पनि बोल्न दिइसिन्दू हैं ? चुप लागिस्यो मुखमा जे आयो त्यही नबोलिस्यो । शालु मैयांसापलाई थाहा छ, हामी के गर्वै थियौं ।'

शालुले रुदै भनिन, 'हो ममी यिनीहरूको विचार रासो छैन । कान्धी त भन् हजुरको विरुद्ध भडकाउछिन् । मैले के माया गरेजस्तो गरेकी थिए उन्तेत आफ्नै छोरी ठानिन् । यसो गर, उसो गर भनेको सुन्दा म त पागलै हुन लागिसके ।'

कान्धीले घरै थक्कने गरी चिच्याइन, 'नाई, शालु मैयांसाप त्यसो नभनिस्यो म मध्यै ।'

शालुले रुदै भनिन,- 'मोर अहिले मोर, कसले रोकेको छ र ? न रहर लाएको लाउन दिन्दै, न खानै दिन्दै कुन जन्मको शब्दु रहिष्ये यो ।'

उर्मिलाले कान्धीको कपाल भुत्त्याउदै भनिन, 'धेरै तमासा नदेखा, खुरुक्क घरबाट निस्किहाल । नत्र अहिल्यै पुलिसलाई डाक्छु बुझ्यै ?'

'कान्धी आफैलाई भुत्त्याउदै चिच्याइन, 'शालु मैयांसाप तोलाको बचन खोलामा नहालिस्यो, म हजुर विशेको हेन सविदनै ।'

चन्द्रकान्तले कान्धीको हात समात्दै भने, 'देख्दा सोभी रहिछिन् मैयांसाप भित्र त कर्द रहिछन् कर्द ।'

'हो-हो म कर्द नै हुँ निस्क, निस्किहाल पापी हो । मेरो जन्म दिने आमाभन्दा ठूली कोही छैन बुझ्यै ? जाओ, जाओ छिटो जाओ । अझै रमिता देखाउंछौ ?

उर्मिलाले चन्द्रकान्त र कान्धीलाई नै नजिकैको कूचोले हान्दै भनिन, 'छिटो निस्कन्दौ कि पुलिस नै बोलाउँ हैं ?

चन्द्रकान्तले कूचो समाउदै भने, 'कान्धी तिमीले आफ्नो स्वार्थ हेरेकी भए आज यो दिन देख्न पढैनथ्यो ।'

दीपकले कुरा थपे, 'अझ बढी बोल्दूस् चन्द्रे, यो सुगुर्नीलाई छिटो यहाँबाट लागिहाल् ।'

'शालु मैयांसाप मेरो यहाँबाट लास जाला म यहाँबाट जान्न । म हजुरलाई छोड्न सकिनै,' कान्धीले भुइमा बजारिदै भनिन ।

शालुले कान्धीको मुखमा थुक्कै भनिन, 'थुक्क नकचरी, पागल, कति अपमान

सहन सक्छेस् तं ? मोर तं जस्ता मान्छे त मनु नै पछं । विष दिँया या कौसीबाट फालहालेर मोँछेस् ? चन्द्रकान्त यसलाई बागमतीमा लगेर फ्याकिदेऊ । अनि यसले शान्ति पाउँछे ।

उमिलाले रण्डी, फँडी, वेश्या भन्दै कान्छी र चन्द्रकान्तमाथि कूचो वर्षाइरहेकी थिहन् भने दीपकले दुवैलाई लाती प्रहार गरिरहेका थिए । चन्द्रकान्तले कान्छीलाई धिच्याउदै भन्याड ओराले । कान्छीले घर नै थकिनेगरी शालु मैयांसाप भन्दै चिच्याइन् । डेरामा वसेका र छिमेकीहरू भ्र्याल-भ्र्यालबाट र ढोकाबाहिरैबाट त्यो बीमत्स दृश्य हेरिरहेका थिए । शालु आफ्नो कोठाको ढोका थुनेर मुर्दाकै लम्पसार परिन् । कानमा भने कान्छीदिदीकै शालु शब्द नै गुञ्जिरह्यो ।

उमिला र दीपक नरभक्षी बाघकै सिकार गरेखै गरी प्रफुल्ल हुदै काठोमा पसे । उमिलाले भनिन, ‘देखिस्यो हजुर बैसको तिखां थाम्न त्यो मोरीले पनि सकेकी रहिनछ । हातीको खाने दाँत र देखाउने दाँत जस्तो तिनीहरूका पनि दुईवटा दाँत रहेछ, होइन ? आज त कति हाइसन्चो भयो कूचोले बढानुपनै फोहोर हावाले उडायो हा...हा । शालुले नै काम तमाम गरिदिइन् ।’

दीपकले पलडमा पलिट्टै लर्बराएको स्वरमा भने, ‘उर्मी, बनले नचिनेको बाघ होइन, बाघले नचिनेको बन होइन । शालुले पूर्ण सोचविचार नगरी कान्छीलाई घरबाट निकालिन् जस्तो मलाई लागैन ।’

‘हजुर पनि चाहिने-नचाहिन कुरा सोचिसिन्छ । कुकर्मले ढाँडा काटेपछि कति सहन्दै शालुले ।’

त्यो त हो, दीपकले उमिलाकै कुरामा साथ दिए । कान्छीको त्यो दर्दनाक दृश्य उनीहरूका लागि मनोरञ्जन बन्यो । दुवै रात्रिकीडामा लीन भए ।

रोहिणीको घरमा पुगासम्म कान्छीले पूर्ण रूपमा होस गुमाइसकेकी थिहन् । रोहिणीको बाबु केशवले फेमेली डा. राजलाई बोलाए । डा. राजको सक्दो प्रयासबाट कान्छीको होस त आयो तर उनले आफूलाई विसिंसकेकी थिहन् । उनको ओठमा केवल शालुकै नाम थियो । भनिन् ऊ... ऊ शालु मैयां त्यहीबाट गडिस्यो ।

हा... हा शालु मैयांसापले त कपाल बाटिसेछ । पर्खिस्यो म रिविन मिलाइदिन्दू । सधै दिदी हजुर नि खानोस् भन्तु छ । म त खाइहाल्दू नि !, मेरी शालु मैयांसाप त परी हो बुझ्यौ परी हो ।

कान्छीको त्यो विजोग देखेर सबैको आँखाबाट आँसु भन्यो । डा. राजले मानसिक विशेषज्ञ डा. दिनेशलाई बोलाए । डा. दिनेश पनि रातको चकमन्तालाई तोडै दै केशवको घरमा आइपुगे । सम्पूर्ण घटना सुनेपछि डा. दिनेशको पनि आँखा रसायो । जति खर्च लागे पनि घरमा नै कान्छीको उपचार गर्ने निर्णय भएपछि कान्छीलाई दिनेशले लट्याउने सुई दिए । उनी जिउंदो मुर्दामा परिणत

भइन्। कान्छीको सम्पूर्ण स्थाहारसुसार चन्द्रकान्तले गरे। डा. राज र डा. दिनेश कान्छीको उपचारमा कठिबढ भए। केशव र पीताम्बराले मानवीय सहयोग गरे। तहाँ दिनको दिउंसो एक बजेतिर कान्छीले आँखा खोलेर चारैतिर हेरिन्। आफूलाई सुन्दर चिटिकक परेको कोठामा सर्गे चन्द्रकान्त भित्तामा शालुको सुन्दर तस्विर झुन्ड्याइरहेको देखेपछि अचम्म मान्दै सोधिन्, 'चन्द्रकान्त यो सब के हो ? मेरो अर्को जन्म त भएको होइन ?'

चन्द्रकान्तले खुसीको आँसु फाँदै भने, 'हो कान्छी तिम्रो अर्को जन्म नै भएको हो। तिमीले असाध्य माया गर्ने बाबू-आमा पाएकी छ्यौ। डा. राज र डा. दिनेश जस्तो डा. पायौ। सुरेश क्षेत्रीजस्तो विरामी पर्दा सहयोग गर्ने दाह पायौ। सबै-सबै पायौ। तिमीले वस् आफूलाई सम्हाल सबै ठीक हुन्दै।

कान्छी विस्तारै उट्टै भनिन्, 'खोइ बाबू-आमा ?'

चन्द्रकान्तले बोलाएपछि केशव र पीताम्बरा नै आए। कान्छीलाई उठेको देखेर हर्षित हुदै भने, 'नानी अहिले उठेर जरक-मरक नगर।'

उनीहरूको कुरा सुनेर कान्छी टोलाइरहिन्। चन्द्रकान्तले दधमा हर्लिंक्स फिटेर कान्छीलाई दिवै भने, 'हर्लिंक्स खाएर सुत।' कान्छीले हर्लिंक्स पिडन्। चन्द्रकान्तले औपधि खान दिएपछि फेरि कान्छी गहिरो निद्रामा परिन्।

आठ

कान्छीले चौधौं दिनको मध्यरातमा पनि आँखा खोलिन्। चारैतिर हेरिन्, आफ्नो पलडभन्दा पर चन्द्रकान्तलाई निदाइरहेको देखेर केही धक मान्दै भनिन्, 'चन्द्रकान्त... चन्द्रकान्त !'

कान्छीको बोली सुनेर चन्द्रकान्त भसड्ग हुदै उठेर मर्करी बाल्दै कान्छीको नजिकै गएर भने, 'के भयो कान्छी, के भयो ?'

कान्छी धेरैबेर मौन भएपछि भनिन्, 'मैले थाहा पाएँ हिजो मैयाँले आफ्नो घरबाट निकालेपछि हामी यहाँ आयौ, मैले आँखा खोल्नेवित्तिकै त्यही मैयाँको फोटोमा आँखा पन्यो, त्यो फोटो निकालिदेउ। किन त्यो फोटो राखेको चन्द्रकान्त ?'

चन्द्रकान्तले उत्तर दिए, 'तिमीले मैयाँ-मैयाँ भनेपछि त्यो फोटो राखिदिएको हुँ। तिमीले भिक भन्दूयौ भने भिकछु। तिम्रो मुख सुकेको छ, भने पानी दिँऊ ?'

'अँ पानी देऊ म आफूलाई सम्हालिहाल्येनि। तिमीले यसरी एउटै कोठामा

सुन्न नहुने थियो । चन्द्रकान्त तिमीले यो फोटो फिल्हाइदेऊ । अब म पत्थरमा परिणत हुन्छु । मैले यो उमेरसम्म कोही मानवीय मूल्य भएको त मान्छै नै देखिन्न ।'

चन्द्रकान्तले शालुको फोटो निकालेर धोप्टो पारेर ठहन्याए ।

कान्छीले रुचे स्वरमा भनिन्- 'होस्-होस् फोटो भुन्ड्याइदेऊ, भोलि म आफै त्यो फोटोलाई फिकेर फ्याकुला । फोटोमा अलि धूलो लागेजस्तो छ सफा कपडाले पुढिदेऊ ।'

चन्द्रकान्तले चुपचाप सफा कपडाले फोटो फुँछे । रातको समयमा औषधि दिने बेला भएकोले औषधि खुवाए । औषधि खुवाएको केही बेरपछि कान्छी कुरा गर्दागर्दै निदाहन् । चन्द्रकान्त पनि मनमा कुरा खेलाउदै निदाए । क्रमशः दिन वित्तै गयो । कान्छी विस्तार पानी सार्न, ट्वाइलेट जान सबने भइन् । तर उनी सोच्यन्- आफूमाथि बज्ञ परेको क्षण हिजो नै हो । एककाइसौं दिनको दिन कान्छी उठिन्, आफै नुहाइधुवाई गरिन् । बडो राम्रेसंग मिलाएर राखेको कपडा फिकर्दै भनिन्, 'हिजो मैले मैयाँसापका लागि पकौडा राखिदिएकी थिए, देखिस्यो कि देखिसेन होला ।'

'कान्छी तिमीले उनको नाम नै नलेउ । ऊ बाबु-आमा पनि आउनुभयो । एकदिन बसेर कुरा गर । म औषधि सिद्धिएको छ, लिएर आउँछु ।'

पीताम्बरा र केशवले कोठाभित्र पसेर सोफामा बस्दै भने, 'आफैले आज नुहाएजस्तो छ, नि हो : तिमीलाई यो रूपमा देख्ना साहै खुसी लाय्यो । तिमीलाई यस रूपमा देखेपछि परिं नै सत्यनारायणको पूजा लगाउँभै लाय्यो ।'

'हुन्छ लगाउनुहोस, हिजो अलि धूलो-मैलोमा बजारिएकीले आज नुहाएकी हुँ । अधि यसो बगैचा र फूलबारी हेर्न मन लागेर गएकी थिए । व्यवस्थित तरिकाबाट केही लगाएकै छैन । दुबोमा पनि धाँसैधाँस उम्रिएको रहेछ । आँगनमा पनि फोहोरैफोहोर छ । फोहोर देखेपछि त मेरो टाउको नै धुम्छ । न धुपीहरूकै कटिङ गरेको छ ।'

पीताम्बराले कुरा चुहाइन्- अलिअलि त काम गरिन्व्यो । तिमी विरामी भएर आएपछि बगैचाभन्दा पनि ध्यान तिमीमा गयो । फेरि काम गर्न आउने मान्छेलाई दस घर भ्याउनुपर्छ, के राम्रो काम गर्यै ? खैर आँगन, बगैचाको कुरा छोडौ अब तिम्रो र चन्द्रकान्तको बारेमा कुरा गरी ।

'ए चन्द्रकान्त, उनी र म पहिला सर्ग बस्यौ । त्यहाँबाट निकालेपछि चन्द्रकान्तले यहाँ लिएर आएछन् । विश्वास गर्नोस, हाम्रो सम्बन्ध केही नराम्रो छैन, हिजै मात्र हो उनले मलाई छोएका । हिजो उनले नसम्हाको भएचाहिँ म बाँच्दैनयै हुला ।'

पीताम्बराले कान्छीको हात समातेर भनिन्, 'लाटी, तिमी यहाँ आएकी त ठीक एककाइस दिन भयो । एककाइस दिनसम्म तिनै चन्द्रकान्तले तिमीलाई

दिसा, पिसाव गराउने, दिसा धुने, नुहाइदिने, कपडा फेनै तिम्रो कपडा धुने काम गरे । उनले स्याहार नगरेको भए र डा. राज र डा. दिनेश र सुरेश नभएको भए तिमी यहाँ होइन अहिले सडकमा हुन्थ्यौ । त्यसैले हामीले तिमीहरूको विवाह गर्न सत्यनारायणको पूजा राख्न खोजेका हौं ।

कान्छीले विश्वास गरिनन् र नजिकै रहेको क्यालेन्डरमा पल्टाएर हेरिन् 'उफ् मझसिरको १२ गते पो रहेछ । उनी धचकक बसिन् । आखावाट आसु भारिन् मात्र ।'

पीताम्बराले सम्भाइन् 'फेरि पनि पीर गच्यो भने तिमी विरामी हुन्छ्यौ । पीर नगर । हाम्रो विवाह हुदा उहाँ पच्चीस वर्षको र म बीस वर्षकी थिए । विवाह चाँडै भए पनि बच्चाचाहिं बयालीस वर्षमा भयो, तिमीहरूको त उमेरै छ । कुनै पनि सुकार्य गर्न ढिलो गर्नुहन् । हामीले तिमीहरूको विवाहका लागि गहना, कपडा सबै तयार परिसङ्घी । तिमी होसमा आउने प्रतीक्षामा थियौ । समाजमा विवाह नगरी एकै ठाउमा सुतेका छन् भन्ने किन पानुँ ? तिमीहरूको चाँडै विवाह गरिदिन पाए आनन्दै हुन्छ ।'

कान्छीलाई घोर अचम्म लाग्यो । केही रिंगटा चलेजस्तो पनि भयो उनी सोफामै मुन्टो अड्याएर चिम्म आँखा चिम्लिइन् । केशवले नम स्वरमा भने, 'कान्छी, मैले चन्द्रकान्तजस्तो पुरुष त संसारमै देखेको छैन । तिमी विरामी हुदा उनले तीन दिन तीन रात आँखा फिरिक्कै गरेनन् । चौथो दिन कमजोरीले होला मूँछा तै परे । डाक्टरसापहरूले के-के सुई दिएपछि सत्र-अठार मिनेटमा आँखा खोले । आँखा खोल्दा कान्छीले औपधि खाइन् कि खाइनन् भन्दै थिए ।'

कान्छीले कुरा सुन्न अलि फिर्जो मानेजस्तो गरेपछि, पीताम्बरा र केशव उठेर गए । आँखा खोल्दा कान्छीको आँखा शालुको तस्विरमा पन्यो । मनमनै सोचिन् । मलाई मृत्युको मुखमा छोड्नेको के अनुहार हेर्नुँ ? साँच्च चन्द्रकान्तले मेरो घरजग्माको लालपूर्जा देखेर त माया गरेको होइन ? शालुजस्ती त त्यस्ती भएर निस्केपछि, चन्द्रकान्तको त के विश्वास ? फेरि शालुकै फोटोमा आँखा परेपछि कान्छीलाई रिस उद्यो । उनले शालुको फोटो फिरकेर केहीवेर घोप्याएर भित्रै राखिन्, शान्ति भएन र बाहिर राखिन् । अझै शालुले घरबाट निकालिदिँदाको क्षण सम्फेपछि, फोटो गेटबाहिर राखेर आइन् । औपधि लिएर आउदै गरेको चन्द्रकान्तको आँखा फोटोमा पन्यो । फोटो भित्र लगेर पीताम्बरालाई जिम्मा दिदै आफ्नो कोठामा पसे । कान्छी टोलाएर सुतिरहेकी थिइन् । चन्द्रकान्त आएको चाल पाउनेवितकै उठेर बसिन् । कान्छीलाई चन्द्रकान्तसँग कताकता लाज-लाज पनि लाग्यो ।

चन्द्रकान्तले औपधि र पानी दिदै भने, 'ल अब औपधि खाएर सुत । अनार छोडाएको छ, खाऊ है भनेर गएको थिए, यत्तिकै छ । म पनि उसौ खान दिएर जानुपर्ने रहेछ ।'

कान्छीले औषधि निल्दे भनिन्, 'चन्द्रकान्त जग्गाको लालपूर्जा कहाँ राख्यै ? चिठ्ठी पनि सरी थियो ।'

'होइन तिमी फेरि बेसुरको कुरा गर्न लाग्यै । कस्तो लालपूर्जा, केको लालपूर्जा, कस्को चिठ्ठी मलाई केही थाहा छैन । ल सुतिहाल पछि कुरा गरौली ।'

कान्छीले मनमनै भनिन्- 'ओ ! मैयालाई त्यही जग्गामा आँखा लागेछ ब्यार, मैले त उनकै नाममा गरिदिन्छु भनेकी थिएँ । पहिल्यै निकालिन् । लिङ्कन् तिनलाई दाइजो नै भयो । चन्द्रकान्तको प्रेम त निस्वार्थ पाँ रहेछ । उनी सुन्दर र मायालु छन्, उनले त कुमारी केटी नै पनि पाउन सक्ये । उनी मलाई प्रेम गर्दैन भन्ने थाहा थियो तर यतिविघ्न माया गर्दैन भन्ने थाहा थिएँ । सोच्दासोच्दै कान्छीको आँखा लहिन थाल्यो । उनी केही बेरमा निदाइन् पनि ।

भोलिपल्ट विहानै कान्छीले आँगन बढारिरहेको देखेर केशवले नजिकै आएर भने, 'नानी ! आँगन नबढार, तिमीलाई अहिले त्यति ठीक भएकै छैन । बरु आमासंग गाएर केही कुरा गर । उनलाई साथी हुन्छ । मचाहिं यस्सो घुमेर आउँद्यु ।' कान्छी पूरै आँगन बढारेर पीताम्बरासामु पुगिन् । पीताम्बराले बढो रास्तो पाराले सम्भाएपछि कान्छीले चन्द्रकान्तसंग विवाह गर्ने कुरा नकार्न सकिनन् । भोलिपल्ट नै कान्छी र चन्द्रकान्तको सत्यनारायणको पूजा लगाएर त्यहीं सिन्दूर राख्ने काम पनि गरियो । विवाहमा कान्छीको काकालगायत अरू केही आफन्त पनि जम्मा भए । सबैले कान्छी र चन्द्रकान्तको वैवाहिक जीवन सुखद होस् भनी श्रभकामना दिए । बेलुका चन्द्रकान्त र कान्छीको सूत्ने ओद्ध्यानमा फूल छरिएको थियो । दुवै विगत भुलेर वर्तमानमा रमाइहरहे । चन्द्रकान्तको मायालु आलिङ्गनमा कान्छीले संसार बिर्सिन् । त्यस्तै कान्छीको मायालु आलिङ्गनमा चन्द्रकान्तले ।

विवाहको भोलिपल्ट कान्छी र चन्द्रकान्तको शिर लाजले झुक्यो । त्यसमाधि चाँडै घोत्ले छोरो पाउन् भनी पीताम्बराले कान्छीलाई, केशवले चन्द्रकान्तलाई जिस्क्याउन बाँकी राखेनन् । विस्तारै कान्छीको आँखाबाट शालु दिनप्रतिदिन भदै गइन् । कान्छीको आँखामा शालुको त्यो कुरू दृश्य नाचिरहन्त्यो । त्यसमाधि चन्द्रकान्त शालुको नरास्तो पक्षको मात्र कुरा गरिदिन्थे । कान्छीले मानसिक रोगको औषधि खाए पनि पूर्ण रूपमा आफलाई सम्हालेकी थिइन् । पीताम्बरालाई खाना पकाउन सधाउनदेखि लिएर सबै काम गरिन् । चन्द्रकान्त केशवको घरकै भाडाको दयाक्सी चलाउँये । एकदिन केशवले कान्छीतिर लालपूर्जा बढाउदै भने, 'कान्छी म पनि कस्तो हुस्स । तिमो यो कागज एउटा नानीले दिन है भनेर छोडेर गएको पहिल्यै हो, दिनै बिसेंद्यु । धेरै बर्ष भएछ, जग्गाको तिरो नतिरेको, चन्द्रकान्तलाई तिर्न पठाउन् ।' कान्छी लालपूर्जा देखेर मौन भइन् । ए लालपूर्जा त लेराइदिछ्ये त्यसले, रामै भयो दुख हुँदा काम लाग्ला ।

लालपूर्जाको बारेमा केशवले चन्द्रकान्तसंग शालुले भनेका कुराहरु जस्ताको तस्तै भनेपछि चन्द्रकान्तले तुरुक्क आँसु खसाले । लालपूर्जा पाएको दिन चन्द्रकान्तको मुड ठीक नभए पनि कान्छी भने साहै प्रश्नन थिइन् । सुले समयमा चन्द्रकान्तको छातीमा टाउको राखेर कान्छीले भनिन, 'चन्द्रकान्त, आज दुईवटा खुसी एकैचोटि मिल्यो । जग्गाको लालपूर्जा अनि मेरो पेटमा पनि बच्चा छ रे, म र आमा जचाउन गएका थियौ ।' चन्द्रकान्तले खुसी हुदै भने, 'कान्छी हामीले स्वर्ग नै पायौ हागि ? अस्ति भर्खर गाउँबाट ठूलो छोरा पनि आयो । आज तिमी यो खुसीको करा सुनाउदै छ्यौ । बाबुआमा पनि पायौ । रोहिणी र रोप्मा मैयाँसाप पनि पायौ । हामी त कति भारयमानी । न हामीसंग पैसाको कमी छ । यो पेटको बच्चाचाहिँ छोरी होस् । त्यो पनि शालुमैयाँजस्ती ।' कान्छी चिच्याइन, 'चन्द्रकान्त, त्यस पापिनीको नाम लिएर मलाई फेरि पागल गाराउन चाहन्छौ ?'

चन्द्रकान्तले कान्छीको कपाल मायालु पारले मुसाई भने, 'कान्छी तिमीले आफूलाई कठोर बनाएको पटककै सुहाउदैन । कुरा अकै छ । शालु मैयाँले कसम खुवाएकोले आजसम्म चुप थिएँ । अब छातीमा कति पत्थर राखेर बाँची ? तिमीले हरपल शालु मैयाँको धृणा गरेको कति सहै ? हेर शालु मैयाँसापले तिमीलाई खुसी दिनका लागि सबै नाटक गरिस्या हो । हामी त उहाँले बनाएको नाटकमा सहभागी भएका हौं । तर, हामी सबैको प्रेम बनावटी होइन । शालु मैयाँको तिमीप्रतिको धृणा मात्र बनावटी हो । लालपूर्जा दिंदा भनिस्याथियो रे दिदीलाई तब मात्र लालपूर्जा दिनु जब दिदीले चन्द्रकान्त दाइको वास्तविक प्रेम बुझनुहुन्छ । चन्द्रकान्त दाइलाई लालपूर्जाको बारेमा आ पनि नगर्नुहोस् । लाटी, बुबाले लालपूर्जा जस्तो कुरा पनि ब्रिसनुहुन्छ त ? उहाँले शालुकै कुरा मान्युभएको हो । मैयाँसापले नै यही बस्ने बन्दोबस्त मिलाउनुभएको हो । हामीले शालु मैयाँसापलाई तिमी विरामी भएको कुरा ढाँटदा पनि उहाँ दुईपल्ट स्कुलमा मुर्छ्य परिसक्नुभयो रे । हाम्रो विवाह भयो भनेपछिचाहिँ साहै खुसी हुनुहुन्छ रे । रोहिणी मैयाँसाप र शालु मैयाँसाप साथी-साथी हुनुहुन्छ । साचो कुरा यही हो ।

चन्द्रकान्ताको कुरा सुनेपछि कान्छी धेरैबेर रोइन् । उनको मनमा शालुले भनेका शब्दहरु एकपछि अकौं गर्दै ओहोर-दोहोर गरिरहे । 'तपाईँलाई चन्द्रकान्तजस्तै राजकुमार खोजिदिन्छु । दिदी म ठूली भइसके, म तपाईँले देखाएको बाटोमा हिँड्छु । आज भोक लागेको छैन, तपाईँहरु मात्र खाना खानोस, तपाईँको पनि स्वर्गजस्तो घर हुन्छ आदिआदि ।'

चन्द्रकान्तले कान्छीको आँखाबाट बिगरहेको आँसु पछौदै भने, 'नरोऊ कान्छी, नरोऊ । शालु मैयाँसापले भनिस्याथ्यो, 'दाइ मेरी दिदीको आँखाबाट एकयोपा आँसु नखसोस । मेरी दिदीलाई सधैँ डालीमा लटरम्म फुलेको फूलकै देखा पाउँ । दिदी खुसी हुदा म स्वयम् खुसी हुन्छु ।'

कान्धीले चन्द्रकान्तको ओठ बन्द गर्दै भनिन् 'अब यसमन्दा बढी नभन । चन्द्रकान्त मैले आफूलाई चिने । हामी दुईमा त आकाश-पातालको अन्तर रहेछ । म त पापिनी हुँ । त्यसैले आफ्नैअगाडि भएको हीरालाई चिन सकिन । शालु मैयाँसापले मलाई सम्पूर्ण खुसी दिस्यो । मैले उहालाई केवल घृणा गरे बुझ्यौ घृणा ।'

'आफूलाई सम्हाल कान्धी सम्हाल । तुलना गर्दा दुवैको त्याग बराबरी छ । तिमीहरू दुवैले कुनै पल आफ्नो स्वार्थ हेरेका छैनौ । तिमीहरू बनेको नै एक-अर्काका लागि हौं ।'

'चन्द्रकान्त शालु मैयाँसापलाई भोलि नै डाकिदेउ । नत्र म मछु म बाँच्न सकिनै ।'

चन्द्रकान्तले आश्वासन दिए 'पीर नगर म भोलि नै शालु मैयाँसापलाई यहाँ बोलाइदिन्छु । हामी सबैको चाहना नै यही त हो नि । तिमी र मैयाँसापको ओठमा पुनः पहिलाको जस्तै खुसी आओस् ।'

कान्धी केही बोल सकिनन् । आँखामा भने शालुको तस्विर नाचिरहयो । रातको थुप्रै पल बितेपछि मात्र कान्धी निदाइन् ।

भोलिपल्ट विहानको छ पनि नवज्ञै शालु आएर रुदै ओछ्यानमा पलिरहेको कान्धीको आँखा छोपिन् । शालुको हातमा कान्धीको तातो आँसु लागेपछि शालुको आँखा पनि रसाए । कान्धी हात भिक्कै जुरुकक उठेर शालुतिर फर्किन् । दुवै एक-अर्काको अडगालोमा बाधिएर थुप्रैबेर रोए । चन्द्रकान्त उनीहरू रोएको दृश्य हेरेर बसिरहे । धेरैबेरपछि शालुले अडगालोबाट छुट्टिएर कान्धीको आँखाको आँसु पुछ्दै भनिन् 'दिदी, पेटमा बच्चा हुँदा रुन हूदैन रे । दाइले मलाई विहान लिन जाँदा सबै कुरा बताइसम्बुभएको छ । दिदी, मैले जुन सपना देखेकी थिए । त्यो सबै साकार भयो ।'

कान्धीको रुवाइ अझै थामिएको थिएन । धुक्कधुक्क रुदै भनिन् 'मैले हजुरलाई किति नरासो सोचै, मलाई माफ गर्नुहोस् । म त हजुरको अगाडि केही पनि होइन रहेछु मैयाँसाप पापिनी ।'

शालुले कान्धीको मुख छोपिदै भनिन् 'तपाईले आफूलाई पापिनी ठान्नुभयो भने यो ससारमा को धर्मात्मा होला ? मैले त तपाईलाई घरबाट निकालन सानो नाटक मात्र गरेकी हुँ । तपाईले मेरा लागि सिङ्गो जीवन नै बलिदान गर्नुभयो । ममीको त्यो तिरस्कार हाँसोमा उडाइदिनहुन्नयो । केवल मेरो खुसीका लागि आफूलाई पलपल मार्नुहुन्नयो । यहाँसम्म कि आफूलाई नै भुल्नुभयो । दिदी, ममी तपाईलाई निकाल धेरै आतुर हुनुहुन्नयो । मैले नै तपाईलाई निकालेपछि उहाँ स्वगं पाएजस्तै खुसी पनि हुनुभयो । त्यति मात्र होइन, भोलिपल्टै होटलमा भोज पनि दिनुभयो । तपाईलाई वेश्या सावित गर्नुभयो ।

छरछिमेकले पनि तपाईंलाई राख्नै वेश्यामा परिणत गरे । म सबैको कुरा सुन्न बाध्य भएँ । अहिले तीन-चार महिनामा तीन-चारवटा काम गर्ने फर्दा पनि ममीको चित बुझेको छैन । फूलवारी २ करेसावारीमा केवल धासैधास उमिएको छ । घर लथालिङ्ग छ । काम गर्नेहरू दिनभरि टी.भी. हेइ बस्थन् ।'

'हजुरलाई बेलामा खान दिन्छन् होइन ?' कान्छीले सोधिन् ।

शालुले हास्तै उत्तर दिइन्, 'मेरो त पीर नै नगर्नुहोस् । म उनीहरूले नदिए आफै बनाएर खाइहाल्छु नि ! साँच्च गाउँबाट आएको छोरो कर्तिको जानी छन् ?'

कान्छीले प्रश्नन्त स्वरमा भनिन्, 'मैयाँ बानी-व्यवहार ठ्याकै चन्द्रकान्तको जस्तो छ । मैले त कल्पनासम्म पनि गरेकी थिइन् । उनी त्यति मायालु होलान् भन्ने, तर साहै असल छन् । आमा भनेको छ, वरिपरि लुटपुटु गरेको छ, मलाई पेटमा बच्चा आओस् भन्नेसम्म पनि रहर थिएन । हजुरको मायामाझै वीरुको मायामा डुखिसकेकी छु । बाबु-आमा रोहिणी मैयाँसाप, रेष्मा मैयाँसापले पनि हामीलाई आफैनै परिवारभै ठानिसिन्छ । अस्ति त आमाले भण्डारको चाबी नै मेरो हातमा थमाउनुभयो । मलाई आफैनो कर्तव्य पूरा गर्न नसकौला कि भन्ने पो पीर लागेको छ ।'

शालुले दहूग पढै भनिन्, 'रोहिणी पनि भन्दै थिइन, बाबु-आमा तपाईं र दाइ भनेपछि हुरुकै गर्नुहुन्छ रे । तपाईंहरूलाई चिनेरै उहाँहरूले सांचो सुम्पनुभयो । त्यही त हो 'जान्नेलाई श्रीखण्ड नजान्नेलाई खुर्पाको बिंड' भनेको । ममीहरूले तपाईंको मूल्य बुझनुभएन । रोहिणीको बाबु-आमा बडो पारखी हुनाले तपाईंलाई चिन्न बेर लगाउनुभएन ।' परिणाम ममीपापाले सम्पूर्ण गुमाउनुभयो । रोहिणीको ममीपापाले सम्पूर्ण पाउनुभयो । दिदी त्यो पनीतिको घरजग्गा बेचेर यतै नजिकै जग्गा किनेर राखिदिनु होला, यहाँ भए आजको भोलि नै जग्गाको भाउ बढ्छ ।'

'हजुरले ठीक भनिस्यो । अब घर सल्ताह गरेर त्यसै गरौला, मैयाँसाप, भावेन्द्र पनि मेरो विवाह भयो भन्ने सुनेर साहै खुसी छन् रे । काका त्यही खबर लिएर आउनुभएको थियो । हजुरले पनि आफैनो ख्याल राखिसेला । दुल्लाएर आँखा पनि गडेछन् ।'

शालुले कान्छीको हात मुसाई भनिन्, 'हुन्छ म आफैनो ख्याल राख्नु । तपाईंले पनि आफैनो ख्याल राख्नुहोला । कान्छी आँखाभरि आँसु पारेर मौन रहिन् । शालु सबैलाई भेटी खुसी हैदै घर फर्किन् । कान्छीको सुखी जीवन देख्दा शालुलाई सिङ्गै बसन्त पाएर्है लाग्यो ।

नौ

शालु कान्छीलाई भेटेर आएपछि यतिविधन खुसी थिइन्। आफ्नो खुसी पोखा उनले घर नै थर्कने गरी क्यासेट खोलिन्। त्यही क्यासेटको तालमा नाचिन्। क्यासेटको गीतमा स्वर मिलाएर गीत गाइन्। शालुको त्यो कियाकलाप देखेर टाउको दुखेर सुतिरहेका दीपकले उमिलातिर फकडै भने, हेर उमी आज म यो के सुन्दैछु हामीले क्यासेट सुन्दा सानो पारेर बजाए हुन्छ भन्ने मान्छेले आज आफै....।'

सधै आदर्श ओकेले मैयांसापलाई पनि अब बैसले कुत्कुत्याएजस्तो छ।

दीपकले कुरा थपे, 'उमी मैले भन्दै थिएँ। शालु सिमल भइन् भनेर पीर नगर। बैस आएपछि उनमा आफसेआफ परिवर्तन आउँछ। पछ न अब विस्तारै उनी तिस्रो इच्छाभन्दा पनि माथि उठाइन्। अनि हामी छोरीलाई छुन कसले सक्ने? तर आज भने मलाई यो धुन अलि बढी नै भयो। धुन अलि कम गर्न लगाइदेउँ।'

उमिलाले दीपकको गालामा म्वाहं खादि भनिन्, 'प्लज डालिङ चुप लागिस्यो। छोरीको यो रूप देख्ना म ज्यादै खुसी छु। म मात्र के हजुर पनि त खुसी होइसिन्छ नि, हैन भनिस्यो त? उफ! आज हजुरलाई टाउको दुखेकोले फिरोजको डान्स मिस भयो। आज कस्ता-कस्ता तरुनी लिएर आउँथ्यो कुन्नि! होइन त्यसले त्यत्रा युवतीहरू कहाँ पाउंदो होला? मलाई त अचम्मै लाग्छ भन्या। मोरो आफू पनि कारिगरले कुदिको ढुइगाको मूर्ति जस्तै छ। गंगा र रमण त त्यति रामा होइनन् त्यो कसरी पूर्ण चन्द्रभैं जन्म्यो कुन्नि?'

हो उमी, तिमीले ठीक भन्यै। बाबु-आमा त खासै रामा होइनन्। ऊ भने अलगौ रहेछ। सबै भन्ये दार्जिलिङ पदन बस्दासम्म साहै असल थियो रे। बाबु-आमाले चार-छपल्ट के पार्टीमा ल्याएका थिए। त्यसपछि उसले शिखर चढिहाल्यो। बाबु-आमालाई नै माथ गर्ने गरी पिउँछ बा!

रमण भन्दै थिए, 'फिरोज स्टुडेन्ट भिस्सामा अमेरिका जाइछ। फेरि किन अमेरिका गएन छ कुन्नि? आजकाल किन गंगा रमण पनि देखिएनन्?'

नेपालमा अरू कुरामा विकसित हुनु त्यतिकै हो। छाडापन भने राम्री सप्रेको छैदैछ। घन्टा-घन्टामै केटीहरू फेर्ने पाएपछि किन जाओस् अमेरिका समेरिका। सचिवनी उमा भन्दै थिइन्- 'गंगा र रमणको त हाड र छाला मात्रै छ रे। पहिला मेरोजस्तो छोरो संसारमा नै छैन भनेर नाक फुलाउथ्ये। अहिले छँडौलीहरूको पछि लागेर घरमा बास नै हुँदैन रे। बाबु-आमासँग मुखमुखै लागेर भन्छ रे तिमीहरूले जुन बाटो देखायौ त्यतै हिँडे के विराम गरे हैं?'

दीपकले लामो श्वास फेर्दै भने, 'त्यसो भए तिमीलाई लाग्दैन? जे छिन् हामी शालु ठीक छिन् भनेर।'

उमिलाले टाउकोमा हात राख्दै भनिन, 'फिरोजजस्तो पो हुनुभएन त समयअनुसारको त हुनैपन्यो नि । हासी शालु त सत्ययुगकी सीताजस्ती छे । उसलाई यो युगमा कसले गन्छ शालुको पापा ? देखिसेन, सुव्वा-सुव्विनीको जोडीलाई, चटू बाइन समाई दुई पेग मात्र खाई । सबैसंग हात मिलाएर हिँडी, सबैले उसलाई राम्रै माने । हासी शालुचाहिँ ढा, पुष्कर भट्टको श्रीमतीभन्दा कम हुन्न । न लाउनको सोख न खानको ।'

दीपकले युक घटुकक निल्दै भने, 'हो उमी त्यो सुव्विनीको हात पिउरीजस्तै नरम थियो । अहिले सम्झौदा पनि जीउ नै सिरिङ्ग हुन्छ ।'

उमिलाले अलि ठुस्कैदै भनिन, 'भर्खर विवाह गरेर ल्याउदा म पनि तिनीभन्दा कम थिइनै ।'

उमिलाको करा सुनेर दीपक ठूलो स्वरमा हाँसे । अनि सोचिरहे- 'साथीको विवाहमा जन्त जाँदा रूप रामो देखेर विवाह गर्दू भनिहाले । विवाह गरेर ल्याएको राति फुटेका हात खुटाले शरीरमा कोरेको अझै विसिएका थिएनन् उनले । भनमनै भने, 'मैले विवाह गरेर नल्याएको भए कहाँ दाउराधार्यस गरिरहेकी हुन्धिन् यतिखेर । धादिङ्गाट विवाह गरेर ल्याउदा बोल्नसम्म ढह्ग थिएन । स्पष्ट बोल्न नजानेर कजो हत्य । चम्चा उचालनसमेत आउदैनथ्यो । तिमीलाई मान्यैपर्ने कुराचाहिँ तिमीले आफूलाई चाँडै नै सहरीया साचोमा ढाल्यौ ।'

'होइन के सोचिस्या ? म सुव्विनी जस्तो थिइन त ?' चेप्रिदै बोलिन् उमिला ।

थियौ बाचा थियौ । तिम्रो रूपले मोहनी लगाएरै त हो नि त्यो डॉडाबाट यहाँसम्म ल्याएको । तिमीलाई आफूनो चालढालमा ढाल्न गाहो हुन्छ भन्ने लागेको थियो, तिमी त उपियाँ उफ्रेभै मभन्दा पहिला उफियौ । अहिले तिमीलाई कसले भन्छ, धादिङ्गकी भनेर ?'

उमिलाले मख्ख हुदै कुरा थिएन, 'अब हाम्रो गुप्र नै नृत्य सिक्न जाने भएका छ । जीउ पनि बन्ने कला पनि सिकिने ।'

दीपकले भने, 'अबचाहिँ योभन्दा माथि नगए राम्रो । जे पनि पच्ने गरी खाएको राम्रो हुन्छ । तिम्रो गुप्र अलि माथि नै गडसक्यो, अब कर्ति माथि जाने मन छ हैं ??'

'सबैले नाच सिक्ने भनेपछि म मात्र कौवाको बथानमा बकुल्लो हुनु भएन । हजुर हल्का भुजा, दाल तरकारी खाइस्यो । म भने मासुसंग अलिकति सुइक्याउँछु । हेरिस्यो नखाई त निद्रा नै पदैन । शालु पनि नाच्चानाच्चा थाकेर सुतिन्जस्तो छ ।'

नभन्दै शालु थाकेर ओछ्यानमा पल्टेकी थिइन् । यता शालु उता कान्छीको मन नै खुसीले नाचिरहेको थियो । कान्छीले शालुको तस्विरलाई पहिलाकै

फिलामा भुन्ड्याइन् । शालुसंगको भेट हुदाको खुसीले गर्दा कान्धीलाई खान पनि मन लागेन । राति चन्द्रकान्तको छातीमा सुतेर आँसु बगाइरहिन् । चन्द्रकान्तले कान्धीको मनको कुरा बुझेर कान्धीलाई दुई वर्षको बालकलाईकै माया गरेर सुमसुम्याइरहे । कान्धी रुँदारुदै निदाइन् । चन्द्रकान्तले बडो मायालु पाराले कान्धीको टाउको तकियामा राखेर आफू पनि सुते ।

सुजन कोठामा पसेपछि शालुको एकाग्र भद्रग भयो । सुजनले दिक्क मान्दै भने, 'हेरन शालु आज पापालाई टाउको दुखेर पाठीमा जान पाइन् । हिजो त्यो फिरोज भनेले डान्स गरेको अर्कै आखामा भल्कली आइरहेको छ । सेम तिम्रोजस्तै डान्स गर्दोरहेछ । त्यो प्रकाशेलाई त अहिले कसैले वास्ता नै गर्दोरहेनछन् । हेर शालु, फिरोजलाई देखेपछि युवतीहरू त हाम फालेर आउंदारहेछन् । म पनि ठूलो भएपछि फिरोज जस्तै बन्छु । डान्सचाहिँ तिमीले सिकाइदिनुपछ्ये नि ।'

शालुले सुजनको हात समातेर मुसादै भनिन्, 'डान्सचाहिँ म सिकाइदिउला तर फिरोजजस्तै बन्छुचाहिँ नभन, फिरोज भनेको बेलुनमा हावा भरेको जस्तै हो । केही समयपछि आपसे आफ फुट्छ त्यो । जीवन नबुझ्नेहरूमा गनिन्द्र त्यो । त्यसको चर्चां ममीको मुखबाट पनि धेरैपल्ट सुनेकी हुँ मैले । ममीहरू जस्ताको मात्र पारखी हो त्यो ।'

'दिदी तिमी त आफूलाई निककै ठूली भए भन्ने ठान्ड्यौ कि क्या हो ? मान्दे कति-कति पढ्दा त ठूलो हुँदैनन् तिमीले त बल्ल एस-एल.सी. दिएकी छ्यौ ।'

'कान्धु, मैले सानोमा नै दिदीबाट धेरै कुरा सिक्ने मौका पाएँ ।'

तिमीले नै दाइ र दिदीको नराम्रो विचार रहेछ भनेर निकालिदिएको होइन र ? फेरि कसरी उनीहरू राम्रा भए ?'

शालुले तुरुक्क आँसु भादै भनिन्, 'तिमी अहिले सानै छौ कुरा बुझ्दैनी । डान्स म सिकाइदिउला । मान्देले सबै कुरा जान्नुपछ्य, तर सबैभन्दा ठूलोचाहिँ पढाइ नै हो । कहिलेदेखि पढाइ सुरु हुन्छ तिम्रो ?'

सुजनले हाई गर्दै भने, 'पसिंदेखि हुन्छ । दिदी हुदा कहिले घरको खाना खाऊ जस्तै हुन्यो । अहिले जतिपल्ट घर आउँछु उतिपल्ट काम गर्नेहरू फेरिएका हुन्छन् । होस्टेलको भन्दा पनि खाना मीठो हुँदैन । अहिले पनि मैले भुजा खानै सकिन । तिमीले खायौ ?'

'आज मलाई खान मन नलागेर त्यसै सुतेकी थिएँ । भोलि विहान म खाना पकाउला, दिदीले जस्तो पकाउन त सकिन, तीर्थले भन्दाचाहिँ मीठो नै पकाउँद्दु ।' हुन्छ भन्दै सुजन आफ्नो कोठातिर लागे । शालु दिदीको सम्फनामा आँसु भादै सुतिन् ।

दस

क्याम्पस आएको पहिलो दिनदेखि नै आफ्नो हाउभाउ र सुन्दरताले कक्षाकोठाको मर्यादालाई नै हलचल पारेकी थिइन् मौसमीले । केही बनौला भनेर विज्ञान विषय लिएर पढेका युवाहरुको ध्यान पढाइमा भन्दा मौसमीको रूपमा केन्द्रित थियो । शालुलाई मौसमीको चालढाल देखेर अत्यन्त रिस उठ्यो । केही दिन त शालु मौन नै रहिन् । जब कक्षामै मर्यादाभन्दा बाहिर गएर हात हालाहाल गरी चलेको देखेपछि शालुले मौसमीलाई एकान्तमा गएर सम्झाइन्, 'मौसमी, तिमी कुन विषय लिई पढैछ्यौ थाहा त छ, होइन ?'

मौसमीले हाँस्दै उत्तर दिइन्, 'शालु, तिमीले भन्न खोजेको करा मैले बुझिसकें । हेर म यहाँ आफ्नो खुसीले भन्ना भएकी हुँ भन्ने ठानेकी छौ ? जिल्लामा सरहरूले नै चिट चोराएकाले गदां राम्रै फस्ट डिमिजन आएछ । बिचरो मेरो सोझो बाबुलाई छोरीले रामो नम्बर ल्याएकी छ, साइन्स पढा, भोलि डाक्टर हुन्छे भनेर उचालिदिएछन् । हो न हो छोरी डाक्टर बन्नेहो भन्ने सप्ना देखेर मलाई यो क्याम्पसमा ल्याएर कोचेर पो गए । हेर, बाबु-आमा भनेको त पढेलेखेको चाहिने रहेछ बुझ्यौ ? मैले हजारपल्ट भने- बुधा म साइन्स पढन सकिदैन् । मेरो कुरा मरे सुनेको भए पो । अफ अकों कुरा सुन्छ्यौ ? बसमा मान्छेहरूले कहाँ जान लाग्नु भो भन्दा भन्ये- मेरी छोरीले एस.एल.सी.मा बोर्ड ल्याएकीले काठमाडौंमा डाक्टर पढाउन हिँडेको । भकारो सोरै बाबुलाई फस्ट डिमिजन र बोर्डफस्टको अन्तरसम्म थाहा छैन ।'

मलाई पो लाज लागेर, उता बूढाको खुट्टा भुइँमा छैन । अब म लददुले डाक्टर बनेर उनको छाती दुखेको निको पार्ने रे, उफ् कर्म !, बाबुको कुरा सम्झादा पनि कहिले एकलै हाँस्छु कहिले एकलै रुन्छु ।'

शालुले मुसुक्क हाँस्दै भनिन्, 'बडो हाँसायी तिमीले, बिचरो, तिमो बाबु बडो सिधासादा हुनुहुँदोरहेछ । कहाँबाट आएकी नि ?'

मौसमीले निदारमा हात राख्दै भनिन्, 'रास्तो ठाउँबाट आएकी भए यो दशा किन भोग्नुपर्याँ ? पर्वतबाट आएकी बाबु डाक्टर बन है छोरी भनेर नाक फुलाएर गएका छन् । तेत्रो पढेलेखेका घरबेटीलाई यसो भने- 'ए हजुर, यो छोरीले डाक्टर पढै छे कहिलेकाहीं घरबाट भाडा आउन ढिलो भए केही नभन्नु होला ।'

घरबेटी बुधाले मेरो बाबुको कुरा सनेर मुसुक्क हाँस्दै मुन्टो हल्लाउनुभयो । मैले कतिपल्ट डाक्टर बन्न सजिलो छैन भनेर सम्झाएँ, मेरो कुरा सुने पो । उल्टै भन्ये- 'तिमीले मलाई मूर्ख बनाउन नखोज है छोरी, 'म पनि देश खाएर

सेस भएको मान्छे अहिलेसम्म त बाबुले गाउँमा मेरी छोरी डाक्टर बनेर आउँछे, भन्दै हल्ला पिटे होला । हेर शालु, मेरो बाबुलाई डाक्टर बन्नु भनेको गुन्दुकभात खानमै सजिलो हुन्छ भैं लाग्छ क्यारे ।'

मौसमीको कुराले शालुले हासो रोक्नै सकिनन् । केहिवेर हासेर भनिन्, 'मौसमी मान्छेले चाहेमा जे पनि गर्न सक्छ । तिमीले दिलोज्यान दिएर पढ, यी भवराहरूको भुनभुनबाट ज्यादै टाढा रहै । जसरी भमराहरू फूलको रस पाउन्नेल मात्र फूलमा बस्छन् । यी युवकहरू पनि त्यस्तै हुन्, तिमीले आमाको त करै गरेनौ नि ?'

आमा त म तीन वर्षकी हुँदा बिलुभयो रे । आमाको त सम्झना नै छैन । बाबुले नै हुकाउनुभयो । हामीलाई दुख देली भनेर अको विवाहसम्म गर्नुभएन । आमा मर्दा बाबु पैतीस-चालीसको मात्र हुनुहुन्यो रे । दाइ र दिदीले एस.एल.सी. पास गर्न सकेनन् । मैले फस्ट डिपिजन ल्याएको उनलाई के-के न भयो । बाबु भन्दै थिए, 'नानी तैलाई डाक्टर बनाउन चालीस-पचास हजार पर्ने टाँडी खेत नै बेचिदिन्छु ।' बाबुको कुरा सुनेर म भन्दै पागल भए । सम्झाउन खोजदा उल्टै बोल्न दिने हो र । भन्ये- 'तिमी खुरुक्क पढ मात्र अरु कुरा मलाई थाहा छैन । त्यो खेत बेच्दा पनि पैसा नपुगे माझा पाटो पनि बेचिदिउँला । डाक्टर बनेर पहिला पोस्टिङ गाउँमा नै मिलाए है नानी ... । अ साँच्च शालु, मसंग तिमी सबै कुरा गर तर भमरा र फूलको कुरा नगर । म वैसका उन्मादहरूलाई बसमा राखेर तड्हिपिन चाहन्न । म आफूलाई कुण्ठित पारेर बाँचिन पनि । म उड्न चाहन्छु बुझ्यौ ? तिमीले बगैँचामा गएर कोपिलाहरूलाई नफुल भनेर गाली गर्दैमा फुल्दैन र त्यो ? फुलेपछि भगरा लाग्नु प्रकृतिको नियम हो । त्यो प्राकृतिक नियमविरुद्ध हिँड्नु नै पाप हो । सक्छ्यौ भने प्राकृतिक नियमविरुद्ध तिमी पनि नहिँड । यी क्षण हामीबाट बगेपछि बग्यो शालु । हामी बुढेसकालमा चाहेर पनि यो खुसी पाउन सकैनौ । म तिमीलाई अन्तिमपटक भन्दैछु, मेरो ओठको हाँसो नखोस ।'

शालुले बडो नम्र स्वरमा भनिन्, 'मौसमी, तिमो बाबुको सपनासंग तिमीलाई कुनै सरोकार नै छैन त ?'

मौसमीले उत्तर दिइन, 'सपना देख्नेले पनि अलि सार्थक हुने सपना पो देख्नुपयो नि ! हुहिट्याउले आकाश थामेको सपना देख्नेले देखिरहन् । मलाई कुनै चासो छैन । एक-दुई वर्ष यसो क्याम्पसमा हल्लिन्छु । त्यसपछि गाँठबाला पट्ट्याउँछु र विवाह गर्दैछु । सुन्दरी छ्याउँछु, मान्छेले हेर्ने सुन्दरता नै हो । मान्छ्यौ भने तिमीले पनि आफ्नो सुन्दरतामा ध्यान दिने गर, साँच्च शालु तिमीलाई पो युवकहरूले कुन गाउँबाट आएकी भनेर मसंग सोधै थिए । कमसेकम काठमाडौंको त इज्जत राख । उनीहरूले मात्र होइन । मैले पनि तिमीलाई गवार नै सोचेकी थिए । यस्तै हो भने तिमो भविष्य अन्यकार छ बालिके ।'

मौसमीको कुरा सुनेर शालु एकैछिन मौन रहिन् र भनिन्, 'मौसमी, भीर खोज्ने गोरुलाई रामराम मात्र भन्न सकिन्दू काँध नै थाम्न त सकिदैन । मैले जीवन के हो नवुझेकी भए म किन तिमीसँग रासो बाटो रोज भनेर हात जोदैये । तिमी र म एकै उमेरका हौं । के तिमीलाई वैसले कृतकत्याउदा मलाई वैसले छोडै होला र ? तर, ठूलो त मन हो । तिमीलाई आफ्नै आँसु पियाएर हर्काउने बाबुभन्दा तिम्रो वैस ठूलो होइन । टाढा किन जान्दूयौ । तिम्रो बाबुले नै तिमीहरूको खुसीका लागि आफ्नो खुसी बन्धकी राख्नुभयो । तिमी साइन्स पढन सकिदन भन्दूयौ भने अको विषय पढ, समय छैदैछ । बरु सकदो सहयोग म नै गर्दू । पिलज मौसमी तिमीले आफुलाई सत्त्व नठान । अहिलेसम्म तिमी बहुमूल्य रत्न हौ । तलमाथि केही भयो भने तिमीलाई मान्देहरूले फुटेको भाँडासँग पनि दाँजैनन् ।'

मौसमीले रिसाउदै भनिन्, 'शालु, तिमीलाई मेरो रूपको त्यबो डाह छ, भने काटेर लेऊ । तिमीलाई युवकहरूले पछ्याएनन् अनि मेरो डाह गछ्यौ, तिम्रो मनको कुरा मैले बुझिसकें । भमरा भुमिमंदा पनि बासनादार फूलमा भुमिमन्दन् याद गर । तिमी र भरेका फूलमा कृनै अन्तर छैन । अनि को पछि लागोस् तिम्रो ? सक्छ्यौ भने एकजना युवकलाई मात्र पछि लगाउन सक' भन्दै मौसमी भुतभुताउदै उठेर आफ्नो कक्षाकोठामा प्रवेश गरिन् ।

शालुले मनमनै सोचिन्, 'भगवान् मौसमीको जीवनमा आँधी नआओस् । उनले जीवनको मूल्य बुकून् ।'

रोहिणीले ढोकाबाट चिहाउदै भनिन्, 'मोरी, म तलाई खोज्दाखोज्दा हैरान भैसकें । के सोचेर बसेकी ? कतै तैले अरिङ्गालको गोलामा हात हाल्ने काम गरिनस् ? मौसमी पनि कक्षामा फतफताउदै पसेकी थिइन् । तैं किन प्रेमलाई घृणा गर्दैस् भने त ? मौसमीले भन्दा बहुता उच्छुडखल हामीले प्रत्येक क्षण सङ्कपेटी र गल्लीहरूमा हिँड्ने प्रेमी-प्रेमिकाहरू देखै आएका छौं । यसरी त भावुक नबन, खुरुक्क बलासमा हिँड । तैं सधैं यही भन्देस्, 'वास्तविक प्रेममा त्याग हुन्दू, प्रेममा लज्जा हुन्दू, बास्नाभन्दा बढी प्रेम हुन्दू केवल प्रेम ? त्यस्तो प्रेम गर्ने भए तैले र मैले मात्र गरौला अरुबाट तैले यस्तो प्रेम गर्लान् भन्ने आश नगरे पनि हुन्छ । तैं परिस् प्रेमको सख्त विरोधी । मैले कसैसँग प्रेम गर्ने भने तैले सोचेकै प्रेम गर्दू । अब त हाँस ।'

रोहिणीको कुराले शालु फिस्स हासिन् र बसेको ठाउंबाट उठै भनिन्, 'रोहिणी, त्यो गाउले केटी आफ्नै आँखासामु विगिन् भने मचाहिँ हेर्न सकिदन । यसो जानेबुझेको कराहरू भन्दा राखी होला भनेर भनेकी थिए । तैले भनेभै अरिङ्गालको गोलामै हात हालेच्छु । उनी बाहिरको मात्र सुन्दरी रहिछिन् । मलाई त उनको बाबुको माया लाग्यो । छोरी ठूलो बन्ली भन्ने ठूलो सपना देखेका रहेछन् । छोरीको ताल भने देखिहाल्यौ । त्यो श्रीराम सरको ताल पनि

के हो ? मौसमीबाट उनको आँखा टाढा जादै जादिन । बूढ़ों भएर पनि पातेको मोरो । त्यस्तै ताल हो भने हामीले राम्रो शिक्षा पाउने आश नगरे पनि हुन्छ । पुरानो क्याम्पस भनेर अमृत साइन्समा नै आइयो ।

'मोरी पीर नगर । पढाइ राम्रै होला नव आकाश किन यहाँ आउथे ? मैले फुलुक उनलाई देखेकी थिए ।'

'ओ आकाश पनि यहाँ, उनी त ए सेक्सनमै होलान् । आकाश यहाँ आएका छन् भनेपछि त म दुक्क भए ।' शालुको आँखामा खुसी छारियो ।

रोहिणीले भनिन्, 'शालु तिमी आकाशको नाम सुन्नेवितिकै सधै हिंत देखिन्छूपौ किन ?'

शालुले हाँस्दै उत्तर दिइन्, 'रोहिणी कुरा हामी सबैलाई थाहा नै भएको हो । आकाशजस्तो चरित्रबान् त यहाँ जन्मेकै छैनन् होला । उनी सम्पूर्ण गुणले पूर्ण छन् । यदि भगवान्ले कुनै मान्देको सृष्टि गर्नु छ, भने आकाशजस्तो व्यक्तिकै सृष्टि गरोस् । म आकाशलाई कुन उपमा दिउँ उनलाई दिने त्यस्तो उपमा नै भेटेकी छैन मैले ।'

'उ मैयाँसाप, भखंरसम्म प्रेमको खिलापमा थिँ, फेरि भावनामा बर्गी, त तै आकाशलाई प्रेम त गर्दिनस् ?'

शालुले उत्तर दिइन्, 'रोहिणी आकाशलाई प्रेम गर्नु भनेको चन्द्रमा छुनुजितिकै हो । उनलाई प्रेम गर्नेले पहिला आफ्नो अनुहार पनि त हर्नुपन्यो । म उनलाई पूजाचाहिँ गर्दूँ ।'

'त नरिसाउने भए म एउटा कुरा गर्दूँ ।'

शालुले हाँस्दै भनिन्, 'भन न काली किन रिसाउनु ? नरिसाउने कुरा गरिस् भने रिसाउदै रिसाउन, रिसाउने कुराचाहिँ नगर, कतै दिदी-दाइको बारेमा त होइन ?'

'ल हेर आतेकी, तेरा दिदीदाइले त हाम्रो घरलाई स्वर्ग नै बनाएका छन् । साँच्चै शालु आफू बूढेसकालकी छोरी, मलाई घरको साहै पीर थियो । अहिले मेरो टाउकोबाट कसैले सिङ्गै पहाड मिकिदिए जस्तै भएको छ । तेरो यो गुण म कहिल्लै बिसंने छैन । ममी-बाबा पनि सधै तेरो कुरा गरिरहनुहुन्छ । दाङु, दिदी पनि तेरै कुरा गर्नुहुन्छ । तैले आसु पिएर कान्छीदिदीलाई मेरो घरमा पठाइस् । हामीले सम्पूर्ण पायी, तैले सम्पूर्ण गुमाइस् ।'

शालुले बीचैमा कुरा काट्दै भनिन्, 'त एकलै बोलिरहेन्छस् कि मलाई पनि बोल्न दिन्देस् काली ? पाउनु मात्र सबै होइन, आत्मा सन्तष्टि नै सबै हो । दिदीले सबै पाउनुभयो । तैले सहयोग नगरेको भए न तैले सम्पूर्ण खुसी पाउथिस्, न मैले, हामी सबै एक-अर्काका खुसीमा रमाएका छौं भने पाउनु र

गुमाउनको त प्रश्नै रहेन । तेरा बूढा ममी-बाबाको ओठमा खुसी देखेपछि त मेरो हप्तेको सीमा नै रहेन । तेरो घरको खुसीमा कसैको आखा नलागोस् । तैले के भन्न खोजेकी थिइस् कुन्नि ?'

'शालु मलाई लाग्छ आकाश तंलाई प्रेम गर्दैन् । एकपल्ट त मेरो कुरामा विश्वास गर । आकाश तेरो लागि नै जन्मेको हुनुपर्छ ।'

शालुले रोहिणीको कुरालाई हाँसोमा उडाउदै भनिन्, 'ल अब तेरो दिमाग खुसिकयो । प्रेम त्यो पनि आकाशले मसंग । त्यस्तो कुरा मनमा लिनु पनि पाप हो । आइन्दा प्रेमसिरेमका कुरा मसंग गरिस् भनेचाहाँ म साँच्चै रिसाउँछु त पनि कसैसंग प्रेम नगर है मैले भनिदिएकी छु ।'

रोहिणीलाई चुप लाग्न करै लाग्यो । पढाइ सिध्याएर बाहिर निस्कदै गर्दा विनुले मौसमीलाई कोट्याउदै भनिन्, 'के हो मौसमी ठूलै माछा जालमा पार्न लाग्यी कि कसो ? श्रीराम सर त तिमीलाई देखेर लट्टेजस्तो छ नि ?'

मौसमीले शालुतिर हेदै भनिन्- 'हेदै जाऊ न कर्ति माछा जालमा पाचुं । प्रकृतिले नठगेपछि मान्देले डाह गरेर के लाग्छ ? यो क्याम्पसमा त मेरो डाह गर्ने धेरै छन् बुझ्यौ ? कतै तिमीलाई पनि मेरो डाह लागेको त होइन ?'

'छ्या के को डाह नि, त्यो पनि बूढो ढेडुको, आफू त पहिल्यै रिजापमा छु ।' विनुले उत्तर दिइन् ।

शालु र रोहिणीले उनीहरूको कुरा सुने पनि नसुनेकोमै गरी क्याम्पसवाट बाहिरिए ।

एधार

शालु ओळ्यानमा सुतिन् । खुसीले गर्दा होता आखामा निद्रा परेन । आैखामा कान्छीदिदीले जन्माएको तीन किलोको सुन्दर शिशु आइरह्यो । बाह-तेह वर्षको बीरुदेखि लिएर रोहिणीका सम्पूर्ण परिवार त्यो शिशु र दिदीको स्याहारमा कटिबढ थिए । सबैको अनुहारमा गुराँस फुलेको थियो । दिदीलाई स्याहार गर्नका लागि छ्है आइमाई राखेको रहेछ । पीताम्बरा अरूले स्याहार पुच्याउदैनन् नातिलाई आफै सैकताप गर्दू भनेर सुरिएकी थिइन् । दिदी र दाइ प्रसन्न मुद्रामा नवजात शिशुलाई हेरेर टोलाइरहेका थिए । मलाई देखेवितिकै दिदी सम्पूर्ण खुसी विसंर रुनुभयो । त्यसपछि एकैछिन र बातावरण नै स्तब्ध भयो । मैले सबैलाई बधाई दिएर त्यो सानो र सुन्दर शिशुलाई काखमा लिएपछि भने पुनः रमणीय बातावरण छायो । दिदीलाई बच्चा पाउन चिरफार गर्नुपर्छ कि भन्ने पीर थियो । त्यो पनि हट्यो । रोहिणी पनि कम बाटी छैन, मैले पीर गर्दू भनेर एकैपल्ट बच्चा पाएर घर ल्याएपछि ढाकी । दिदीलाई अरूलाई भन्दा

केही गाहो त भयो होला, तर दिदीले मैयां धेरै गाहो भएन भनेर ढाँटनुभयो ।

रोहिणीकी आमाले पनि दिदीकै कुरामा सही मिलाउनुभयो । शालु दिउँसोको सबै कुरा सम्झदै ओल्टेकोल्टे परिन् ।

होइन मैयांसाप आज पनि खाना नखाई सुले कि क्या हो ? आफूभन्दा दुई-चार वर्ष जेठो तीर्थेले ढोकामा आई बोलेपछि पो शालुले आफू भोकै भएको कुरा थाहा पाइन् र ओछ्यानबाटै भनिन, 'तपाईं खानोस् म खान '। तीर्थेले आफूनै सुरमा के भन्यो बुझिनन् शालुले ।

केहीबेरपछि नशामा गुनगुनाउदै आएको पापाको स्वर भने शालुले राम्ररी बुझिन् ।

उमिलाले हाँस्दै भनिन, 'बुद्ध्यौली लागेर पनि अझै वैस गएको छैन । मोरो तीर्थ र शालुले गीत सुन्नान् नि फेरि । शालुको पापा म पो अबदेखि रम्भमबाट विमुख हुने भएँ । यो तीर्थेले पनि यो घर होइन, आफूनै पेट मात्र सम्हाल्ने भयो । मेरो घर भत्कियो पापा भत्कियो । म बर्बाद भएँ । कान्छीलाई आजै लेराइदिस्यो आजै ।'

दीपक चिच्याए, 'उमी, चूप लाग आज तिमीलाई धेरै नशा लागेजस्तो छ । त्यो कान्छी चकलेट हो र तिमीले भन्दैमा किनेर ल्याउने । कान्छी बस्तासम्म आजै निकालौ भोलि निकालौ भन्दै दिमाग खान्यौ । अहिले फेरि, कान्छी ल्याइदिन् पो भन्दिन् । होसमा बोलेकी हो कि बेहोसमा यो आइमाईको बोलीको भर नै छैन ।'

म होसमै छु भन्दै कपडा नै नखोली पलडमा पल्टिन् र कान्छी-कान्छी भन्दै निदाइन् ।

दीपक पनि उमिलाले कान्छीको नाम लिएको सुनेर केही रिसाउदै सुते । शालु ममी र पापाको शब्दहरू सुनेर भनमनै रोइन्, 'तिमीहरू जस्ता पापीले गर्दा नै मैले दिदीको काखबाट टाढा हुनुपन्यो । तिमीहरू गतिला भएको भए त्यो भाइ आज यो घरमा हुन्यो । माल पाएर चाल नपाउनेहरू रोओ, अब कति रुन्छै । शालु दिदीलाई सम्झदै निदाइन् ।'

'होइन तीर्थ दाङ किन भोलासोला बोकेर हिँडेको ?'

तीर्थेले आँखा पल्टाउदै भन्यो, 'म त पहिलाकै घरमा जान्छु । त्यहाँ त मैयांसापसंग हाँस्न र ठट्ठा गर्न पाइन्यो । जति पैसा मागे पनि दिन्ये । यहाँ आएपछि न हासोठट्ठा गर्न पाइन्छ न त पैसा नै दिन्छन् । पैसा दिनुपन्यो भने दाँतबाट पसिना निकाल्छन् । कान्छीले यसो गर्दी, उसो गर्दी भनेर उल्टै रामायण सुनाउँछन् । यो कलियुगमा को कान्छी भन्ने जन्तु रहिछे बिना पैसा काम गर्ने । उहाँकी मैयांसाप म रिसाएँ भने मलाई काउकुति लगाएर

होइसिन्यो । हजुरकै उमेको भए पनि बढो रसिलो होइसिन्यो । म भनेपछि हुरुकै होइसिन्यो । यहाँ हजुर पनि यस्तै होला भनेर आएको त हजुरले त हाँसनसम्म जानेको छैन रहेछ । अरु कुरा त परै जाओस् ।'

शालु तीर्थेको कुरा सुनेर डराइन् र आफ्नो रिसलाई कन्ट्रोल गर्दै भनिन् 'दाइ तपाईं जानोस्, यहाँ अको काम गर्ने ल्याउने कुरा भइरहेको छ वरु बाटोखर्च छैन भने म दिन्छु ।'

तीर्थले फकिर्दै भन्यो, 'विहान आफ्नो तलब मागिसकेको छु । जति काम गर्ने ल्याए पनि यो घरमा को टिक्का र ? ल म गएँ । यही तलब पर्खेर बसेका थिए नन्ह अस्ति नै गइसक्यै । मति विग्रेका यहाँ आएँ, अहिले उहाँ फर्कनुपन्यो ।'

फोनमा उहाँको साहु-साहुनी र मैर्यासापले अन्त बसेर चेतिस् होला, आउँछस् भने आहज भन्नुभएको छ ।'

तीर्थ ठूलो-ठूलो फड्को मादै बाटो लाग्यो । शालुले तीर्थेको नियति बुझेपछि ऊ निकाल्नु नै श्रेय ठानिन् । तीर्थले बाटो लाग्दा उसको अनुहारमा पनि कुनै हीनताबोध थिएन । ऊ खुसीले उन्मत्त थियो ।

'होइन, तीर्थ कहाँ मन्यो र तिमी गेट खोल्न आएकी ?'

अरु काम गर्ने सात-आठजना मरेजस्तो ऊ पनि मन्यो । तीर्थेको कुरा भोलि गरौला, अहिले हजुर नशामा होइसिन्दू सुतिस्यो ।

दीपकले भने, 'विहानसम्म त उसले जाने कुरै निकालेको थिएन । एककासि किन हिँड्यो ?'

'भन्दै थियो काम गरेको तलब नदिएर पो बसेको नन्ह म यो घरमा किन बस्थैँ ? पैसा मार्यो कि सधै कान्छीको कुरा गर्दैन् । भन्दै हिँड्यो ।'

उमिलाले विरक्त स्वरमा भनिन्, 'शालु हामी विहानदेखि वेलुकासम्म बाहिरै हुन्छैँ । काम गर्ने के नै गाहो छ र, काम गर्नेहरू किन टिक्कैनन् ? न बगैचा र करेसाबाहिरै काम गरेका हुन्छन् । धिन्नु र टी.भी. हेन्दुबाहेक अरु काम छैन र पनि यिनीहरूलाई के मात लाग्दो हो कुन्नि ?'

ममी हजुर सबैलाई कान्छीदिदीसंग तुलना गर्न खोजिसिन्दू । अनि कसको चित बुझ्दै हैँ ? हेर, कान्छीले यति मासु तीन छाकलाई पुऱ्याउँथी । कान्छीले यति आलुले हप्ता दिन पुऱ्याउँथी, चामलले महिना दिन पुऱ्याउँथी, तेलले यति दिन, र्यासले यति दिन, त्यसमाथि कान्छी त ज्याला लिदैनथी । कपडा कहिलै मार्दैनथी । हजुरको यो भाषण प्रत्येक दिन सुनेपछि कसरी टिक्कैनन् मान्छैँ ? अब चुप लागेर सुतिस्यो । पकाउने, खाने काम म आफै गरौला, काम गर्ने मान्छै राख्नै पैदैन ।

दीपकले उमिलालाई कोठामा लग्दै भने, 'अब चुप लाग, कान्छीलाई निकाल्न

अनेकों बहाना बनाएको फल बल्ल भोखदृश्यौ । कान्धीले सिकी ओरी, औठी ओरी भन्दै घोच्यौ, हैँ जाऊ अब के-के हुन्छ । तिमो घरलाई स्वर्गजस्तै सुन्दर भन्नेहरू आजकाल यहाँ आउन मन गदैनन् भन्दै आफै बेसुरमा बवर्नाउँछ्यौ । तिमीलाई थाहै छ । शालु कान्धीलाई सानोभन्दा सानो चोट लाग्दा पनि दुखित हुन्निन् । त्यस्ती शालुले आफैले कान्धीलाई निकालिन्, त्यो पनि चन्द्रकान्तको आरोप लगाएर त्यसमा ढूलै रहस्य होला । उमिलाले पलडमा पलटदै भनिन्, 'हजुर पनि नाना शड्का-उपशाइका गरिसिन्छ । कस्ताले कस्ताले त बैस थेम सक्दैनन् । त्यो मोरीले सक्दै ? हामी कोही घरमा नहुँदा ती दुईकै रजाइँ हुन्यो । कान्धी बारीमा गए पनि सँगै जान्यो । त्यसले कान्धीलाई माया गढ्कै मलाई पहिल्यै लागेको थियो । त्यसैले त त्यो पनि पैसाको त्यति वास्ता गदैनन्थो । अहिलेको काले स्वाठ देखिसिन्न कस्तो छ । मैले अस्ति भाइ त्यति फलमा पानी हालिदेउन् भनेकी थिएँ ठाडै जबाफ दियो- 'मैल आजसम्म कसैको घरमा काम गरेको छैन, हजुरहरूको बाहिर जाने भए फोन गर्नु भन्दै टिम्किदै हिँयो । चन्द्रकान्तलाई कहिल्यै काम अडाउनु पैदैनन्थो । आफैनै तलबबाट फूल ल्याएर कुन फूल कहाँ लगाउने कान्धीलाई सोधी-सोधी लगाउँयो । तरकारी लगाउँदा पनि त्यस्तै गर्थ्यो । जसरी कान्धीले यो घरलाई आफैनो सम्झन्यी त्यसैगरी चन्द्रकान्तले पनि यो घरलाई आफैनै सम्झन्यो । यो सबै गर्नुको पछाडि चन्द्रकान्त पनि कान्धीकै यो घरबाट निस्कन चाहैन्यो बुझनु भो ? शालुले यो घरमा बस्नुको वास्तविकता बुझेरै निकालेकी हुन् मलाई थाहा छ ।'

तिमीले जे सोचे पनि मेरो मित्री मनले भन्दू- 'शालुले कान्धीको कहिल्यै कुभलो चिताउदिनन् । कान्धीलाई तिमीले निकालन लागेको योजना थाहा पाएपछि शालु आफैले कान्धीलाई निकालिन् । कान्धी गएपछि कति दिनसम्म शालुले राम्रोसँग खाना खाइनन् । आजभोलि भने उनको अनुहारमा अलिक चमक छ, याद गरेकी छ्यौ ? त्यो चमक तिथो र मेरो कारणले होइन, कान्धीको कारणले आएको हुनुपछ्छ । कान्धी गएदेखि शालुले न मीठो खाना खाएकी छिन् न समयमै खाना खाएकी छिन् । फूल भनेपछि हुरुकक हुने शालुले न बर्गेचा सुन्दर देखा पाएकी छिन् । त्यति हुँदा पनि उनी खुसी छिन् । आखिर किन ?'

'भो-भो चुप लागिस्यो हजुर, नशाको सुरमा जे पनि भनिसिन्छ । हजुरको कुरा सुनेर त मेरो टाउको फुट्ला जस्तो भयो । अब एक पेग नथपी निद्रा नपला जस्तो छ । उमिलाले बाइन खन्याएर गिलासमा हालिन् । पानी पनि नथपी बाइन् घटघटी पिएर सुतिन् । दीपकले पनि सिसीमै ठाडो घाँटी पारेर घटघट बाइन पिई सुते । शालुको आँखामा दिदी, त्यो अबोध शिशु र सबैको हरिंत अनुहार नाचिरह्यो ।

बाहू

लौ, यो युवकले विहानै-विहानै पिएर आएछ ब्यार, ऊ भुल पो लाग्यो । अकोंले कुरा थप्यो, 'कहाँ पिएको हुन्, यो र म संगै लगनखेलमा बस चढेका हौं । कुसुन्तीसम्म आउदा ठीक नै थियो, अहिले पो भुल्दैछन् । अकों यात्रुले ठूलो स्वरमा भने, 'ए डाइभर बस रोक कहाँ यो छारे रोगीलाई बसमा हालेको ? म भक्षुँ । मलाई छारे रोग सानुछैन ।' सबै यात्रुले एककै स्वरमा चिच्चाए, 'हो ... हो, बस रोक कस्तो बेसाइतमा हिँडिएछ । छारे रोगी चढेको बसमा । बस रोकेर डाइभर र कन्डक्टरले केही बोल्न नपाउदै सबै फुतफुत बसबाट ओलैर हिँडे । त्यही बसमा आएको रोहिणी हेरेको हेरै भइन् । रोहिणीले हतारहतार भुल्दै गरेको युवकलाई समातेर भनिन्, 'डाइभर साप छिटो हस्पिटल हिँडनोस् न । तपाईंलाई जति पैसा चाहिन्छ म दिन्छु ।' रोहिणीको कुरा सुनेर डाइभरले केही खुसीको स्वरमा भन्यो, 'हुन्छ हजुर यहाँबाट नजिक बीर अस्पतालै होला त्यही जाऊ है ?'

रोहिणीले स्वीकृति दिइन् तर युवक मुदांकै भएपछि रोहिणीको सातोपुत्तो गयो । डाइभर र कन्डक्टर दुवै डराए । डाइभरले रोहिणीलाई केही सान्त्वना दिई भन्यो, 'वहिनी नडराउनुहोस् । यो केटो मूर्छा मात्रै परेको हो । मरेकैचाहिँ छैन । रोहिणी र कन्डक्टरले दुईतिरबाट च्याप्स समातेर बीर हस्पिटल पुन्याई इमजेन्सीमा लगे । डाक्टरले जाँच गरेर स्लाइनपानी चढाए । थाँरै स्लाइनपानी सकिएपछि युवकले आँखा खोले ।

डाइभरले फिनो स्वरमा भने, 'अब यो युवक मदैन । हामी जान्छौं पनि, तपाईंको इच्छाले जति पैसा दिए पनि हामी खुसी हुन्छौं । पैसा छैन भने नदिए पनि हुन्छ ।'

रोहिणीले परस खोल्दै भनिन्, 'तपाईंहरूले ठूलो सहयोग गनुभयो त्यसका लागि धन्यवाद, डाक्टरलाई पनि दिनुपर्छ होला, सय लिनोस् ।'

डाइभरले पैसा समाउदै भन्यो, 'मैले त यति पैसाको आश नै गरेको थिइन् । तपाईंलाई पनि धन्यवाद जान्छौं पनि ।'

रोहिणीले मुन्टो हल्लाएर डाइभर र कन्डक्टरलाई विदा गरिन् । अब के गर्ने, के नगर्ने भन्ने सोचेर उभिइरहेकी थिइन् । सिस्टरले शालु नजिक आएर भनिन्, 'तपाईंलाई डाक्टरले बोलाउनुभएको छ ।'

रोहिणी सिस्टरपछि लागेर इमजेन्सीमा पुगिन् । डाक्टरले रोहिणीतिर हेदै भने, 'तपाईंले अब बिरामीलाई घर लगे हुन्छ । उहाँ ब्लडप्रेसर लो भएर मूर्छा पर्नुभएको रहेछ । अहिले अनारको जुस ल्याएर खान दिनुहोस्, घरमा लागेर हड्डीको सुप, मुगुको सुप, खसीको खुट्टाको सुप प्रशस्त दिनु होला ।'

डाक्टरको कराले रोहिणी र युवक रातो न पिरो भए । युवकले केही बोल्न नपाउदै रोहिणीले भनिन्, 'तपाईं बस्दै गर्नौस् म अनारको जुस लिएर आउँछु । त्यसपछि घर जाउन्ला ।' रोहिणी बाहिर निस्केर गएपछि काउन्टरमा पैसा तिरिन् र अनारको जुर लिएर आई युवकतिर बढाउदै भनिन्, 'कृपया जुस पिउनोस् ।'

युवकले जुस समातेर रोहिणीतिर हेँ भन्यो, 'धन्यवाद, मलाई चक्कर लागेकोसम्म केही याद छ त्यसपछि के भयो पतै पाइन् । तपाईंले यहाँ त्याउनुभएको रहेछ नव म मर्यै होला ।'

'सानो सहयोग गरेकी हुँ बढी केही गरेकी छैन । जुस पिउनुहोस् अनि म तपाईंको घरसम्म छोडिदिन्छु । स्वास्थ्यकोचाहिं अलि खाल राख्नु होला ।'

युवकले अप्ट्यारो मान्दै भने, 'तपाईंले मेरा लागि यति धेरै कष्ट उठाउनुभएकोमा धेरै-धेरै धन्यवाद, अब म आफै जान सक्छु ।'

'फेरि बाटोमा केही भयो भने गाहो होला, घरसम्म पुऱ्याइदिए भने मलाई पनि सन्तोष हुन्छ, कुरा त्यति मात्र हो ।'

रोहिणीको कुरा सुनेर युवक अनकनाउदै उठे । दुवै बीर हस्पिटलको गेटबाहिर पुगेपछि रोहिणीले दयाक्सी रोकिन् । दयाक्सी गुड्यो । दयाक्सी गुडेको केही समयपछि युवकले भिनो स्वरमा भने, 'मेरो नाम प्रशान्त हो । घर खोटाड, यहाँ पढन बसेको हुँ । आईएस्सी सिद्धिएको पनि दुई वर्ष भयो, इन्जिनियर पढन जानका लागि कोसिस गर्दैछु । दुईपल्ट प्लान जान नाम निकालेको पनि हुँ तर इन्टरभ्युमा फ्यार्किए । घरमा आमा मात्र हुनुहुन्छ, बाबु सानैमा हामीलाई छोडेर मुखान पस्नुभयो । घरबाट खेत बेचेर आमाले यतिसम्म त पढाउनुभयो । तर, मैले केही गन्त सकिन' भन्दै युवकले गहभरि आँसु पारे ।

रोहिणीले सम्झाइन्, 'भैगो पीर नगर्नौस् । कोसिस गरेपछि एक दिन न एक दिन सफल भइहालिन्छ ।'

युवकले आँखाको आँसु पुछ्दै भने, 'रोहिणीजी पेटले खान नमागे त ठिकै थियो, खान मार्ग्य । उता आमाले पनि अकाको काम गर्दै पेट पाल्नुभएको छ । जागिर खाउं कसैले जागिर दिदैनन् । जहाँ पनि आफ्नै मान्दै चाहिन्छ, यहाँ आफ्नो मान्दै कोही छैन । मान्दै रहरले होइन बाध्यताले चोर बन्दोरहेछ । बुझ्नु भो बाध्यताले ... । मैले खाना नखाएको तीन छाँक भयो । म पनि चोहुं र पेट भर्दू यही सोचेर बस चहेको बेहोस पो भर्दू ।' रोहिणीलाई प्रशान्तका कुरा कथाजस्तै लाग्यो । रोहिणीले शिर उठाएर प्रशान्ततिर हेरिन् । निन्याउरो अनुहार, जिङ्गिङ्ग परेको कपाल, मैलो सट्ट, चप्पल, अहैं पटक्के पढेकै देखिदैनये प्रशान्त । रोहिणीले मनमनै सोचिन्- मैले अवश्य यो युवकको उद्धार गर्नुपर्छ । नव म जन्मनुको कुनै अर्थ नै रहेदैन । उफ ! के सोचेकी होला मैले, कतै

यिनैसंग प्रेम वस्यो भने मेरो जिन्दगी बवांद हुन्छ । वास्तवमै प्रेम गर्नेहरू कति त डुब्छन् भन्यन् शालु । म डुबें भने मेरो ममीबाबाको सपना चकनाचुर हुन्छ । सायद म यिनको प्रेमले गर्दा यहाँसम्म आएकी त होइन ? उफ् ! यो के भयो मलाई ? अब म डुब्ज त डुब्जिन ? यदि मैले प्रश्नलाई प्रेम नगर्ने भए मझधारमा नै छोडूनपछं । के म प्रश्नलाई मझधारमै छोडूँ । अब म के गरै ?

'होइन के सोच्नुभएको रोहिणीजी, तपाईंजस्ता सहर-बजारमा जन्मेको मान्छेलाई पीडा ओकलेर भूल गरे, माफ गर्नोस् । तपाईंले मेरो कुराको विश्वास गर्नुभएन जस्तो छ । मेरो डेरामा पुरोपछि आफ्नै आखाले मेरो गरिबी हेरेर फर्कनुहोला । सकनुहुन्छ भने खोटाडसम्म पुग्ने गाडी भाडा दिनोस्, म भोलि नै यो सहर छोड्छु र गाउँ गएर मेलापात गरी पेटभरि खोले भए पनि खान्छु । अब इन्जिनियर बन्ने सपना देख छोडिसकें मैले । मलाई पेटभरि खोले भए पुरछ खोले ... ।'

'सहरमा बस्नेहरूको दिल नै हैन भन्नेचाहिँ नसम्फनोस् । मैले तपाईंको कुरालाई विश्वास गरेकी छु । तपाईं भोकले नै ढलुभयो, त्यो पनि प्रत्यक्ष देखेर यहाँसम्म आएकी हुँ । तपाईं आवेशमा आएर गाउँ जान्छु भन्दै हुनुहुन्छ । त्योचाहिँ मलाई त्यति ठीक लागेन । म आफ्नोतफ्वाट सक्दौ सहयोग गरौला, त्यसलाई नराम्रो नठाउनु होला ।'

कुरा गर्दागरै प्रश्नलको डेरा पनि आयो । दयाकसीबाट दुवै ओलेर कोठाभित्र पसे । त्यो कोठाको अवस्था देखेर रोहिणीको हृदय छियाछिया भयो । कोठाको भित्तामा झुन्ह्याएको थोक्रो र मैलो दुईवटा सर्ट । सानो पलड, पलडमाथि गुन्दी र कपडाको सानो ढसना, च्यातिएर तीनचार ठाउँमा सिएको तन्ना र थोक्रो कम्बल । पलडभन्दा थोरै पर सानो स्टोम, थोक्रो दुईवटा डेक्ची, एउटा थाल, एउटा पन्धौ, एउटा बाल्टिन र थोक्रो कप । केही गेडा उर्मिएको आलु । पलडको सिरानपटि भुइमा मिलाएर राखिएको किताबको चाड । अँध्यारो र कालो भित्ता भएको कोठा दक्षिणपटिको भयालबाट छिरेको थोरै उज्यालो । ती सबै दृश्य देखेर राहिणीको आँखाबाट आँसुमात्र झर्न सकेन । रोहिणीले आफ्नो घरमा त्यसै रहेको दुईवटा कोठा सम्भिन् ।

प्रश्नल बोल्न सकेन, आँखाबाट आँसु मात्र भरिरहे । रोहिणीले मन बधेर भनिन, 'प्रश्नलाई तपाईं जस्तो अनन्त उडान लिएको मान्छे पनि रुने हो ? तपाईंले कमाएपछि मलाई व्याजसहित यो पैसा दिनुहोला, अहिले मसंग भएको पाँच सय राख्नोस् । म ममी-बाबासंग कुरा गरेर तपाईंका लागि के गर्न सकिन्दै, सोधौला र चाँडै निर्णय दिउँला ।'

प्रश्नले आवेशमा आएर रोहिणीको खुटा समाउदै भने, 'म तपाईंको गुण कहिल्यै विसने छैन । म त पोख्खी नै सकेको थिए तपाईंले उठाउनुभयो, तपाईंलाई म के भनौ ?'

रोहिणीले खुट्टा साई भनिन्, 'मैंगो नरुनोस् वरु केही किनेर खाइताल्नोस् । अहिलेलाई म गएँ ।' रोहिणी प्रश्नन्तको कोठाबाट निस्केर घरतिर आइन् । प्रश्नन्तलाई रोहिणीको खुट्टा छोएकोमा कुनै पछुतो लागेन ।

उनले त रोहिणीजस्ती युवती जीवनमा पहिलोपल्ट नै देखेका थिए । प्रश्नन्तका आफन्ताहरू प्रश्नन्तले देखे भने पैसा माग्दू कि भनी टाढैबाट भाग्ये । युवतीहरू प्रश्नन्तसँग पन्चाएर हिँद्ये । प्रश्नन्तका कुनै साथीहरू थिएनन् । प्रश्नन्तले यत्रो ठुलो सहरमा आफ्नो मर्म बुझ्ने एक मात्र युवती रोहिणी भेटेका थिए । रोहिणी प्रश्नन्तका लागि साक्षात् देवीसरह थिइन् ।

रोहिणी मनमा नाना तर्क-वितक खेलाउदै घरमा पुगिन् । औखामा प्रश्नन्तको दयनीय अवस्था, उनको निर्बोध औखाहरू र बान्की परेको अनुहार नै नाचिरह्यो । रोहिणीलाई केही खान मन लागेन, उनी धुमधुमी कोठामै बसिरहिन् । पीताम्बराले रोहिणीको कोठामा पस्दै भनिन्, 'वीरु र सौजनलाई कस्तो कपडा ल्यायो ? पैसा त पुग्यो ?' रोहिणीले जस्ताको तस्तै प्रश्नन्तको सबै घटना आमालाई सुनाइन् । पीताम्बराले भनिन्, 'आज पैसा लगेको ठीक भएछ । कपडा त भोलि किने पनि हुन्छ । दुख पर्दा सहयोग गर्नु हामी सबैको कर्तव्य हो । तर, उनलाई घरमा नै रास्तु त्यति राम्रो त नहोला । म तिम्रो बाबासँग सोच्छु, उहाँले के भन्नुहुन्छ । छोरा-बहारीको पनि सल्लाह लिनुपन्यो । तिम्रो बाबालाई बाहिरको मान्छे घरमा बसेको मन नपर्ने भएर त तला नबढाएको तिमीलाई थाहा नै छ ।'

रोहिणी आमाको कुरा सुनेर चुप भइन् । पीताम्बरा कोठाबाट निस्किन् ।

'हेलो ! रोहिणी तैं किन क्याम्पस नआएकी ? त्यहाँ सबैलाई सञ्चै त छ होइन ?'

'सबैलाई सञ्चै छ, शालु पीर नगर । मलाई आज टाउको दुखेर पद्न नआएकी हूँ । पढाइ रामै भयो त ?'

'अं रामै भयो, अहिले कस्तो छ तंलाई ? भोलि आउँदैस् क्याम्पस ?'

'अहिले ठीकै छ, भोलि आउँदू ।'

'सबैलाई सम्फना नमस्कार भनी दे है । ल बाई ।' भन्दै शालुले फोन राखिन् ।

'हुन्छ बाई भन्दै रोहिणीले पनि फोन राखिन् । शालुसँग वास्तविकता ढाँदा रोहिणीलाई नरमाइलो त लाग्यो नै । रोहिणीले शालुलाई सत्य नभन्नुको एउटै कारण थियो । रोहिणी प्रश्नन्तलाई केही माया गर्न लागिसकेकी थिइन् । शालु भने प्रेम गर्नेलाई त्यति राम्रो ठान्दैनथिन् ।'

रोहिणीले नचाही-नचाही थोरै खाना खाइन् । र, टेबुलमा बसेर किलाब

पल्टाइन् पनि तर आँखामा प्रश्नन् नै भलफ्की आडरहे । उनी किताब बन्द गरेर ओढ्यानमा पल्टिन् । प्रश्नन्को बारेमा सोच्चासोच्चै धेरैवेर पछि निद्रा पन्यो रोहिणीलाई ।

तेहु

‘ल बास्सा ट्रायल भन्दै उमिलाले तास फ्याकिन् । उमाले मुख विगाई भनिन्- कलर त मलाई पनि परेको थियो । प्रतीक्षाले भनिन्- दुक्की जुट त मलाई पनि परेको थियो । दुक्कीले कहिल्यै छोडेन । मेरा दहल टप सिन्धुले हाँस्दै तास फ्याकिन् । सिन्धुलाई त मैले जितेकी रहिछु । मेरो मिस्सी टप भन्दै शोभाले पनि तास फ्याकिन् ।

उमिलाले तास फिटदै भनिन्, ‘सधैं फरास माव कति खेल्नु ? बरु यसो कलब्रेक खेलौ न, कलब्रेकमा समय गएको पत्तै पाइन्न । पैसा पनि ढिलै जान्छ ।’

सिन्धुले रिसाउदै भनिन्, ‘पहिलो हात पैसा सोरेर पनि नानाथरी कुरा नगर । थपकक बाँड ल प्रतीक्षा तास काट । कलब्रेकमा दुई ग्रुप बन्तुपर्छ । फेरि भन्कट खेल । बरु चल्ती फरास खेल्ने भएचाहिँ ओके !

‘कति दिनमा बल्ल एक हात खाएकी छु । नव पैसा स्वाहा गन्यो, हिँड्यो । तियो जस्तो एकका टप भए पनि चल्ती फरास खेल्ने साहस भए पो ।’

सिन्धु ‘मैले एकका टपमा चल्ती फरास खेलें । गंगाले दहल टपमा ल चल्ती फरास खेल्नु भनी सुरिएकी बिसेंजु ?’ हामीले बूढीलाई एकका ट्रायल नै परेछ कि भन्दै डराएर प्याक गन्यौ आखिर बूढीको त दहल टप पो रहेछ । त्यो दिन बडा मज्जाले हँसाइन् गंगाले । साच्च गंगाको बूढाबूढी नै एककासि वेपत्ता भए । न घरको फोनै उठ्छ । किन एकाएक सम्पर्कमा आउन छोडे ? आजकाल सबै ठाउँमा बाबुको प्रतिनिधित्व पनि फिरोजले नै गर्दै । त्यो मोरोसँग सोधी भने त्यसका आसेपासे गुलियोमा कमिला टासिएकै टासिइरहेका हुन्छन् ।’

शोभाले लामो श्वास फेँदै भनिन्, ‘अब गंगाको कुरै नगरे पनि हुन्छ । उनी त अकै जन्म लिएकै फेरिइछिन् । म अस्ति उनको घरको बाटो परेकोले यसो पसेकी त उनको फतौरे कुरा सनेर कहिले उनलाई छोडेर भागी जस्तो भए । फेरि दुब्लाएर रूपै सिद्धेछ । रुदै भन्दै थिइन्, ‘शोभा हामीले हिँडैनै जानेका रहेनछौं । हामीले छोराछोरीलाई सही बाटो देखाइदिएनौं । हेर, बेलैमा विचार गर, तिमीहरूका छोराछोरी पनि फिरोजलाई तहस-नहस होलान् । फिरोजलाई राम्रो सस्कार दिन नसक्ने हामी नै हौं । हामीले नै उसलाई चकव्युहमा फसायौं । त्यही पश्चात्तापले हामी मदों न बाँच्दो भएका छौं । खोइ के-के हुन्,

हन् तिनका कुरा । म त तिनको त्यो परिवर्तन देखेर महाअचम्म परें । तिनको कुरा सुन्दा-सुन्दा झाउ लागेर फुत्त निस्केर हिँडें ।

‘बूढी भए पनि भखर यौवन चडेको युवतीभै गरिन् । फेरि मेकअप गर्नेदेखि लिएर पिउन, खेल जेमा पनि खप्पीस थिइन् । ठट्यौली पनि कति जानेकी, एकछिन मुख विसाउन दिन्थिनन् । उनमा कतै परिवर्तन आउला भन्ने त मैले सोचेकीसम्म पनि थिइन् ।’

‘साँच्चै उनी परिवर्तन भएकी नै हन् त’, सिन्धुले सोधिन् । उमाले तास देखाउदै भनिन्, ‘यो हात मैले खाएजस्तो छ सत्ता, अष्टा, नहल, रन छ ।’

‘हो-हो तिमीले नै खायी,’ सबैले एकै स्वरमा भने ।

उमाले तास किट्टै भनिन्, ‘शोभाले भनेको कुरा ठीक हो, मैले पनि गंगालाई भेटेकी थिए । उनी त हावा खुस्केभै भएकी छिन् । त्यो भर्भराउदो अनुहार कहाँ गयो होला ? उनी आफूमाथि प्रलय पन्यो भन्दै थिइन् । शोभाले भनेको ठीक हो, म पनि उनको कुरा सुनेर बाकैदिकै परें । हामीलाई सही बाटोमा हिँड भनेर अर्ती दिन्थिन् । हामीले तिनलाई आऊ नानी भनेर डाकेको होइन क्यारे । दुई दिनको जिन्दगीमा पनि रमाइलो नगरे कहिले रमाइलो गर्नु भनेर उक्साउने तिनै हन् । हामीले आफ्नो मर्यादा कहाँ छोडेका छौं त ? यसो रमाइलो गर्न एक, दुई पेग लगाइन्छ । तिनी नै सितै खान पाएपछि त कम्ता खान्थिनन् ? सेकुवाले त तिनको पेट कहिल्यै भरिन्थ्येन । मेरो श्रीमानले अझै भन्दै हुनुहुन्दै- उमा म त गंगाले सेकुवा खाएको देखेर छुकै परें, अहिले बडो अर्ती दिन्छन् ।’

‘उनले असह्य पीडा भएरै त पोख्न खोजिन् होला । यो काठमाडौंमा युवतीहरू पनि असिना वर्षेभै वर्षेका छन् । फिरोजजस्तो सुन्दर हुने-खानेको छोरो पाएपछि युवतीहरूलाई के चाहियो ? उसको एक नजर परेपछि युवतीहरू आगोमा घ्य पग्लेभै पग्लन्छन् । उसको डान्स र हाउभाउ देखेपछि आफ्नै जीउ त सिरिङ्ग हुन्छ,’ उर्मिलाले उत्तर दिइन् ।

शोभाले कुरा थिपन्, ‘कुरा त ठीकै हो ।’

उमाले हाँस्दै भनिन्, ‘लौ अब पेग पनि लगाऊ छिटो जानुछ । लन्डनबाट बूढाका साथीहरू आउँछन् रे ।’

‘तिम्रो बूढा गएको बीस, बाईस दिन त भयो होइन ?’ शोभाले सोधिन् ।

‘लन्डनमा आफ्नै मान्द्येहरू भएकोले के-कसो गरी पच्चीस दिन काटिसक्नुभयो’ उमाले भनिन् ।

उर्मिलाले हाँस्दै भनिन्, ‘तिम्रो लोग्ने उतै विवाह गरेर बसे जस्तो छ है उमा नव भिस्सा सिद्धिएपछि त्यहाँ बस्न पाइन्थ्यो र ?’

सिन्धुले उमालाई विस्तारै पिटै भनिन्, 'हेर, उमाले रातोकालो मुख पारेकी । उफ ! त्यति ठूलो मान्देले केही मिलाए होला नि ! भैगो पीर नगर ।'

'तिमीहरूले एउटा सानो कुरा पायो भने आकाश-पाताल छुवाउँछौ । पसिं आउदै हुनुहन्दै । ल खानेकुरा पनि आयो । चिकेन चिल्ली त सिन्धुले बनाएजस्तो छैन है,' उमाले भनिन् ।

उर्मिलाले हाँस्दै भनिन्, 'चिकेन चिल्ली मात्र हो र यिनलाई त केही पनि बनाउन आउदैन । यी सब होटलबाट ल्याएकी हुन् ।'

सिन्धुले उत्तर दिइन, 'तिमीलेचाहि खुवै मीठो पकाउँछ्यौ ? कान्छी गएपछि तिमो घरमा खाना सबै थड्किलासको हुन्दै । किन तिमो मन दुखाउनु भनेर चुप लाग्छौ हामी । आइन्दा तिमो घरमा पनि होटलकै खाना हुनुपछै । युक्तु न निलुजस्तो खानेकुराले टार्न पाइदैन नि !'

सबैले रक्सीको गिलास ठोक्काएर चेस भने । प्रतीक्षाले खिल स्वरमा भनिन्, 'साच्चै नरिसाऊ उर्मिला कान्छी गएपछि त तिमो घर मसानघाटजस्तै भएछ । कान्छीले बनाएको सबै खानेकुरा आयातीतमन्दा पनि स्वादिलो हुन्यो । मलाई त तिमो घरमा पस्यो कि भट्ट कान्छीकै भक्लको लाग्छ । उसले पकाएको मृगको सुकुटी सम्झौदा अहिले पनि मुखबाट पानी आउँछ ।'

'अं सांच्चै, त्यो मृगको सुकुटीको स्वाद त मैले पनि विसेंकी छैन । त्यस्तै बनाउन लाख कोसिस गरे, कहाँ बनाउन सक्नु ? जादु नै वियो कान्छीको हातमा जादु' शोभाले पनि कुरा थपिन् ।

प्रतीक्षाले भनिन्, 'भैगो ! कान्छीको करै छोड । उसको चरिवले गर्दा त हो नि उर्मीले निकाल्न बाध्य भएकी नव किन निकालिन्यिन ? सबै खानेकुरा होटलबाट ल्याउने गर्दागरै डाङु पन्यौ नै चलाउन विसिएला । कहिलेकाहीं यसो मान्दे आउने भनेको दिनमा मात्र भान्सामा पसिन्यो, त्यो पनि छोड्यै भने खोई के काम गर्नु ?'

उर्मिलाले हुस्कीमा पानी थाई भनिन्, 'मलाई माया गर्ने यही प्रतीक्षा छिन् । जे-जे भन्दौ भन सहनै पन्यो । सधै कान्छी-कान्छी भन्दौ तिमीहरूको घरमा भएको भए कान्छी दुइँ दिन टिक्कैदिनयी होला, मेरो घरमा पन्थ-सोह वर्ष बसी त्यो कम भयो तिमीहरूलाई ? घरलाई नै कोठी सम्झेपछि के गर्नु त ?'

शोभाले प्याच्च भनिन्, 'अहिले त तिमो घरमा काम गर्नेहरू केनुपरेको छैन होला हगि ?' मोरी थाहा नपाएरै गच्छ्यौ । कान्छी र शालुको सम्बन्ध हामीलाई थाहा नभएको हो र ! तोतेबोली नफुटेदेखि नै शालुलाई कसको माया लाग्छ भनेर सोध्यो भने दिदीको माया लाग्छ भनिन्य । त्यही शालुको मायाले अल्फेकी हुन् कान्छी । यदि तिमो इशारामा शालु हिँड्ने भए शालु तिमोपछि लागेर आउथिनन ? बुझ्ने भएदेखि एक दिन शालु पाटीमा आएकी छिन ? हेर हाम्रा छोराछोरीहरूले कहिले हामीलाई छोड्छन ?' उर्मिलाले स्वादै हवीस्की तानिन् ।

प्रतीक्षाले शोभातिर हेदै भनिन्, 'यी शोभा, नशा लागेपछि बढी कुरा

गढ़िन् । मेरो छोरो पनि त तिमीलाई कसको माया लाग्छ भनेर सोध्यो भने साहिला दाइको माया लाग्छ भन्छ नि । त्यस्तो सानो कुरालाई लिएर के कुरा गरेकी ? ल उठौ पनि ।

सबैले फोनमा आफ्नो-आफ्नो ड्राइभरलाई बोलाए । ड्राइभर कार लिई आएपछि आ-आफ्नो घरतर्फ लागे ।

चौध

हाई मौसमी, कति लेट गरेकी ? यति ढिलो गछ्यौ भन्ने थाहा पाएको भए तिमो डेरामा नै आउंथे ।

मौसमीले कारमा बस्दै भनिन्- 'मैले कहिल्यै ढिलो गरेकी थाहा छ ? वाटो जाम भएपछि कसको के लाग्छ ?'

'हैन किन वाटो जाम भएछ ?'

साइकललाई बसले हान्यो भन्ये हो कि होइन पत्तो छैन । तपाईंलाई त कालो चस्माले पनि साहै रासो पो देखिदोरहेछ ।

निमेपले मौसमीको गाला मुसाई भन्यो, 'यैरो नफुक्याऊ । तिमीलाई भेटेपछि म चैनले कुनै रात निदाउन पाएको छैन, तिमीले त मन मुटु सबै लग्यौ यार ! मलाई त आफू रितै भएजस्तो लाग्छ । अ, भन आज कहाँ जाने ? तिमी जहाँ भन्दूयौ त्यहीं जान यो ज्यान हाजिर छ ।'

'तपाईंलाई कुरा गर्न कसले सिकाओस् ? यस्ता शब्दहरू मलाई मात्र भन्ने हो कि अरुलाई पनि भनिन्दू ?'

निमेपले नशालु हाँसो हाँस्दै भन्यो, 'कतिपल्ट भनी मैले तिमीजस्ती अप्सरा भेटेकै छैन भनेर । तिमीजस्ती राधी अकौं भेटेको भएचाहिँ के भन्ये भन्न सकिदन, अब भने मैले मेरा सारा जीवन तिमीलाई न्यौछावर गरिसके । अब मल्हम लगाऊ या चिथोर तिमो जिम्मा । भन यार कता जाने आज पनि नगरकोट नै जाने कि अन्तै ?'

'हुन्दू त्यतै जाऊ, गाउँमै देखेकाजस्ता डाङ्डाकांडा हेरेर अस्तिको जस्तो दुई-चार दिनचाहिँ बस्न सकिदन नि ! भोलि नै फर्कने भए नगरकोट नै ठीक छ । घरमा विवाहको कुराचाहिँ चाडै गन्नोस् है । फेरि छोराछोरी पाइसकेपछि विवाह गरौला भन्नुहोला नि ! हास्त्रो भेट भएको पनि वर्ष दिन हुन लागिसक्यो । कति लुकिछिपी एक-अर्कामा हराउनु, विवाह गरे सबैको मुखमा बुझो लाग्य्यो । अरुभन्दा पनि त्यो शालले हास्त्रो प्रेम सफल हुन्दू भन्ने एकरति पनि विश्वास गरेकी छैन । भन्दै, 'मौसमी तिमीले आफ्नो अस्तित्वलाई बिकाउन नहुने

यियो बुझ्यौ ?' उसको कुरा सुनेर म छक्क परें। उसले हामीचीचको सम्बन्ध कसरी थाहा पाई ? मैले उपासंग तपाईंसंग कसरी भेट भयो भन्ने मात्र कुरा गरेकी थिए। उपाले नै शालुसंग कुरा गरेकी हुनुपर्दै। उपा पनि कम्ता डारे छैन। रोहिणी भने आजकाल प्रेमको सपोर्ट गर्दिन्। रोहिणीले शालुसंग हाम्रो भेटलाई आकर्सिक घटना नै हो भनेर जिही गरिन्। शालु भन्दै थिई- त्यो आकर्सिक घटना होइन, मौसमीलाई जानी-जानी त्यो युवकले धक्का दिएको हो। मौसमी लडेपछि मौसमीलाई उठाएर कारमा लग्यो होला, माफ माग्यो होला अनि यिनीहरूको प्रेमप्रसङ्ग सुरु भयो होला, ल हो कि होइन भन मौसमी ? म उसको कुरा सुनेर तीनछक्क परें। वास्तवमा हाम्रो प्रेमप्रसङ्ग त्यसरी नै सुरु भएको थियो होइन त ? मलाई खासै ठूलो घाउ लागेको थिएन।

रोहिणीले भनिन्- 'शालुले प्रेमसंग खेल्नेहरू मात्र धेरै देखेकी हुनाले यसलाई सबै प्रेम गर्नेहरूसंग घुणा लाग्दै। कुरा यत्ति हो। शालुले तिमो नरामो चिताएकीचाहिँ पक्कै होइन।'

शालुले नम्र स्वरमा भनिन्, 'वास्तवमै प्रेम गर्नेहरू विवाहअगाडि वास्नामा रम्दैनन्। योचाहिँ वास्तविकता हो। तिमी अहिले पनि कुमारी नै छ्यौ भने तिमो प्रेम सफल हुन्दै अन्यथा... भन्दै हिंडी। भन्नोस् निमेष तपाईं भूट हो कि, शालु भुटी हो ?'

निमेषले कोधित स्वरमा भन्यो, 'कुनचाहिँ राहिछ्ये त्यो शालु भन्ने। त्यसलाई बीचवाटोमा तमासा गरिदिन्दू, अनि खान्द्ये। हेर, सबै मान्द्येको कुनै न कुनै शात्रु हुन्दैन। ऊ तिमो शात्रु हो। तिमी गाउंबाट आएकी मान्द्येले काठमाडौंमै घर भएको कार भएको केटा पाउंदा त्यसलाई जलन भयो होला। त्यस्ताको करामा होइन मैर्या, मेरो कुरामा विश्वास गर। मबाट धोका हुदैन भनेपछि हुदैन।' निमेषले कारको ढ्रेक लगाएर मौसमीलाई चुप्पा खायो र फेरि कार गुडायो। मौसमीले निमेषलाई समातेर मुसुकक मुस्कुराई। कार गन्तव्य भेट्न गुडेकै थियो। मौसमीले धेरैबेर मैन रहेपछि भनी, 'मलाई डक्टर बन्नु भनेर छोडेर गएका थिए बाबुले, मैले भाग्यले तपाइंलाई भेटै। बाबु तपाइंजस्तो ज्वाई पाउंदा धेरै खुसी हुनुहुन्दै। तपाइंको बाबु-आमाले मलाई के भन्ने होला ? हुन त मेरो बुवाले मेरो खुसीका लागि माझपाटोमा घरबारी सबै बेच्न सक्नुहुन्दै।'

निमेषले हास्यै भन्यो, 'त्यो कुरा तिमीले धन्दा नै नमान। तिमोतफंबाट सम्पूर्ण खर्च म नै गरौला। म पनि काठमाडौंबाहिरकै भएको हुँदा तिमो पीडा बुझ्छु। पहिला हामीले पनि त्यही खोले सिस्नो त खाएका हौ नि ! बाबुले मौकामा काठमाडौंमा भरेर घरजग्गाको कारोबार गर्नुभएकोले तिमीलाई कारमा हुँईक्याउन पाएको छु। यही कारले गर्दा त तिमी पनि मसंग छ्यौ न त्र तिमीले मलाई के गन्येऊ ! होइन भन त ?'

'उफ ! फेरि त्यही कुरा । हजुरको कारले गदा होइन महाशय, हजुरको मायाले गदा आफूलाई सूम्पेकी हु । मन पराउन त गाउदेखि यो सहरसम्म मलाई मन नपाउने मान्छे छैन भने पनि हुन्छ ।' हाम्रो क्याम्पसमा एउटा आकाश भन्ने केटो छ जा भने कुनै केटीको रूप नै हेदैन । तपाईंले पनि मेरोबाहेक अरुको रूप नहेरे हुन्व्यो नि !'

निमेषले हाँस्दै भन्यो, 'तिमीचाहिं कसले मलाई हेर्छ, कसले मलाई हेदैन भनी विचार गर्ने रे, मचाहिं तिम्रो मात्र रूप हेर्ने ? ल बाबा ल अबदेखि अरु केटीहरूलाई देख्यो भने म आँखा चिम्स्तेर हिँडछु, हुन्छ ?'

निमेषको कुराले मौसमी हाँसी मात्र ।

निमेषले कुरा बढायो । मैर्या नेपालमा घुम्ने ठाउंजति घुमिसकियो । तिमी एक रातभन्दा दुई रात एउटै ठाउंमा बस्न मानिन्दैनौ । यसो इण्डियाको दार्जिलिङ्ग नैनितालितर पो जाने हो कि ! घुमलाई मौसम पनि ठीक छ ।'

मौसमीले खुसीले बुरुकक उफ्टै भनिन्, 'हुन्छ त्यसै गरौला । बरु कहिले जाने चाँडै कुरा भिलाउनोस् थाबु छाती-छाती के-के दुखेर काठमाडौं आउदैछन् रे । उनी आएपछि जचाउंदा, रिपोर्ट लिँदा चार-छ दिन लागिहाल्छ ।'

'त्यसो भए अर्को हप्ता जाउला । तिमीलाई अरु केही गहनाहरू चाहिन्व्यो कि ? आजकाल गहनाको कुरै गरिनीनी ।'

तीन-चार सेट गहनाहरू भइसके के गहनाको कुरा गर्नु ? अब सबै गहनाको रहर पुग्यो ।'

अब भने मैर्याले पैसा बचाउने भइन् । तिम्रो नाममा दुइं-चार रोपनी जग्गा किनौ भनेको हेरन राम्रो जग्गा नै पाएको छैन । ल जग्गाको करा छोडौं । तिमै सौन्दर्यको कुरा गरौं । तिमीलाई यो टिस्टले भन्दा हल्का गुलाबी टिस्टले अझ आकर्षित देखिन्व्यो । मलाई टाइट फिटिङ्भन्दा अलि गला खुल्ला भएको कपडा मन पछं ।'

स्वतन्त्र हुन्दूयौ कि के हुन्दूयौ त्यो त गेस्टहाउसमै गएपछि थाहा होला प्राण प्यारी । पिउनचाहिं अहिले नै हल्का पिउने कि बेलुका मात्र त्यो तिम्रो मर्जी । अब नगरकोट पनि आइहाल्यो ।'

मौसमीले निमेषलाई हल्का चिमाटै भनिन्, 'पिएपछि तपाईंलाई के हुन्दू थाहा नपाएकी हो र ? अस्ति त्यत्रो मान्छेको सामु । रोप्तुरांका सबै मान्छेको आँखा हामीतिरे थियो । म त लाजले पानी-पानी भए । मान्छेको सामु केही भन्नु पनि कसरी ?'

तिमी गाउँबाट भख्ने आएकीले केही असजिलो लागेको हो । देखिनौ, बाटा-घाटामा लिसो टासिसेकै टासिसदि हिँडेका । अब हात समातेर नहिँडे

चम्मा-सुम्मा नगरे त पूरा असभ्य ठहरिन्छ । हामी त हुनेवाला श्रीमान्-श्रीमती हों । जे-जे गरे पनि चल्छ । पिल्ज थोरै पिउछु है । बरु वाहिर ननिस्किउँला हामी गोठालेले नगरकोटको जस्तो दृश्य गाउँमै कति देखेका हों ।

मौसमीले निमेषको कुरामा स्वीकृति दिई । दबैले रेस्टुरेन्टमित्र पसेर पहिला वस्ते रूमको व्यवस्था मिलाए । अनि खानाका लागि आए । त्यहाँ खाने मौसमीको जोडी मात्र होइन बैसको उन्मान्दमा रम्नेहरू अरू तीन जोडी पनि आएका रहेछन् । निमेषले उनीहरूनजिकै गएर भने, 'तपाईंहरू आज यतै वस्तुहुन्छ कि फर्कनुहुन्छ ? कहाँबाट आउनुभएको ?'

अर्को ग्रुपको एउटा युवकले भन्यो- 'हामी बुटबलदेखि आएका हों । एक-दुई दिन मात्रै वस्त्रौ होला । तपाईंहरू कहाँबाट नि ?'

'हामी त काठमाडौंबाट आएका हों । हामी दुईजना मात्र छौं । तपाईंको युप देखेर साहै रमाइलो लाय्यो र सोधेको हुँ ।'

बुटबलबाट आएको अर्को युवकले भन्यो, 'हुन्छ तपाईंहरू पनि हामै युपमा आउनुहोस् । आखिर हामी सबै अविवाहित नै हों । हामी सबैको कुरा मिलिहाल्छ । वस्नोस् कुरा थोरै फरक छ, तपाईंले मुन टिप्पुभएछ, हामीले जून अरू यावत् कुराहरू त उस्तै-उस्तै हुन् ।'

निमेषले हात समातेर मौसमीलाई बसाउदै भने, 'महाशय, तपाईं त कवि पो हुनहुँदोरहेछ- ल अरू पनि सायरी सुनौं न ।'

बुटबलबाट आएको अर्को युवकले मुख विगाई भन्यो, 'हेनौंस् यसको एक-दुई अरू सायरी सुन्नुभयो भने तपाईं अकै रेस्टुरेन्ट जानुहोला । बरु परिचय गरौ खाऊँ-पिऊ अनि घुम्न जाऊँ ।'

सबैले आ-आफ्नो परिचय दिए । तीन जोडी प्रेमी-प्रेमिकाचाहिँ बुटबल क्याम्पसमा नै पढ्ने रहेछन् । कवि युवाको घरचाहिँ बुटबल सुक्कानगरमा नै रहेछ भने अरू बुटबलमा डेरा गरी पढ्ने रहेछन् । कसैको प्रेम परेको छ-सात महिना त कसैको प्रेम परेको बीस-बाइस दिन मात्र भएको रहेछ । त्यस युपमा मौसमी र निमेषको प्रेम परेको धेरै भएको रहेछ । सबैको कुरा सुनेपछि बुटबलको कविले हात हल्लाउदै भन्यो-

तपाईंहरू अलि पाको,
हामी अलि काँचो,
विहे गर्नु पहिले नै
हनिमुन मनाउन आको ।
हनिमुनपछि ठोकौला
विहेको पञ्चे वाजा

भोक लागेको छ अहिलेचाहि

खाऊँ मागी खाजा ।

बुटवलको कविको कुरा सुनेर सबै मरी-मरी हाँसे ।

निमेषले हाँस्दै भन्यो, 'तपाईं त आसुकवि नै हुनुहुदोरहेछ, कुन साइतले हार्मी सबैको भेट भयो ।'

बुटवलको कविले फेरि भन्यो, 'कालो-कालो सर्ट लाको, नीलो रहेछ पेट । सबैजना उस्तै खुसी हुदा हास्नो भेट । ।

अकौले हाँस्दै भन्यो, 'चुप लाग जय, तिम्रो कविता सुन्दा-सुन्दा वाक्क भएर चन्द्राले पनि छोड्लिन् नि फेरि ।'

निमेषले हाँस्दै भन्यो, 'ल .. ल थाहा भयो हार्मीभन्दा त तपाईंहरू नै पाको हुनुहुदो रहेछ ।'

जयले हाँस्दै भन्यो, 'उनले अन्तै बिहे गरिन् । फान्डै पागल भाको, चन्द्राको मायाले नै नगरकोट धुम्न आ'को । ल .. ल अब या हीसमजाक छोडौं केही खाऊँ । विवाहपछि, चन्द्राले कवि बन्नोस् भनिन् भने म अवश्य कवि बन्छु ।' यति भनी जयले ओठ बन्द गन्यो ।

अकौले भन्यो, 'भो ... भो कवि हुने सपना नदेख । फेरि भएको घरखेत जाला र चन्द्राको बिजोक होला । यो जमानामा कविलाई कसले मान्ने ? हेर मति विग्रेर कवि भयो भन्छन् । खेत बेचेर कविता छापायो भन्छन् । अलि.. अलि तिमी कविचाहि है । तर आइन्दा कविता लेख्ने मूलचाहिँ नगर है । बरु खेतको गहा किन, घरको तला थप कविचाहि नवन । यो राष्ट्रले साहित्यको मूल्य बुझैन ।'

जय- 'ल .. ल अब कवि र कविताको कुरा छोडौं । पेटको कुरा गरौ । अहिले तातो-चिसो केही पिउने कि नपिउने ? मेरी चन्द्राचाहि पिउदिनन् ।'

निमेषले हाँस्दै भन्यो, 'हेर-हेर अहिलेदेखि अधिकार जमाएको यो त भएन है ।'

हो-हो यो भएन भन्दै सबैले एककै स्वरमा भने ।

चन्द्राले भनिन्, 'मेरो अलि पिउने बानी छैन ।'

सबैले भने, 'थोरै त पिउनैपछ ।'

'चन्द्राले सबैको कुरालाई स्वीकार गरिन्, केटाहरू बाईस-चौबीस वर्षका र केटीहरू अठार, बीस वर्षज्ञतिका थिए । भोलिलाई विसेर सबै नशामा र एक-अर्काको अड्गालोमा रमाइरहेका थिए ।'

वेटरले मनमनै सोच्यो- 'कठै ! कहिलेसम्म धानको बालामा चराले बयली खेलेजस्तै एक-अकांसंग खेलेका छन् तर यी केटीहरूको जिन्दगी चाडै टुक्रिने छ । मैले थाहा पाएर पनि के गर्नु ? यी युवतीहरूको बुद्धिमा कीरा परेपछि ।'

पन्थ

शालुले रोहिणीतिर हेँ भनिन्, 'रोहिणी तिमीले आजकाल पढाइमा त्यति ध्यान दिएजस्तो लाग्दैन मलाई । तिमीले त तपस्या गरेरै बाबु-आमा पाएकी छ्यौं । उनीहरूको सपना साकार गर्नुपछि नि । हामी जहाँ डाक्टर पढे पनि संगै पढने हैं ? दिदीको अन्तिम इच्छा पनि त्यही छ ।'

रोहिणीले उत्तर दिइन, 'पढने कोसिस त गर्दैछु । मलाई डाक्टर बन्दु जस्तो लाग्दैन । किताब पल्टाउँछु मलाई त चक्कर नै लागेर आउँछ । ल पढाइको कुरा छोड, आशाको कुरा गर, आशाले प्रेम गरेको कुरा थाहा पाउंदा-पाउँदै तिमीले उनको प्रेममा त कुनै प्रतिक्रिया नै जनाइनी नि । अबचाहिं तिमीले अरूको भविष्यको चिन्ता गर्न छोडिछ्यौं, रामै लाग्यो ।'

शालुले गम्भीर भएर भनिन्, 'रोहिणी तिमी पनि, मैले यहाँ सच्चा प्रेम गर्नेहरू छैदै छैनन् भनेकी कहाँ छु र ? सच्चा प्रेम गर्नेहरू हिजो थिए । आज पनि छन्, भोलि पनि हुनेछन् । म प्रेमकै विरोधीचाहिं होइन । आशक्त अझगालोमा प्रेमभन्दा वास्ना बढी हुन्छ भन्न खोजेकी मात्र हुँ ।'

'प्रेम मात्र भयो वास्ना नै भएन भने पनि जीवन तहसनहस हुन्छ होइन र ?'

'रोहिणी, तिमीले मेरो कुराको आसय नै बुझिनौ । विवाहपछि सुखानुभूतिका लागि सबै चाहिन्दै । मैले विवाहपछिको त कुरै गरेकी छैन । विवाहअगाडि कुमारीत्व नगुमाउन, मेरो सोचाइ यति मात्र हो । तिमीले आशाको प्रेमको कुरा गच्यौ । आशाको प्रेम फूल र भमराको जस्तो प्रेम होइन, मलाई थाहा छ उनीहरूको प्रेम सफल पनि हुन्छ ।'

रोहिणी शालुको कुराले हर्षित भइन् । तर, रोहिणीलाई आफू र प्रशन्नबीचको कुरा शालुलाई भन्ने आँट नै आएन । रोहिणी शालुसंग विदा भएर क्याम्पसबाट घर आइन् । कोठामा पसेर सोचिरहिन्- 'शालुले भनेको कुरा ठीक हो । विवाह पहिला नै कुमारीत्व गुमाएपछि सुहागरातको त महत्व नै रहेन । रोहिणीले प्रशन्नको सम्झनामा डुबुल्की मारिन्, प्रशन्न थुप्रैप्लटको भेटमा पनि आफूसंग बोल डराउथे । हृदयभरि प्रेम भएर पनि पोरून धक भान्ये । मैले तपाईंविना बाँच्न सकिदन भनेपछि बल्ल हप्को आँसु भारे । त्यो क्षण हिजोजस्तै लाग्छ तर महिनौं भएछ । शालुको हृदयमा कसैले बास नगरेको भएर नै ऊ पढन सक्छे

तर म कसरी पढ़ौँ : जब किताब-कर्पि खोल्छु म प्रत्येक अक्षर- अक्षरहरूमा कंवल प्रशन्नलाई नै देख्छु । ममी र बाबाले प्रशन्नलाई मन नपराउनुभएको भए सायद म मध्ये होला । प्रशन्न आफ्नो असल व्यक्तित्वले गदा सबैको अखिलामा अटाइहाले । उनी पहुन गए भने म कसरी बाँच्नु ? प्रशन्नको पनि धेरै पढने रहर छ । एक दिन नदेख्दा त मलाई यति छटपटी हुन्छ भने वषौसम्म नदेख्दा के गरौली ? कल्पना गदा मात्र पनि रोहिणीको आँसु भन्यो । उनी धेरैवेर रोइन् ।

पीताम्बराले कोठाभित्र पर्दै भनिन् 'नानी कुन बेला आयौ ? तिमीलाई भोक-प्यास केही लाग्दैन कि क्या हो ? आजकाल खाना त खोज्दै खोजिन्नै । हामीले सबै बुकेका छौं । तिमी प्रशन्न बाबुकै चिन्तामा डुविरहन्दूयो । तिमीहरूको माया देखेर आज विहान हामी सबैजना बसी एउटा निष्कर्ष निकाल्यौ ?'

'कस्तो निष्कर्ष ममी ?'

पीताम्बराले सोफामा सजिलोसंग बस्दै भनिन्, 'हेर अहिले नै तिमीहरूको विवाह गरिदिउँ भने त्यो मिल्ने कुरै भएन । प्रशन्नबाबुले बाहिर पढन जान पाउलान् भनेर कुरं बसाँ भने पाउने हो कि नपाउने हो । केटाहरूले त जाति वर्पंमा विवाह गरे पनि फरक पढैन । केटीहरूलाई वाईस-चौबीस वर्ष काटेपछि बूढीकन्या भन्न थाल्छन् । त्यसैले प्रशन्नबाबुलाई चाँडैभन्दा चाँडै पढन पठाउनुपयो ।'

रोहिणीले दिक्कार स्वरमा भनिन्, 'हामीसंग त्यति धेरै पैसा कहा छ त ? हामीलाई कसले सापट दिन्छ र ?'

पीताम्बराले सम्भाइन्, 'अहिलेलाई पठाउन मात्र कान्छीको घरजग्गा बेचेर आएको पैसा रहेछ । त्यसैले पुगिहाल्छ । हाम्रो कार व्यथै थन्केको छ । यही बेचेर पछि चन्द्रकान्तहरूले घर बनाउनेछन् यही सल्लाह भयो । पछि पैसा पठाउन त ट्याक्सी चलाएको पैसाले पुगिहाल्छ । त्यसमाधि पेन्सन छौदैछ । पछि यो घरको चाहिँ तिमीले आश नगर, यो घर रेष्माको हुन्छ । बाँकी चार-छ आना जग्गा फूलबारी र करेसाबारीले ओगटेको छ । त्योचाहिँ हामी भरेपछि जे-जे गछौं गर । अहिलेसम्मको हाम्रो सोचचाहिँ हामी बूढा-बूढी चन्द्रकान्तहरूसंग बस्थौं । उनीहरूको पनि यही इच्छा छ । हेदै जाऊ के हुन्छ ।'

'आमाको कुराले रोहिणी धेरैवेरसम्म मौन रहिन् र भनिन्- 'तपाइहरूले जे सोच्नुभयो हामीहरूको भलाइका लागि सोच्नुभयो । म हजुरको कुरामा ज्यादै खुसी छु । दाजु-दिदीदेखि लिएर हामी सबैको जीवन हाँसी-खुसी बितोस् । अरु के नै चाहिन्छ र ।'

पीताम्बराले भनिन्, 'हुन्छ त प्रशन्नलाई आज यतै खाना खान बोलाऊ । कहा पढन जाने हो उहाँको इच्छा पनि त बुझनुपयो ।'

'सांच्च प्रशन्नको आमलाई कस्तो छ रे ? मैले त सोधै विसेष्यु ।'

'अ ममी, अहिले त रामै छ रे, हामीले पठाएको पैसाले घरबारी निखन्नदेखि भैसी किन्नसम्म पैसा पुर्यो रे । अहिले त प्रशन्नको आमा ज्यादै खुसी हुनुहुन्छ रे । हुन्छ त म प्रशन्नजीलाई खाना खान डाक्छु ।'

'आउनुहोस् प्रशन्नबाबु ! हामी सबै तपाईंको प्रतीक्षामा बसेका थियो, केशवले बडो सम्य भाषामा भने ।

प्रशन्नले सबैलाई नमस्कार गरेर सोफामा बस्दै भने, 'सबैलाई सञ्चै छ ?'

केशवले उत्तर दिए, 'सञ्चै छ बाबु, आज एउटा सल्लाह गरौ भनेर बाबुलाई बोलाएका हौं । हामी रोहिणीको खुसीलाई आफ्नै खुसी मान्छौ । रोहिणीलगायत हामी सबैको इच्छा छ, तपाईंलाई इन्जिनियर पढन पठाउने । जहाँ पढन जादा राम्रो हुन्छ त्यही पढन जानोस् । हामीले रोहिणी अंशभाग भनौं या जे भनौं त्यो तपाईंको पढाइमा लगाउने भयौं । रोहिणीले पनि त्यही भनिन् । कुनै पनि कुराको पहिले नै विचार पुऱ्याउनु राम्रो हुन्छ, तपाईं पनि सोच्नोस् ।'

केशवको कुराले प्रशन्नको आँखावाट आँसु नभारी ढोडेन । प्रशन्नलाई रोहिणीलाई भेटनु, रोहिणीले प्रेम प्रस्ताव राख्नु सबै सपनाजस्तै लागिरहेको थियो । पैसा नै लगानी गरेर पढ्ने करा त उनले कुनै क्षण कल्पनासम्म पनि गरेका थिएनन् । प्रशन्नले आँसु पुछ्छै भने, 'खोइ म के भनौं ? रोहिणीलाई पाउनु मेरो ठूलो सौभाग्य थियो । यहाँहरूले मजस्तो गरिबलाई यति धेरै विश्वास गर्नुहोला भन्ने सोचेको थिइन् । इन्जिनियर बन्नु भनेर दिलोज्यान दिएर पढेकै हुँ । आफूभन्दा थोरै पसेन्ट ल्याउनेहरूले जान पाए । आफू भने... ।'

पीताम्बराले भनिन्, 'बाबु ! हामी मनको गरिबलाई मात्र गरिब भन्छौ । हामीसंग पनि के नै छ र ? बिहान-बेलुका हाँसीहाँसी एक पेट खान पायो भने त्यो नै सुख हो । त्यो सुखचाहिँ भगवानले हामीलाई दिएकै छ भनौं । हामीलाई रोहिणी डाक्टर बन्निन् भन्ने ठूलो आश थियो । हजुरसंग भेट भएदेखि रोहिणीले खान पढन सबै विसेकी छिन् । खोइ कसरी डाक्टर बन्निन् उनी ? सबैभन्दा राम्रो कुराचाहिँ हजुर नै चाँडै पढन गए हुन्छ ।'

आमाको कुराले रोहिणी लाजले निहरिन् । प्रशन्नले पनि केही लजाउदै भने, 'कहाँ पढदा राम्रो हुन्छ, सबै कुरा बुझौला ।'

प्रशन्नको कुराले सबै खुसी भए । रोहिणीको त भन् खुसीको सीमा नै रहेन । प्रशन्नले पनि आफ्नो जन्मलाई धन्य ठाने । सबैले हाँसीखुसीका साथ खाना खाए । खाना खाएपछि सबैसंग बिदा भएर प्रशन्न आफ्नो डेरातर्फ लागे भने रोहिणी आफ्नो कोठातर्फ लागिन् र पलड्गमा पलिटन् । आँखामा त्यो क्षण आयो प्रशन्नलाई आफूले नयाँ डेरामा लगदा प्रशन्नले त्यो घरलाई रोहिणीकै

घर सम्मेलने। त्यो कोठालाई रोहिणीकै कोठा सम्मेलने भने, 'रोहिणी यति रामो कोठा यति रामो घर रहेछ। मजस्तो गाउले यस घरमा आउंदा निम्नो बाबाले के भन्नुहोला ?'

रोहिणीले हास्दै भनिन्, 'भविष्यको इन्जिनियर साप यो घर मेरो होइन। यो तपाईंको डेरा हो। तपाईंले नाई-नास्ती गन्नुहोला भन्ने सम्भवी हामीले तपाईंलाई नभनी यो सजावट गरेका हौं। सानो खाना पकाउने किचेन भित्र छ। यहाँ बसेर पढने, मलाई सम्भन्ने बस्।'

प्रश्नले कोठाको बरिपरि आँखा ढुलाए। बक्सखाले पलड, ढूलो खानदानी मानिस सुलेजस्तो ओच्चयान, सोफा, मेच, टेबुल काठकै बडो सुन्दर दराज। करिवकरिव कोठा नै ढाक्ने जत्रो नेपाली गलैचा ओच्चयाएको। अट्याज बाथरुम। त्यो सबै हेरेर टाउको समात्दै प्रश्नले भने, 'रोहिणी यो के गरेकी तिमीले ? कतिन्जेल यो धारो गाईलाई धास हाल्दूयौ ? म कहिलेसम्म तिमीहरूको आदर्श परिवारलाई दुख दिउँ ?'

'आँटी छोरालाई बाघले खादिन' भन्ने उखान छ नि ! पख्लोस् पछि तपाईंको कमाई भएपछि म एकएक गरेर सबै पैसा असुलिहाल्छु नि। अहिले भने हामो खुसीका लागि हामीले जे भन्दौ बिन्ती मानिदिनोस्। यो कोठा ममी आफैले मान्छे लगाएर खोज लगाउनुभएको हो। तपाईं निरास हुनुभयो भने उहाको पनि मन दुख्दू।'

प्रश्न मन थाम्न नसकेर रोए। रोहिणीले लोग्नेमान्छे त्यसरी रोएको पहिलोपल्ट नै देखेकी थिहन्। रोहिणीले सम्भाइन्, 'तपाईंले रुनुपर्ने त कुरै छैन। म तपाईंका लागि त प्राण नै दिन सक्छु। यदि म छिंडीमा सुतेकी हुन्ये भने के तपाईं मलाई त्यही अवस्थामा छोड्नहुन्यो त ? अवश्य सक्नहुन्येन। मैले तपाईंलाई दुख पर्दा यति पनि गरिनै भने प्रेमको अर्थ नै के भयो र ?'

प्रश्नले आसु पुछ्दै भने, 'रोहिणी, तिमो ममीबाबाले मलाई यति माया गर्नुको पछाडि कुनै कारण त अवश्य छ। उहाँहरूको पनि प्रेमविवाह हुनुपर्छ, हो ?'

'त्यो त होइन, कुरा के रहेछ भने मेरो बाबाको मामाघरनजिकै मेरी आमाको माइती रहेछ। मेरो हजुरआमा मेरेपछि मेरो हजुरबाबाले सम्पूर्ण सम्पत्ति रक्सी र सुन्दरीका लागि स्वाहा पाई जानुभएछ। ममीको चारजना दाजुहरू विवाह गरेर घर छोडी गएपछि मेरो हजुरबुबाको भन् मनोमानी चलेछ। रक्सी खान पैसा नभएपछि मेरो हजुरबुबाले बाँचुन्जेल रक्सी खान दिनुपर्ने सतंमा राधे साहुलाई सत्र वर्षकी ममी दिने कुरा गर्नुभएछ। पचास-पचपन्न वर्षको राधे साहुले हुन्छ नभन्ने त कुरै थिएत। हजुरबुबाको सल्लाहमै ऊ एक रात ममीलाई बलात्कार गर्न आएछ। मेरी ममी रोइकराई गर्दै राधे

साहबाट बचेर बाबाको मामाघरमा आउनुभएछ । संजोक मेरो बाबा पनि त्यही दिन मामाघर बजबाराही जानुभएको रहेछ । बाबाको हजुरआमाले मेरो ममीको बारेमा सबै कुरा बताएपछि बाबालाई ममीको धेरै माया लागेछ । त्यही दिन राति नै कसैको कुरा नसुनी ममीले नाई जान्न भन्दाभन्दै घिस्याउदै आफ्नो घर ल्याउनुभयो रे । घर ल्याएपछि हजुरबा हजुरआमाले माहिलाले हायो नाक काटयो भनी धेरै चित दुखाउनुभयो रे । पछि हजुरबा र हजुरआमालाई ठूलोममी र आन्टीले धेरै हेला गरेपछि हायै ममीबाबासंग आएर बस्नुभयो रे । हजुरबा, हजुरआमाले भनेको म अलिअलि थाहा पाउँछ । उहाँहरू पनि भन्नुहुन्यो- 'मन सानो हुने मान्छे मात्र गरिब हो नानी, पीताम्बरालाई हामीले चिन्न भूल गच्यौ । आज पछुतो लाग्छ ।'

प्रश्नले सोधे, 'अहिले तिम्रो घरको हजुरबुबा, हजुरआमा, मामाघरको हजुरबुबा खोई त ?'

'घरको हजुरबा, हजुरआमा म सानो छाँदैमा विल्नुभयो । मामाघरको हजुरबा पनि म दस-बाह वर्षकी छैंदा एकाविहानै रक्सी खाएर आर्यधाटमा नुहाउँच्छ भनेर जानुभएछ, र असार महिनाको उलिंरहेको आर्यधाटमा पस्नुभएछ । बाढीले कता पुन्यायो पत्तै भएन रे ! मेरो ममी र बाबालाई विवाह गरेको पन्थ-सोह वर्षसम्म पनि बच्चा नभएपछि हजुरबा, हजुरआमाले बच्चा पाउन् भनेर डाक्टर वैद्य आदिका लागि धेरै पैसा खर्च गर्नुभयो रे । हामी जन्मपाइ, उहाँहरू ज्यादै खुसी हुनुहुन्यो रे । म जन्मेकै साल बाबा प्रशासन अधिकृत हनुभएको रे, त्यसैले मलाई छोरी भाग्यमानी छै भन्नुहुन्यो ।'

प्रश्नले भने, 'उहाँहरूको जीवनमा पनि दुख परेकै रहेछ । तिमीलाई चाहिं के भाग्यमानी भन्नु मजस्तो... !'

'इलम भनेको लाख हो, धन भनेको खाक हो' मेरो बाबाममी सधैं यही भन्नुहुन्दू । तपाईंको इलम देखेरै तपाईलाई मन पराउनुभएको हो । धनी त काठमाडौंमा जिति छन् तर इलमी भने कम । मेरो ममीबाबालाई बाबुआमाको सम्पत्तिमा रजाई गर्ने मान्छे त्यति मन पढैन ।'

'मचाहिं कसको सम्पत्तिमा रजाई गर्दैछु ? के म लाढी होइन ?'

रोहिणीले रिसाउदै भनिन्, 'फेरि त्यही कुरा, मेहनत गर्दागर्दै नभएपछि कसको के लाग्छ ? हेनौंस् न म पछि फस्ट क्लास इन्जिनियरकै श्रीमती बन्दू ।'

प्रश्नले भने, 'रोहिणी, म तिम्रो हर सपना साकार पार्छु । तिम्रो आँखाबाट एक थोपा दुखलो आँसु झर्न दिन्न । यो मेरो प्रतीजा नै भयो ।'

रोहिणीले प्रश्नले कुरा सम्फेर आधा रात बिताइन् ।

सोहङ्क

'मौसमी फेरि पनि आउन छिला गच्छौ, आज पनि जाम थियो कि ?'

मौसमीले कारमा बसेर लामो सास फेर्दै भनी, 'हेनौंस् न कस्तो ओर हिँदूनै लागेकी थिएँ, बाबु टुप्पुकक आइपुगे । मलाई र कोठालाई देखेर ज्यादै खुसी हुदै भने, 'नानी, रामै जागिर पायौ कि क्या हो ? यो कोठा र तिमी नै नचिनिने भइछौ । मलाई ज्यादै खुसी लाल्यो, मैले देखेको सपना सबै साकार हुने भयो ।'

मैले भने, 'हो वा रामै जागिर पाएकी छु । चाँडै अफिस पुग्नुपछु, भाँडाहरूमा भात, तरकारी छु भिक्केर खानु म गएँ, भरे करा गरौला भन्दै फुत्किएर आएँ । बाबु कुरीनी, घ्यूको कुरा गढै थिए म भरे सुनौला भन्दै टाप कसै । आज हामी कहाँ जाने त ?'

निमेषले मुख बिगादै, कारलाई थानकोटतफ भोइदै भने, 'यहीं जानुपछु भन्ने के छ र, बूढा पनि कस्तो साइतमा आएछन् ? अब हामी पर्सिं नजाने त ? बूढालाई कसैगरी भए पनि घर पठाइदेउ पर्सिं त जानैपछु । बुटवलका कविचाहेक दुई गुपचाहिं हामीसंगै जाने रे । कविचाहिं नजाने रे । त्यो च्याखुरे कवि त आफ्नै प्रेमिकाको कुरा हार्न नसकेर पो नगरकोट आएको रहेछ । कविता सुहागरातको गरे पनि प्रेमिकालाई छोएकै रहेनछ । देखिनौ, त्यसको प्रेमिकाको मुड कस्तो थियो । मोरा लाईले प्रेमिकाको रहर पनि पुऱ्याएनछ ।'

'ए हो, तिनी किन रिसाइन् भनेको त कारण त्यो पो रहेछ, तपाईंहरू भने... । ल त्यो कुरा छोडौ, बाबुको पीर नगर्नौस् । आउन त औषधि-सौषधि के-के गर्न आएका रे, आजै बहाना बनाई भोलि नै गाउँ पठाइदिन्छु । भोलि बेलुका उनीहरू बुटवलबाट आएपछि संगै होटलमा बस्नुपछु है । साहै रमाइला छन् मोरामोरीहरू, धेरै हँसाउने त कवि हो त्यही नपूङ्सक परेछ, न त्र किन मुखमा आएको फल छोड्यो । केटी मुमुरिइरहेकी थिईँ । अब कविलाई त्यस केटीले पनि छोड्छे । बडो आदर्श बन खोज्दो हो मोरो, अब आदर्शको फल रामै चाह्न्दू त्यसले । अब इन्डियातिर धुमेर आएपछि चाहिँ हामी पनि विवाह गरौँ है ? अस्ति घरबेटी बाले भन्ये, 'तिमी छोरीजस्ती भएर भनेको आजकाल तिम्रो रूपरङ्गा अर्कै छ । आफूलाई सम्हाल वा, नबुझी हिँदा अगाडि खोलो पछाडि भद्धालो होला ।' सबैसबैले हास्त्रो प्रेमलाई अडगालोको माया भडगालोको पानी नै सम्फेका छन् । अबचाहिं म सबैको धृणा सहन सकिदन नै है ।

निमेषले मौसमीको गाला थिमोट्टै भने, 'हुन्छ मैथाँ अबचाहिं विवाह गर्नै समय आयो । इन्डियाबाट फर्केको पर्सिपल्टै भ्याइकटी ठोकौला । तिमीसंग टाहा बस्न कहाँ मन छ र ? तिमी नै मेरो सर्वस्व हौँ । तिमी नभई एकक्षण पनि काटन गाहो हुन थाल्यो मलाई ।'

म पनि त तपाईं भनेपछि ज्यान नै दिनद्यु नि ! नत्र बाबुलाई ढाँटीढाँटी किन आउँथे ? साँच्च अहिले त दार्जिलिङ्गमा जाडो निककै होला, रामो कोट छैन किनिनिदिनोस् । बुटबलकाहरू कस्ताकस्ता भएर आउलान् ।

'अकबरी सुनलाई कसी लाउनुपर्दैन ।' तिमी त्यसै रामी नै छ्यौ, उनीहरूले जति रामो लगाए पनि अनुहार त्यही हो । एउटी नाक चुच्ची, अकी भ्यातुली काली तिमी उनीहरूका अगाडि त साँच्चै के भनौं र भखरै फुलेको फूल जस्तै देखिन्दूछ्यौ । कविले तिमो बखान गरै थियो । म सोच्यै कवि त छट्टू होला तर गर्जने बाधले खादिन भनेको सोहैआना ठीक रहेछ ।'

मौसमीले कुरा थपी, 'कविहरू त अरुको भावना बुझ्न्दू भन्ये । उसले यहाँसम्म ल्याएर प्रेमिकाको भावना नै बुझनेछ र त्यो सिकारु कवि भएर होला होइन ?'

'मौसमी त्यो त के सिकारु कवि हुन्थ्यो, रास्तै कवि हो रे । आफन्त कोही नभएर पो पछाडि परेको रहेछ मोरो ।'

'साहित्यमा अगाडि बद्दन पनि आफन्त चाहिन्दू त ?'

मौसमी जहाँ पनि आफन्तै चाहिन्दू रे । कवि त्यसै भन्थ्यो । कविले प्रेमिकाको साथचाहिँ पाउने भएन, अब कविले कविता लेख्नेरै मरोस् । जाऊँ, के-के किन्ने हो । मलाई पनि रामो ज्याकेट छानिदेउ, घुम्न जाँदा तिमीले नै छानेको ज्याकेट लाउँछु ।

मौसमी फुरुङ्ग भएर हाँसी । निमेषले कार फकार्यो । दुवै कपडा पसलतर्फ पसे ।

दोकामा आबाज आएपछि मौसमीको बाबु विष्णुराजले दोका खोल्दै भने, 'छोरी किन छिट्टै आयो ? अफिस छुट्ने समय त अर्कै भएको छैन क्या रे ?'

मौसमीले कपडाहरू सोफामा राख्दै भनी 'हेनौंस् न बा, अपर्क्ट मलाई पर्सि नै अफिसबाट काजमा जानुपर्नै भयो, त्यसैले कपडाहरू किनेर ल्याएकी । विष्णुराजले चिप्रा लागेका अँखाहरू पुछ्दै भने, 'नानी, सहनै नसक्ने गरी छाती दुख्ने गरेको तलाई थाहा नै छ । हिजोआज त भन्न, अचाक्ती छाती दुख थाल्यो बा ! छोरा, बुहारीले नै पीडा कति सहन्छौ, एकपल्ट काठमाडौं जँचाएर आउनु भनेर पठाएका हुन् । नत्र यो मझिसिरमासमा यहाँ किन आउथै ? आएपछि नजँचाई फर्किदा के भन्नान् ? तिमी कहाँ जान्दू भन्दूछ्यौ, म बूढोलाई कोसर्ग जचाउनुपर्दू थाहा छैन । तिमीलाई क्याम्पस भर्ना गर्न सहयोग गर्ने हन्दै पनि अरब गएछ, अब के गर्नु ल ?'

मौसमीले भनी, 'अलिक दिनका लागि म छाती दुख्दा कम हुने औषधि किनेर ल्याइदिन्दू त्यही लिएर जानु फेरि पछि आउनु अनि म रामोसंग जँचाइदिउला ।'

विष्णुराजले अखियाभरि आसु पादै भने, 'ठीकै छ केही समयका लागि औषधिले काम चलाउंला । जागिर भन्ने कुरो आफूले चाहैदैमा पाइँदैन । मैले गदा जागिरबाट हात धुनुपन्यो भने नमज्जै हुन्छ । म भोलि नै घर जाउंला । घ्यु मिरीला, भागो ल्याइदिएको छु राख । मलाई तातो दुई गांस भात खान देउ । म त भोकले मन लागें था ।'

मौसमीले राइसकुकर हेँ भनी, 'भात खानु त भनेकै थिए नि, किन नखाएको त ?'

हिउंजस्तो चिसो भात, त्यसमाथि दाल, तरकारी कहाँ थे केही मेसो पाइन् । भात त देखेकै हुँ । तताउने ढइग भएन ।

मौसमीले स्वीच अन गदै भनी, 'ल म भात तताइदिन्छु हात धोएर आउनोस् ।'

'भात त आगोमा नै तताइदेउ, चिसो खाने भए त अधि नै खाइहाल्ये नि !'

मौसमीले दाल तरकारी ओभनमा राखेर तताई, भात राइसकुकरमै तताई । केही क्षणमै तातोतातो दाल, तरकारी भात पस्केको देखेर बृहाले तीन छक पढै भने, 'नानी ! तैले के जादु गरिस् है ? बिनाआगो सबै खानेकुरा हेदोहै तताइस् ?'

मौसमीले करेन्टबाट सबै पाकछ, तात्थ भनेर सम्मकाएपछि कृष्णराजको मन केही शान्त भयो । उनले खपाखप भात खाए । आफ्नी छोरीको प्रगति देखेर कृष्णराजले सबै पीडा भुले । छोरीतिर हेँ भने, 'यत्रो सहरमा तिमीलाई एकलै छाडेर जाँदा तिमो पीरले कति दिनसम्म त उठै सकिन । आज भने मन हलुइगो भयो । तिमीलाई यतै दिन पाए म सोझै स्वर्ग पुग्यै ।'

'मेरो चिन्ता नै नगर्नास् । सबै रामै हुन्छ । दाइको छोराछोरी, दिदी, दिदीको छोराछोरीलाई त रामै होला ।'

सबैलाई रामै छ । मलाई भात लागेजस्तो छ, म सुत्छु । छाती दुखा खाने औषधि र नाति-नातिनालाई केही कपडा ल्याइदेउ, पैसा इस्टकोटको खल्तीमा छ ।

मौसमी औषधि र कपडा लिन बाहिर निस्की । कृष्णराज प्रश्नन्त मुद्रामा सोफामा सुते । मौसमी ब्रुफिनको दस/पन्थ पत्ता र कपडाहरू लिएर आई, सबै बाबुलाई देखाई । कृष्णराज खुसी भए । औषधिको पत्ता भने इस्टकोटको खल्तीमै राखे । भोलि बिहान घर जानका लागि मौसमीले ल्याइदिएको कपडा मिलाएर राखे ।

सत्र

'हेलो ! रोहिणी किन फोन गरेकी, त्यहाँ सबैलाई त सञ्चै छ ?'

'अँ सबैलाई सञ्चै छ । त अहिले बिहानको खाना खाने गरेर यतै आइज ।

मैले तसेंग माफ पनि मार्नु छ ।'

'होइन के भन्द्रे यो, किन माफ मार्नुपर्यो ? छिटो भन्, कोही विरामी परेको त होइन ?'

'सत्य कोही विरामी छैन । दिदी त आउने भनेर खुसी हुदै तैलाई मनपर्न खाना बनाउदै हुनुहुन्छ ।'

'ए हो, त्यसो भए म आइहाले । ल भेटैरै कुरा गरौला, बाई ।'

रोहिणीले पनि बाई भन्दै फोन राखिन् । शालु हतारहतार कपडा लगाएर रोहिणीको घरतर्फ लागिन् ।

'शालु दिदी' भन्दै सौजन्यलाई खेलाइरहेको वीरु चिच्यायो । शालुले वीरु र सौजन्यलाई ठूलो क्याटबरी दिहन् । दुवैको गालामा म्वाई खाइन्, भखैर टुकुदुक हिँडन थालेको सौजन्यलाई केहीबेर बोकेर बरैचा वरिपरि धुमाइन् । वीरुले शालुको अनुहारतिर हेदै भने, 'दिदी तपाईं जहिले पनि सौजन्यलाई देखेवित्तिकै किन आँसु भार्नुहुन्छ ?'

शालुले आफ्नो आँखामा भरिएको आँसु पुछ्दै भनिन्, 'तिमीहरू दुवैको खुसी देखेर रोएकी नि ! ल भन वीरु तिम्रो पढाइ कस्तो छ ।'

'पढाइ रामै छ, ममीले बिहान-बिहान ट्युसन पढून पढाउनुहुन्छ । आज शनिवार भएकोले बिदा छ । शालु दिदी, म पनि तपाईंको नामबाट नै मेरो नाम राख्दु क्या ।'

'होइन के भनेको तिमीले, मैले त कुरै बुझिन्नै ।'

वीरुले अँध्यारो मुख लगाउदै भने- 'अँ बुझिन्नै रे, ममीले भनेको तपाईंको नामसंग मिल्ने नाम भाइलाई राखेको रे, तपाईं शालु भाइ सौजन्य मलाई सबै थाहा क्या ! तपाईंको जस्तो नाम राख्यो भने मान्द्ये जानी हुन्छन् रे । बाजेले भाइको नाम अँकै राखेका थिए रे ।'

शालु जिल्ल परिन् । उनले त नाममा त्यति चासो दिएकी थिइनन् । शालुको मन खुसीले फुरुह्ग भयो ।

वीरुले शालुलाई हल्लाउदै भने, 'दिदी मेरो नाम पनि केनै, ममीलाई भनिदिनोस् ।'

शालुले गहभरि आँसु पाई भनिन्, 'वीरु दिदीले मेरो माया लागेर मलाई रास्तो भन्नुभएको हो । वीरु नाम कहाँ नरास्तो नाम हो र, तिमी धेरै पढ, जानी होऊ, तिमीलाई पनि सबैले माया गर्दैन् ।'

वीरुले खिल्न हुदै भने, 'तपाईं सौजन्यलाई मात्र माया गर्नुहुदौरहेछ, त्यसैले मेरो नाम केन्तु चाहनुभएन ।'

शालुले वीरुको गाला मूसाई भनिन्, 'वीरु म दुवैलाई माया गर्दूँ । तिमीलाई वीरु नाम मन पदैन भने दिदीलाई कुरा गर्दूँ हुन्छ ?'

वीरु दड्ग परे । शालु सिधै भान्सामा पसेर कान्ठीको आखा छोपिन् । कान्ठीले हात फिकै भनिन्, 'हेर हातको के गति पारेको ? हजुरको छ्याया मात्र देखे पनि हजुरलाई चिन्छु, बुझिस्यो ? ल वसिस्यो, पहिला दूध र पनिर पकौडा नै खाइस्यो अनि कुरा गरौला ।'

शालुले दूध पिउदै वीरुले भनेको कुरा सुनाइन् ।

कान्ठीले आखाभरि आसु पाई भनिन्, 'वीरुले धेरैपल्ट नाम फेर्ने कुरा गरेका थिए । मैले वास्तै नगरेपछि हजुरलाई भनेछन् । ल भन्नोस् उसको नाम के राखिदिने ?'

शालुले केहीबेर सोचेर भनिन्, 'सौरभ राख्दा हुदैन ?'

'हुन्छ भइहाल्छ नि ! उनलाई 'श'बाट नै आउने नाम चाहिएको हो । सौरभ नाम साहै रामो छ ।'

'होइन, यो मोरी कुन बेला आएकी ? आफ्नो आमाछोरी भएपछि त हामी किन चाहियो ? दिदीको मखबाट कहिलेकाहीं आफ्नो प्रशंसा सुनौ भन्यो कहिलत्यै पाइएको होइन । सधैं मेरो शालु भैयासाप यस्तो, मेरो शालु भैयासाप उस्तो भन्नुहुन्छ भन्या । यो मोरी पनि त्यस्तै छै, फोन गन्यो कि पहिलै भन्छे-रोहिणी घरमा सबैलाई सञ्चै त छ ？ तलाई कस्तो छ ？ भनेर सोधेको त मैले सुनेकी नै छैन । ल दिदी हामी कोठामा गयौं ।' शालु र रोहिणी नै कोठाभित्र पसे । कान्ठी हासिन् मात्र ।

शालुले रोहिणीसँगै सोफामा बस्तै भनिन्, 'रोहिणी त यतिविज्ञ खुसी छस, कुरा के हो भन्न ?'

'पहिला त रिसाउन भनेर कसम खा अनि मात्र भन्छु ।'

'तैसंग म किन रिसाउनु ? म सधैं तेरो फोटोलाई हेरेर भन्छु, भगवान् यदि अर्को जन्म हुने भए मलाई रोहिणी नै साथीको रूपमा पठाइदेउ । तेरो कारणले त मैले सबैको सुख देखा पाएकी छु । दिदीलाई केही नराम्रो भएको भए म कसरी बाँच्यो होला ? ल सबै कुरा छोडौं, भन् कुरा के हो ?'

रोहिणीले शालुको हात समात्दै प्रश्नन्संग भेट भएदेखिको सबै कुरा बताइन् । विवाहका लागि कुरा छिनेर स्वयम्भर गरेर मात्र अर्को हप्ता पाकिस्तान इन्जिनियर पहन जाने कुरा पनि बताइन् । स्वयम्भरमा डाक्नुपर्ने मान्छेहरूको लिस्ट लाई देखाइन् ।

रोहिणीको कुराले एकैदिन त शालुलाई आफू सपनामै छु जस्तो लाग्यो, शालु टोलाइरहिन् ।

रोहिणीले मसिनो स्वरमा भनिन्, 'विन्ती नरिसा शालु, मैले कतिपल्ट तंसंग आफ्नो प्रेमको बारेमा भन्न चाहै तर सकैदै सकिनै । त भन्धिस् नि सबैको प्रेम विषाक्त हुँदैन भनेर, विश्वास गर हाम्रो प्रेम पनि विषाक्त होइन । हामी एक-अर्काविना बाँच फिरि सकैदैनौ त्यसैले सबैको सल्लाहले उहाँ स्वयम्भर गरेर जान लाम्नुभएको हो ।'

शालुले हाँस्दै भनिन्, 'त मलाई फिरि बोल्न दिन्छेस कि आफूमात्र बोल्द्देस है ? तैले जे गरिस् रामै गरिस् । म त सधै तेरो खुसी नै चाहन्यै । तेरो प्रेममा समर्पण छ । रोहिणी, प्रेममा त्याग होस्, स्वार्थ नहोस् । मैले तंलाई माने, लैलामजनुको प्रेमभन्दा तिमीहरूको प्रेम कम छैन । सबै प्रेमी-प्रेमिका तिमीहरू जस्तै हुँदाहुन् त म किन टाउको दुखाउथै ? तंलाई बधाई छ रोहिणी बधाई छ । आफू ढुबेर तैले प्रेमीलाई उतारिस्, त्यसो भए त फेल हुनुको रहस्य मैले बुझे । दुवै जनालाई पढाउन बाबुआमाले सक्नुहुन्न भनेर त जानीजानी फेल भइस, नव त फेल नै चाहिँ हुन्धिनस् ।'

रोहिणीले शालुको मुख छोप्दै भनिन्, 'शालु तं पनि, हेर यो वास्तविकता ममी-बाबाले थाहा पाउनुभयो भने साहै मन दुखाउनुहुन्छ । यो कुरा तं र ममा मात्र सीमित रहोस् । म के गरीं तं नै भन् उहाँलाई पढन पठाउनका लागि त कार नै विक्री गर्नुपर्ने भयो । जस्त पास मात्र भए पनि हामी तिमीलाई डाक्टर नै पढन पठाउछौं भन्न थाल्नुभयो, त्यसैले...' भन्दै रोहिणी रोहन् ।

'उफ ! रोहिणी तेरो प्रत्येक करा मान्ने ममी-बाबाले तेरो त्यो इच्छालाई पनि त पूरा गरिदिनहुन्त्यो होला नि ।'

'शालु तंलाई थाहा छैन, उहाँहरूले हाम्रो प्रेमलाई स्वीकार गर्नु भए पनि पढाइको प्रथम प्राथमिकताचाहिँ मलाई नै दिनुभएको थियो । मेरो रिजल्ट विग्रेपछि बल्ल प्रश्नलाई बाहिर पठाउने कुरा उठाउनुभयो ।'

'तं पीर नगर अको वर्ष म राम्रोसंग फेल भएको विषय पास गर्दूँ । ल अब यी कुरा यहीं छोडौं । भन क्याम्पसको साथी कति जनालाई बोलाउने ?'

'सोचेर बोलाए भइहाल्दू । म भने तेरो ममीपापालाई भेटेर आउँछु' भन्दै शालुले पहिला रोहिणीको बाबुलाई भेटिन् । सबै कुरा भएपछि आमासंग भेटिन, पीताम्बरा प्रश्नलको कुरा गरेर हारित भइन् । कुरा गर्दागदै प्रश्नल पनि टुप्लुकक आइपुगे । पीताम्बराले नै शालुको परिचय गराइन् । रोहिणीको मुखबाट पनि थुप्रैपल्ट शालुको नाम सुनेको बताए प्रश्नले । प्रश्नल आएको गन्ध पाउनेविति कै रोहिणी कोठामा आइन् । प्रश्नलाई देखेविति कै रोहिणीको आँखामा आसु छवलिक्यो । उनी केही बोल्न नसकी बैठककोठामै बसिन् । रोहिणीको त्यो चाल देखेर सबै एकैछिन मौन रहे । खाना खाने बेला पनि भएकोले सबै भान्सातिर लागे । शालुले दिदीलाई खाना दिन सधाइन् । रोहिणीले दुइ-चार

गाँस बल्नबल्त खाएर उठिन् । पुनः सबैजना बैठककोठामा जम्मा भए । रोहिणी र प्रश्नालको अनुहार भने उदास थियो । स्वयम्बर गदा पार्टी दिने विषयमा छुलफल भइरहेको थियो । त्यति नै खेर फोन आयो, फोन नजिकै बसेका रोहिणीको बाबुले फोन उठाए । हलो ! को बोलेको, प्रमोद, ओ लन्डनबाट पो, ल भन् ममीडेडी सबैलाई सञ्चै छ ? लौ भाइ मन्यो रे, कसरी ? हस्पिटल लग्दालग्दै ? एपेन्डिसाइटको शडका गरे सबैले ? ल बाबुआमालाई पीर नगर्नु भन्नु । अरु के भनौं ल ल राख बाबु, राख ।

‘पीताम्बराले डराउदै सोधिन्, ‘होइन के भयो ?’

‘के हुन्, काकाको कान्धो नाति तरुण हिजो मरेछन्, त्यसैले खबर गरेका हुन् ।’

‘पीताम्बराले च्च ! च्च ! गर्दै भनिन्, ‘नाति जन्मेको त थाहा नै थिएन कसरी मरेछन् रे ?’

‘एपेन्डिसाइटले मरे भन्ने शडका छ रे’ केशवले जवाफ दिए ।

‘अहो ! त्यसो भए स्वयम्बर रोकियो त ?’ पीताम्बरा भस्त्रिन् ।

‘ला ! हो त ! स्वयम्बर त रोकियो नि !’ केशवले कुरा दुइयाउन नपाउदै अध्यारो मुख लगाइरहेकी रोहिणी रुन पो थालिन् ।

शालुले रोहिणीको हात समाउदै भनिन्, ‘रोहिणी पीर गनुपर्ने त कुरै छैन । स्वयम्बर गर्दैमा तिमीहरूको माया बढने र नगर्दैमा तिमीहरूको माया घटने होइन । तिमीहरू एक-अर्कालाई विश्वास गछौं, त्यही नै ठूलो हो, होइन त प्रश्नाजी ?’

‘हो, शालुले ठीक भन्नुभयो । माया नै ठूलो हो ।’ प्रश्नाले पनि शालुको कुरामा नै समर्थन गरे ।

सबैले विश्वास र मायाभन्दा ठूलो केही पनि हुदैन भन्ने कुराको पुष्टि गरे । रोहिणी र प्रश्नाले दुवैले मन बुझाउन करै लाग्यो । शालु दिनभरि बसेर साँझसाँझ घर आइन् ।

रहेदा-बस्दा प्रश्नान पढन जाने दिन पनि आयो । कान्धीदिदीले साइत गरेर पठाउने भएकोले प्रश्नान पाकिस्तान जाने अधिल्लो दिन रोहिणीकैमा बसे । रोहिणी एकले कोठामा रोइरहेको देखेपछि केशवले नै प्रश्नाललाई सम्झाउनु भनी आग्रह गरे । रोहिणीको त्यो अवस्था देखेर प्रश्नाललाई पनि नमज्जा लाग्यो । उनले कोठा बन्द गरी रोहिणीको नजिक बस्दै सम्झाए, ‘हेर रोहिणी तिमो पीरले गदा धरमा सबैले चिन्ना मानेका छन्, तिमी जेठीबाटी छोरी, तिमीले पो सबैलाई सम्झाउनुपर्छ त ! म लडाइमा नै त जान लागेको होइन । प्रत्येक कालो रातपछि दिन आउँछ भन्ने कुरा हामीले भुलुहुदैन । मायाको

गहिराहमा डुविसकेपछि जिउन गाहो हुदोरहेछ । त्यसो भन्दैमा कताव्य पनि भुलु भएन । केही समय पीडा सहेपछि हामी सदाका लागि पीडामुक्त हुन्दौँ । तिमीले आफुलाई सम्हाल्यौ भने म सन्तोषको सास फेढूँ, तिमी चिन्तामा हुव्यौ भने म कसरी पढन सक्छु भन त ?'

रोहिणी रोइन् मात्र, प्रश्नले भने, 'रोहिणी तिमी यसरी विलाप गच्छ्यौ भने म पढन नै जान्न ।'

रोहिणी केही बोल नसकी आफ्नो कोठामा आइन् । प्रश्नले अनेकौं सहानुभूतिका शब्दहरू खन्याए पनि रोहिणीको हृदय प्रश्नको मायाले जलि नै रह्यो । रोहिणी पटकै निदाउन सकिनन् । रोहिणी जिति छटपटाए पनि समयले आफ्नो गति लिई नै रह्यो । भोलिपल्ट विहान रोहिणी र प्रश्नले नै एक-अकालाई हेर्न र बोल्न सकेनन् । कान्धीदीले साइतको टीकामाला लगाएर विदाइ गरिन् । एयरपोर्टमा रोहिणी जान सकिनन् । केशव, पीताम्बरा र चन्द्रकान्त मात्र गए । केशवले प्रश्नलाई विदा गर्नुअगाडि 'हामीले तपाईंलाई आफै छोरा सम्मेकका छौं । हाम्रो विश्वासलाई नटुक्याउनुहोला । रोहिणीलाई तपाईंले चिन्तुभएकै छ, त्यसैले सबदो चांडो फोन गर्नुहोला' भन्न भुलेनन् ।

प्रश्नले पनि विश्वास नटुक्याउने, मन लगाएर पढने, चाँडै फोन गर्ने कुरा बताएर विदा भए ।

अठार

ढोकाको घन्टी लागेपछि शालुले ढोका खोलिन् र त्यो घन्टी लगाउनेलाई केहीवर हेरेर भनिन्, 'तिमी मोना होइनौ ?'

मोनाले हो भन्ने सझकेत गर्दै मुन्टो हल्लाइन् । शालुले मोनालाई कोठामा डाकेर सोफामा बस्न आग्रह गर्दै भनिन्, 'बसन मोना, तिमी त ज्यादै ठूली पो भइछौ । पहिलाकै घरमा छौ कि अन्तै छौ ?'

मोनाले गहभरि आसु पादै भनिन्, 'दिदी आज नै त्यो घर छाडेर आए । तपाईंले नै मेरो मर्म बुझिदिनुहुन्दू भनेर यहाँ छिरेकी हुँ ? कान्धीदीलाई यो समाजले चरिवहीन नै ठहन्याएछन् नि होइन ? मेरी आमा त्यसै भन्त्यन् । मेरो मनले अझै पनि भन्दू उनी त मायाको सागर हुन्, चरिवहीन होइनन् ।'

शालुले फिस्स हाँस्दै भनिन्, 'मोना तिमी र मजस्ता यो समाजमा कति नै जन्मन्दून् र ? तिमी र म जस्ताको कुरा फेरि कसले सुन्ने ? तिमी असभ्य जङ्ग्याहाकी छोरी म सभ्य जङ्ग्याहाकी । पर्न त हामी दुवै जङ्ग्याहाकी छोरी

पन्हौं। फरक यति छ, मान्छेहरू तिम्रोअगाडि नै कुरा काटछन् भने मेरोचाहिं पछाडि कुरा काटछन्। आखिर कुरा त काटछन् नै। तिमीले किन घर छोड्यौ त ?'

मोनाले केहीयेर मौन रहेपछि रुदै बोली फुटाइन्, 'दिदी मालिकनी यो संसारमा हुनुहुन्न, उहाँ मारिनुभयो, त्यो पनि आफ्नै लोग्नेवाट।'

शालुले आश्चर्य मान्दै भनिन्, 'मोना तिमी भ्रममा पन्हौं कि ! देख्दा त त्यस्तो पापीकै लाग्दैनथ्यो ऊ।'

'के भ्रममा हुनु नि दिदी, मैले भोलिपल्ट विहान आफ्नै ओखाले दुईटा तकियामा रगत देखेकी हुँ। उसले अवश्य निदाएको बेलामा तकियाले थिचेर मारेको हुनुपर्द्ध। मैले यो कुरा पुलिसलाई पनि भनें तर पुलिसले त ब्लडप्रेसर हाई भएर मेरेको मुचुल्का तयार पान्यो।'

'होइन मानैपनै कारणचाहिं के थियो र ?'

'के हुन्यो र दिदी, बूढी मालिकनीवाट त्यो यौनप्यासी सन्तुष्ट हुदैनथ्यो। मालिकनीलाई मारेर ऊ स्वतन्त्र हुन चाहन्यो। उसको अँखा म पापिनीमाथि थियो। ऊ मलाई सम्पूर्ण सम्पति दिन्छु भनेर बेलाबेलामा फकाउन्थ्यो। म उसको कुरा एक कानबाट सुनेर अर्को कानबाट उडाइदिन्यै। मालिकनी मेरो चरिवले गर्दा मलाई असाध्य माया गर्नुहुन्यो। म पनि उहाँलाई असाध्य माया गर्थै। त्यस घरमा गएको दुई-चार वर्ष त म त्यसको गिरे ओखावाट बचै। मालिकनीसापको आमा मेरेकोले उहाँ महाराजगञ्ज माडल जानुभयो, त्यस रात त्यो अधर्मीले ज्वरो आएको निहुं पारी मलाई तातो पानी लिएर आउनु भनी आफ्नो कोठामा ढाक्यो। म डराउदैडराउदै कोठामा पसें। कोठामा पसेपछि हतारहतार ढोका पो लगायो ! मैले डरले चिच्याउदै भनै, 'मलाई छोड्स् मात्र भने पनि तंलाई जिउदै मारिदिन्छु।'

मालिक भइखाको अच्युतले एक गिलास तातोपानी मेरो जिउमा छायापै भन्यो, 'कत्तिन कुमारी केटीकै गरेर नखरा पाढैँ। म सिकारी भने त तंलाई थाहै छ होइन ? यो कोठावाट एक पाइला मात्र सारिस् भने तंलाई बन्दुकले उडाइदिन्छु। तंलाई शिरदेखि पाउसम्म गहनाले पुर्छु भन्दा पनि मात लाग्यो मान्ने ?' भन्दै उसले मलाई भफ्टन खोज्यो। मलाई पानीले पोलेको पनि याद भएन। मृत्युको त चिन्तै भएन। मैले चिच्याउदै 'मार्ने भए मार, म मर्छु तर मेरो मालिकनीको विश्वास तोड्दिन' भन्दै ढोकामा पुगेर ढोका खोल लागै, उसले पछाडिवाट बन्दुकको नालले जोरले टाउकोमा हान्यो। म रन्धनिदै भुइमा ढलैँ। हातखुटा लुलो भयो, उसले मेरो शरीरमाथि एक्लौटी जमायो र भन्यो, 'मोना तेरा लागि त सारा त्याग्न सकछु। मोना आवेशमा जे गरे पनि नरिसा है। म जस्तो पाउदा के चाहिन्छ त तंलाई ?' म धेरै वेरपछि घिसिदै

आफनो कोठामा आएँ। त्यो रात छटपटाउदै बिताएँ। भोलिपल्ट मालिकीले माइतीवाट फोन गर्नुभएको थियो। आमा मरेको चोटमाथि अकों चोट किन दिनु भनेर मन सम्हालेर कुरा गरें। आमा मरेको पाँच दिनको दिन मालिकी साहै दुब्लाएर घरभित्र माव्र के पस्नुभएको थियो। मैले चाहेदा-चाहेदै पनि आफूलाई बाँधन सकिनद्दु र रुन पुगेछु। मालिकीले मेरो आंसु पुर्खिदै भन्नुभयो, 'जे नहोस् भन्ने सोचेकी थिए त्यही भएछ। त गरिबनीको उदार गछु भनेर ल्याएकी त भन्...'। यति भन्दै मालिकी पनि मसंगै रुन थाल्नुभयो। हामी दुवैजना धेरैबेर रोएपछि मालिकीले भन्नुभयो, 'नानी नरो त भलाई छोडेर नजा। त मेरो खुसी हेन चाहन्देस् भने तैले उहाँको रहर पुऱ्याइदै।'

मैले अचम्म परेर मालिकीको मुख हेदै भनें, 'हजुरले के भन्नुभएको त्यस्तो म अब यहाँ वस्तिनं मालिकीसाप बरु मागेर खान्दू तर...'।

मालिकीले मेरो कपाल मुसादै भन्नुभयो, 'हुन त तलाई कुनै इमानदार केटा खोजेर आफै कन्यादान दिन्छु भन्ठानेकी थिएँ। पुनः तेरो इमानदारितामाथि अकों दाग लगायो यस पापीले। मैले मेरो स्वार्थका लागि मात्र होइन तेरा लागि पनि भनेकी हुँ, त पनि कहाँ जान्छेस्? बाबुआमा तिनै हुन्। महिना मन पाएको छैन पैसा लिन आउँछे। एक बचन नानी तलाई अकोंको घरमा गाहै होला भनेर कहिले सोधेकी छ्ये, त नै भन् त? ममाथि पहाड दुटदा पनि असतीलाई प्यास नै ठूलो भयो। के गरौ पीडा सहने बानी नै परिसक्यो बा।'

मैले मालिकी सापलाई भनें, 'आजै अदालत जाऊ, म साँचो कुरा बताइदिन्दू यस्तो पतीतसंग नवस्नोस्।'

मालिकीले तुरुक्क आंसु भाई भन्नुभयो, 'नानी, थाहा छ, भलाई पनि, अपराध गर्नुभन्दा अपराध सहनु पाप हो। तर यो कानुन अन्धो छ बा! हामी अदालतमा गयो भने तेरो मालिक होइन त पो अपराधी हुन्छेस्। फेरि प्रत्येक स्वास्नीमान्द्धेहरू आफूनो स्वार्थको लागि मात्र कहाँ बाँचेका हुन्छन् त? कुनै स्वास्नीमान्द्धेले लोगेको अत्याचारको पराकाष्ठा नाधेपछि फिनो आफूनो स्वार्थ हेरेर पन्द्रियो भने यो समाजका आइमाईले नै उसलाई बेश्या सावित गर्दैन्। पाइलैपिच्छे काँडा विछ्याउँछन्। म आफूना लागि मात्र बाँचेकी भए केही गर्न त सक्यै नै होला तर म कहिलै आफूना लागि बाँचिन बुझिस्? म एउटाले पीडा लुकाउंदा मेरा सम्पूर्ण आफन्ताहरू खुसी हुन्छन् भने पीडा लुकाउन् नै बेसमै लाग्छ। म मेरा आफन्तको आँखामा आंसु देख्न सकिदैन। मोना, तैले देखिहालिस्, मेरा छोराछोरी अमेरिकामा कति खुसी छन्। बुद्ध बाबु हुनहुन्छ। भलाई माया गर्न दाजुभाइ, दिदीबहिनीहरू छन्। म ती सबैलाई कसरी चोट दिन सक्छु भन त? त्यसैले चुपचाप बगर भएर बाँचेकी छु। फेरि तैले सोचिस् होला तेरो मालिकले यो चोट भलाई अहिले मात्र दिएका हुन्। तंजस्ती सफा हृदय भएकी बच्ची त मैले पहिलोपल्ट नै देखें। यहाँ करिब आधा दर्जन जति

केटीहरू अहिलेसम्म वसे होला, ती प्रत्येकमा लालच थियो । उनीहरू आफ्नो बैसका उन्मादहरूलाई थेग्न सबैदैनये । तेरो मालिकको पैसामा र मायामा लहिन्ये उनीहरू । कुन सडका आफ्नो आँखा छलेर प्यास मेदथे/मेटाउथे मैले पत्तै पाउदैनये । जब मलाई नै सौताको व्यवहार गर्न थाल्दा पो बास्तविकता बुझ्ये । चुपचाप आँसु पिएर सबै सहनु नै श्रेय ठाउँये । मालिकबाट के पाउदैनये कुन्नि अलिक दिनको रमझमपछि अरू नै केटा टिष्ये, हिँड्ये । सबैले छोडेपछि मालिक आकलभुकल मसंग आउथे । भैगो यो करै छोडौ, तै पापी होइनस् । कुनै रास्तो ओत लाने ठाउँ नपाउन्जेल तै यहाबाट नजा ।' उहाले त्यसै भनी सम्फाउनुभयो ।

मैले पनि मालिकीको कुरा ठीकै ठाउँ । मालिकीले बलात्कार हुनुको कारण पनि सोझुभयो । मैले सबै बताएँ । उहाले टाउकोमा हैँ 'टाउको नै नफुटे पनि टाउकोमा पीप-रगत जमेको छ' भनेर मेडिकलमा लगी मेरो घाउ देखाउनुभयो । नभन्नै ढावटरले घाउ निचोरो एकमुठीभन्दा बढी पीप-रगत आयो । पीप-रगत निचोरेपछि टाउको हलुको भयो । मालिकीले थाहा पाएर पनि केही थाहा नपाएँकै गरी मालिकलाई सम्पूर्ण आकाश स्वतन्त्रपूर्वक उड्न दिनुभयो । भ उसको सिकारमा परिरहन्यै । मालिकी चुपचाप सहिरहनुहुन्यो । मेरो र मालिकीको सम्बन्ध अझे गाडा बन्दै गयो । दिन बितेकै थियो । केही दिनअगाडि दिउँसोको तीन-चार जति बजेको हुदो हो । मेरी आमा आएर मेरी सोकी मालिकीसंग हाँक दिई भनिछिन्- 'मोनालाई यो घरबाट लगेर अन्तै राख्छु । अन्त बढी पैसा दिन्छु भनेका छन् ।' मालिकीले रिसको फोकमा भन्नुभएछ- 'सक्छ्यौ भने मोनालाई अहिले लग, मलाई मोना चाहिदैन ।' मालिकी र मेरी आमावीचको कुरा सुनेर मालिक रिसाउदै बाहिर निस्केछन् ।

म कोठामा के गलफती हुदैछ भनेर पसें । आमा र मालिकीवीचको सबै कुरा बुझे । मैले रिस थाम्न सकिनै । आमालाई कपाल भुत्न्याएर धिसाई भनें- 'तै कुरुन्नी मेरो मोल राख्न आएकी ? आइन्दा तै यस घरमा छिरिस् माव भने कुकुर फुकाएर टोकाउछु । जा छिटो निस्की- निस्किहाल ।' मालिकी मेरो हात रोक्न खोज्नै हुनुहुन्यो । मेरो आँखामा आफू बलात्कार हुदाका क्षणहरू नाच्यो । मैले मेरो जिन्दगी बर्बाद गर्ने त्यही आमा नै हो भन्थानै । ममा भूत सबार भयो । मेरो होस त्यतिबेला माव आयो जब मालिकीले मेरो गालामा दुई थप्पड मार्नुभयो र भन्नुभयो- 'मोना अब तै जेलमा जाकिने भइस, तेरी आमा मरी । मैले यसो आँखा खोलेर आमातिर हेरें । आमा रुन पनि नसक्ने गरेर भुइमा पछारिरहेकी रहिछिन् । मैले उनलाई सकिनसकी सडकमा पुन्याएर दयाकसी रोक्दै हातमा दुई सय रूपैयां दिएर भनें, 'आइन्दा तैले यो घरमा पाइला ट्रैकिस् भने यो घरबाट तेरो लास जान्छ, याद गर ।' आमा चु पनि बोल्न नसकी गइन् । मैले त्यो दिन ठूलै पराक्रम गरेकी सम्झें । मालिकीले भन्नुभयो, 'तानी तेरो रिस देखेर म छक्क परें । मैले तैलाई नपिटेको भए तैले आमालाई

मानें थिइस् । जे गरिस् ठीक गरिस् । अब तेरो महिनैपिच्छेको पैसाले सुनकै केही सामान बनाइदिउला, दुख पदा काम लार्छ । त्यही दिन मलाई सिकी, औठी र टप दिवै भन्नुभयो, 'अपराध धेरै भएपछि दुइगा पनि विस्फोट हुंदोरहेछ ।'

मैले भने, 'खोई त हजुर पनि विस्फोट भएको ?'

उहाले मेरो गाला मुसादै भन्नुभयो, 'नानी तै पनि धेरै कुरा जान्ने भइस् । म आकाशमा गएपछि विस्फोट होउला । तै आज साहै थाकेकी छस्, म खाना पकाउँछु । तलाई एकछिन नदेख्दा पनि म आतिन्छु तै साथीचाहिं बस्नुपर्छ नि ।'

मैले हाँस्दै भने, 'खाना हजुरले पकाएको मालिकसापले थाहा पाउनुभयो भने एउटानएउटा खोट लगाउनुहान्छ । खाना म नै पकाउँछु । हजुर धपक्क बस्नोस् । मलाई त दुखाइको पतै छैन ।' हामीले त्यो रात हाँसीखुसी सुख, दुखका कुरा गच्छौ । भोलिपल्ट विहान हतारहतार दुईवटा रगत लागेको तकिया फोहोर लिन आउनेलाई बोरामा हालेर दिएको देखें । म आतिदै कोठामा पूँगें । मेरी मालिकी सदाका लागि मलाई छोडेर निदाइसक्नुभएको रहेछ । म केही बोक्न नसकी भुझ्मा व्याच्च बसें । त्यो पापीले कुटिल हाँसो हाँस्दै भन्यो, 'मोना हामीबीचको काँडा हट्यो । तलाई थाहा छैन होला यो असतीनीले तलाई यहावाट पठाउने कुरा गरै थिई त्यसैले यसलाई सखाप पारें । अब यहाँ तेरो र मेरो राज्य हुन्छ ।'

मैले जुरुक्क उठेर त्यसको कठालोमा समातेर थुक्दै भनें, 'थुक्क पापी ! म यहाँ छु त केवल मालिकीले गदा छु । नत्र म उहिल्यै यो घरबाट निस्किसक्यै । तैले सोचिस् होला मालिकीलाई हामीबीचको सम्बन्ध थाहा छैन । मालिकीलाई त प्रत्येक काम गर्नेहरूसंगको तेरो सम्बन्ध थाहा थियो । तलाई हिङ्गनका लागि सिड्गै मूलबाटो छोडेर आफू तरबारको धारमा हिङ्गनुन्थ्यो । मेरी मालिकीको हत्या गर्ने त्यो पापी हातले मलाई छोइस् माव भने पनि म आफ्नो हत्या आफै गर्न्छ ।'

उसले चिच्चाउदै भन्यो, 'चुप लाग् मोना, मैले तलाई लैजा भनेको मेरै कानले सुनेको छु बुक्फिस् ?'

मैले कावै भनें, 'मवाट धेरै पैसा असुले सुर गरेपछि रिसले सब्क्षेस् भने मोनालाई लैजा भन्नुभएको हो अधर्मी । तैले सोचिस् होला आजसम्म तैले दिएकै पैसामा बसेकी छु । मेरी साहुनीले पैसा वपीथपी मेरी आमाको मुखमा फ्याकेर तेरो लागि मलाई यहाँ राख्दै आउनुभएको थियो । मालिकीको सोकोपनको फाइदा उठाएर पैसा बढाउन खोजेपछि मलाई लैजा मात्र के भन्नुभएको थियो तेरो कालो मनमा नाना शद्यग उठ्यो होइन ? अनि निष्याप मन भएकी साहुनीलाई सिद्याइस् । म तलाई नद्यायाएरै छोड्दू पापी नद्यायाएरै ।' तर दिवी, मेरो कुरा स्वयम् मालिकीका छोराछोरीले बास्ता गरेनन, उल्टै भने, 'छोटोलाई टाउकोमा चढाएपछि के-के भन्छन् भन्छन् । तै हाम्रो खानदानी

परिवारमा तमासा खड़ा नगर। उनीहरूले मेरो मुख नै बन्द गरे। मेरी मालिकीले छोराछोरी र आफल्तका लागि गरेको त्यागको परिणाम आफनै अखाले देखें। अमेरिकावाट आएको छोरा जेनलेन किरिया वसे। छोरीहरूले चाहिँ तीन दिनमै नुन खाए। मैले तेह दिन त्यही वसेर नुन वारी आजै त्यहावाट निस्केर यहाँ आएं। मालिकीका छोरावुहारी, छोरी सबै अब बाबुको स्याहार गर्ने जिम्मा मोनाको हो भन्थे। मालिकले मालिकीको गुणहरू सम्फेरै होला तेह दिनसम्म मलाई छुने आट गरेन। म त्यसैले पनि तेह दिन त्यहाँ अडें। आज म भोकै छु शालु दिदी भोकै...' मोना रोइन्।

मोनाको कुराले शालुको आँखाहरू पनि रसाए। दबै भान्सामा गए। शालुले आफूलाई बेलुकाका लागि राखेको दाल, भात, तरकारी, अचार सबै तताएर दिइन्।

मोनाले खपाखप भात खाएर भनिन्, 'मैले बुझे यहाँ कोही काम गर्न रहेनछन्। त्यसैले तपाईंले आफ्ना लागि विहान नै बेलुकाका लागि भात पकाउनुहुँदोरहेछ।'

'तिमीले ठीक नै सोच्यौ मोना, तिम्रो पेट त भरियो खानाले ?'

'भरियो दिदी म टन्नै भए। अब म कहो वस्ने दिदी ? आमासँग त मनैपरे पनि जान्न' भन्दै रुन थालिन्।

शालुले केहीबेर सोचेर भनिन्, 'मोना तिमीजस्ती बहादुर युवती पनि रुन्छन् ? जीवन जिउने क्रममा सबैले कुनै न कुनै पीडाको सामना त गरेकै हुँदारहेछन्। तिमीले र कान्छीदिदीले सानै उमेरमा कल्पनै गर्न नसक्ने पीडाको सामना गच्यो। अहिले कान्छीदिदीको जिन्दगीमा केवल बहारैबहार छ। तिम्रो जीवन पनि हामी नरक हुन दिईनौ। चन्द्रकान्त दाइको भाइको व्यवहार ठीक चन्द्रकान्त दाइको जस्तै छ, तर दाहिने गालाको पाटामा पूरै कालो धब्बा भएकोले उहाँ तीस-बत्तीस वर्षको उमेरसम्म पनि अविवाहित हुनुहुन्छ। भाइको ट्याक्सी चलाउनुहुन्छ। डेराचाहिँ दिदीको घरमन्दा केही पर छ।'

मोनाले रुदै भनिन्, 'मलाई माया मात्र भए पुग्छ। म रूप नै चाट्ने खालकी छैन दिदी ! मेरो पनि सबै यथार्थ बताइदिनुहोला !'

'हुन्छ मोना, हामी सबै कुरा राख्दैं। आजलाई यही वस म पनि एकलै छु। भोलि विहानसम्म सबै कुराको दुइगो लाग्छ। चन्द्रकान्त दाइको भाइको नामचाहिँ रोमाकान्त हो !'

मोना चुप लागिन्। शालुले कान्छीदिदीलाई फोन गरेर सबै कुरा बताइन्। कान्छीदिदीले सल्लाह गरेर फोन गर्ने कुरा सुनाइन्। शालु र मोना नै मोनाको मालिकी गोमाको सम्फनामा हराइरहे। शालुले केहीबेरपछि मोनातिर हैदै भनिन्, 'तिम्री मालिकीको फोटो छु मोना ? म ती देवीलाई हेर्न चाहन्छु।'

मोनाले व्याग खोलेर फोटो देखा उदै भनिन्, 'यही हो मालिकनी। जून हामेजस्तै हुनुहुन्यो।' मोनाका आँखा पुनः भरिएर आए। शालुको आँखा पनि नरसाइ छोडेन। दुबैले फोटो हेरेर धेरैबेर मौन रहे। मोनाले शालुको ममीपापा कहाँ जानुभएको भनी मौनतालाई तोडिन्। शालुले काठमाडौँभिवकै होटेल लजमा बस्ने होला, पूरा थाहा छैन भनेर वास्तविकता ओकलिन्। साँझ भक्टमकै पन्चो, आकाशमा पूर्ण चन्द्र र ताराहरू पनि उदाए। मोना र शालु आ-आफ्नै सोचमा ढुबेका थिए। शालुको आँखामा गोमाको तस्विर नाचिरहेको थियो। गोमाजस्ता नारीलाई कायर भन्ने कि आदर्श भन्ने शालु त्यही सोचमा ढुबेकी थिइन्। फोनमा आएको घन्टीले शालुको एकाग्रपन टुट्यो, फोन उठाउदै भनिन, 'अं, भन्नोस, ए सबैजना राजी भए। भोलि विहान सात बजे पशुपतिमा विवाह गर्ने सल्लाह भयो। हुन्छ हामी सात बजे नै आउँछौ भन्दै फोन राखिन्। मोनालाई पनि सबै भोलि सात बजे पशुपतिमा विवाह गर्ने आउने कुरा सुनाइन्। मोना लाजले शर्माइन्। शालुले लामो श्वास केवै भनिन्, 'मोना समय अझै पनि छ, केही भन्दूयी भने भन। हुन त तिमीले रोमाकान्ताभन्दा धेरै सुन्दर र भर्खरको युवक पनि पाउन सक्छूयो, यो सध्यो हो। हामीले चाहिँ तिमीलाई जीवनको अन्तिम क्षणसम्म साथ दिने, तिमीलाई माया दिने, गुणी युवक खोजेका हो। रोमाकान्त दाइ भट्ट हेर्दा पटकै राम्रोचाहिँ हुनुहुन्न मोना।'

'तपाईं त त्यसै मन पकाउनुहुन्छ। रूप र सम्पत्तिलाई ठूलो ठान्ने भए आज म यहाँ किन आउथे? माया भएपछि जस्तोसुकै कुरूप मान्छै पनि आफसेआफ सुन्दर बन्दै जाने रहेछ। मालिकनीसापकै कुरा गर्दा पनि त सबैले उहाँलाई दाँत उछिडेकी थसुल्ली भन्ये। तर मलाई उहाँजति राम्री कोही नै लाग्दैनय्यो। उहाँको प्रत्येक क्रियाकलाप मनपर्यो मलाई। उहाँको आँखा राम्रो, मुख राम्रो, हिङ्डाइ राम्रो, बसाइ राम्रो, सबैका सबै राम्रो लाग्यो।' मोनाको कुरा गर्दागरै मुटु भक्कानिएर आयो, उनी चुप भइन्।

शालुले एकोहोरो मोनालाई हेरिन्। गोमालाई सम्भिदा शालुको मन पनि भरिएर आयो। आफ्नै पहिचान विसर्ग अरूपकै अस्तित्व बचाउन हरपल जलिरहेकी गोमाजस्ता नारीलाई पनि अकालमै चिरनिद्रामा पुग्नुपन्यो। हामीले त एउटा गोमाको पीडा देख्यौ, एउटै गोमाको हत्या सुन्यौ। यो समाजमा कति गोमाजस्ता विवश नारीहरू होलान्। कसले तिनीहरूलाई आफ्नो अस्तित्वबोध गराउने? गोमाजस्ता पढेलेखेको सम्य समाजकी नारीले त त्यो दुर्गति भोग्नुपछूँ भने अरूपको के हालत होला?

'दिवी, मैले तपाईलाई दुख पुऱ्याए हागि? तपाईले त केही खानुभएकै छैन, भोक पनि लाग्यो होला, म केही बनाइदिन्छु। मालिकनी वितेको तीन दिनसम्म त मैले रात कसरी वित्यो, दिन कसरी वित्यो पतै पाइन्। मान्छेलाई जति नै चोट परे पनि सम्हालिनुपर्ने रहेछ। भो तपाई पनि पीर न नग्नौस्।'

शालुले मोनातिर फकदै भनिन् 'मैले तिमी आउनुअगाडि टन्न नास्ता गरेकी थिए, त्यसैले भोक पटकै छैन, तिमी केही खान्दूयौ भने बनाऊ नब पैदैन। हिस्क बाघहरूले जस्तै गरी मान्देले मान्देको आलो रगत पिएको देख्दा मन त दुङ्गे रहेछ। तर, जीवन जिउनका लागि सबै भुल्नु पनि पदाँरहेछ। तिमीले टेक्ने धरातलमा चाहिँ अब रगतका छिर्कासम्म हुँदैनन्, गरिवसंग केही सम्झौता गर्न भनेचाहिँ पर्ला !'

'दिदी पनि, मेरो कति चिन्ता गर्नुहुन्छ ? मेरो हातगोडा सदै छन्। यो के कामका लागि ? मेरो पटकै पीर नगाँस्। ल अब सुतौ। विहान चाँडै उठेर नुहाइप्युवाई पनि गर्नु छ।' दुवै सुते तर दुवैको आँखामा धेरै रात जाँदासम्म निद्रादेवीले वास गरिनन्।

भोलिपल्ट शालु मोना पशुपतिमा पुगेको केहीबेरपछि नै केशव, पीताम्बरा, कान्दी, चन्द्रकान्त, रोमाकान्तलगायत अरु दस-बाहजना आए। कान्दीदिदीले दुलहीमा लाउने कपडा पहिचाएर गहना लगाउंदा त मोनाको रूप धर्ण बल्लाजस्तै भयो। सबैले मोनाको रूपको तारिफ गरे। दुलहीको पहिरनमा सबैसामु आएपछि रोमाकान्तलगायत सबैले मोनालाई हेरेको हेरै भए। रोमाकान्तले कुनै क्षण कल्पनासम्म गरेका थिएनन्। त्यो बलात्कृत मोना हीराको दुकाजस्तै छिन्। सबैसबैले धूणा गरेर फ्याकेको मसंग उनले कसरी सारा जिन्दगी विताउलिन् ? रोमाकान्त त्यस्तै सोचे। बाजेले अब पशुपतिको मन्दिरअगाडि जाऊ दुवैले लाउने माला, औठी, सिक्री सबै ठिक्क पारी हिँड्नु भनेपछि सबै पशुपतिको मन्दिरअगाडि पुगे। बाजेले मन्तर पढेर रोमाकान्तले मोनालाई माला पहिराउनु भनेर माला के पहिराउन लागेका थिए एउटा समाजसेवी भनाउंदी माथिमाथि साडी उचालेर आई। रोमाकान्तको हात उछित्याउदै चिच्याई, 'ए सबैजनाले सुन्नोस्, यहाँ पैसाको लोभमा एउटी सुकुमारीको विवाह एउटा कुरूप अधबैसेसंग गदैछन्। यो विवाह हामीले रोक्नुपर्दै। महिलामाथिको अत्याचार हामीले सहनुहुन्न।' सबै मान्देहरू हवारहवार्ती जम्मा हुँदै भने, 'यो विवाह गराउनेलाई कारबाही गर्नैपर्दै।' बरु हामी गछौं त्यो युवतीसंग विवाह भन्नेहरू पनि निस्के। रोमाकान्तलगायत सबैजना रातो-पीरो भएर हेरेको हेरै भए। समाजसेवीले मोनालाई अझगालो माई भनिन, 'नानी ! तिमी यी पापीहरूको बहकाउमा नआऊ, तिमीले जोडा मिल्ने केटा पाउछ्यौ, तिमीलाई ललाइफकाई गर्नेलाई जेलमा जाओनुपर्दै।'

मोनाले समाजसेवीको हात जोड्ने भट्कालेर रिसले आगो हुँदै चिच्याइन्, 'तपाईं के बोल्दै हुनुहुन्छ ? बुझो न सुझो त्यसै मुखमा जे आयो त्यही बोल्न पाइन्छ ? यो मेरो प्रेमविवाह हो। तपाईंले उहाँको बाहिरी आकृति देख्नुभयो। मैले उहाँको भित्री रूप देखेकी छु। आइन्दा उहाँको बारेमा एक शब्द बोल्नुभयो भने तपाईं नै जेल जानुहुन्छ। म तपाईंहरूजस्तालाई समाजको कलहक भन्छु, बुझ्नुभो, कलइक... !'

मोनाको शब्द सुनेपछि वरिपरि भुमिमएकाहरूले समाजसेवी भनाउदीलाई गाली गई भने, 'ऐ दिदी, बुझ्दैनवुभी अकामाथि त्यसै हात हाले हो ? तंजस्ती कुकुर्नीको पछि लाग्दा हाम्रो पनि बेइज्जत भयो । तेरो मुखसुख फुटाइदिँ ?' भन्दै समाजसेवीलाई हप्ती र दप्ती गरे ।

सबैको कुरा सुनेर कत्तिन आफूलाई समाजसेवी ठाने आइमाई लज्जित भई, केही बोल्न नसकी कुलेलम ठोकी । अनि आफ्नो रूपवान् लोग्नेले नजिकैको बहिनी पर्नेलाई भगाएर लगेको तेह वर्ष वितेको कुरा सम्फेर तुरुक्क आँसु खसाली ।

यता मोनाको कुरा सुनेर पुरेतबाजे, रोमाकान्तदेखि लिएर सबैको मन हर्षित भयो । बाजेले मोनालाई स्याबास दिदै विवाहको सानोतिनो रीति पुऱ्याए । विवाह सकिएपछि सबैजना केशवकै घरमा जम्मा भए । केशवको घरमा करिब सयजना जतिको लागि भोज तयार थियो । भोजमा केशवको धेरै नजिककालाई, कान्छीका धेरै नजिकलाई मात्र बोलाइएको थियो । मोना र रोमाकान्तले नै आफूलाई संसारका सबैमन्दा भाग्यमानी नारीपुरुष सम्फेका थिए । सबैले मोनालाई उपहार दिनुको साथै सुखी वैवाहिक जीवनको कामना पनि गरे । चार बजेतिर सम्पूर्ण आफन्तहरू भोज खाएर गहसकेपछि शालुलगायत कान्छीदिदीले मोना र रोमाकान्तलाई राम्रोसंग जीवन काट्न भनी डेरामा छोडेर आफ्नो घर आए ।

मझसिरको छोटो दिन, छ, बजे नै भक्तिक साँझ पर्यो । रोमाकान्तले दूध तलाएर ल्याई मोनालाई दिदै भने, 'मोना दूध पेझु, अधि तिमीले धेरै खानेकुरा खाएकी छैनौ, भोक पनि लाग्यो होला, अरु केही खानेकुरा बनाऊ कि ?'

मोनाले मधुर स्वरमा भनिन्, 'भोक लागेको छैन । खासै दूध पनि खाने मन थिएन, तपाईंले भनेपछि यतिचाहिँ खान्छु ।'

रोमाकान्तले मोनानजिक बस्दै भने, 'मोना तिमी त फूलजस्तै रहिछौ । पशुपतिमा त्यो आइमाईले अनुमान गरेको कुरा पनि ठीकै हो । मजस्तोसंग सिङ्गै जीवन काट्न सकछ्यौ त ?'

मोनाले जबाप फर्काइन्त, 'मेरो उमेर मात्र सानो हो । मैले सुखदुखका सबै पाटाहरू राम्रोसंग बुझेकी छु । शालु दिदी र कान्छीदिदीले मेरो मायाले गर्दा नै तपाईंलाई नै रोज्नुभएको हो । मैले तपाईंलाई पाउनु मेरो पनि ठूलो सौभाग्य हो ।'

रोमाकान्तले मोनालाई हेँ भने, 'मोना तिमीले मेरो मन नै हलुको पान्यौ । म सधै भगवान्तलाई किन यस्तो रूप दिइस् भन्दै गाली गर्थै । आज मैले बुझें, तिमीसंग भेट गराउनकै लागि यस्तो रूप दिएका रहेछन् । धन्य छ भगवान्तलाई । मोना म तिम्रो विशाल हृदयमा कहिल्यै चोट पुऱ्याउने छैन ।' मोना चुपचाप

लागिन् । रात ढुळिकसकेकोले दुवै ओद्धयानमा गई भविष्यको मीटामीठा कुरा गरे । रोमाकान्तले मोनालाई मायाले सुम्सुम्याए, मायाका चुम्वनहरू बपाए । मोना र रोमाकान्त नै एक-अकालाई भुलेर एक-अकांको अडगालोमा हराइरहे, बस् हराइरहे... ।

उन्नाईस

‘आज यति रमाइलो धणमा पनि तिमीलाई कोठै प्यारो भयो होइन ? के सोचेर बसेकी ? दिदी हिँड न बाहिर ।’

शालुले सुजनको हात मुसाई भनिन्, ‘सुजन यतिखेर भने म तिमै भविष्यको बारेमा सोचिरहेछु । म पनि चाडै होस्टेल जाइछु । तिमी घर आयौ । तिमीमा सांचो र भुटो बुझने बेला पनि छैन । दिदी भन्नुहुन्त्यो- फिरोजलाई गुहे खाल्डोमा धकेल्ने फिरोजकै बाबुआमा हुन् रे । आजकाल फिरोजका बाबुआमा छोरो विग्रिएको पश्चात्तापले जल्दैछन् रे ।’

‘शालु के भन्न खोजेकी तिमीले ? बल्ल कैदमुक्त भएर आएको छु । मैले अहिले नै जीवनको बारेमा सोच्न थाले भने म कहिले हाँसौं तिमी नै भन त ? तिमी घरमै बस्यौ, ममी, पापा र कान्धीदिदीको मायामा चुरुम्म ढुव्यौ । मैले त खुसी के हो बुझ्नै पाइनै ।’

शालु भाइलाई जीवन के हो भनेर सम्काउन मात्र के लागेकी यिद्दन उमिलाले ढोका खोल्दै चिच्याइन्, ‘शालु यो रमझममा पनि भाइलाई कोठाभित्र राखेर के कुराले कान भैंदैछ्यौ हैं ? तिमी त हामीसंग भएर पनि कहिल्यै हामी हुन सकिनौ । सुजनको हामीप्रतिको मायाचाहिँ नखोस ।’

दीपकले उमिलाको करामा सही थप्दै ढोकाबाटै भने, ‘शालु, उमी जे भन्दैछिन् ठीक भन्दैछिन् । अरुका छोराछोरी बाबुआमासंग टास्सिएर हिँडेको देख्दा पनि हामीलाई त्यसै गर्न रहर लाग्यो । तिमीले हामो त्यो रहर कहिल्यै पूरा गरिनौ । सजनलाई तिमीले हामीबाट टाढा राख्न नखोज । तिमीलाई डाक्टर पढाउन पैसा लगानी गरेजस्तै हामी सुजनलाई पनि पैसा लगानी गरेर ठूलै मान्छे बनाउछौं । तिमीले चिन्तै नगर ।’

बाबुआमाको कुराले शालुलाई कताकता नरमाइलो त लाग्यो नै शालु केही बोल्न नसकी चुप भइन् ।

उमिलाले सुजनलाई हातमा समातेर तान्दै भनिन्, ‘सुजन बाबु, जाऊ तिमा साथीहरू आइसके होला ।’ सुजनले केही कुरा बुझे केही कुरा बुझेन् पनि । सोहौं जन्मदिन मनाउदै गरेको सुजन हाँस्दै पाटीको रमझममा मिसिए । शालु भने सुजनको चिन्ताले यताउता छटपटाइरहिन् । मनमनै सोचिन्, ‘कहिले

मेरो ममीपापाको बुदिका धैटामा धाम लाग्ने होला ? मैले सुजनलाई सही वाटो देखाइन भने उनी भत्किन्छन् । म नेपाल मैडिकल कलेज जान अफ एक-डेढ महिना छ, त्यो बेलासम्म केही उपाय गरौला । शालु के-के सोच्यै थिइन् ढोकाबाहिरबाट आएको आवाजले ध्यान त्याँ गयो ।

काकाकी छोरी प्रकृतिले भनिन्, 'शालु दिदी, ढोका खोलिस्यो त म हजुरलाई के दिन्छु ।'

शालुले ढोका खोल्दै भनिन्, 'के दिने नानु ?'

प्रकृतिले बालउपन्यास नीलकमल शालुतिर बढाउदै भनिन्, 'हजुरलाई कथा, उपन्यास धेरै मनपर्दै भनेर यो उपन्यास हजुरलाई ल्याइदिएकी छु । यो हेरिस्यो भने हजुर त रोइसिन्छ बाबै ! मेरा धेरै साथीहरू रोए रे म पनि रोए ।'

शालुले प्रकृतिको गालामा निमोट्दै भनिन्, 'धन्यवाद ! मेरी गुडियालाई म पनि बार भएर बसेकी थिए, साइतमै किताब ल्याइदिइछौ हुन्छ म किताब पढ्छु, तिमी जाऊ ।'

१२-१३ वर्षकी प्रकृति हाँस्दै गहन् । शालु किताबमा के रहेछ भनेर हेन थालिन् । शालुलाई नीलकमल पढेपछि, समय गएको त पत्तै भएन । पुनः सुजनले ढोका खोलेपछि, पो भस्त्रहरू भइन्, सुजनले शालुतिर हेदै बडो नम स्वरमा भने, 'दिदी बिन्नी, आज मेरो ख्सीका लागि डान्स गरिरेउ, म तिमीले जे भने पनि मान्छु ।' त्यो फिरोजले मैले डान्स गरेको देखेर मरिमरी हाँस्दै भन्यो, 'हेर यो फुच्चे, भ्यागुतो उफेकै उफेको, यस्तालाई पनि डान्स गर्ने सोख ता...हा... । ऊसगै बसेका चार-पाँच युवतीले पनि मेरो खिल्ली उडाउदै हाँसे ।' शालुले उत्तर दिन नपाउदै सुजनले शालुलाई तान्दै भने, 'तिमीले आज डान्स गरिनौ भने म तिमीसंग कहिन्नै पनि बोलिदैन ।' शालुलाई भाइसंग पाठीमा जान कर नै लायो । सुजनले क्यासेटको चक्का फेरै भने, 'अब मेरी दिदीले डान्स गर्दिन् ।'

सुजनको कुरा सुनेर सबैले यप्पडी पिट्दै हाँसे । फिरोजले जबजंस्ती हाँसो रोकेर भन्यो, 'भ्यागुता-भ्यागुती एकैचोटि उफिने कि छूटाछूटै उफिने हैं ?'

युवतीहरूले कुरा थपे, 'गेटअप त हेरन, पहाडबाट बल्ल ओलेकी जस्ती छ । यो सुजनले बनाएकोचाहिँ दिदी होला ।'

फिरोजले युवतीहरूको गालामा म्वाइ खादै भन्यो, 'ओ परीहरू, बनचरीलाई उडाएर बनैमा पुन्याइदओ । कस्ताकस्ता कहाँ गए मुसाको छाउरा दरबार, यस्तीले डान्स गर्ने रे, डान्स कुन चराको नाम हो थाहा छ ? भ्याउकिरीलाई ?'

'हा...हा... भ्याउकिरी' भन्दै युवतीहरू खिल्का छाडेर हाँस्दा पनि शाल चुप नै लागेको देखेर सुजनलाई साहो रिस उद्यो । सुजनले शालुलाई मनपर्ने गीतको क्यासेट बजाएपछि शालु डान्स गर्न थालिन् । शालुले डान्स गरेको

देखेपछि वरिपरि तितरवितर भएका मान्छेहरू एकत्रित भए । पार्टीको माहोल नै अकै भयो । फिरोज र उसका आसेपासेहरू हेरेको हेरै भए । शालुले डान्स गरिसकेपछि सबै वान्समोर 'वान्समोर' भन्दै चिच्याउन थाले । शालुले गीत गाउँछु भनेर आनन्द कार्कीले गाएको 'यो कस्तो नियति, यो कस्तो जलन' बोलको गीत गाउन थालेपछि सबैले विनको धुनमा सर्प लट्टिएमैं लट्टिएर गीत सुने । गीत सिद्धिसकेपछि, सबैले शालुको डान्स र स्वरकै तारिफ गरे । सुजन हप्तेले फुरुडग भएर आफ्नो साथीहरूलाई शालुसंग परिचय गराए । फिरोजले युवतीको अड्गालो छोडेर शालुसामु आई 'शालुजी, मलाई माफ गर्नोस्, मैले जे भने केही नशोची भनें, आउनोस् तपाईं र म डान्स गरौ' भन्दै फिरोजले हात शालुतिर बढायो ।

शालुले पर हट्टै उत्तर दिइन, हेनोस, आज मैले मेरो भाइको खुसीका लागि मात्र डान्स गरेकी हुँ । म पेसेवर डान्सर होइन ।' यति भन्दै शालु पार्टीको माहोलबाट बाहिरिइन । सुजनले मनमनै भने, 'साले फिरोज, तेरो घमण्ड बल्न चकनाचुर भयो । हामीलाई भ्यागुता-भ्यागुती भन्निस् अब के भन्दोरहेछस् भन् मोरा !'

फिरोज नजिकै रहेको बेन्धमा बस्यो र सोच्यो, 'आजसम्म मैले मेरो एक इसारामा नै भप्रति भुतुकक हुने युवतीहरू भेटेको थिएँ । कति त मसंग बोल्न पाउनु पनि आफ्नो सौभाग्य सम्भिन्न्ये । यसले मेरो रूप देखिन होला, त्यसले मसंग डान्स गर्न इन्कार गरी । केक काट्ने बेलामा त अवश्य आउँछे, नै होला, म जसरी भए पनि त्यसलाई मेरो रूप हेर्न बाध्य गराउँछु । मेरो रूप देखेपछि चित खान्छे । मान्छे जे-जस्तो होस्, त्यसको स्वरलाई र त्यसको डान्सलाई चाहिँ मानैपछ्य बा ! मलाई एक नजर देखेपछि मैन परलेमैं परिलन्छे त्यो । अनि मैले त्यसलाई के गर्नुपछ्य जानेको छु । यति धेरै तद्धपाउँछु कि तद्धपीतड्पी मझै त्यो । मचाहिँ नयाँनया फूलहरूमा रमाइरहन्छु । एक-दूँह बचन बोलेर प्रेमको नाटकचाहिँ गर्नैपछ्य ।' यस्तै कुराहरू मनमा खेलाउदै थियो । युवतीहरूले यथार्थ बोध गराए- 'फिरोज हेर कति गीतहरू खेर गइसक्यो उठ डान्स गरौ । नपत्याउने खोलाले बगाउँछ भन्ये ठीक रहेछ । भ्यागुतीले डान्स त कमालकै गरी, केरि गीत पनि रामै गाई ।' फिरोजले उठेर युवतीहरूलाई अड्गालोमा बैदै भन्यो, 'अब केही दिनका लागि त्यो पनि यसरी नै अड्गालोमा बेरिन्छे । म उसलाई तिमीहरूको जस्तै पहिरन लगाउन बाध्य गराउँछु । तिमीहरूको जस्तो पहिरन र तिमीहरूको जस्तो शृङ्गारमा सुहाउदै देखिएली, होइन त ?'

'नाई फिरोज, नाई हामी तिमीलाई केही दिनका लागि पनि छोडून सकैनौ,' पाँचैजना युवतीले एकै स्वरमा भने ।

फिरोजले भेटघाटको समय फरक पानै तर तिमीहरूलाई नछोडूने भनी बचन दियो । त्यसपछि युवतीहरू ढुकक भए । पुनः केहीबेर डान्स चल्यो । केक

काटने वेलामा सबै एकवित भए । शालु केकमा गाह्ने मैनवती र चक्रु लिएर हल्का गुलाफी कुर्ता-सलवारमा आइन् । फिरोजले मनमनै सङ्कल्प गर्दै भन्यो, 'तेरो यो कुर्ता-सलवार चार दिनमा उतार्दू म ।' केक काट्ने काम पनि सुरभयो । दीपक र उमिलाले सुजनको हात समाते, सुजनले केक काटे । बाबुआमाले सुजनलाई केक खुवाएपछि सबैले ताली बजाए । सुजनले बाबुआमा र दिदीलाई केक खुवाएपछि, कमशः सबैलाई केक बाइन सुरु गरे । शालुले केक काट्नमा सहयोग गरिन् । फिरोज भने कसरी शालुलाई आफ्नो रूप देखाउने भन्ने धुनमा थियो । फिरोजले गिफ्ट दिँदा शालुको प्रशंसा गर्दै भन्यो, 'मलाई तपाईंको डान्स र गीत नै साहै मन पन्यो ।' शालुले मुसक्क हाँस्दै जबाफ दिइन, 'धन्यवाद !'

फिरोजले शिर झुकाएर भन्यो, 'मलाई माफ त दिनुहुन्छ हैन ?'

'तपाईंले जे देख्नुभयो त्यही भन्नभयो । मान्छेले आँखाले देखेको कुरा भन्ने न हो । माफ मार्गनुपर्ने कुनै कारण नै छैन ।' फिरोज कुरा बढाउन चाहन्यो । शालुले फिरोजको अनुहारातिर हेदै भनिन्, 'कृपया पछि कुरा गर्नुहोला, अहिलेलाई म काममा व्यस्त छु ।'

फिरोज अँध्यारो मुख लगाएर त्यहाँबाट हट्यो । उसले चित खायो, आफ्नो सुन्दर अनुहार र सुन्दर जिउडाल देख्दा पनि शालुले कुनै प्रतिक्रिया नजानाएको देख्दा । सुजन भने मनमनै फिरोजको आकृति देखेर रमाउदै सोचिरहेका थिए, 'सधै म जस्तो कोही छैन भनेर घमण्ड गर्थिस् । देखिस् तैं जस्तालाई मेरी दिदीले कसरी आफुबाट टाढा भगाइन् । अब त तेरो सेही भन्यो होला नि । तैले मेरी दिदीलाई अरू जस्तै तेरो रूप देखेवितकै लट्ठिने भन्ठानेको धिइस् होला, देखिस् हैन ? मेरी दिदीको व्यवहार मुल्ला फिरोजे ।'

'किन फिरोज तिमी त चूक घोप्टाएजस्तै अनुहार लिएर आयौ । भ्यागुतीले पत्ताइन कि कसो ?' युवतीहरूले फिरोजको वरिपरि झुम्मिदै भने ।

फिरोजले रिसाएको स्वरमा भन्यो, 'चूप लाग, कति दिन यो फिरोजेको अगाडि चुरीफुरी देखाउदिरहिछे हेरौला नि । आमाबाबुको ताल त्यही हो । नशा लागेपछि पेटिकोट खुस्केको पनि पत्ता हुदैन, छोरी भने मै हु भन्छे । म त्यसलाई काँच्चै चपाउन पाए पनि चपाइदिन्थै ।'

'जाऊँ आज तपाईंलाई धेरै पीर परेको छ । अफिमको नशामा रमाऊँ । अफिम त छ होइन ? तपाईंको घरको खाली कोठामा मान्छे आए कि आएनन् न त्र अस्तिमै त्यहीं बसौला ।'

फिरोजले दाहा किट्दै भन्यो, 'प्लिज मलाई एकछिन एकान्तमा छोडिदेउ । म त्यसलाई पासोमा पारेर बजानै उपाय सोच्छु । बजानै पनि यसरी बजार्दू कि ठहरै पार्छु राँडलाई । हेरन हासेको ऊट हाँसेजस्तो, मुख हेरन राँडको हुकिचिलको

जस्तो, अभ मै हु भन्दे। हेरन भनेकी पेसेवर डान्सर होइन। मैले त्यसलाई पेसेवर डान्सर बनाइन भने त मेरो नाम पनि फिरोज होइन।'

फिरोज तिमी पनि के एउटै धुनमा लागेको है? आफूलाई सम्भाल। तिमीले जति पिए पनि तिम्रो नशा बन्न हामी तयार छौं। भूल त्यसलाई, कि डान्स गरौं कि गएर अफिममा भुलौं। कि रक्सीमै भुलौं, रक्सी पनि आउदै छ, 'युवतीहरूले फिरोजलाई सम्भाए। फिरोज भने शालुलाई हेदै दाहा किटिरहेके थियो। सबैलाई केक बाँडेपछि शालु केही खानेकुरा र एक ग्लास फेन्टा लिएर घरभित्र पसिन्। फिरोजले शालुको सबै कियाकलाप नियालिरहेको थियो। ऊ रक्सी पिउदै शालु बाहिर आउने प्रतीक्षामा थियो। तर, शालु सबैले छिनर खाइबरी गड्सक्ता पनि निस्किनन्। उता शालु भने फेन्टा, आलुचिप्स आदि खाई पढ्न बाँकी रहेको बालउपन्यास नीलकमल पढ्दापढ्दै निदाइन्। प्रायः सबै पाहुना गड्सकेपछि फिरोज नशामा लिउदै कार चलाएर घर पुग्यो। छोरा सुधने आश नै मारिसकेका गंगा र रमणले छोरा आएको चाल पाए पनि चाल नै नपाएकै गरी सुते। फिरोजले शालुको अपमान विसिन अफिम पियो, तर अहै अफिमको नशामा पनि शालुलाई भुल सकेन। अर्भै अफिम पियो र मुडा लडेकै लड्यो। भोलिपल्ट विहान होसमा आएपछि पनि फिरोजले शालुले आफ्नो बास्ता नगरेको सम्भयो। फिरोजलाई शालुको कुराले साहै चौट पर्नुको कारण थियो, 'ऊ जीवनमा पहिलोपल्ट नै कुनै साधारणरूपकी युवतीबाट अपमानित भएको थियो। ज्यादै सुन्दरी युवतीहरूलाई आफ्नो इसारामा नचाएको फिरोजलाई शालुको अपमान सह्य भएन। गंगाले फिरोजतिर दूध बढाउदै भनिन्, 'बाबू, तिमीले अब राति कहीं जाँदा कार लिएरचाहिँ नजानू बरु दयाक्सी चढेरै जानू। हिजो अगाडिको हेडलाइट फुटेछ। कार केही कुच्चिएको पनि छ। तिम्रो प्रियसीहरूको व्याग, पसं, मोबाइल भने कारभित्र रहेछन्। तिमी होसमा नभए पनि तिम्रा मायालुहरू हिजो होसमा रहेछन् र दुर्घटना हुन पाएन होला होइन ?'

आमाको बोलीले फिरोज भसड्ग भएर सम्भयो- मैले त नशामा भुलै गरेका ती युवतीहरूलाई त्यहीं छोडेर आईछु। उफ! मलाई के भएको होला, कसरी डेरामा पुगे होलाऊ उनीहरू भनी तुरन्तै फोन गरेर बुझ्यो। दीपकको ढाइभरले नै डेरामा पन्याइदिएको थाहा पायो। फिरोजको मरितष्कबाट शालु अर्भै नहटेकोले आमासंग शालुको बारेमा सोध्यो।

गंगाले लामो श्वास फेँदै भनिन्, 'ए उमिलाकी छोरी शालुको कुरा गरेको तिमीले, कहाँ शालु कहाँ तिमीहरू, उनको कुरै नगर। तिमीले अरूहरू युवतीहरू जस्तै सम्भेका होलाऊ शालुलाई, उनले बुकेकी छिन् हीरालाई कीराले पनि विगार्दै भने कुरा। हामीले तिमीलाई जानीनजानी विगार्यौ। उमिला र दीपकको लहैलहैमा लागेकी भए शालुको पनि तिम्रै हाल हुन्यो होला। उनकै

घरमा वसने कान्धीले शालुलाई सही बाटो देखाइन् । शालुले स्वयम् बाबुआमाले देखाएको बाटो छोडी कान्धीले देखाएकै बाटोमा हिँडिन् । नेपाल मेडिकल कलेज जोरपाटीमा डाक्टर पद्धन नाम निकालेकी छिन् रे भन्ने सुनेकी थिए । अब त पद्धन जाने बेला पनि हुन लाग्यो होला । भाइ विघ्न्यु कि भन्ने अब एउटै चिन्ता छ भन्न्यिन् रे । कृपा क्या कृपा छिमेकी नरेन्द्रबाबुकी छोरी उनैकी साथी हुन् । कृपाले नै सबै भनेकी हुन् मलाई । उनी सानो छैदा त सधै बाबुआमासंग आउथिन् पाटीहरूमा, ठूली भएपछि चहू बाबुआमाको साथ नै छोडिन् । तिमीजस्तो अबुझलाई शालुको कुरा किन भन्नु? म गएँ भन्नै गंगा भान्सातिर परिसन् ।

'मेरो गोरुको बाहै टक्का' भन्ने स्वभावको फिरोज आमाको कुरा सुनेर ओडिलाएको फूलभै भयो । सेट भन्नै मुङ्कीले भुइँमा हान्यो । जतिजति शालुको सम्फनामा गहिरिदै गयो, उतिउति शालुको हिजो बोलेका सबै शब्दहरू मीठाभै लाग्यो । शालुको आख्या-नाक-मुख-जीउडाल सबै सम्फ्यो । शालुको सबै चिज सुन्दर लाग्न थाल्यो फिरोजलाई । फिरोज जुरुक्क उठेर आमासामु पुर्दै शालुको कुरा कोट्याउन चाहयो । गंगाले फिरोजको कुराको आशय बुझेर भनिन, 'फिरोज, तिमी धर्तीमा बसेर चन्द्रमा छुने आँट नगर । शालुजस्ता नारीहरू रूपलाई र धनलाई भन्दा चरिचलाई हेष्ठन् । तिमी त शालुको आख्यामा पतिझगर नै हौ । त्यो कुरा तिमीले हिजो नै चिचार गन्यो होला । शालुको सपना देख्न छोड, हातमुख धोएर खाना खान आऊ ।'

फिरोजलाई आमाको कुरा बेठीक लागेन तर शालुलाई भुल पनि सकेन । सोच्यो 'म शालुलाई पाउन जे पनि गर्न तयार छु ।'

बीस

फिरोजले महिनौ-महिनासम्म शालुको पिछा गर्दा पनि शालुले कुनै प्रतिक्रिया देखाइनन् । घरपरिवारका मान्छेहरू र फिरोजका सुन्दरीहरू फिरोजमा एक्कासि आएको परिवर्तन देखेर आश्चर्यमा पर्न स्वाभाविकै थियो । फिरोजका सुन्दरीहरूले फिरोजलाई लाख सम्काएर पहिलेकै बाटोमा आउन आग्रह गरे तर अह फिरोजले सुन्दरीहरूको कुरा पटककै टेरेन । उल्टै सुन्दरीहरूलाई आफ्नोसामु नपनु भनी कडा चेतावनी दियो । फिरोजका सुन्दरीहरू अकै बाटो मोइन बाध्य भए । गंगा र रमण फिरोज एउटा खाल्डोबाट उत्रेर अकै खाल्डोमा पसेकोमा चिनित नै थिए । फिरोज शालुलाई नपाए आफू नबाँच्ने भनी अन्तिम निर्णयमा परोक्को थियो । त्यसैले ऊ एकदिन आँट गरेर शालुको सामु पुर्यो र हात जोड्दै भन्यो, 'शालु, मलाई एकपल्ट सुधिने मौका देऊ । म तिमीविना बाँच्न सकिदैन । म तिमीले जे भन्दूयौ त्यही मान्छु ।'

शालुले सम्फाइन्, 'हेनोस् फिरोजजी तपाईंजस्तो होनहार व्यक्ति विग्रिएको देख्दा मलाई पनि पीर अवश्य लागेको थियो । तपाईं सुन्दर र सम्पन्न हुनुहुन्छ । तपाईंले मजस्ता सर्याँ युवती पाउनुहुन्छ । तपाईं कुनै आदर्श युवतीसंग विवाह गर्नोस् । मलाईचाहिं अहड्कारी भन्नोस् या जे भन्नोस् । म प्रेम शब्दसंग नै धृणा गर्दूँ । तपाईं नाख कोसिस गर्नोस् एक हातले ताली बज्दैन । यिन्ती, आइन्दा प्रेम भन्ने शब्द मेरोसामु विसेर पनि नओकल्नुहोला' भन्दै रिसाउदै शालु आफ्नो घरतिर आइन् । फिरोज हेरेको हेरै भयो । आँखाबाट बलिन्दधारा आँसु भार्दै धाइते सिंहझै भद्र घर आयो । आफू विग्रिनुको जिम्मेवार स्वयम् आफैलाई नै ठहन्यायो । बाँकी जिन्दगी कसरी काट्ने सोच्चै सकेन । फिरोज खानु न खुटनु इन्तु न चिन्तु पन्यो । गंगा एकपल्ट शालुलाई सम्फाउने निर्णय लिदै शालुको घरमा पुगिन् । शालुले गंगालाई बैठकमा बस्न आग्रह गर्दै भनिन, 'हजुरले यसो फोन गरेर आइस्या भए हुन्यो । ममीपापा होइसिन् ।'

गंगाले भरिएको आँखालाई ओभानो पार्दै भनिन, 'म तिमीलाई नै एउटा विन्ती गरौ भनेर आएकी हुँ । के गरौ म छोराको मायाले अलि स्वार्थी भएँ । फिरोज नशा, सुन्दरी सबैलाई छोडेर तिम्रो मायामा तझपिन यालेको छ । थुप्रै दिन भयो उसले एक गेडा अन्न पनि निलेको छैन । नानी ! त्यो हाम्रो एकमात्र टेक्ने बैशाखी हामीलाई दान देऊ । नफुली नै ओइलिसकेको फिरोज पुनः फुले रहर बटुल्दै छ । साच्चै भन्दा यहाँ आउने आट त थिएन । फिरोजको बाबुले पनि एकपल्ट शालुसंग फिरोजको जीवन भाग भनेर पठाउनुभयो, त्यसैले आउन बाध्य भएँ' भन्दै गंगा रुन पो थालिन् ।

शालु अलमल्ल परिन् र मनमनै सोचिन्, 'त्यो डालीडाली चहारै भमरा मलाई चार-पाँच वर्ष पखिन अवश्य सकै-सकैन । मेरो सानो भूटले गदां यिनीहरू खुसी हुन्छन् भने भूट बोल्नु कुनै अपराध हुदैन भन्ने सम्झी भनिन, 'आन्टी नरोइस्यो, यदि फिरोज मलाई साँच्चै माया गर्दून् भने म डाक्टर पढेर आउंदा उनले पहदापहदै छाडेको इन्जिनियर पूरा गर्नुपर्दै भनिदिसेला । अको कुरा प्रेममा छोड्छाई, छ्यालठट्टा, भेटघाट मलाई मन नपर्ने कुराहरू हुन्, त्यो पनि भनिदिसेला ।'

गंगाले खुसी हुई भनिन, 'नानी ! म तिम्रो यो गुन कहिल्यै भुले छैन । मलाई जहासिम्म लाग्छ, फिरोजले तिम्रा सारा सर्त मान्नेछन् । अब मेरो घर पनि स्वर्ग हुन्छ । नानी, सबैजना खुच्चिड भन्दै थप्पडी मार्थे । अब मैले पनि शिर ठाडो गरेर हेर्न पाउने भएँ । सायद तिम्रो जन्म नभएको भए हामी जिउदै मनै थियौं । म तिमीलाई सधैं पूजा गर्दू शालु सधैं पूजा... ।'

हजुरले मलाई त्यति माथि नउठाइस्यो । फिरोज केही गरी राम्रो हुनुभयो भने मात्र मलाई धन्यवाद दिसेला । म परिं नै होस्टेल जाईछु किताबहरू अफै किन्नु नै छ । हजुर आएर मात्र म रोकिकएकी हुँ ।'

गंगाले चिया पिउदै भनिन्, 'चिया ल्याइहाल्यौ, चिया पिएर संगै निस्कौला हुन् ?' शालु स्वीकृतिसचक मुन्टो हल्लाएर कपडा लाउन गइन्। कपडा लाएपछि गंगा र शालु नै घरवाट निस्के। गंगा खुसीले फुरुङ्ग हुदै घरतिर लागिन् भने शालु पुस्तक पसलतार्फ लागिन्। किताब किनेर घर फकेंको केही क्षणमै फोन आयो, शालुले फोन उठाइन्, फोन फिरोजकै थियो। फिरोजले बडो हरिंत स्वरमा 'आफू पढ्ने र सात जन्म पनि तिमीलाई कुनै सक्छु शालु' भन्यो। आफ्नो ममीपापा र आफू नै खुसीले रमाइरहेको कुरा बतायो। शालुले आफू पनि खुसी छु भनी पुनः अर्को झूट बोलेर फोन राखिदिइन्। फोन राखेपछि मनमनै सोचिन्, मैले जे गरें ठीक गरें, सर्प पनि मर्ने लझी पनि नभाच्चिने। जबानीकै माया गर्ने त्यो निच प्यासीले पनि प्रेम गर्ने रे। उफ ! प्रेम शब्दलाई फिरोजजस्ताले ज्यादै सस्तो बनाइदिए। सुजन आजसम्म पनि फकेंनन्। उनी विधिए भने म कसरी बाचौला ? ममीपापाको भित्री मनशाय सुजनलाई आफ्नो रड्गीचडगी दुनियाँसँग घुलमिल गराउनु हो। उनीहरू सोच्छन् पैसाले छोरालाई ठूलो मान्द्ये बनाउन सकिन्दै। ममीपापाले सुजनलाई आफूहरूबाट अलग्याउँछे भन्ने सोचेर जानीजानी घर नफकिनुभएको हो। जन्मदिनको भोलिपल्ट नै अलइन्डिया टुरमा जाने कुरा रहेछ, त्यो कुरा न भाइलाई थाहा थियो न मलाई नै। सुजनलाई ममीपापाले मेरोसामु पन्तसम्म दिनुभएन। उहाहरूलाई भाइको जिन्दगीभन्दा आफैनै स्वार्थ प्यारो भयो। शालु केही कुरा सोच्न नसकी लम्पसार परेर सुतिन्। औंध्यारोलाई चिदै मुख ढाकेर विभिन्न परिकारहरू लिई आफ्नो कोठामा पसेकी कान्छीदिवीलाई देखेपछि शालु कान्छीको काखमा पल्टेर धेरैबेर रोइन्। कान्छी पनि रोइन्। कान्छीले शालुलाई मायाले कपाल सुम्मुम्याउँदै भनिन्, 'अब नरोइस्यो, हामी सबैले देखेको सपना साकार भयो। बरु छिटो खाना खाइस्यो। दाइले ट्याक्सीमै मलाई पर्खिनुभएको छ। दाइ, मोनालगायत सबैले हजुरलाई सम्फेका छन्। रोहिणी मैर्यासापचाहिँ भोलि हजुर जाने बेलामा आइसिन्दै रे।'

शालुले आसु पछ्दै सबैलाई सोधिन्। कान्छीले सबैको हालखबर राम्रै भएको बताइन्। बीरुले नाम फेरेर सौरभ राखेको कुरा बताइन्। रोमाकान्त र मोनाको सुखी जीवनबारे पनि बताइन्। प्रश्नलको राम्रै खबर छ भनेर पनि बताइन्।

शालु उठेर कान्छीको हात मुसादै भनिन्, 'दिदी मलाई अब एउटै चिन्ता सुजनको छ। उसलाई ममीपापाले विगारेरै छोइनुहुन्दै।'

'मैर्यासाप हजुरले पीर नगरिस्यो। फिरोजको त्यो ताल देखेपछि सबैले छोराछोरीलाई बढी पुलपुल्याउनु हुदैन भनेर चेतिसके। डाक्टर पुष्कर भट्टको कुरा पनि उनीहरूलाई थाहा नै होला।'

'कस्तो कुरा दिदी ?' शालुले प्रश्न गरिन्।

हजुरलाई थाहा छैन ? विवाह गरेकी श्रीमती सम्य भइन भनेर कुन चाहिलाई केरि विवाह गरेछ । आफ्नो सरुवा भएको ठाउंमा त्यसैलाई लिएर गएछ । त्यो आइमाई प्रोजेक्टका लागि आएको अस्ट्रेलियनसंग अस्ट्रेलिया भागेपछि अहिले पहिली श्रीमतीसंगै छ, छोरा पनि दुई-तीन वर्षकै भइसकेछ । डा. भट्टकी श्रीमती भन्दै धिइन, 'डा. भट्टले रक्सी, पार्टीसाटी सबै छोडे रे । उनलाई पनि असाध्यै माया गर्दैन् रे ।'

शालुले सन्तोषको हाँसो हाँस्दै भनिन्, 'भट्टकी श्रीमतीको कुरा सुन्दा साहै खुसी लाग्यो । दिदी तपाईं नै भन्नोस् त अरु खुसी हुन्छन् भने भूट बोल्नु हुन्छ होइन ? तपाईं पनि मलाई खुसी पार्न धेरै भूट बोल्नुहुन्यो । ममीले गाली गरेर रुदा आँखामा धूलो परेर आँसु भारेकी भन्नुहुन्यो ।'

कान्छीले अलि डराउदै भनिन्, 'फेरि हजुरले कोसांग भूट बोलिस्यो ?'

शालुले गंगा घरमा आएको फिरोजले आफूलाई प्रेम गर्दू भनेको सबै कुरा कान्छीलाई बेलिविस्तार लगाइन् र शालुले आफूले फिरोजलाई माया गर्दू भनेर भूट बोलेको कुरा पनि बताइन् । कान्छी शालुको कुरा सुनेर बडो चिन्तित बनिन् । शाललाई के भन्ने के नभन्ने सोच्ने सकिनन् । युप्रे हिउंद बिताएकी कान्छीले सोझे अनुमान गरिन् । फिरोजले बास्तवमै प्रेमको मूल्य बुझेकै हुनुपर्छ । शालु मैयासापलाई फिरोजको माया साँचो हो भनौ भने चोट पल्ता । फिरोजको माया भुटो हो भनेर पनि कसरी भनौ ?'

दिदीले के सोच्नुभएको ? फिरोजको बारेमा सोच्नुभएको हो भने अहिन्त्यै त्यो फिरोजेको कुरालाई मस्तिष्कबाट निकालिदिनुमाए हुन्छ । त्यो गुन्डोलाई तपाईंले मैले चिनेकै हाँ । मैले त विचरी गंगा आन्टीको आँसुको मान भाव राखिदैएकी हुँ । त्यस्ता लफड्गाले प्रेमको मूल्य बुझ्यो भने त यो पृथ्वी नै पलिन्दू हैन ?'

कान्छीले हासेजस्तो गरी भनिन्, 'हजुरले ठीक नै सोचिस्यो । त्यो प्रेमी हुनै सबैदैन तर हजुरले कसैलाई मन पराउन लाइस्यो भने पहिला मलाई भनिसेला नव र रिसाउँछ । हातीको चपाउने दाँत बेर्गलै, देखाउने दाँत बेर्गलै हुन्छ । मान्छेलाई पनि बाहिरबाट चिन्न सकिदैन । अझ अको कुरा, हजुरले आफ्नो विवाहका लागि केटा खोज्ने जिम्मा मलाई नै दिस्यो भने म भनै खुसी हुन्छ ।'

शालुले कान्छीको गालामा म्वाई खादि भनिन्, 'ल मैले त्यो जिम्मा तपाईंलाई नै दिएँ । म दिदीले जोसंग भन्नुहुन्छ त्यहीसंग विवाह गर्दू नव कुमारी नै बस्छु ।'

'शालुको कुराले कान्छीको आँखाबाट हर्षको आँसु भन्यो ।'

रोहिणीले ढोका खोलेर पलड्गमा बर्दै भनिन्, 'ल हेर यी आमाङ्गोरीको रुवाबासी । तपाईंहरूको के कुरा हुदै थियो ? म कवाफमा हड्डी त बनिन ?'

कान्धीले आंसु पुछ्दै भनिन्, 'हजुरसंग लुकाउनुपर्ने कुरै के छ ? हजुरले भोलि जान्दू भनिसेकोले म एकलै आएकी !'

रोहिणीले हाँस्दै भनिन्, 'दिदीले मीठोमीठो पकाएर ल्याएको थाहा पाएपछि दीडिहाले । हेर मोरी तैले गर्दा हाम्रो घरमा पनिर पाक्दैन । आलुको अचार प्रायः बन्दैन । दिदी भन्नुहुन्छ, आलुको अचार र पनिर देख्यो भने मलाई शालु मैयाँको याद आउँछ ।'

रोहिणीको कुराले शालुको मन भरिएर आयो । पुनः एकैछिन वातावरण मौन भयो । रोहिणीले भनिन्, 'दिदी दाइ त बाहिर दयाकसीमा आनन्दले निदाउनुभएको छ ।'

कान्धीले उट्टै भनिन्, 'शालु मैयाँ राम्रोसंग पढिसेला, आफ्नो स्वास्थ्यको छ्याल राखिसेला म गाएं पनि ।'

शालु कान्धीको पछिपछि गेटसम्म आइन् तर दुवैको ओठ चलन सकेन । कान्धी रुदै बाटो लागिन, शालु रुदै कोठामा आइन् । रोहिणीले बडो गम्भीर भएर भनिन्, 'सच्चै माया भनेको गजबकै हुँदोरहेछ । त्यसैले त मान्छेहरू भन्दारहेछन्- संसार प्रेममै अडेको छ । कान्धीदिदीको तंप्रतिको माया त भन् अपारकै छ । अरूले चिन्नान् कि भनेर मुख छोपेरै भए पनि आउनुभयो । दिदी भन्दै हुनुहुन्थ्यो- शालु मैयाँसापको घरको काम गर्ने अहिले घर गएको छ रे । म दिदीको कुरा सुनेर छुक्क परे, सोचै शालुको घरमा को काम गर्ने आएछ फेरि ? पछि बुझिहाले तैले दिदीले पीर गर्नुहुन्छ भनेर घरमा काम गर्ने छ भनेकी होस् । भाँडा माफ्ने, घर पुछ्ने त आउँछिन् नै होला होइन ?'

'अ आउँछिन् । आज विहान भने दूध तताएर पनि दिइन् । खाना पकाउन जाँगर लागेन, एउटा चाउचाउ उमालेर खाएँ । छोख्दै सानातिना कुरा, भन् प्रश्नन्जीको हालखबर के छ ? तैले आज केही हाँसेजस्तो गरिस् मलाई ज्यादै खुसी लाएयो ।'

'तैले भनेकी होइनस् हेर रोहिणी, त अरूको खुसीको लागि पनि हाँस् । तेरो बाबुआमाले केवल तेरो खुसीका लागि अर्काको छोरामाथि ठूलो लगानी लगाएका छन् । त्यस्ता बाबुआमाको मन नदुखा । हामीलाई पनि तेरो अंथ्यारो अनुहार देख्दा पीर पछं भनेकीले हाँसेजस्तो गरेकी छु । नब तेरो लम्बेचौडे भाषण सुना परिहाल्छ ।'

'ल तैले जे गरिस् राम्रै गरिस् । अब हामी सबैको खुसीका लागि कुनै पनि एक विषयमा डिग्गी गरिदिउ मैयाँ । अलिकति मोटाइदेउ त्यति भए पुग्छ हामीलाई । आजकाल त बाबुआमाको अगाडि मुदांजस्तै हुन्नस् होला नि कि हुन्छेस् ।'

'तैले सम्काएपछि आजकाल मैले आफूलाई बाधेकी छु । मलाई खुसीकै

देखेर ममीबाबा पनि खुसी नै हुनुहुन्छ । कति हृदय जल्द मेरो त्यसको त लेखाजोखा नै छैन शालु । कसरी चार-पाँच वर्ष विताउनु सम्झेदा मात्र पनि अत्यास लाग्छ । तैले प्रेम नगरेर ठीक नै गरिस् । प्रेमको पीडाले त मान्डेलाई सखापै पार्दौरहेछ ।'

'प्रेम गर्नेहरू सबै तंजस्ता कहा हुन्छन् त ? देखिनस् मौसमीको प्रेम ऊ सधै प्रफुल्ल देखिन्थी । तै भने सधै मरेको विरालो काखी च्यापेर थिमी जाने बाटो कता भन्ने जस्ती छ्वेस । तैले पढाइमा ध्यान दिइस् भनेचाहिँ समय विताउन सजिलो हुन्छ । अर्को कुरा तं इन्जिनियर सापको श्रीमती बन्न लायक हुनुपन्थ्यो ।'

रोहिणीले शालुको कुरामा सहमति जनाइन् । दुवै भीठोसंग खानेकुरा खाइ सुल भनेर लागेका थिए । फोन आयो । शालुले फोन उठाइन् । केही बेरको कुराकानीपछि फोन राखिदिइन् । उर्मिलाले होस्टेल जादा डेरामा बस्नेलाई हाँकाको चावी छोइनु भन्नका लागि फोन गरेकी रहिछिन् । शालुकी ममीको कुरा सुनेपछि रोहिणीलाई ज्यादै नमज्जा लाग्यो । रोहिणीले महसुस गरिन्- मैले तपस्या गरेरै बाबुआमा पाएकी रहेछु । शाललाई भने आमाको कुराले खासै दुखेन । सजनको भने चिन्ता लाग्यो । दुवै कुरा गर्दै निदाए । भोलिपल्ट रोहिणीले नै शालुलाई होस्टेलसम्म पुन्याएर गइन् ।

एककाईस

'आकाश तिमीले त महाराजगञ्जमा पनि नाम निकाल्न सक्ने मान्छे, फेरि यहाँ किन पद्धन आएको ?'

तिमी यहाँ पद्धैछ्यौ भन्ने थाहा पाएर मैले पनि यहाँ पढेको हुँ ।

शालुले हाँस्दै भनिन्, 'तिमीलाई जोक गर्न त कसले सिकाओस् ? तिमीलाई यहाँ देखेरचाहिँ साहै खुसी लाग्यो, प्रायः सबै काठमाडौंबाहिरकै रहेछ्न । हामीलाई त मान्छे, गन्दैनन् । हामीले रामो पढेर काठमाडौंको इज्जत राखैपछि नत्र हेप्नु हेप्छन् ।'

आकाश केही बोल्न नसकी आफ्नो रुमतिर लागे । शालु आफ्नो रुममा आइन् । कमशः दिनहरू बित्दै गयो । शालु र आकाशको भेट हुन्थ्यो । पढाइकै बारेमा कुरा हुन्थ्यो र टुडिगिन्थ्यो । शालुले डाक्टर पद्धन थालेको पनि तेस्रो वर्ष पूरा भएर चौथो वर्षमा लाग्यो । कलेजमा प्रेम गर्नेहरूको लहर नै चलेको थियो । शालु आफू निषिककी भएकोमा दड्ग थिइन् । अरू साथीहरू भने शालुलाई नपुझसकको सङ्गा दिवै भन्ये, 'शालु हामी पनि तंजस्तै नपुझसक हुन पाएको भए हुन्थ्यो । न त तेलाई कुनै केटाको चासो छ । तं नपुझसक भएरै धेरै

पहन सकेकी होस् । नपुड्सकहरूलाई त बैसले पनि कुनै असर नगर्ने रहेछ हागि ।

शालु साथीहरूको कुरालाई हाँसोमा उडाइदिन्धिन् । शालुले नपुड्सक भन्दा पनि कुनै खण्डन नगरेकी हुनाले साँच्यै शालुलाई सबैले नपुड्सक नै ठान्थाले । शालु नपुड्सक भन्ने कुरा एक कान दुई कान गढै सबै केटाहरूले पनि थाहा पाए । शालुलाई मन पराउने दुई-चार केटाहरू त आफसेआफ सावधान भए । आकाशको हृदयमा भने गहिरो चोट लाग्यो । आकाश शालुलाई स्कुले जीवनदेखि नै मन पराउथे । शालुकै लागि सप्तरडंगी सपनाहरू सजाउथे । शालुकै मायामा एकलैएकलै रन्धे । तर शालुसामु पुरोपछि भने प्रेमका कुराहरू गर्न सक्दैनये । त्यसैत्यसै डराउथे आकाश । आकाशको भित्री मनले सोच्ये-एकदिन न एकदिन शालुले मेरो अखिको भाषा बुझिछन् । आकाशको त्यो रहर रहरमै सीमित भयो । आकाशले पनि यही सोचे- शालुले मेरो बास्ता नगर्नुको कारण त उनी नपुड्सक भएरै पो रहेछ । कठै मेरी शालु, एकलो जिन्दगी कसरी काट्दै ? म शालुबिनाको जिन्दगी कसरी काट्दै ?

आकाशले शालुकै बारेमा सोच्दासोच्दै मनलाई बसमा राख्न नसकेर धेरै समय बेचैन बने । सबै विद्यार्थी भने शालुलाई देखेपछि मुखामुख गर्थे । शालुलाई आफ्नो अपमान गरेकोमा पटककै चिन्ता थिएन । उनी चिन्तित हुन्धिन् त केवल सुजन र रोहिणीको पीरले ।

यता दौलतको विशाल समुद्रमा छलाड मारिरहेको सुजनले पहनुलाई बोझ ठान्दै गए । सुजन पहिला रक्सीको नशामा रमाउन थाले । विस्तारै सङ्गत ढूग्स खाने जमातसंग भयो । रामै ड्रगिस्ट बने । ठूलो समुद्रबाट एक लोटा पानी फिकदा पत्ता नपाएरै दीपक उमिलाले पनि दराजबाट पैसा हराएको चाल नै पाएनन् । एक दिन ढूग्स खान पैसा नपाएपछि सुजनले आमाको दुई तोलाको सुनको चुरा नै चोरे । चुरा चोरीको दोष उमिला र दीपकले एककाईस बर्षको घरमा काम गर्ने कान्छालाई लगाए । कान्छाले आफू चोर नभएको दावी गर्दा पनि साफसंग पिटी घरबाट निकालिए । विनादोष नै सजाय पाएपछि घरमा कोही नभएको मौका पारी आई त्यही कान्छाले पन्थ-बीस तोला सुनका गहना र करिब पाँच सात लाख रुपैयां सबै चोरी इन्डियातर्फ टाप कस्यो ।

आधा रातमा रक्सीको नशामा भुम्दै आएका उमिला र दीपकले पहिला त सबै ढोकाहरू सुजनले नै खोलेको ठाने । कोठामा पसेपछि दुवैको सातो गयो । दुवैले खोलिरहेको दराजलाई देखेपछि चोरी भएको ठहर गरे । डेरामा बस्नेहरूसंग सोधखोज गरे । कसैले पनि कसले कुन बेला चोर्यो भन्ने कुरा थाहा नभएको भनी बताए । चोरी भएको कुरा हल्लीखल्ली भयो । पुलिसहरू पनि आए, चोर पत्ता लगाउन आश्वासन दिएर गए । जीवनमा पहिलोपल्ट परेको चोट दीपक र उमिलालाई नै सहन गर्न गाहो भइरहेको थियो । त्यतिकैमा आश्वासन दिन

आएकामध्ये एउटा छिमेकीले प्वापक भन्यो, 'सर ! चोर बाहिरको नभई घरभित्रकै पनि हुन सक्छ । या कि सुजन बाबु... !'

छिमेकीको कुरा सुनेर दीपकले सातो खाउलाई गरी भने, 'मुख सम्हालेर बोल्नीस, दामोदरजी, मेरो छोरा लाखमा एक छ, बुझ्नुभो ? ऊ भोलिको पाइलट हो, पाइलट... !'

दामोदरले व्यङ्ग्य हाँसो हाँस्दै भने, 'चड्गा उडाउने पाइलट कि प्लेन उडाउने पाइलट है ? तपाईंले साँच्चै थाहा नपाउनुभएको हो कि बुझ पचाउनुभएको हो ? सुजनबाबुले त झन्डै मेरो छोरालाई पनि विगारिसकेका थिए । म पनि खान्दानी मान्डेको छोरा त्यसमाधि शालु जस्तोको भाइ रामै होलान् भनेर मख्ख थिए । धन्न मैले बेलामा थाहा पाएर सुजनको सङ्गत छुटाइहालै । दिदी भने पण्डित भाइ भने महाखण्डित पो रहेछन् । देखेजानेको भनिदिए रिसाउनोस् या खुसाउनोस् ।'

दामोदरको कुरा सुनेर सबै छिमेकीहरू शिर भुकाएर निहुरिरहे । सबैले जिउहजुर भन्ने छिमेकीको अगाडि आफू अपमानित हुनुपर्दा उमिला र दीपक रिसले आगो भए । उमिलाले दामोदरलाई खाउलाई गरी भनिन्, 'तं पाजी दुई पैसेले काठमाडौंमा एउटा भुपडी बनाइस, तैलाई के-के न भयो होइन ? यस्तो दुखको बेलामा तं यही भन्न यहाँ मरेको ? जा गइहाल् मेरो सुधो गाईजस्तो छोरामाथि भुटो आरोप लगाउने पाजी ।'

'खाएको विष पो लाग्छ, नखाएको विष त लाग्दैन' भन्दै दामोदर हिँडे ।

दामोदर गएपछि जम्मा भएका छिमेकीहरूले दामोदरलाई नै गाली गरी खनखाँचोमा काम लाग्ने दीपककै पक्ष लिए । दीपकले मनमनै दामोदरको उठिबास लगाउँछु भनी सङ्कल्प गरे । अनि छिमेकीहरूलाई आफ्नो छोरी र छोरा दवै समाजको प्रतिष्ठित व्यक्ति हुनेछन् भन्ने कुरा गर्दै थिए । सुजन पाइलै नै टेक्न नसक्ने गरी हल्लाई आएर लर्खराएको स्वरमा भने, 'ममीपापा के भयो ? किन मान्डेको भीड है ?'

सुजनलाई देखेपछि दीपक र उमिलाकै होस उड्यो । छिमेकीहरूले अब दीपकको घरमा बस्न ठीक छैन भन्ने ठानी अब जान्छौं भनी सबै आ-आफ्नो घरतरफ लागे । सुजनको चरित्र रायो छैन भन्ने थाहा पाउँदापाउँदै पनि सुजनलाई राम्रो छ भनी चेपारो घस्नेहरूको मनमा केही नराम्रो त लाग्यो नै ।

यता दीपक र उमिलाले सुजनको त्यो हाल देखेर आफ्नो भाग्यलाई धिक्कारे । दीपकले असु पुछ्दै भने, 'तिमी त हामीसँग हिँड भन्दा भन्ध्यौ-पापा म पाइलट बन्नु । त्यसैले राति अबेरसम्म ट्युसन पढ्न जान्छु । यही हो तिमी ट्युसन पढ्नेर आएको ?'

सुजनले उभिन नसकी भुइँमा ध्याच्च बस्दै भने, 'कुल, पापा कुल, हजुरहरूले

अलिअलि पिउने बानी लगाइदिस्यो । आज मैले अलि धैरे पिएछु माफ गरिसेला । घरमा चाहिं किन भीडभाड थियो हैं ?'

उमिंलाले रुदै भनिन्, 'घरको सम्पूर्ण नगद, सुन चोरी भएछ । यत्रो चोट परेको दिन तिम्रो यो हालत देख्दा... ।'

'ममीपापा हजुरहरूले दिदीलाई ननिकालेको भए यो दिन देख्नै पढैनथ्यो ।'

उमिंला चिच्चाइन्, 'हामीले निकालेका हौं र तेरीबैलाई, त्यही शालुले निकालेकी हो । शालुले ननिकालेकी भए त्यो कहाँ निस्किन्थी र ?'

सुजन जबर्जस्ती उठै भने, 'हत् ममी पनि, हजुरले साहो बदनाम गरेर निकाल्ने योजना बनाएको थाहा पाएर शालुले दिदीलाई निकालेकी हुन् । शालु चाहन्थिन् दिदी खुसी होऊन् । उनी आफ्नो मायामा नतझपिऊन् । चन्द्रकान्त दाइसंग विवाह गर्नु । ती सब त बनिवनाऊ नाटक थियो । थाहा छ, दिदीले त चन्द्रकान्त दाइसंग विवाह गरेर छोरा पाइसक्नुभयो । दिदी शालुकै साथी रोहिणीको घरमा बुहारीमै भएर बस्नुभएको छ । दिदीले मलाई हेर्न मन लाग्यो भनेर ढाक्नुभएकोले म र शालु गएका थियौ । अँ सचिच, मामाघरको हजुरआमा पनि भनिसिन्थ्यो- बाबु, तेरी आमाले कुकुरकाटी विरालोलाई पोस्ने काम गरिन् । कान्छीको पछुतो लाग्द्ध बा, यो जमानामा कान्छीजस्ती मान्छे कहाँ पाउनु ?' सुजन नशाको सुरमा सबै यथार्थ बकी लख्नराउदै आफ्नो कोठाभिव पसे ।

दीपक र उमिंला पनि केही बोल्न नसकी कोठाभिव पसे । आँखाबाट बलिन्दधारा आँसु भारे । दुवैको आँखामा कान्छी नाचिरहिन् ।

दीपकले धैरेबेर रोएपछि भने, 'उमी, दालमा केही कालो छ, भन्ने त मलाई पहिलै थाहा थियो । हुन पनि तिमीले कान्छीलाई शावुलाई नगानै व्यवहार गन्यौ । आज यो दुर्दिन देख्नुपन्यो । धन, पैसा त चोरी भयो केही थिएन पछि पनि कमाउन सकिएला, दामोदरले भनेमै सुजन मकिकसकेछन्, तिमी आमा भएर पनि थाहा पाइनी ? उमी तिमी कस्ती आमा हो हैं ? आज दामोदरजस्तो भुसनाले पनि हामीलाई लात मान्यो । यत्रा छिमेकीहरूको अगाडि शिर झुकाउनुपन्यो । भोलिदेखि यही समाजमा कसरी आफ्नो रूप देखाउनु ? तिमै कारणले गर्दा मैले आफनै छोरीलाई पनि शावु ठानै । सायद शालु सुजनलाई जीवन के हो बुझाउन चाहन्थिन् । हामीले शालु र सुजनलाई भेटनसम्म नदिई बार लगायौं । म तिम्रो लहैलहैमा लागें । अब सुजनलाई के बनाउने तिम्रो जिम्मा । सुजन बिग्रिएको म हेर्न सकिदैन ।'

उमिंलाले ओछ्यानमा पल्टै भनिन्, 'हजुर पढलेखेको मान्छेले नै उसलाई तह लगाइस्यो । मैले भनेको उनी टेईनन् । छोरीलाई मैले जानी बनाए, अब छोरालाई सपानै जिम्मा हजुरको ।'

‘दीपकले लोप्पा खुबाउदै भने, ‘इस् तिमीले शालुलाई रास्तो बनायौ ?’ ‘काम गर्नै कालु जस पाउने ढेडू।’ कान्छी नभएको भए शालुको गति पनि सुजनको जस्तै हुनेरहेछ । अब सुजनलाई कुलतबाट छुटायौ भने तिमीले शालुलाई बनाएको ठहर्दू नव .. . ।’

‘के नव्रसत्र त्यो मेरो मात्र छोरो हो र ? यो घरमा म मात्र थिएँ र ?’ उमिला च्याहिन् ।

दीपक सिङ्गै बोतलको रक्सी तन्काउदै कुलिए, ‘चुप लाग पाखिनी, घरमा कोही छैन भन्ने थाहा पाएपछि खाल बस्न तगएको भए घरमा चोरी हुदैनयो । आमा भैखाकीले छोरो कुनबेला कुन हालतमा घर आउद्ध भनेर कहिले हेरिस् ? अझ मुखमुखै लाग्छेस् ?’

विवाह गरेर त्याएको बीसौ वर्षपछि पहिलोपल्ट नै दीपकले गाली गरेका थिए । त्यसैले उमिलाको हृदयमा दीपकको गाली बज्ञको बाण लागेकै भयो । उमिला रक्सीको बोतल समातेर रुदै बैठक कोठामा आई घटघट रक्सी पिई छटपटाउन थालिन् । दीपक र उमिलाले सारा रात छटपटाउदै रुदै सिरानी भिजाउदै कटाएँ । भोलिपल्ट विहान दुवै सकिनसकी उठे । दीपक र उमिला एक-अकांसंग बोल्न सकेनन् । उमिलालाई नजानिंदो पाराले चक्कर लागिरहेको थियो । दीपक विहान खाली पेटमा नै रक्सी पिई के सुरमा कान्छीलगायत थप्पै काम गर्नेहरू सुतेको कोठामा पसे । आँखा टिनको बाकसमा पन्यो । के रहेछ बाकसमा भनी बाकस खोलेर हेरे । बाकसमा शालु र सुजन विरामी हुदा जंचाएको कागजको चाडले लगभग बाकस भरिएको थियो । त्यतिमात्र नभई फलानो समय फलानो बाँणाको बन्दकी राखेको औठीको विल, फलानो समयमा फलानो बाँणाको बन्दकी राखेको तिलहरीका विलहरू पनि प्रसस्तै थिए । दीपकले कुराकै प्रसङ्गमा उमिलाले आफ्नो साधीहरूसंग छाउने गरेको गफ सम्झे । ‘तिमीहरू आफ्नो बच्चालाई त्यति ध्यान दिवैनै होला अनि विरामी परिरहन्दू नि । मेरो शालु र सुजन त विरामी भएको पतै छैन । उनीहरू विरामी भए भनेर आजसम्म एक रूपैयाँ खर्च भएको छैन हागि हजुर ?’

‘हो उमीले ठीक भनिन् । आजसम्म विरामीका लागि चाहिँ बजेट छुट्याउनुपरेको छैन ।’

अतीतका कुरा सम्फेर भक्कानिएर रुदै बाकस नै बोकी उमिलाको सामु बाकस लगेर फ्याँक्दै भने, ‘हेर परिनी, तेरा छोराछोरी विरामी भएका रहेछन् कि रहेनछन् थुक्क ! तलाई त बच्चा विरामी भएकोसम्म पत्तो रहेनछ । तै डोकेले के बुक्थिस कान्छीले सयौं पटक आफ्नो गहनाहरू बन्दकी राख्दै शालु र सुजनको औषधि गरेकी रहिछन् ।’

उमिलाले छरपस्ट भएका पोखिखएको चाड कागज देखिन् र टोलाइरहिन् ।

दीपकले पागलभै हुदै बाकसलाई लातीले हानेर सबै प्रेस्टिक्प्सनहरू छरपस्ट भावै भने, 'तैले ठानेथिस् तेरा छोराछोरी त्यति कै हुकै, प्रमाण देखिस् होइन पापिनी ?'

उमिला पनि चिच्याइन, 'आज आएर मलाई तं-तं र म-म पापिनी भन्छस् ? म तेरो पछाडि लागेर आएकी हु र ? तं नै माग्न गएको होस् । आधुनिक बन्नुपछू भनी तैले नै रक्सी घिच्न सिकाइस्, मेरो के दोष है ?'

'तास खेल्न मर, ब्लु फिल्म हेर्न जा भनेर पनि मैले नै सिकाएको थिए होला, होइन ?' दीपकले भने ।

दौवैको हल्लाखल्लाले सुजनको निद्रा व्युक्तियो । डेरामा बस्नेहरू पनि कान ठाडो पारीपारी सुन्न थाले । सुजनले उठेर आई बाहिर निस्कदै भने, 'विहान-विहानै के महाभारत है ? कि ममी-पापाले पार्टीमा जस्तै जुहारी खेलेको है । विहान-विहानै पनि जुहारी खेल्छन् ? फेरि पापाले क्लिनिक पो खोल्नुभयो कि क्या हो ? विरामी जाँचेको प्रेस्टिक्प्सन नै ल्याइसेछ ।'

दीपकले हकारे, 'चुप लाग पाजी, हामीले तेलाई स्वतन्त्रता दिएको यही दिन देख्नका लागि हो ?'

बाबुको मुखबाट पहिलोचोटि गाली सुनेर सुजनलाई गाली गरेको हो या ठट्टा गरेको थाहा नै भएन । त्यसमाधि छासले रामेसंग छोडेको थिएन । सुजनले भने, 'पापा, हजुर सुतिस्यो । बेलुकी नै भनेर विहानै पिसेछ क्यार अनि कराइसिन्छ ।'

सुजनको कुराले दीपकलाई भन्न काटेको घाउमा नुनचूक लगाएजस्तो भयो । दीपक आवेशमा आएर चिच्याए, 'चुप लाग मूर्ख, तैले गर्दा हामीलाई समाजको अँखाबाट भन्नुपन्यो । तेलाई हामीले के दिएका थिएनै र तेलाई कुसङ्गतमा लागिस् है ?'

सुजनले अब भने बास्तविकता बुझे, थपकक कोठातर्फ लागे । उमिला केही बोल्न सकिनन् । दीपक एक्तै फतफताइरहे । दीपकको स्वर्गजस्तै धर पूर्णरूपमा मसानमा परिणत भयो ।

बाईस

'शालु नरिसाऊ है एउटा कुरा भन्दु !' प्रभाले शालुनजिकै सर्वै भनिन् । पुस महिना भएकाले अरु युप्रै विद्यार्थी पनि चौरभारि टन्न धाम तापेर बसेका थिए । शालुले भनिन्, 'भनन प्रभा तिमीले अहिलेसम्म के भन्न बाँकी राखेकी छूयी र । पहिला त तिमीले नपुद्दसक भनी हल्ला फिजाएकोमा तिमीलाई धेरैधेरै धन्यवाद छ । तिमीले गर्दा म धेरैका पापी नजरबाट बचै । अँ साँच्च के भन्दै थियो कुनि ?'

प्रभाले सोधन लागेको प्रश्न थियो- नपुड्सकको त जुगा आउँछ भन्ये तर तिम्रो जुगा किन आएन ? भनेर सोधन चाहेकी थिइन् । शालुको कुराले प्रभा अनकनाइन् । प्रभा नबोलेपछि शालले हाँस्दै भनिन्, 'हैन किन चुप लागेकी प्रभा । के म साँचौ, नपुड्सक जस्तै छुर ? मेरी दिदी सधै भन्नुहुन्यो, 'म आकाशबाट भरेकी परी जस्तै छुरे । दिदी यो पनि भन्नुहुन्यो मेरा लागि यो पृथ्वीमा राजकुमारजस्तै सुन्दर व्यक्ति जन्मेको हुनुपछ्छ रे । ऊ आकाशजस्तै सुन्दर हुन्छ रे । शालले कुरा टुझ्याउन नगाउदै प्रभाले पेट मिचिमिची हाँस्दै भनिन्, 'हेर साथी हो, शालु परीजस्तै छिन् रे सुन्नौ ? त्यतिमात्र कहाँ हो र उनलाई विवाह गर्ने युवक राजकुमारजस्तै हुन्छ रे ।' प्रभाको कुरा सुनेपछि सबै हो... हो गदै धेरैबेर हाँसे । धेरैबेरको हाँसोपछि प्रभाले भनिन्, 'ल, ल छ, छ हाम्रो पियन राजकुमारसंग तिम्रो द्याकै जोडा मिल्छ । वा ! तिमीले दूलै सपना देखेको रहिछौ ।'

अन्नालाई वपौ अगाडिदेखि हेर्न आउने युवक देख्यौ भने त मूळाँ नै पछ्याँ होला । भन्निन्, ऊ त्यही हो मेरो सपनाको राजकुमार !

अन्नाले शालुतिर हेदै भनिन्, 'हेर शालु, मेरो हृदयश्वर देखेर सबै ढाहले मर्न लागिसके । तिमीले अझै मेरो राजकुमार देखेकी छैनौ कि क्या हो ? राजकुमार पाउन त मेरोजस्तो रूप लिएर जन्मनुपर्छ बुझ्यो ? फेरि तिमी त नपुड्सक भनेको होइन र ? के उल्का नपुड्सकलाई पनि राजकुमारको रहर ?'

अन्नाको कुराले सबैजना चौर नै थकिने गरी हाँसे । शालु रछ्यानलाई चलायो भने आफैनै मुखमा छिटा पछं भन्ने सम्भक्ति जुरुक्क उठिन् । प्रभाले च्य ! च्य ! गदै भनिन्, 'हाम्री शालुजीलाई पियन राजकुमारजीको याद आएजस्तो म यहीं बोलाइदिउंकी ?' साथीहरूको कुराले शालुलाई चक्कर लागेजस्तै भयो । शालु टाउको समात्दै थचक्क बसिन् ! त्यतिकैमा एउटा युवक हस्याड-फस्याड गदै आएर भन्यो, 'शालु के भयो तिमीलाई ? तिमी ठीक त छ्याँ ?' त्यो युवकलाई देखेपछि सबै युवती हेरेको हेरै भए । शालु टाउको समातेरै चुपचाप लागिरहिन् । युवकले रुच्ये स्वरमा भने, 'शालु तिमीलाई चक्कर लागेजस्तो छ हिँड डाक्टरकोमा जाऊँ ।'

सबै युवती युवकको मुखबाट शालुको नाम सुनेर चित खाइरहेका थिए । शालु युवकको कुराको बास्तै नगारी उठेर हिँडिन लागेकी थिइन् ।

फिरोजले हात जोडै भन्यो, 'शालु बिन्ती, नरिसाउ म तिम्रो प्राक्टिकल सिद्धिएपछि मात्र तिम्रोसामु देखापनै पक्षमा थिएँ । तिमीलाई चक्कर लागेको देखेपछि आफूलाई थाम्न सकिनै, आएँ ।'

शालुले 'को हो तपाईँ' भन्दै युवकतिर हेरिन् । अति नै सुन्दर युवकलाई देखेपछि भनिन्, 'तपाईलाई मेरो नाम कसरी धाहा भयो ? तपाईले अन्नालाई सोधुभएको हो ? अन्ना उनी हुन् ।'

युवकले आँखा ओभानो पाई भने, 'शालु, विसेंज म फिरोज हुं। शालुले युवकलाई तलदेखि माथिसम्म हेदै भनिन्, 'ओ फिरोजजी पो, यहाँ किन आउनुभएको कोही बिरामी ल्याएको छ कि ?'

फिरोजले नम्र हुंदै भन्यो, 'म तिमीलाई हेन आककल-झुलुकक यहाँ आइरहन्छु, आज तिमी ढल्न ...'

फिरोजको कुरा सुनेपछि सबै रातोपिरो हुंदै आफ्नो बाटो लागे। शालुले बुझिन् सबै युवतीले फिरोजको पो कुरा गरेका रहेछन्। मैले फिरोजको साथ नदिए पनि यी दुष्टहरूको भने मेख भन्यो। धन्न फिरोज साइतमा नै आएछौं।

'शालु के सोचेकी तिमीले ? म तिमीले भनेकै इन्जिनियर पढ्दैछु। चार-छ महिनापछि त कोसे पनि पूरा हुन्छ !'

फिरोजको कुराले अब भने शालुको प्राणपखेरु नै उड्हलाजस्तो भयो शालुले दुखित हुंदै भनिन्, 'फिरोजजी, मलाई माफ गर्नासू। मैले त तपाईंको आमाको आँसु हेन नसकी झूटमुट बोलिदिएकी हुं। फेरि तपाईं सुधनुहोला भन्ने त शइकासमेत लागेको थिएन। तपाईं सुधनुभएछ। धेरै खुसी लाग्यो। बल्ल अहकलआन्टीको आँखाको आँसु पनि छुट्यो होला !'

फिरोजले रुदै भन्यो, 'शालु तिमीले कुरा फेच्यो भने म जिउंदो रहने छैन, विन्ती शालु तिमीले जीवन दिएर फेरि जीवन नलेऊ !'

शालुले धेरैबेर सोचेर भनिन्, 'फिरोजजी, यो कुरा मर्सग होइन मेरी दिदीसंग गर्नासू।'

फिरोजले मुसुक्क हाँस्दै भने, 'ल शालु त्यसो भए म ढुक्क भएँ। मैले तिमो दिदीसंग मागेर तिमी सानो छँदादेखि लिएर यो उमेरसम्मको थुपै तस्विरहरूको आठ गरेको छु। दिदीले तिम्मा लागि खोजेको राजकुमार म नै हुं। नपत्याए दिदीसंग सोध !'

'शालुले दिदीको कुरा सम्फिन्। 'हजुरको राजकुमार म आफैं खोज्छु' भनेर भन्नुभएको मतलब दिदीलाई फिरोज सप्रन्द्ध भन्ने थाहा रहेछ। मैले फिरोजको कुरा गरेपछि मात्र दिदीले राजकुमार खोज्ने कुरा गर्नुभएको थियो। सानोमा दिदी हजुरको विवाह राजकुमारजस्तै युवकसंग हुन्छचाहिँ भन्नुहुन्यो तर म नै राजकुमार खोज्छुचाहिँ कहिल्यै भन्नुहुन्यो।

शालु हाम्रो घरमा सधै तिम्मो गुणगान हुन्छ। ममी भन्नुहुन्छ, 'शालु त हिलोमा फूलेकी कमल हो। म पनि भन्छु तिमी कमल नै हौ', फिरोजले निसड्कोच भने।

शालुले उत्तर दिइन्, 'राम्मो मान्छेले अरूलाई पनि रामै देष्ठ। मलाई त त्यस्तै लाग्छ। तपाईंलाई यो रूपमा देख्दा भने मलाई ज्यादै खुसी लाग्यो। परसि

हो लास्ट प्राक्टिकल, पर्सन नै म घर जान्छु । हुन्छ त । अहिलेलाई जान्छु' भन्दै कक्षाकोठातफ आइन् ।

फिरोज पनि शालुसंग विदा भएर खुसी हैदै घरतफ गए । शालुका साथीहरूले शालुलाई शिर ठाडो गरेर हेन्न सकेनन् । अन्ना त भन् हासले ठाउ छोडेफै भई । अन्नाले त्यो सुन्दर युवक आफूलाई नै हेन्न आएको हो भन्ने भ्रममा परी आफूनो पहिलो प्रेमीलाई छोडिसकेकी थिई । एकतर्फी प्रेममा अल्फएकी अन्ना डाको छोडेर रुन मात्र सकेकी थिइनै । शालुको खोइटो खन्ने प्रभा पश्चत्तापले जलेकी थिई । शालुलाई भने यावत् घटनाहरू नाटकभै लागिरहेको थियो । कता-कता खुसी र कता-कता पीर लागिरहेको थियो । पीर र खुसी दुवै बाँडने साथी आकाश नै थिए । शालु आकाशलाई खोज्दै क्यान्टिनमा पुगिन् । आकाश चिया पिउदै रहेछन् । शालुले आकाशसामु बस्दै भनिन्, 'आकाश म तिमीलाई खोज्दै यहीं आएकी हुँ ।'

शालुको कुराले आकाश दड्ग परे । आकाशले सोचे सायद शालुले मैले प्रेम गर्दै भन्ने कुरा बुझिन् होला । शालुले पनि अवश्य मलाई भित्रभित्र माया गरिंदैन् होला । उनले माया गरे पनि नगरे पनि आजचाहिँ उनको सामु हृदय खोल्दू नै । उनी नपुङ्सक नै भए पनि म उनीविना बाँच्न सकिनैन् । तर के भन्ने कसरी भन्ने ? आकाश टोलाहरहे । शालुले कुरा कोट्याहन्, 'आकाश हामी बचपनदेखि सर्गे पढ्दै आएका छौं । सबैलाई प्रेमको हावाले छोयो तर हामीलाई भने छोएन तर आज मलाई अचम्म लागिरहेछ ।' आकाशले बीचैमा कुरा काट्दै भने, 'सायद तिमीले आज मात्र बुझ्यौ म तिमीलाई माया गर्दू भन्ने कुरा ; म तिमीप्रतिको प्रेमले गर्दा नै आज यहाँसम्म आए । म त तिमीलाई विद्यार्थी जीवनदेखि नै माया गर्यै । तर, भन्ने साहस नै भएन, जे होस्, तिमीलाई पाउने सपना साकार भयो ।'

आकाशको कुराले शालुलाई मझसिर-पुसको जाडोमा पनि चिट्ठिट पसिना आयो । शालुले 'गहुङ्गागो मन लिएर भनिन्, 'के भनेको आकाश तिमीले ? तिमीले मलाई माया गर्ने ? भो नजिस्क है म त मर्हु ।'

'हो शालु म किन ढाँट्यै । हृदयमा परेका असदृख्य धाँजाहरू तिमीले देख्ने भए म देखाइदिन्यै । शालु तिमीले मेरो मनचाहिँ नभाच नि म जिउँदो रहने छैन ।'

शालुले आँसु भक्तै भनिन्, 'मलाई थाहा छ, तिमी फूलभन्दा पनि नाजुक छौं । किन आकाश तिमीले यति गहिरो कुरा मनभित्र लुकाई अर्थहीन रुवाई रोयो ? तिमी करोडौं-करोडौंमा एक छौं । तिमीले एक बचन मात्र शालु म तिमीलाई प्रेम गर्दू मनेको भए म ज्यादै खुसी हुन्यै ।'

आकाशले अत्तिदै भने, 'होइन के भन्न खोजेकी शालु तिमीले ? तिमी तनावमा पो आयौ ?'

शालु धुंकधुंक रोइन् मात्र । शालु रोएपछि आकाशलाई शालुको मनको कुरा बुझ्न थेरै लागेन । आकाशले हातले विस्तारै टेबूल ठटाउदै भने, 'हेर ... हेर रोएकी तिमीले के भन्दिरहिछौ भनेर मन चोरेको मात्र है । तिमीजस्ती पोक्चीलाई पनि कसैले प्रेम गर्दै ? हेरन कलेजभरि प्रेम गर्नेहरूको ताल, सबैको प्रेम देखेर मलाई त बाकै लागिसक्यो भन्या ।'

शालुले रिसाउदै भनिन, 'तिम्रो कुरा सुनेर सासै उडलाजस्तो भयो । मजाक गर्नु पनि हद हुन्छ नि ! अबदेखि बोल्दिन म तिमीसंग ।'

आकाशले सम्फाए, 'ल अब कान समातें, नरिसाऊ मैले आज प्रेमको कुरा नगरेको भए तिम्रो प्रेमकहानी सुन्न पाउदैनयै ।'

शालुले लामो श्वास फेर्दै भनिन, 'खोई के भनी आकाश, म आफै त अचम्ममा परेकी छु । एउटा डुगिस्ट, त्यसमाथि चरिवहीन फिरोजले त मेरा लागि पहिचान नै बदलेछन् । त्यति मात्र होइन, उनी मेरो मायाले यहाँसम्म आउँदारहेछन् । आज मलाई चक्कर लागेर ढल्न लागेको देखेपछि बल्ल देखापरे । मैले त उनकी आमाको खुसीका लागि उनी सफिन्छन् भने प्रेम गर्दू भनेर भूट बालेकी थिएँ । उनी सुधेलान् भन्ने त कल्पनासम्म गरेकी थिइनै । म त्यही कुरा गर्न तिम्रोसामु आएकी हुँ ।'

आकाशले बनावटी हाँसो हाँस्दै भने, 'तिमीजस्ती पोक्चीका लागि त्याग गर्ने मुख्य नै रहेछन् उनी । सायद अन्नाजस्ती केटीहरू नदेखेर तिम्रो मायामा फसे होला नन्ह ... ।'

'अन्नाहरूले त फिरोजलाई कलेजमा आएको देखेका रहेछन् । सबैले फिरोज अन्नालाई हेर्न आएको हो भन्ने ठानेका रहेछन् । फिरोजका लागि अन्नाले भूतपूर्व प्रेमी छोडिछन् ।' शालुले यथार्थ ओकलिन् ।

आकाशले एकोहोरो शालुलाई हेरे र मनमनै भने, 'कस्तुरीलाई आफ्नै बास्ना थाहा नभएभै तिमीलाई पनि आफ्नो मूल्य थाहा छैन । फिरोजले तिम्रो मूल्य बुझे । फिरोजको आखामा तिमी अन्नाभन्दा लाखीं गुना सुन्दरी छयौ । मलाई पनि त पहिला तिमी कहाँ राखी लाग्यो र माया लाग्दै गएपछि तिमी संसारकी सबैभन्दा सुन्दरी लाग्न थाल्यो ।'

'होइन के सोचेको तिमीले मेरो कुराको विश्वास लागेन ?'

शालुको कुराले आकाशको मौनता तोडियो । आकाशले भने, 'तिमी यति भीठो कुरा गछ्यौ, तिम्रो कुराको किन विश्वास नलाग्न ? तिमीलाई फिरोज कस्तो लाग्छ नि ?'

'खोई किन ऊ भनेपछि युवतीहरू मरिमेदछन् । मलाई थाहा छैन । तर मलाईचाहिँ तिमी सुन्दर लाग्छ ।'

आकाशले मन बांधेर उठाई भने, 'तिमीले फिरोजलाई राम्रोसंग हेरेकी छैनौ। अनि म राम्रो लाग्यो होला। अब तिमीलाई फिरोज नै संसारमा सबैमन्दा सुन्दर लाग्छ। तिमीहरूको भविष्य अवश्य सुन्दर हुन्छ। यसमा शडका नै छैन। ल म जान्छु पनि' भन्दै आकाश गए। शालु पनि आफ्नो रुमतर्फ आइन्। आकाशसंग कुरा गरेर शालुको मन भने हलुदगो भयो। आकाश भने छटपटाउदै आफ्नो बेडमा ढझगढग पछारिए। उनलाई सम्पूर्ण पृथ्वी नै घुमेजस्तो भयो। एक मनले सोचे घटघटी विष पिएर शान्ति लिउँ तर आँखामा शालुको कारुणिक दृश्यहरू पनि नाचिरहयो। सोचे यदि मैले शालुलाई एक वचन प्रेम गर्नु भनेको भए आज त्यो दुर्दिन देख्नु पढैनथ्यो। अब कसरी पो उनको सम्झनालाई फ्याँकूँ? म नराम्रोसंग हारें। शालु, नराम्रोसंग। चिन्ताले गर्दा आकाशको भोक तिखां सबै हरायो। उनले आफ्नो भाग्यलाई बार-बार धिक्कारे।

शालुकै रुम पार्टनर अन्ना, प्रभा, दया केही बोल्न नसकी नुन खाएको कुखुराभै भोकाइरहे। शालुले छरपष्ट भएको किताबहरू मिलाइन्। किन-किन थकाई लागेजस्तो भयो। ओछ्यानमा पल्टिन्। आँखा लाम भाव के लाएको थियो। आया दिदी आएर शालुलाई सर्जिकल वार्ड बेड नं. ८४ को विरामीले बोलाएको कुरा बताइन्। शालु हतार-हतार उठेर दौडिदै सर्जिकल वार्डमा पुगिन्। बेड नं. ८४ मा हेरिन् आफूले चिनेको मान्छेभै लागेन र बेड नं. ८४ मा सुकेको काठजस्तै नामको मानव आकृति थियो। शालुले बेडनजिकै गएर हेरिन् जिड्गिङ्ग कपाल, भित्र गडेका आँखाहरू सिन्काजस्तै हात-खुट्टा शालु त्यो मानव आकृति देखेर डराइन् पनि। शालु अलि हक्केको देखेर त्यो कडगालभै आकृतिबाट आवाज आयो, 'बसन शालु, बस।'

शालुले स्टुलमा बस्दै भनिन् 'तपाईं को हो मैले चिनिन नि !'

'म सब बताउँछु अनि चिनिहालछ्यौ नि, अब त तिम्रो पढाइ पनि सिद्धिन लाग्यो भन्दै थिइन् रेष्मा।'

शालुले अलि खुसी हुई भनिन्, 'ए तपाईले रेष्मालाई पनि चिन्नुभएको छ ? तपाईंको स्वास्थ्य बडो नाजुक देखिन्छ।। डाक्टरले बढी बोल्न मनाही त गरेको छैन ?'

'भैगो मेरो चिन्ता नै नलेउ तिमीले अभै पनि प्रेम गरेकी छैनौ ?'

'होइन तपाईं को हुनुहुन्छ ? मेरो सबै नालीबेली थाहा रहेछ। मैले त प्रेम गरेकी थिइन तर मर्यादा ननाधी प्रेम गर्नेहरू पनि हुंदारहेछन् भन्नेचाहिँ मैले बुझें।' 'त्यसो भए उनी आकाश नै होलान् होइन ?'

विरामीको कुरा सुनेर शालु भन् आश्चर्यमा परिन् र भनिन्, 'भन्नोस् हामी सबैलाई चिन्ने तपाईं को हुनुहुन्छ नन्ह म कुरै गर्दिनै,' शालु उठिन्।

'बस न त्यसै नरिसाऊ, भोलि भनेको क्या हो क्या हो कसो हो । तिमीसंग वेथा पोख्नका लागि त यो मेडिकल कलेजमा भर्ना भएकी नव यहाँ किन आउँथे । मेरो उत्तरको जवाफ नै दिइनौ त्यो युवक आकाश नै होलान् होइन ?'

शालुले बस्तै भनिन, 'तपाइले ठीक नै सोच्नुभयो । आकाशको चरित्र पनि राम्रो छ, तर मैले त फिरोज भन्नेको कुरा गरेकी । उनले मलाई माया गर्दैन् भन्ने कुरा आजै थाहा पाएँ । हेनोस, तर मलाई प्रेमको आभाससम्म छैन । अब विवाहपछि नै प्रेमको आभास होला । तर, तपाइँ ... ।'

'शालु अझै चिनिनौ, चिन्थ्यौ पनि कसरी, म मौसमी हुँ मौसमी ।'

शालुले आतिरि भनिन, 'ओ, मौसमी तिमी, यो हुनै सबैदैन ?'

'यति छिट्टै तिमी यो अवस्थामा पुग्यौ ? खोई मौसमी तिमो त्यो भर्भराउंदो रूप ? मैले त तिमीलाई भनेकै थिएँ । आशक्त अङ्गालोमा प्रेम हुँदैन भनेर तिमीले मानिनौ । तिमीलाई मौसमीभन्दा कसले पत्याउला ? तर, पीर नगर तिमीलाई सञ्चो भएपछि तिमी पुनः पहिलेकै मौसमी हुन्छ्यौ । अब त तिमीले दुनियाँ कस्तो छ, देख्यौ, बुझ्यौ होला । भन तिमी कसरी यस अवस्थामा पुग्यौ । तिमो यो अवस्था देख्दा तिमो बाबुको के हाल भयो होला ?'

मौसमीले गहभरि आँसु पाई भनिन, 'शालु बाबुलाई त धेरै पहिल्यै खाइसके । त्यसैले बाबुको पीर छैन ।'

'होइन कसरी मनुभयो तिमो बाबु ? देख्दा त हटाकटटा नै हुनुहुन्थ्यो होइन र ?'

'हो शालु, हटाकट्टा नै हुनुहुन्थ्यो । उहाँलाई मुटु दुख्ले व्यथा थियो । जचाउनकै लागि काठमाडौं पनि आउनुभएको थियो । म बैसको उन्मादले र निमेषको बनावटी मायाले कहीं कतै केही नदेख्ने भइसकेकी थिएँ । जचाउन आएको बाबुलाई मेरो अफिसबाट काजमा जानु छ, पछि आउनोस् । दुख्दा औषधि खान् होला भनी ब्रूफिनको चाड पठाइशिएकी थिएँ । काठमाडौंबाट पठाएको भोलिपल्टै सहनै नसक्ने गरी मुटु दुखेछ । बाबुले दुखाई कम गर्न थुप्रै औषधि खाएछन् । औषधि खाएपछि बेहोस भएछन् । बेहोसको बेहोस नै भोलिपल्ट मरेछन् । यसरी मैले बाबुलाई खाएँ ।'

'मौसमीको कुराले शालुको आँखा रसायो । शालु चुपचाप भइन् । आँखामा मौसमीको हटाकट्टा बाबु खुसी हुँदै क्याम्पसमा यताउता नियालेको याद आयो ।'

मौसमीले सम्भकाइन, 'नरोऊ शालु हुने हुनामी भइसक्यो । बाबु मेरो यो रूप देख्नुभन्दा अगाडि नै मेरे राम्रे भयो । उनले मेरो यो हालत देखेको भए । भन् कसरी आफूलाई सम्भाल्ये होला । उनलाई मारेर राम्रे गरिछु । अब मेरो पीरमा रुने कोही छैनन् । दाजुदीदीले त एङ्गसरोगी घरमा बस्न पढैन भनी निकालेर नै यहाँ आएकी हुँ ।'

'तिमीलाई एइस छ ? त्यो कसरी ? निमेषले छोडेपछि पनि तिमो बुद्धि फक्केन मौसमी ?'

'निमेषले मलाई एकैचोटि कोठीमा लगेर छोडिदियो ।'

'होइन के भनेकी तिमीले ऊ कारसम्म भएको धनी युवक नै थियो होइन र ?'

'हो शाल ऊ धनी त म जस्ता थपै युवती बेचेर भएको रहेछ । पछि पो बुझें । डुडगा डुविसकेपछि चेत आएर के लाग्यो र ?'

'तिमी पढेलेखेकी मान्छे, कही अन्दाजसम्म काटिनौ ?'

मौसमीले शालुको हात समातेर सिरानीको अडेसा लगाई वस्त्रै भनिन्, 'शडका गर्ने त सानो आखीभ्यालसम्म राखेनन् चुतियाहरूले, म मात्र हो र मर्संग अरू पढेलेखेका दई युवतीसमेत बेचिए । उनीहरू एइस लागे पनि केही हृष्टपुष्ट भएकाले अझै कोठीमा नै होलान् । मलाई भने युवक बृद्धरूले पत्याउन छोडेपछि निकिलन्न भन्दाभन्दै पनि निकालिदिए ।'

'तिमीहरू तीनैजनालाई निमेषले नै बेच्यो त ?' शालुले प्रश्न गरिन् ।

मौसमीले केहीबेर रोकिकाएपछि पुनः ओठ खोलिन्, 'उनीहरूलाई पनि प्रेमीहरूले नै बेचे । उनीहरूसंग हाम्रो भेट नगरकोटमा भएको थियो । उनीहरूको तीनवटा जोडी बुटवलबाट नगरकोट धुम्न भनी आएका रहेछन् । हामी सबै उस्तैउस्तो कुरा मिलिहाल्यो । हामी सबैले छ-सात दिन नै नगरकोट बसेर खुब रमाइलो गय्यो । जय भन्ने एउटा साहै हँसाउने कविथिए । उनकी प्रेमीका भन्ने केही उदास देखिबिन्धिन् । उनको उदासपन देखेर हामीलाई अझै हाँस्ने बहाना मिल्यो । हामी कविलाई अलि हृष्टपुष्ट हुनुपर्यो भन्दै उल्याउथ्यौ । कवि हाँस्दै धेरै खानेकुरा खान्ये । र, कुनै न कुनै कविता सुनाइहाल्ये । नगरकोट गएको तेस्रो दिन हामीले साहै गिज्याएपछि कविले हाँस्दै कविता भनेको अझै याद छ ।

तपाईंहरू आज हाँस्नोस्

भोनि हाम्रो पालो

मेरी मैर्यालाई थाहा छैन

के मायाको जालो ।

ब्रह्मचारी बन्दा म

यिनलाई पन्यो गाहो ।

सबै दुददा यिनी जुटिक्कन् ।

नभन्नोस् आज साहो ।

त्यसपछि निमेषलगायत हामी सबैको मुख रातोरातो भयो । कसैले केही बोल्न सकेनौ । कविले हामीलाई नराम्रो पला भनेर कुरा मोडिहाले । हामीले अझै केही दिन नगरकोट बस्ने इच्छा व्यक्त गरेपछि कविवाबु विरामी भएक्कन्

भन्ने बहाना बनाई हामीसंग फुल्किएर बुटवल आए। हामी सारा संसार भुलेर एक-अकांको बाहुपासोमा रमाइहरहयौं। नगरकोटमै हाम्रो तीन गुप्तको अलइन्डिया टुरमा जाने योजना बन्यो। कविका प्रेमी-प्रेमिकाहरूलाई सम्भाएर लैजाने सल्लाह पनि गन्यौ। पछि, निमेपहरूले कविको भित्री मनशाय बुझेछन्। कविको प्रेम वास्तवमै साँचो प्रेम हो भन्ने बुझेरै होला निमेपहरूले कविलाई आफूसंग नलैजाने सल्लाह गरे। हामी वैसले कुत्कत्याएर आ-आफ्नो प्रेमीको अड्गालोमा मस्त हुदै इन्डियाको टुरका लागि निस्कियौं। इन्डियाबाट फर्कनेविति कै विवाहबन्धनमा बाधिने सल्लाह पनि भयो। हामी तीनैजना युवतीले विवाह भएको मीठो सपना पनि देख्यौं। दार्जिलिङ, आसाम, खसांडदेखि आग्रासम्मको यात्रा भयो। हाम्रो खुसीको कुनै ठेगान नै थिएन। यहाँसम्म आएपछि मुम्बै किन नजाने भन्ने कुरा भयो। हामी सल्लाहले नै मुम्बै पुर्यौं। मुम्बैको भव्य होटलमा पुगेपछि हामी छ जनाले नै एउटै कोठामा डिनर गन्यौ। डिनरसंगै हिवस्की, ब्राण्डी सधैं पिइन्य्यो। त्यो दिन पनि पिएर आ-आफ्नो प्रेमीको काखमा निर्धक्कसंग सुतेर जिस्किदै भविष्यको मीठो सपना देख्दै थियौं। निमेपले मलाई गालामा म्वाई खादै भन्यो, 'मेरी प्यारी, कृपया एकछिन काख छाँड, हामीहरू सुत्ने रुमको व्यवस्था गरेर आउँछौं।' उनीहरू तीनैजना रुमको व्यवस्था गरेर आउँछौं भनी हिँडे। हामी तीनैजना बचेखुचेको रक्सी पिएर मस्तले रमाइहरहयौं। साँफको आठ बजेतिर हामी त्यहा पुगेर डिनर गरेका थियौं। उनीहरू रुम खोज्दौ भनी निस्किँदा करिब नौ, सबा नौ जति बजेको थियो होला। उनीहरू एक घन्टासम्म नआउँदा त हामी त्यति अतिएनौं। विस्तारै एक डेढ घन्टा जति समय चित्दै गयो। त्यसपछि हामी डराउन थाल्यौं। यत्रो ठूलो होटल, उनीहरूले रुम पो विसेछन् कि भनी हामी ढोकामा पुगी ढोका खोल्न लाग्दा ढोका बन्द रहेछ। हामीले घन्टी बजाउन थालेपछि एउटा अध्यवैसे आइमाईले भित्र पस्तै भनी, 'किन घन्टी बजाएको तिमीहरूले ? तिमीहरूले आफ्नो लभरहरू खोजेको हो ?'

हामीले 'हो, उहाहरू किन फर्कनुभएन' भनेर सोध्यौं। त्यो आइमाईले विदेशी भए पनि राम्रै नेपाली बुक्ने र बोल्न जान्ने रहिछे। उसले बडो मीठो हाँस्दै भनी, 'पीर नगर, हामी तिमीहरूका लागि घन्टा-घन्टामा छुँड-छुँड लभरहरू पठाइदिन्दैँ। तिमा लभरहरू भने तिमीहरूलाई यहाँ बेचेर टाप कसिसके। तिमीहरूलाई यहाँसम्म ल्याउन उनीहरूको पनि धेरै पैसा खर्च भएछ, यसपालि त्यति नाका भएन भन्यो निमेष !'

उसैको मेहरबानले गर्दा यो कोठी राम्रोसंग चलेको छ। मौसमी तिमी हैनौं ? तिम्रो फोटो त पहिले नै आएको हो, मोलमोलाई नमिलेपछि उसले ल्याउनै मानेन। तिम्रो कारणले म पनि अलि धाटामा नै गएकी छु। तर, केही छैन तिमीले चाँडै नै पैसा उठाउँछ्यौं। तिम्रो फोटो बडेवडे खान्दानकोमा पुगेको छ।

आइमाईको कुरा सुनेर हामी थरथर काम्न थाल्यौं।

उसले रिसाउदै भनी, किन डराएका छौ ? तिमीहरू कुमारी केटी हौ र ? बडिया-बडिया खाना खान र बडिया-बडिया लोग्नेमान्छे पाइहालछौ ।

हामी तीनैजनाले रुदै उसको पाउ समातेर भन्यौं, 'हामी यहाँ बस्दैनौं । हामी तपाईंको पैसा जसरी पनि चुक्ता गछौं ।'

उसले सातो खाउंला जस्तै गरी रिसाउदै भनी, 'चुप लाग, गएर बस् । सबैलाई पहिलोपल्ट तह लगाउन गाहो हुन्छ । हामीले भनेको चुपचाप मानेनौ भने चुरोटको ढुटोले पोल्छौं । तातो फलामले पोल्छौं । त्यसपछि हामी बोल्न सकेनौ । तीनैजनाले रोएर त्यो रात कटायौं । भोलिपल्टदेखि हामीलाई छुश्चाल्छै कोठामा बन्द गरी धन्दा गर्न लगाई । पहिला-पहिला त धेरै नाइनास्ती गच्यौं । तर, केही नचलेपछि बोल्नु बेकारझै लाग्यो । निमेषले नै धेरैको सङ्घर्षामा केटी बेचेको रहेछ । तिमो कुरा मानेकी भए आज यो दुर्दिन देख्न पदैनय्यो । म तिमीलाई प्रत्येक दिन सम्झन्यै । पश्चात्ताप गर्दै रुन्यै । एहस लागेर असक्त भएपछि बाईले गाउमै जानु भनी पुग्ने बाटाखचं दिएर पठाई । म त्यो पापी निमेषलाई जेल जाक्छु भनी सिधै काठमाडौं आए । प्रहरी कार्यालयमा उसको फोटो देखाएर सबै कुरा बताए । प्रहरी निरीक्षकले सिधै भने, 'तिमीहरूजस्ता दुईपैसेलाई नबेचेर कसलाई बेच्छन् त ? तिमीहरूजस्ता दुई-चार अक्षर पढेलेखेकाहरूले आफ्नो मर्यादा विसेपछि नै यस्ता दलालहरूले मोटाउने मौका पाएका छन् । हामी त खोजखवर गरेर यहाँसम्म लेराइदिउंला । यहाँ लेराएको भोलिपल्ट नै यहाँबाट निकाल्न बाध्य हुनुपर्छ । उनीहरूको पहुंच धेरै माथिसम्म हुन्छ । बरु सक्छ्यौं भने तिमी नै कुनै सजाय देउ । जसले गर्दा उसले अरुलाई बेच्न नसकोस । त्यसपछि, पुलिसले निमेषलाई जेलमा त कोच्यो तर प्रहरीले भनेभै केही दिनमा नै जेलबाट निस्कियो पनि ।'

शालुले मौसमीको कुरा बीचैमा काट्दै भनिन्, 'मौसमी, मलाई तिमो कुरा सुन त कुनै आपत्ति छैन तर तिमीलाई चाहिँ ज्यादै गाहो भएजस्तो छ नि !'

मौसमीले फिस्स हाँस्दै भनिन्, 'शाल मलाई गाहो भएको छैन । म यो क्षण यतिविग्न खुसी छु कि करै छोड बरु मेरो कुरा सुन । म तिमीलाई पीडा बाँडेर हलुको हुन चाहन्दू' भन्दै मौसमीले कुरा बढाइन्, 'आफ्नो साथमा केही पैसा भएको हुंदा मलाई बस्न, खानचाहिँ गाहो भएन । एक मन लाग्यो बरु मधुं तर भित्री आत्माले मन पनि मानेन । म यताउता भौतारिदै दिनहरू विताइहरेकी थिएँ एक दिन न्यूरोडमा गहना पसलतिर जाई गरेको निमेष र एउटी युवतीलाई देखें । म उनीहरूको पछिपछि लागे । औष्ठी किनेर निस्केपछि निमेष युवतीलाई यहीं बसिराख म मोटरसाइकल लिएर आउँछु भनी मोटरसाइकल पाकिंडतिर लाग्यो । मैले त्यो युवतीलाई च्याप्स समातेर निमेषको फोटो देखाउदै निमेषको बारेमा मोटामोटी कुरा भने । युवती बडो बुझकी रहिछिन् । मलाई धन्यवाद दिई भनिन्, 'याइक्य म बचें । तपाईं यही बस्नोस म केही बहानाले उसबाट

फुकेर आउँछु । मेरो घरमा नै गएर सबै कुरा गरौला भनिन् ।

म उनको विश्वास गरेर त्यहीं बसें । नभन्दै उनी केहीवेरपछि नै आइन् । द्याक्सी लिई हामी उनको घर बौद्धिर लाग्यौ । डोल्मा मगर जातकी रहिछन् । द्याक्सीमा बसेपछि उनी केहीवेर बोल्न सकिनन् । केहीवेरपछि मुटुमा गाठो पाई भनिन्, 'दिदी तपाईँलाई नभेटेकी भए आज हामी डिनरको लागि होटेल सोल्टीमा जाने प्लान थियो । सहनै नसक्ने गरी पेट दुख्यो द्याक्सीमै घर जान्छु मैलि भेटीला भनी फुल्किएर आएँ ।'

मैले सोधे, 'तपाईँहरूको भेट कहिले कसरी भयो ? शारीरिक सम्बन्ध भयो कि भएको छैन ?' उनले आफ्नो भेट पच्चीस-तीस दिनअगाडि बौद्धजयन्तीको दिन बौद्धको गुम्बामा भएको र शारीरिक सम्बन्ध भने नभएको बताइन् । कुरा गदागदै हामी उनको घरमा पुर्यौ । उनको बाबु-आमा आफ्नो पुर्खोली घर धरान भएकोले उनी एकलै रहिछिन् । उनी पदाकल्या क्याम्पसमा बी.ए. पढ्दै रहिछिन् । दुई फ्ल्याट घर भाडामा दिएको रहेछ । खाना, डेरा बस्ने एउटी दिदीले पकाएर ल्याइदिइन् । खाना खाएपछि मैले उनलाई आफ्नो सम्पर्ण कुराहरू एकएक गरी बताएँ । उनले मेरो सबै कुराहरू सुनिन् । त्यसपछि उनले एकएक गरी आफ्नो योजना सुनाइन् । मैले उनको कुरा खुसी साथ मञ्जुर गरे, हाम्रो योजना बनिसकेपछि निमेषको फोन आयो । डोल्माले आफ्नो घरमा कोही नभएकोले भोलिको डिनर यहीं गर्न आनुहोस, मलाई अलि पेट दुखेकै छ, भनिन् । उसले डोल्माको कुरा खुसीसाथ स्वीकार गन्यो । राईको छोरी हक्की र निडर स्वभावकी । त्यसमाधि मामा प्रहरी इन्स्पेक्टर रहेछिन् । हामी भोलिको योजना सफल नै पानै प्रतीक्षा गरेर सुत्यौ । योजना सफल हुन्छ कि हूदैन भन्ने केही डर त थियो नै । भोलिपल्ट साँझ सात बजेतिर डोल्मा आफै गएर निमेषलाई घरमा ल्याइन् । उनीहरू कोठामै बसे, मैले खानेकुरा ओसानै काम गरे । डोल्मा राईकी छोरी, पहिलेदेखि नै पिउने भएकीले पिउन कुनै आपत्ति थिएन । निमेषले डोल्माको रूपको र आफूले किनिदिएको औंठी लाउंदा सुहाएको हातको प्रशंसा गन्यो । रक्सी लाग्दै गएपछि उनीहरू एक-अकार्संग हात हालाहाला गरी चल्न थाले । रात पनि छिप्पिदै गयो । मैले पूर्वयोजनाअनुसार मैन स्विचबाटै बत्ती अफ गरिदिएँ । बत्ती गएको चाल पाएपछि निमेषले खुसी हुदै भन्यो, 'डोल्मा बत्तीले पनि हाम्रो भावना बुझ्यो' भन्दै नशामा हुनमुनिदै बेडमा पुर्यो र डोल्मा सुटुक्क कोठाबाट बाहिरिन् । म ढराउदै बेडमा पुर्गो । उसलाई आफ्नो बसमा पारे । ऊ नशामा डोल्मा-डोल्मा भन्दै मग्न भयो । बेलुका दुईपल्ट उसलाई बलात्कार गरेपछि मलाई आफूले संसारै जितेजस्तो लाग्यो । म त्यहीं आनन्दले निदाएँछु । भोलिपल्ट विहान डोल्मा-डोल्मा भन्दै छामेपछि म व्युक्ते । त्यो पापीलाई हेरेर हाँस्दै भने, 'निच, पापी, म मौसमी हुँ । मौसमी आँखा खोल । हेर, मैले पनि त जस्तो निचलाई पतन गराएँ । तलाई एहस सारिदिएँ हो एहस ।'

‘ऊ आतिदै उठेर चिच्यायो, ‘तं को होस् ?’

डोल्माले ढोका खोल्दै भनिन्, चिनिनस् गधा उनी मौसमी हन्। तैले मुम्बईमा बेचेकी मौसमी। तैले गदां उनलाई एड्स लागेको छ। त्यो एड्स तलाई पनि उपहार दिन चाहिन्। मैले उनको पूर्ण सहयोग गरे। तंजस्ता पापीलाई यसरी नै मानुपछू बुझिस् ?’

निमेष मुदांजस्तै भयो र डोल्माले हाँस्दै भनिन्, ‘अब खुरुकक यो घरबाट निस्की, नत्र पलिस डाकेर जेलमा कोचिदिन्छु। बुझ, असत्ती चोट आफूलाई पर्दा कति असैहय हुँदोरहेछ। अब केका लागि बेच्छस् केटी, तेरो त मृत्यु निश्चित छ।’

‘मैले थुक्दै गाली गरेपछि निमेषले रुदै भन्यो, ‘चुप लाग वेश्या, मैले तेरो बलात्कार गरेको हुँ ? म त्यस्ती केटीको खोजीमा थिएँ, जसलाई प्रेमको मूल्य थाहा होस्। मैले तं जस्तै ऐसामा विक्ने र यीवनकै माया गर्नेलाई बेचें त के पाप गरें हैं ? तैलेजस्तै अन्योलमा पारेर करैको बलात्कार गरेको छैन। हो, डोल्मा म तिम्रो व्यवहार देखेर तिमीलाई साँच्चै माया गर्न लागिसकेको थिएँ, तिमीले पनि डिनरका लागि जान्छु भनेपछि म एकपल्ट रोएँ। तिमीले औंठी सहजै स्वीकार गच्यो। मैले बुझें तिमी पनि सुनलाई प्रेम गछ्यौ। अभ के-के लाई प्रेम गर्वेऊ बुझन बाँकी नै थियो।’

डोल्माले भनिन्, तिमीले सोहैआना ठीक कुरा नगरे पनि केही हदसम्म ठीक कुरा गच्यो। चाहे जे होस्, तिमीले केटी बेच्चेचाहिन् नहुने थियो।’

मैले भने, ‘साले तैले पनि त जीवनको सही अर्थ बुझाउन सकियस्। जसरी कविले आफूनी प्रेमिकालाई बुझायो।’

निमेषले आँसु पुछ्दै भन्यो, ‘चुप लाग आफैनै बाबुलाई मानै हत्यारा। तं जस्तालाई प्रेमको अर्थ बुझाउने ? कविले प्रेमीलाई नष्टुदा ऊ कति रिसाएकी थिईँ। तैले आफैनै आँखाले देखेकी होइनस् ? कवि युवतीलाई प्रेमको मूल्य बुझाउन होइन तिमी मेरो प्रेमी बन्न लायक छैनौ भन्न घर गए। पहिलो प्रेमीलाई पनि योर्य नभएर कवि आफैले छोडेका थिए। उनले तिमीहरू जस्ताको यौनइच्छा पूरा गरेनन्। मैले पूरा गरें भन्दै निमेष रुदै बाहिरियो।

मैले र डोल्माले मुखामुख गरी एक-अकालाई आफैनै छायासंग केही मात्रामा धूणा लाग्यो नै। म त्यही क्षण डोल्माको घर छोडी गाउँतिर गएँ। गाउँमा एड्स लागेको थाहा पाएपछि सबैले छीःछीः र दुरदुर गरे। पछि काठमाडौं नै फकिर्एँ। यहाँ आएपछि थाहा पाएँ, निमेषले विष सेवन गरी आत्महत्या गरेछ। म भने आत्महत्या गर्दिनँ। बरु बाँचुञ्जेल एड्सबारेमा चेतना फैलाउने काम गर्दूँ। धन्य तिमी, तिमीले फिरोजजस्तालाई नयाँ जन्म दियौ। मैले निमेषको ददनाक हत्या गरे।’ मौसमीले सुक्कसुक्क गरी रुदै

भनिन्, निमेषलाई मारेकोमा मलाई गर्बचाहिं छैन। खासै पछुतो पनि छैन। नढाँटी भन्दा मैले उसको बलात्कार गरेरें। उसले मेरो बलात्कार गरेकोचाहिं होइन। तिमीसंग सम्पूर्ण कुराहरु गरी माफ मान्ने ठूलो इच्छा थियो। म तिमो खोजीमा भौतारिरहेकी थिए। अस्ति रोहिणी भनेर बोलाएको त रेष्मा पो रहिछिन्। उनले तिमी यहां पदख्यौ मनेपछि यहां आएकी हुँ।

शालुले मौसमीलाई मायालु पाराले हेँदै भनिन्, 'घर जलेपछि इनार खन्नुको औचित्य छैन। तर तिमीले चार-छ जनालाई मात्र भए पनि बाटो देखाउन सक्यौ भने उनीहरु भयावह धापबाट मुक्ति पाउन सक्नेछन्।'

'म पनि त्यही सोच्दैछु। मैले तिमो निद्रा बिगारें होइन ?'

मौसमी, जाबो निद्राको चिन्ता नगर, तिमीले मलाई सम्करेर यहोसम्म आयौ। त्यो भन्दा ठूलो मेरा लागि केही छैन। ल अब जान्छु। मनु त एकदिन सबैले छैदैछ। ढिलो-चाँडो न हो। पीर नगर।'

मौसमीले हाँस्दै भनिन्, 'मलाई मृत्युको पटककै चिन्ता छैन। मेरो पीर नगर।'

शालु मौसमीसंग विदा भएर सर्जिकल वार्डबाट बाहिरिन्। मौसमीले एकोहोरो शालु गण्ठिर हेरिरहिन्।

तईस

प्रशन्नले पठाइ सिध्याएर आएपछि रोहिणीको जीवनमा बसन्तको बहार आएकै भयो। पीताम्बरा, केशव, चन्द्रकान्त, कान्ती, शालु सबैसबै खुसी थिए। विवाहको दिन पनि तय गरियो। विवाहका लागि आमालाई लिएर आउँछु भनी गएको प्रशन्न नफकेपछि सबैको मनमा सातो गयो। सबैले आ-आफ्नो अनुमान गरे। इन्जिनियरसम्म भड्सकेको प्रशन्न एकैपल्ट दुलही लिन आउने सुर गरे होला। निम्ता बाँड्नेदेखि लिएर विवाहको सम्पूर्ण तथारी भयो। प्रशन्नको भने अत्तोपत्तो भएन। यता रोहिणीलगायत सबैको सातो गयो। प्रशन्नको खोजखबर गर्दा प्रशन्न घरमा नै नपुगेको कुरा पत्ता लाग्यो। रोहिणी प्रशन्नको चिन्ताले गर्दा मूदांमा परिणत भइन्। छिमेकीहरूले काखी बजाउने ठाउँ पाए। रोहिणीको चरित्रमाथि आक्षेप लगाउदै भने, 'पहिले छाडा साहिजस्तै छोडेका थिए, बल्ल चाल पाए। त्यो बूढी कन्यालाई इन्जिनियरजस्तो केटाले के विवाह गरोस्? बैसलाई थेगन नसकेर मोजमस्तीचाहिं गन्यो, विवाहचाहिं के गर्थ्यो ?'

युवाहरु रोहिणीको विवाह भएन भने आफूहरूले रोहिणीमाथिको अधिकार जमाउने कुरा गदै जुँगामा ताउ लगाउथे। यसरी समाजले रोहिणीलाई पूर्ण

रूपमा वेश्यामा परिणत गयो । रोहिणीका परिवारचाहिं प्रशन्नमाथि कर्ने दुर्घटना नै भयो भन्ने पीरले व्याकुल भए । रोहिणीको हृदयमा लागेको आगो निभाउन कसैले सकेनन् । यता शालु रोहिणीको र सुजनको चिन्नाले विचलित भएपछि फिरोज पनि प्रशन्नको खोजीमा लागे । केही दिनमै फिरोजले वास्तविकता पत्ता लगाएर छोडे । वास्तविकताचाहिं प्रशन्नले करोडपति सचिव निरञ्जनको बीसवर्षे योडसी छोरी नर्मदासंग रोहिणीको विवाह गर्ने भनेकै दिन विवाह गरेर हनिमुन मनाएर पनि आइसकेछ । फिरोजको कुरा सुनेर केहीक्षण त शालुले आफूलाई सम्हाल्नै सकिनन् । रोहिणी र उसको उदार दिल भएका बाबुआमालाई प्रशन्नको वास्तविकता ओकेल्न तागत नभएपछि यो जिम्मा शालुले फिरोजलाई सुम्पङ्गन् । फिरोजले वास्तविकता बताउदा घरमा मान्छे मरेजस्तै रुवावासी भयो । रोहिणी मूँझा परिन् । डाक्टर आएर स्लाइनपानी दिएको दस-पन्थ मिनेटपछि रोहिणीको होस खुल्यो । होस खुलेपछि स्लाइनको तार खुतेर फ्याक्वै रोहिणी चिच्याउन थालिन् ‘पापी फिरोज तैले भूट बोलिस् । शालु तै पनि पापिनी होस् । प्रशन्न मलाई केवल मलाई मात्र प्रेम गर्दैन् बुझिस् ? तिमीहरूले त के स्वयम् भगवान् नै आएर प्रशन्नले तैलाई धोका दियो भने पनि म पत्याउदिनै । बरु भन् मेरो प्रशन्नलाई के सङ्कट परेको छ ? तेरो फिरोजजस्तो होइन मेरो प्रशन्न ऊ देवता हो देवता ... ।

शालुले रोहिणीको गालामा दुई भापड दिई भनिन् ‘चुप लाग सुगुर्नी, कति रेढेस् दैवजस्तो बाबु-आमालाई । तेरो तमासा हेर्न छिमेकीहरू वसिरहेका छन् । त्यसका लागि मन्न चाहन्देस् होइन ? म तैलाई विष दिन्छु तै मर । तेरो बाबु-आमाले तेरो यो हालत देख्नु त पैर्दैन । तै जस्तो स्वार्थी बाच्नु व्यर्थ छ । तैले बाबु-आमाको त्यागको बदला के दिइस् ? केवल आसु र जलन दिइस् बुझिस् ?’

मेरो प्रशन्न मलाई छोइन सक्दैनन्, मैले बुझें उसबाट मलाई छुटाउने पड्यन्त्र हो तिमीहरूको, ऊ गरिब छ त के भो मन छ ऊसंग । मलाई धनको लालच छैन म अहिल्यै उसलाई भेट्दू हो अहिल्यै ... ।

शालुले भनिन् ‘रोहिणीलाई प्रशन्नको वास्तविक रूप देखाउनैपर्छ । उनी पागल हुन्छन् तर प्रशन्न नरामो हो भन्ने करामा विश्वास गर्दिनन् । समाजले जे भनोस् एकपल्ट रोहिणीलाई प्रशन्नसंग भेटाउनैपर्छ ।’

शालुको कुरा सबैलाई ठीक लाग्यो । फिरोज रोहिणीलाई लिएर प्रशन्न बसेको भव्य महल कालिमाटीमा पुगे । कार रोकी घरमा कोही भएको-नभएको कुरा बुझे । सयोग घरमा प्रशन्न मात्र रहेछ । फिरोजले रोहिणीलाई ढोन्याउदै प्रशन्नको कोठामा पुन्याउदा प्रशन्न भस्दृग भएर उढ्यो । रोहिणीले प्रशन्नलाई देखेपछि गर्लम्म अड्गालो हाल्दै भनिन् ‘प्रशन्न यिनीहरू सब झुटा हुन् । यिनीहरूले तिमीलाई पापी भने । प्रशन्न तिमी पापी होइनौ ।’

प्रश्नले आफ्नो मजबूत हातले जबर्जस्ती रोहिणीलाई समातेर भुइमा पछाडै भन्यो, 'ए, बूढीकन्या, त यहाँ किन ? तैले पढाउदा लागेको दोव्वर पैसा भोलि नै म त्यरो मुखमा फ्याँक्छु । निस्की, निस्कहाल, के सम्फेर त यहाँ आइस् ? तेरो वैस निखिसक्यो । तैले मलाई पैसाले किन खोजेकी होइनस् ?' अब गाडावालालाई किनेर विवाह गर, नब्र अरुले पत्याउडैनन् । हेर मेरी प्यारीको तस्विर भन्दै स्वास्नीको फोटो रोहिणीको आँखामा तेस्यायो र रोहिणीलाई घिसारेर ढोकाबाहिर फ्याँक्दै फिरोजतिर हेदै भन्यो, 'तैले किन यस वेश्यालाई यहाँ ल्याइस् ह ? यो कोठीको मात्र रौनक बन्न सक्छे । घरको रौनक बन्न सकिदैन !'

फिरोजले रोहिणीलाई उठाउडै भने, 'रोहिणीजस्तीको प्रेमलाई लत्याएको छस् । त तुम्है दिन घरको न घाटको हुन्दैस् ।'

'जा-जा त नै विवाह गर यसलाई बडो गाली गदौरहेछ साले ... !'

फिरोजले मूर्दाजस्तै भएकी रोहिणीलाई डोच्याउडै कारमा हाले । रोहिणीलाई विश्वास नै लागेन कि मान्छे त्यति धेरै गिर्दै । रोहिणीको आँखामा प्रश्न, बेहोस भएको दृश्य, उसको कोठाको दृश्य, आफूलाई घिसारेको दृश्य आँखामा एकपछि अर्को गर्दै नाचिरहयो । यता घरमा सबैजना रोहिणी र फिरोज आउने प्रतीक्षामा थिए । रोहिणी र फिरोज आएपछि शालुले डोच्याएर कोठामा लगिन् । रोहिणीलाई तकियामा अडेस लगाउन लगाई ओछ्यानमा बसाइन् । रोहिणीले सबैलाई एक-एक गरी हेरेर बबर आँसु भारिन् । शालुले आँसु पुछिदै भनिन, 'रोहिणी किन रुन्देस् भन् त ? हामी सबै तेरो खुसीका लागि जे पनि गर्न तयार छौं । भन अब हामीले के गर्नुपन्यो ?'

रोहिणीले आँसु पुछ्दै भनिन, 'शालु त कति महान् छेस् । त्यसैले त सबैको प्रिय छेस् । तंलाई मैले त्यत्रो गाली गरे, तैले त्यो पनि विसिंस् ? आज मलाई थाहा भयो । मेरो स्वयम्बर तैले नै रोकेकी होस् । त मलाई हरबाधाबाट मुक्ति गराउन चाहन्थिस् । तर, मैले तंलाई के-के सोचौं ।'

केशवले आँखाको आँसु पुछ्दै भने, तिमीले ठीक भन्यौ छोरी, तिमो स्वयम्बर रोक्ने कुरा शालुले नै गरेकी थिइन् । अझ स्वयम्बर भइसकेको भए यो समाजले के भन्यो होला । यो कुरा मलाई र शालुलाई मात्र थाहा छ । अब जे हुनु भैगो पीर नगर ।'

शालुले जुस ल्याएर दिई भनिन, 'अब विस्तारै जुस खाऊ । तिमी धेरै थाकेकी छ्यौ । हामी एक भयौ भने जस्तोसुकै विकराल हुरीको पनि सामना गर्न सक्छौ । तिमीले हिम्मत हान्यौ भने हामी सबै टुट्छौ ।'

रोहिणीले गहभरि आँसु पार्दै भनिन, 'अब म हिम्मत हार्दिन शाल, ममी, बाबा, दिदी, दाइ, त कसैले पनि मेरो पीर गर्नुपर्दैन ।'

रोहिणीको कुरा सुनेर सबैको मुख उज्ज्याले भयो । शालु र फिरोजलाई नै सबैले धन्यवाद दिए । मोनाले सबैलाई चिया बाँडै भनिन्, 'शालु दिदी, मैले पनि कान्छीदिदीले जस्तै गरें नि ?'

'होइन के कान्छी दिदीजस्तो गच्छौ ? मैले त कुरा नै बुझिन् !'

मोनाले हाँस्दै भनिन्, 'मैले आफ्नो छोराछोरीको नाम तपाईंकै नामवाट राखें, सागर सकिना ।'

मोनाको कुरा सुनेर सबैजना हाँसे । म पनि तेरै नामवाट । भन्दाभन्दै रोहिणीको आवाज बीचैमा रोकियो ।

रोहिणीको कुराले सबैको आँखामा आँसु भरियो । कोठामा केहीबेर सन्नाटा थायो । कान्छीदिदीले कुरा मोडिन, 'आजचाहिँ म रोहिणी मैर्यासापलाई मनपनै खाना बनाउँछु ।'

कान्छीको कुराले रोहिणीले सबै कुरा विसेर हाँस्दै भनिन्, 'मैले शालुको डाह गर्दू भनेर होला भो-भो गरिन्दैन । शालुलाई मन पनै चिज नै बनाउनुहोस् ।'

शालुले घडी हेदै भनिन्, 'ल दिदी यही कालीलाई मनपनै चिज नै बनाउनु होस् । म जान्छु पनि, सुजनको कुरा हामी सबैलाई थाहा नै छ । अस्तिदेखि अलि चाँडो घर आउन थालेका छन् । म घरमा भइन्न भने उनी भन् मनोगमानी गर्दैन ।'

सबैले शालुलाई घर जान आग्रह गरे । शालु र फिरोज विदा भएर आफ्नो-आफ्नो घरतरफ लागे ।

रोहिणीको केही परिवर्तित व्यवहारले रोहिणीको परिवार त केही खुसी भयो तर रोहिणी प्रशान्तले हानेको बज्रको चोट सम्हँदा क्षण-क्षणमा रन्धनिन्थिङ्न । त्यसमाधि समाजले रोहिणीको परिवारको खोइरो खन्न कुनै कसर बाँकी राखेन । भन्ये, 'बुढेसकालमा छोरी पाएं भनेर मैमत भएका थिए । छोरीले नाकमा दिसा लगाई हाली । रोहिणीजस्ती सन्तान जन्मनुभन्दा त नजानिमिदिएको भए हाइसन्चो हुन्यो । आज यो दिन देख्न पर्दैन्यो । कतिवटा बच्चा फ्याँकी कुन्नि ? अब कसले विवाह गर्दू त्यस्तालाई । छोरो नभएको घर बूढीकन्या बस्ने भई, राम्रै भयो ।'

कोही छिमेकी सद्भावना देखाउदै स्वास्नी मरेको, छोराछोरी भएकाहरूको कुरा लिएर आई भन्ये, 'हेनोस् माटाको भाँडो फुटेपछि फुट्यो-फुट्यो । फलानो स्वास्नी मरेकोले त्यस्तै केटी भए पनि हुन्छ भनेको छ । थपक्क आँखा चिम्लेर दिनोस् । त्यही पनि गुम्यो भने फेरि भन् फसाद पर्दै ।'

कोही विवाह गरेर छोराछोरी नभएकाहरूको कुरा लिएर आई भन्ये- 'फलानाले विवाह गरेको बीस वर्ष हुँदा पनि बच्चा भएन रे । रोहिणीले बच्चा फ्याँकेकी

हुनाले उनीबाट बच्चा हुन्छ भन्ने निश्चय छ, त्यसैले मात्र रोहिणीलाई माग्न पठाएका छन् । दिनोम्, रोहिणीको भाग्य बन्दू ।

युवाहरु रोहिणीको घरनजिकै आएपछि यस्ता गीतहरु गाउदै हिँडथे ।

गेट खुल्लै राख मैया

भ्याल खुल्लै राख

अरुलाई डाकेजस्तै

हामीलाई पनि डाक

हो .. हो हामीलाई पनि डाक ।

ओरालो लागेको मृगलाई बाच्छाले पनि खेदछ भनेकै रोहिणीको आदशं परिवारलाई टिक्कै नसक्ने गरी बद्नाम गरे । रोहिणीको परिवार चुपचाप सबै घृणा पिउन विवश भए । सबैको दुर्बाच्य सुन्न नसकेपछि एक दिन केशवले कान्छीसंग सैदै भने, 'कान्छी, अब हामी यो समाजमा बाँच्न सक्दैनौ । हामी पलपल मनु साटो एकैपल्ट मध्यै । हामी चारजना सुतेको बेला घरमा आगो लगाइदेउ, तिमीलाई धर्म हुन्छ । अब यो समाजले रोहिणी र रेष्माको विवाह हुन दिदैनन् । उनीहरुको आँसु पनि कति हेनु ?'

कान्छीले सम्भाइन्, 'बाबा हजुरजस्तो मान्देह्ले यस्तो भन्न सुहाउदैन । कालो रात सधै रहदैन । म शालु मैयासंग सल्लाह गर्दू, केही उपाय निस्कन्छ कि ।'

केशवले सुस्केरा हाल्दै भने, 'त्यो फूलजस्ती बच्चीलाई कति चोट दिनु ? सुजनको पीरले जलेको बेला ।'

'सुजनमा धेरै परिवर्तन आइसक्यो रे पीर गनुपैदैन भन्दै होइसिन्थ्यो ।'

तिमीले पीर गछ्यौ भनेर ढाटिन् होला । के परिवर्तन हुन्थ्यो यति छिटो, हुन्देउ शालुलाई केही नभन' भन्दै केशव कोठाभित्र पसे ।

कान्छी केशवको कुरा सुनेपछि भसइग भइन् र सोचिन्- उफ ! मैले पनि उहाँको बानी भुलेछु । मलाई चोट पछं भनेर उहाँले ढाटनुभएको हो । कान्छी गदागदैको काम छोडेर कपडा पनि नफेरी कुपणडोल पुगिन् । मनमा पीर भएर होला उनलाई कसैको डर लागेन । शालु र सुजनको मात्र माया लाग्यो । कान्छी सरासर भित्र पसिन् । विहानको समय उनले समय पनि भुलिछिन् । उमीलालाई देखेपछि यो भस्किन् र बरणडामै रोकिकडन् ।

उमिलाले हात जोडै भनिन्, 'कान्छी तिमी आयौ अब यो घर छोडेर कहीं नजाऊ, हामी बर्बाद भयौ कान्छी बर्बाद ... ।'

कान्छीको नाम सुन्नेबित्तिकै दीपक पनि हतारहतार ओछ्यानबाट उठेर

आई हात जोड़दै भने, 'कान्छी तिमी फर्कियौ ? विन्ती तिमी अब यहाँवाट नजाऊ । पहिलेको जस्तै यो घरलाई मन्दिर बनाऊ ।'

कान्छीले उनीहरूको कुराको जबाफ नै नदिई भनिन्, 'म यहाँ सुजनबाबुलाई हेन आएकी हुं ।' उमिलाले नम्र स्वरमा भनिन्, 'शालु आजकाल सुजनकै कोठामा सुत्खिन् । तिमी नजाऊ है कान्छी यहीं बस ।'

उमिलाको कुरा नसुनी कान्छी सुजनको कोठामा पसिन् । कान्छीलाई देखेपछि शालु अलि डराइन् । कान्छीले भनिन्, 'भो नडराइस्यो । कस्तो छ सुजनबाबुलाई ?'

शालुले कान्छीलाई आफ्नो कोठामा लगेर भनिन्, हेर, कपडा पनि नफेरी आउनुभएको । दिदी त्यो लल छटाउन त साहै गाहो हुंदोरहेछ । ड्रक्स नखाएपछि हातखुटा धरथर काम्ने रहेछन् । उनी रातभरि छटपटाएर निदाउन सकेनन् । अहिले एकैछिन भयो निदाएका । भन्नोस् रोहिणीलाई कस्तो छ ?'

रोहिणी मैयाको कुरा छोडिस्यो । सुजनबाबुको मनमा म खराब बाटोमा हिंडेको रहेछु भन्ने चेत आयो कि आएन ?'

'आयो दिदी आयो । उनी आफूलाई नियन्त्रण गर्न सक्दो कोसिस पनि गर्दैछन् । उनको अवस्था देख्दा त मलाई नै डर लाग्दै । कल्यना गर्नेस, फिरोजले ड्रक्स र युवती एकैपल्ट कसरी छोडे होला ?'

गंगा भन्नुहुन्यो, 'फिरोज छटपटाउन थाल्दा हजुरको तस्विरलाई छातीमा राखेर मुद्ठी बाँध्नुहुन्यो रे, कहिले ओठ टोकेर रगत निकाल्नुहुन्यो रे, कहिले हात टोकेर आफूलाई सम्हाल्नुहुन्यो रे, कहिले हजुरको आट गर्दै बस्नुहुन्यो रे ।'

'शालु भावविभोर भएर भनिन्- 'दिदी, सुजन र रोहिणीको समस्या समाधान भए हामी कति खुसी हुन्यौ हागि ?' दिदी फिरोज, तपाईंले कथामा भनेको राजकुमारजस्तै छन् । तपाईंले त पहिल्यै फिरोज सफिन्द्र भन्ने थाहा पाउनुभएको रहेछ । मलाईचाहिं किन कही नभन्नुभएको ? फिरोजले तिम्रो दिदीले खोजेको राजकुमार मै हुं भन्दा म त हेरेको हेरै भए ।'

'थाहा थियो मैयासाप, रामै थाहा थियो । त्यसैले राजकुमार खोज्ने कुरा गरे कि नि ।' कुरा गर्दागर्दै उमिलाले चिया र दूध लिएर भित्र पस्तै भनिन्, 'कान्छी चिया लेऊ ।' शालुतिर हेदै भनिन्, 'शालु अब दिदीलाई नपठाऊ है । कान्छी यहीं बस्न्दैन ।'

शालुले हास्तै भनिन्, 'के भनिस्या ममी हजुरले, दिदी यहीं बस्ने रे ? दिदीको स्वर्गजस्तै परिवार छ । दुईवटा छोरा, लोग्ने सासूससुरा, नन्द सबैसबै छन् । दिदीलाई त्यो घरमा सबैले आफ्नै मुटुजस्तै गर्दैन् । दिदीको छुटै सिनामंगलमा दुइतले घर छ । रोहिणीको बाबाले सुजनलाई सञ्चो छैन भनेपछि

सुजनको मायाले कपड़ा नै नफेरी यहाँ आउनुभएको हो । दिदीको आफ्नै दयाकसी छ । देवर-देउरानी सबै-सबै छन् दिदीको ।' उमिलाले शिर भुकाएर भनिन, 'सुजनले नशाको सुरमा भन्न त भनेका थिए । दिदीको घर छ भनेर .. । रामै भयो तिमीले यहाँ साहै दुख पाएकी थियो । पापले डुवाउँछ, धर्मले उठाउँछ भन्ने कुरा सोच्न सकिएन । नभैंदै सांचो रहेछ । बच्चाहरू कत्रा-कत्रा छन् नि ?'

ठूलो त अठार वर्षका भए । होटेल मेनेजमेन्ट पढैछन् । कान्धो सात वर्षका भए । तीन क्लासमा पढैछन् ।

'सोझोको साथ दैव भन्छन् । त्यसैले तिमो रामो भयो । तिमी यहाँ आउदै गर, हाम्रो भूललाई माफ गर ।'

'होइन मैयोसाप त्यसो नभनिस्यो । संगै वस्दा सानोतिनो गल्ती भइहाल्छ ।' उमिला आफूले गरेको अत्याचार सम्फेर बोल्न नसकी कोठाबाट बाहिरिन् ।

दिदी मर्मीपापा आफूले खनेको खाल्डोमा आफै परेपछि बल्त चेत्नुभएको छ । आजकाल घरमा रक्सीको गन्ध छैन । उहाहरूको शिर भुकेको छ, 'शालुले भनिन् ।

'मैले थाहा पाए, अधि नै दुवैले मसंग माफी मागेर हात जोडिस्यो ।'

'त्यसो भए दिदी कहिलेकाहीचाहिँ आउदै गनुहोस् । भनोस् न दिदी रेहिणीको के हाल छ ? सुजनको पीरले कहीं जान मन लाग्दैन । अस्पतालबाट सिधै घर आउँछ ।'

कान्धीले विहान केशबले भनेको कुरा जस्ताको तस्तै भनिन् । छिमेकीहरूले ओकलो गरेको दुवांच्य शब्दहरूका बारेमा बताइन् । दिदीको कुरा सुन्दा शालुलाई ज्यादै नमज्जा लाग्यो । सुजन उठेको थाहा पाएपछि दुवै सुजनको कोठमा पुगे । सुजनले कान्धीलाई देखेपछि अझगालो हालेर रुदै भने, दिदी तपाईं यहाँ भएको भए म विग्रिन पाउदैन थे । दिदी म चाहेर पनि सम्हालिन सकेको छैन । बस मर्न सजिलो होला तर नशा ... ।'

सुजनको कुराले कान्धी र शालुकै ओखाबाट आँसु भन्यो । कान्धीले सुजनलाई पलडमा बसाएर मायालु पाराले कपाल मुसादै भनिन्, 'तपाईलाई सन्धो नभईकन म यहाँबाट जान्न । मोनालाई फोन गरेर हाम्रो घरमा जानु भन्छु ।'

दिदीको कुराले शालु र सुजन खुसी भए । सुजनले दिदीको गालामा म्वाई खाई भने, 'म दिदीकै हातबाट बनाएको खानेकुरा खान्छु । बच्चामा सुतेजस्तै गरी दिदीको काखमा सुल्छु ।' कान्धीले रुदै भनिन, 'म हजुरको सम्पूर्ण इच्छा पूरा गर्छु ।'

दिदीको कुरा सुनेर शालु र सुजन खुसी हुदै हासे ।

चौबीस

'हेलो, मुमा नमस्कार' 'ओ शालु नानी भाग्यमानी भए। के छ, वा हालखबर ? ठीकै छ्यौं हैन ? सुजनलाई कस्तो छ ?'

'ठीक छु मुमा, अहिले सुजनको कुलत छुटाउन दिदीहरू सबैजना यतै बस्नुभएको छ। सुजनले लक्ष्य प्राप्त नगरेसम्म दिदीहरू यहाँवाट जानुहुन्न रे। मुमा, मलाई अब सुजनको कुनै चिन्ता छैन। दिदीले सुताउनुहुन्दै, दिदीले उठाउनुहुन्दै। दिदीले नै खुबाउनुहुन्दै। सुजनलाई सानैदेखि गीत-सङ्गीत मन पर्ने भएकोले फुसंदको समयमा सङ्गीत सिकून् भनेर सङ्गीत टिचर राख्ने सत्त्वाह भइरहेको छ।'

'नानु, त्यसो भए तिमी सधैंको लागि यहाँ आए हुन्न र ?'

शालुले अनकनाउदै भनिन्, 'दिदीको पनि त्यही इच्छा छ। शायद दिदी आज त्यहीं आउनुहुन्दै होला ?'

गंगाले हाँस्दै भनिन्, 'ल.. ल अब हाम्रो घर पनि स्वर्ग हुने भयो। साहै खुसीको कुरा सुनायौ। फोन फिरोजलाई दिऊँ। उनी पनि साहै खुसी हुन्छन्।'

'भैगो फोन दिनुपैदैन दुई बजेतिर कान्ति अस्पतामै जानु भनिदिसेला। अरू कुराहरू पनि गर्नुछ। हस् फोन राख्नु पनि नमस्कार।'

गंगाले नमस्कार भन्दै फोन राखिन्।

कान्ति अस्पतालको चौरमा बसिरहेका फिरोजसामु पुगी शालुले बस्दै भनिन्, 'बस्दाबस्दा तपाईलाई कहिल्यै पट्यार लागैदैन हागि ? मैले हजुरलाई एक बजे होइन। दुई बजे यहाँ बोलाएकी थिएं। इयुटी गर्दागाई यसो हेरेको दुसुक्क चौरमा बसेको देख्छु।'

फिरोजले हाँस्दै शालुतिर हेरेर भने, 'यो अस्पतालको भित्ताभित्तामा तिमीलाई देखेर तिमीसगै मौन वार्ता गरिरहेको थिएं।'

शालुले भनिन्, 'माया पनि ठिक्क गर्नुपर्छ, अति धेरै माया गच्छो भो चाँडै विछोड हुन्छ, रे, म चाँडै आकाशमा गर्एँ भने नि !'

फिरोजले रिसाउदै भने, 'त्यस्तो अपशब्द मुख्याट निकाल्दै ननिकाल।'

शालुले हाँस्दै भनिन्, 'हेर, हेर रिसाएको, रिसाउदा त भनै सुहाउदो पो रहेछ,।'

फिरोजले हाँस्दै भने, 'शालु तिमी पनि, ल भन, विशेष कुरा केही छ कि ?'

'भेरे घरमा गएर सुन्ने कि मेरै मुख्याट सुन्ने ?'

‘तिमै मुखबाट सुन्ने छिटो भनन शालु कुरा के हो ?’

शालुले भनिन्, ‘दिदीले भन्नुभएको हाम्रो बिहे गर्ने उमेर भयो रे ।’

‘त्यो त मलाई पनि थाहा छ नि, के नौलो करा भयो, सुजनले लक्ष्य प्राप्ति नगरी रोहिणीले विवाह नगरी हाम्रो पालो आउँदैन क्यारे ।’

‘तपाईं पूरा कुरा नसुनी बीचमा प्याच्च बोल्नुहुन्छ । विचरी दिदी हाम्रो खुसीका लागि हरपीडाहरू सहन्हुन्छ । दिदीहरू हाम्रै घरमा आइसक्नुभयो । रोहिणीको घरमा मोना र रोमाकान्त दाइ हुन्हुन्छ ।’

‘उनीहरूलाई विपत परेको बेला दिदी यता आउँदा केही भन्नुभएन ?’
‘दिदीले नै सबैलाई सम्हाल्नुभएको थियो ।’

‘सबै विपत टरिसक्यो । सबैको सल्लाहले नै दिदी यहाँ आउनुभएको हो । थाहा छ रोहिणीको विवाह हुँदैछ । डा. आकाशसंग, तपाईंले चिन्नुभएको छैन । डा. आकाश बस्न्यात । हामीसंग पढेका हुन् ।’

फिरोजले अत्तिदै भने, ‘को आकाश बस्न्यातको करा गरेकी ? कतै बाबु-आमा अमेरिकामा भएको आकाशको त कुरा गरेकी होइनै ?’

‘ला कसरी चिन्नुभयो तपाईंले ? हो, त्यही आकाश त हुन् नि ! रोहिणीको परिवार र स्वयम् रोहिणी पनि साहै खुसी छिन् ।’

फिरोजले भने, ‘शालु तिमी होसमा त छ्यौ ? आकाशको कुरा तिमीलाई थाहा नै रहेनछ ब्यार, आकाश मेरो कान्छी फुफको भान्जा हुन् । उनी कसरी रोहिणीसंग विवाह गर्न सक्छन् ? तिमी भुकिक्यौ ?’

‘फिरोज म होइन तपाईं नै भुकिक्नुभयो । आकाशलाई रोहिणीका लागि प्रस्ताप राख्ने त मैं हुँ । ल भन्नोस् को होसमा छैन ? मैले आकाशलाई रोहिणीको जीवनमा घटेका सबै घटना सुनाएँ । रोहिणीको बाबाले समाजको धृणा सहन नसकेर दिदीसंग भन्नुभएछ, ‘कान्छी हामी चारजना सुतेपछि घरमा आगो लगाइदैऊ । सबैले घर जलेर मन्यो भन्छन् । हामीलाई पनि शान्ति मिल्छ ।’ दिदीको कुरा सुनेर म धेरै दिन विचलित भएँ, भट्ट आकाशलाई सम्फेर आकाशको मामाघरमा पुर्गे । सबै कुरा जस्ताको जस्तै आकाशलाई सुनाउदै रोएँ । आकाशले भने, ‘शालु तिमी नरोऊ, म तिम्रो खुसीका लागि जे गर्न पनि तयार छु । उनले मेरो एउटा पनि करा काटेनन् । विवाह गर्ने कुरा पक्का भयो । रोहिणीको डाक्टरसंग विवाह हुँदैछ भन्ने सुनेपछि रोहिणीलाई वेश्या भन्ने छिमेकीहरू शिर भुकाई हिँड्छन् रे । भन्न आकाशलाई देखेपछि के गर्लान् ?’

शालुको कुराले फिरोजको मुटु फुट्टलाजस्तो भयो । कानमा केही वर्षअगाडि फुपूले भनेको शब्दहरू नै ओहार-दोहोर गन्यो । आज ज्वाई अमेरिकाबाट

काठमाडौं आउदै हुनहुन्छ । आकाशलाई अमेरिका जाऊ भनी फकाउन आउनेत होला, तर के जान मान्ये आकाश ।

‘मेरो प्रश्न यियो, किन फुपु आकाश अमेरिका नगई यहाँ बसेको ? बाबुआमा सबै छोडेर ।’

‘बाबु तिमीले शालुलाई प्रेम गरेजस्तै उनी पनि कसैलाई प्रेम गर्छन् । मलाई सबै थाहा छ । भन्न त माइजूको मायाले बसेको भन्दैन् तर भित्री कुरा अकै छ । उनले स्कुलमा पढ्दारेखि नै कसैलाई भन पराएका छन् । उनैको मायाले यहाँ बसेका हुन् । सबै कुराहरू सम्भेद फिरोज पागलजस्तै भए ।’

‘म खुसीका कुराहरू गर्दैछु, तपाईं किन चुपचाप हुनभयो ?’

फिरोजले बनावटी हाँसो हाँस्दै भने, ‘शालु म धेरै खुसी छु । घाममा बसेकोले होला टाउको पनि दुख्ल लागेजस्तो छ ।’

‘हुन्छ त्यसो भए घरमा गाएर आराम गर्नास् ।’

‘फिरोज बोल्न पनि नसकी हासेजस्तो गरी शालुसंग विदा भए । शालु अस्पतालभित्र गइन् । फिरोज बाण लागेको सिंहभै छुटपछाउदै फुपुको घरमा पुगी । सिवै आकाशको कोठामा पसे । कोही आएको चालपछि आकाशले तान्दै गरेको चुरोटलाई थाहा नपाउन् भनेर हातले किञ्चिमिची पारेर आतिदै भने, ‘फिरोज कतै पश्चिमवाट घाम त झुल्केन ? कसरी यहाँ आयौ ? तिमी नआएको दुई-चार वर्ष नै हुन लागिसक्यो, बसन के छ खबर ?’

‘फिरोजले ऑसु भाई भने, हेरन पानीमाथिको ओभानो बनेको, तिमीलाई मेरो हालखबर थाहै छैन ?’

‘यार, तिमी कहिल्यै आउने भए पो हालखबर थाहा हुन्छ । तिमी इन्जिनियर बन्यौ रे भन्नेचाहिं सुनेको हु । मेरो खुसीको कुरा सुन्दै भने म विवाह गर्दैछु ।’

फिरोजले आँखा ओभानो पाई भने, ‘आकाश, यो के गन्यौ तिमीले ? के गन्यौ ? तिमी डाक्टर मान्देले चुरोट पिउन थाल्यौ ? हेर, अहिलेसम्म केही विग्रिएको छैन । तिमी शालुसंग विवाह गर । तर यसरी जीवन बर्बाद नगर । शालु तिमै निमित्त जन्मेकी हुन् । शालुलाई तिमीजस्तै आदर्श पति चाहिन्छ ।’

‘यार तिमी किन यहाँ आयौ भनेको त त्यो पोकचीको पो कुरा गर्न आएको ? त्यस्ता सयौं पोकचीलाई म औलामा नचाउन सक्छु वुभ्यौ ?’

‘कुरो र कुलो त जता लगे पनि जान्दै तर तिमो आँखाको भावलाई म के संजा दिँऊ र चुरोट पिउनुको रहस्य म के बुझौ ? तिमीले सयौं शालुहरू भेटाउँथ्यौ भने रेहिणीसंग किन विवाह गर्न लाग्यौ ?’ आकाशले चुरोट किञ्चिमिची पारी कागजमा राख्दै भने, ‘तिमी पत्रकार हौ कि क्या हो, तिमीलाई सबै कुरा भन्नुपर्ने ।’

तिमीले भन या नभन मैले सबै कुरा बुझिसके । तिमी शालुको पीडा देखा सक्दैननौ । शालु रोहिणीको पीरले चिन्तित भएको देखेपछि तिमीले रोहिणीसंग विवाह गर्ने कुरा स्वीकार गर्यौ । यही नै साँचो हो आकाश, यही नै साँचो हो । तिमी र शालु पढेको स्कुल एउटै हो, फुपू भन्नुहुन्यो तिमीले महारागञ्जमा नाम निकालेका थियौ र, त्यहाँ किन नपढेको तिमी ? शालुका लागि तिमीले धेरै त्याग गरेका छौ । त्यतिमात्र होइन, सम्पूर्ण आफन्त छोड्यौ । यहाँसम्म कि आफ्नी मायालु आमासम्मलाई छोड्यौ । तिमी आमाले त आकाश यहीं बस्छन् भने म पनि यहीं बस्छु भन्नुभएको थियो रे । यी पनि भुटो हुन् त ?

'चुप लाग फिरोज, अतीत कोट्याएर बलेको आगोमा घ्यू नथप । जोडी भगवान्ले नै बनाएर पठाउँछन् रे । नब्र तिमो भेट कसरी शालुसंग हुन्यो ? तिमी त सयौंको बाहुमा भुलेको मान्छे । शालुलाई देखेपछि किन मोहित भयौ ? ढृक्स युवतीहरूले तिमीलाई ताल्ल सकेनन् किन ? माइजू भन्नुहुन्यो-भान्जाबाबु फिरोजले त जुनी नै फेच्यो । प्रेममा त्यो तागत हुँदोरहेछ दुडगालाई नै देउता बनाउँदोरहेछ । दाजु-माउन्जूले फिरोजलाई मूर्दा सावित गर्नुभएको थियो । भन्नुहुन्यो- मैयाँ फिरोज बरु मरिदिए हुन्यो । कहिले त विष दिएर आफू पनि विष सेवन गरौं जस्तो लाग्छ । त्यस्तो अवस्थामा पुरेका तिमीले शालुलाई पाउनका लागि जुन कष्ट उठायौ त्यो कष्ट म नाथेचाहिं उठाउन सकिन्दैनयै ? शालुलाई तिमो प्रेमको विश्वास थिएन । तिमीले विश्वासको दियो बाल्यौ । उनी मेरो प्रेममा विश्वास गर्धिन् । मैले उनलाई विश्वास दिलाउन सकिनै । शालु तिमी पाउँदा कति खुसी छिन् । उनको ओठको त्यो खुसी छिने भने मेरो प्रेमको के अर्थ ? प्रेममा समर्पण हुन्छ । तिमी शालुलाई औधी प्रेम गर्छौं र यहाँसम्म आयौ । तिमीले सोच्यौ मैलेभन्दा बढता प्रेम आकाशले गर्छन् । तिमो प्रेममा एक कण मात्र स्वार्थ भएको भए पनि तिमी यहाँ आउँदैनयौ । तिमीले सोच्यौ म आँसु पिएर पनि शालुको खुसी हेर्छु । मैले पनि त्यही सोचै- शालु हाँसुन् । तिमी आफै भन शालुले वास्तविकता थाहा पाइन् भने के गरिन् ?'

फिरोजले रुदै भने, 'आकाश तिमी त्यसको चिन्ता नै नगर, म शालुलाई नराम्भोसंग तोडिदिन्छु । जसले गर्दा मप्रति घृणा जन्मिन्छ र उनी निर्धक्क हाँस्छन् ।'

'त्यसो भए म तिमीलाई रुवाअौ ? के चाहिने-नचाहिने कुरा गर्दौ तिमी ? हेर, जब मैले रोहिणीलाई विवाह गर्दै भने उनी यति खुसी भइन् कि के वर्णन गरौ । लाग्यो म उनको खुसीका लागि भए पनि काम लागें । फेरि शालुले रोहिणीको विवाह मसंग गराउन खोज्नुको कारण उनलाई थाहा छ, रोहिणी आकाशलाई खुसी राख्न सकिन्दैन । मैले शालुले के भन्दिरहिछिन् भनेर नेपाल मेडिकल कलेजमा पढ्दा अन्नाको प्रसंशा गरेको थिए । उनले सम्फाएकी थिइन्- आकाश, जिन्दगी भनेको धेरै लामो छ । जे काम गर्दाखेरि पनि बडो

होस् पुन्याएर गन्तुपर्द्ध । म तिम्रो ओठमा सधै हासो देख चाहन्छ । उनले ज्यादै खिल्न भएर भनेकी थिइन् । आज रोहिणीको कुरा गदा उनी भन्थ्यन्- आकाश म धेरै सोचेर यहाँ आएकी हुं । मलाई तिम्रो पनि पीर थियो । यो स्वार्थी दुनियामा तिमीले कस्ती केटी पाउँछौ भन्ने । रोहिणीलाई तिमीले चिनेकै छौं । तिमीहरू दुवैको जीवन हाँसीखुसीमा वित्तछ । मैले तिम्रो खुसी हेन नचाहेको भए तिमीले अन्नाको कुरा गदा किन मौन हन्त्ये र ? म मनभनै भगवानसंग प्राथना गर्थे- 'भगवान् आकाशलाई अन्नाको मोहिनी आँखाबाट टाढा राख । म आकाश टुटेको हेन सम्बिन्द । आज म खुसी छु रोहिणीजस्ती निष्पाप मन भएकी केटी पायौ । तिमीहरूको जीवन सधैसधै हराभरा हन्दू ।'

फिरोजले सुस्केरा हाल्दै भने, 'त्यसो भए किन चुरोट पिउँछौ ? तिमीले चुरोट पिएको देखे शालु के खुसी होलिन् त ?'

छोड्दछु फिरोज, के गरी, कसो गरी लागेर मात्र चुरोट पिएको हुं । फिरोज तिमीले जीवनभर शालुलाई मैले प्रेम गर्थे भन्ने कुरा विसेर पनि नबाताऊ है ! तिमीले जस्तै मैले पनि शालुको फोटोहरूको आउं गरेको छु । तिमीले आजै लग । विवाहपछि हामी लगतै अमेरिका जान्छौ होला । तिमीले बेला-बेलामा तिमीहरूको हालखबर बताइरहनु है । फिरोज अको जन्म भए म अको जन्ममा चाहिँ शालु तिम्रो हुन दिन नि ।

फिरोजले बर्र आँसु भारे । आकाशको पनि आँखा रसायो । दुवैका ओठहरू केहीबेर मौन रहे । फिरोजकी फुपू रमा कोठाभित्र पर्दै भनिन्, 'ओहो ! कुन बेला आएको तिमी, भखेर दाइले फोन गन्तुभएको थियो बधाई छ तिमीलाई ?'

केको बधाई फुपू ?

केको हुनु तिमैं विवाह नि, कान्छीले हेराइजुराइ गरी मझसिर एककाईस गते लगन राम्रो छ भन्न आएकी थिइन् रे । दाइले खुसी हैदै भन्नहुन्त्यो- फिरोज त शालुलाई अझ दुई तीन वर्ष कर्तुपर्द्ध भन्न्ये । कान्छीको कुराले हामी धेरै खुसी भयो । बेलुका आफान्तहरूलाई तिम्रो विवाह हुने खुसीयालीमा सानो पार्टी दिने रे । फुपूको कुराले फिरोज न खुसीले हाँस्न सके न रुन नै ।

आकाशले हाँस्दै भने, 'ल यार बधाई छ । तिमी मभन्दा दुई दिनअगाडि हुलाहा हुने भयो ।'

रमा (फुपू) ले भनिन्, 'हामी त आकाशलाई देखेर छक्क पन्यौ । अधिल्लो दिनसम्म भन्दै हुनहुन्त्यो अब अमेरिका जान्छु । विवाह नै गरिन्दैन । भोलिपल्ट शालु आएर के-के भनेर सम्झाइन्, विवाह गर्न राजी भइहालुभयो । म अचम्मै पछु किन सबैजना शालुको कुराको कदर गर्दैन् ।'

माइजू शालु सबैको मलाईका लागि कुरा गर्दिन् । त्यसैले सबैजना उनलाई मन पराउँछन् । फिरोजतिर फकिरै- जाऊ फिरोज तिम्रो घरमा सबैजना तिम्रो

प्रतीक्षामा होलान् । रमाले पनि आकाशको कुरामा नै समर्थन गरिन् । आकाशले हाँसेकै गरी भने- अर्को जन्ममा चाहिं चिटिङ्ग चल्दैन नि !

फिरोज बोल्नै सकेनन् । फुपू र आकाशसँग विदा भएर फिरोज घर गए । घरको उल्लासमय बातावरणले पनि फिरोजलाई त्यति तान्न सकेन । फिरोज गएपछि आकाश धेरैवेर रोए ।

दीपक र उर्मिला सबै वास्तविकतासँग अनविज्ञ नै थिए । कान्छीले फिरोजको घर विवाहको कुरा लिएर जानुअगाडि सबै कुरा भनिन्- फिरोजको घर जान दीपक र उर्मिलालाई अनुरोध गरिन् । दीपक र उर्मिलाले खुसी हुदै भने-हामीले त केवल जन्म मात्र दिएका हौं । जन्म दिनेभन्दा कर्म दिने नै ठूलो हुन्दै । शालु र सुजनका लागि तिमीले जे भने, जे गरे पनि हामीलाई मञ्जुर छ । हामीले मसान बनाइसकेको घरलाई तिमीले स्वर्गमा परिणत गन्यौ । त्यतिमात्र होइन, हामी लोग्ने-स्वास्नीको सम्बन्ध टुटिसकेको थियो । तिमीले जोडिदियौ । तिमीले नै हामीलाई जिन्दगीको सही अर्थ बुकायौ । मायाको अर्थ बुकायौ । तिमीले गर्दा नै आज हामी समाजको अगाडि शिर ठाढो गरेर हिंडन सबै भएका छौं । सम्पूर्ण अधिकार तिमै हो भनी पुनः शिर भुकाए । सुजन कलेजबाट आएर कान्छीलाई अझगालो मार्दै भने- को हिंडन सबै भयो ममी, पापा ?

कसको हुन्यो हामीले आफैनै कुरा गरेका हौं । शालुको विवाह यही मझसिर २१ गते हुदैछ ।

फिरोज दाइ भनिरहेको बानी, अब कसरी भिनाजु भन्ने होला, मलाई त लाजै लाग्दै भन्या । आज एघार गते भइसक्यो । दिदी आजै जाऊ सुटको अर्डर गर्न । मलाई सुट छान्न आउदैन । तपाईंले नै सुट छानिदिनहोला । सौरव र सौजन्यले हिजो भन्दै थिए । हामीलाई हजुरबुवाले रोहिणी दिदीको विवाहका लागि भनेर सुट सिलाइदिइसक्नु भयो । म पनि उनीहरूको कलरसँग म्याचिङ्ग हुने कलरकै सुट लाउँछु ।'

'हुन्दै बाबा हुन्दै, पहिला खाजा त खाइस्यो त्यसपछि हामी सबै जाने ।' उर्मिलातिर हैदै भनिन्- 'ठली मैयाँसाप र सापले पनि कपडा फेरिस्यो । चाहिने सामानहरू फटाफट आजैदेखि किन्त सुरु गर्नुपर्छ । नभए भ्याइदैन ।'

दीपकले भने, 'ठीकै भन्यौ तिमीले, ल उमी तयार होऊ । कान्छी तिमी पनि तयार होऊ, आज सुजनले आफै झिकेर खाजा खाएन् ।'

'प्लिज पापा मलाई दिदीको मुख नहेरी नास्ता खायो भने नास्ता खाएको जस्तो लाग्दैन । बरु म छिटोछिटो खान्दू ।' सुजनको कुराले दीपक र उर्मिला दुवै हाँसे । कान्छी र सुजन भान्सातिर लागे ।

पच्चीस

‘आन्टी, नमस्कार, उहाँ प्रशन्न अंकलको आमा हुनुहुन्छ ।’ भनी गोकुलले परिचय गराएर काम छ भनी प्रशन्नको घरबाट निस्के ।

प्रशन्नकी श्रीमती वर्षाले गोकुलको नमस्कार फर्काएर प्रशन्नकी आमा प्रमिलाको खुट्टा ढोगिन् । प्रमिलाले सौभाग्य रहन् भन्ने आशिष दिई भनिन, ‘रोहिणी बाबा, तिमी त मैले कल्पना गरेको भन्दा पनि सुन्दरी रहिछ्यौ । प्रशन्न कहाँ गए त ?’

वर्षा आफूलाई रोहिणी नामले सम्बोधन गरेको सुनेर केही आङ्चायं परिन र भनिन, ‘बुट्टबलमा ठूलो होटल बन्दैछ । उहाँलाई त्यो होटलको नक्सा बनाउने जिम्मा दिएको हुनाले होटल बनाउने ठाउँ निरीक्षण गर्न जानु भएको छ । एक-दुई दिनपछि फर्किनुहुन्छ ।’

‘बाबा ! विवाहमा मलाई किन नबोलाएको त ? गोकुलले अंकलले विवाह गर्नुभयो भन्न गएपछि हामफाल्नै आएकी ।’

वर्षा प्रमिलाको कुराले छक्क परिरहेकी थिइन् । वर्षा ठूलो खान्दानमा हुकिन्, बढिन् । बैंस उनलाई पनि चढ्यो । तर वर्षात्को खहरेभै उर्तिनन उनी । वर्षा मायालु दयालु र सुन्दरी थिइन् । प्रशन्न धन, दौलत र वर्षाको मायामा छलाड मारिरहेको थियो । ऊ आफूलाई संसारकै भाग्यमानी पति सम्झन्न्यो । वर्षा पनि प्रशन्नलाई आदर्श पतिको रूपमा सम्झन्न्यन् । त्यसैले अस्ट्रेलियाबाट वर्षालाई भिसा आइसकदा पनि प्रशन्नको मायाले अस्ट्रेलिया गएकी थिइनन् । प्रशन्नलाई पनि अस्ट्रेलिया लैजाने प्रोसेस चलिरहेको थियो । प्रमिलाको कुराले भने वर्षा केही अल्मलिरहेकी थिइन् ।

प्रमिलाले हाँस्दै भनिन, ‘रोहिणी बाबा, किन मैन रहेकी अब तिमीलाई नलिई गाउँ जाई जान्न । गाउँलेहरू तिमीलाई हेन ज्याई उत्सुक छन् । थाहा छ । तिमीलाई ? मैले तिमो नाममा एउटा भैसी र दुईवटा बाखा पेवा पालिदिएकी थिए । पहिलो बेतमै एउटा बाखीले तीनवटा पाठापाठी पायो । अकोले दुईवटा पाठा पायो । गोठभरि तिमो पेवाका पाठापाठी छन् । भैसीले पनि विहान-बेलुका गरेर भन्डै एक पाथी दूध दिन्छ । पहिला-पहिला त ध्यू कुराउनी पठाएका सामानहरू पकाउँथ्यौ, चिठी पनि लेख्यौ । धेरै भयो तिमीले चिठी पनि नपठाएकी, पछिल्लो पालाको क्यान फर्काइनौ । विवाहमा पनि बोलाइनौ । कतै मसंग रिसाएकी त छैनौ ?’

प्रमिलाको कुराले वर्षालाई भाउन्न होलाजस्तै भयो । वर्षाले मनमनै सोचिन् । को रहिछिन् घ्यू कुराउनी खाने रोहिणी, आफू रोहिणी नै भएर वास्तविकता बुझनुपर्यो । वर्षाले हाँसेभैं गरी भनिन्, 'हेनौस् आमा, हतारमा विवाह गरियो, हजुरलाई बोलाउने भन्दाभन्दै बोलाउनै पाइएन । अब क्यानहरू हामीसँगै जाँदा लैजाउँला हुन्न र ?'

'मैले साक्षात लक्ष्मी बुहारी भनौं या छोरी भनौं तिमीलाई पाएपछि नाथे क्यानको त चिन्ता छैन तर यहाँ मिलिकएको भाँडो गाउँमा काम लाग्छ भनेर मात्रै हो । लाऊ यो कुराउनी सम्मी-सम्भिनीका लागि, योचाहि तिमो र बाबुको लागि । फोला खोलेर कपडाको पोको फुकाउदै भनिन्, 'ल हेर बाबा मैले तिमै पेवाको खसी, बाख्खा बेचेर सुनको दुईवटा चुरा बनाइदिएकी छु । तिमीले पठाइदिएको चुराको साइजमै छ यो । आऊ म लगाइदिन्छु । वर्षाको हात मागिन् ।'

वर्षाले हात दिहन् । वर्षाको हातमा त्यो चुरा साहै ठूलो देखिएपछि रिसाउदै बाणालाई गाली गरिन्, 'त्यो च्याह्ये मोराले त मैले दिएको नापमा चुरी नै बनाएनछ । पखोस् त्यसलाई गाउँ गएपछि मार हपार्छु र अकों चुरीको त ज्याला नदिई बनाउँछु । बाबा ! त्यो चुरा फुकाल फेरि हराउला । गाउँ गएपछि त्यही बज्याले तिमो नापमा चुरा बनाउँछ । नानु, यो कोठाहरूको बहाल कति तिरुपछु नि ?'

'आमा यो हाम्रो आफैनै घर हो । हजुरलाई भोक लाग्यो होला के-के बनाऊँ ?'

'रोहिणी बाबा, तिमीलाई देखेपछि भोक, प्यास, थकाई सबै हट्यो । नानु, प्रश्नन पढेर आएको पाँच-छ महिनामै यत्रो घर कसरी बन्यो त ? बाबु त भन्यो- रोहिणीको बाबुआमाले मलाई पढाउनका लागि पैसा नपुगेर घरको कारसमेत बेचिदिनुभयो । फेरि यति ठूलो महल कहाँबाट आयो ? कतै तिमीले बाबुआमाको सोभोपनको फाइदा धेरै त उठाइनौ ? अकांको छोराको विश्वास गरेर त्यत्रो इन्जिनियर हो कि क्या हो पढाइदिनुभयो फेरि उहाँहरूलाई नहर्याएर यो घर पनि मार्यौ ? रोहिणी, तिमी यति कठोर छ्यौ भन्ने मलाई पटककै लागेको थिएन । मलाई सम्मी-सम्भिनासंग भेटाइदेउ म उहाँहरूलाई साफ गाली गर्छु । प्रश्नन अलि लाल्ची छ भन्ने त मलाई बाहा भएकै हो तर तिमी पनि कम रहिनछ्यौ । अब तिमी रिसाए रिसाऊ खुसाए खुसाऊ यो घरको एक गेडा अन्न पनि नखाई घर फर्किन्छु ।'

मायालु वर्षालाई सबै कुरा सपनाजस्तै लाग्यो । सोचिन्- बाबुबिनाको

गरिब गाउँले कसरी त्यत्रो पैसा खर्च गरी इन्जिनियर बने होला भनेको त कुरा यति गहिरो पो रहेछ । यो चुरा रोहिणीको नापकै चुरा हो । आमालाई पनि नबोलाई हतारहतार विवाह गर्नुको रहस्य त यस्तो पो रहेछ । भगवान् अब म कसरी बाचौं ? रोहिणी भनेको हृदयमा कति चोट परेको होला । मभन्दा अको धनी र रामी पायो भने प्रश्नाले मलाई पनि छोड्छ । म वर्वाद भएँ भन्ने सम्झेकर वर्षालाई सहिनसक्नु भयो । उनी एक तमासकी भइन् । आँसु तप्पतप्प गालाको बाटो हुँदै कुर्यामा भन्यो ।

प्रमिलाले वर्षातिर हेँदै सम्झाइन्, 'बाबा, नरोजु, तिमी अलि काँची नै रहिछ्यै । मैले त यति मात्र भन्न खोजेकी हुं, औला दिँदा ढुडुलो नै निल्नुहुँदैन । कतै घर मास्न प्रश्नाले नै दबाव त दिएनन् ? उसको शरीरमा मेरो मात्र होइन उसको बाबुको पनि रगत छ । पछेर आएको यति छोटो समयमा यत्रो दरबारजस्तो घर बनाउने पैसा कमाए त प्रश्नाले ?'

वर्षाले आँसु पुछ्दै भनिन्, 'आमा तपाईं मेरो माइतीको पीर नगर्नांस् । उहाँहरूले दिन सक्ने भएरै यत्रो घर दाइजोमा दिनुभएको हो । दाइ अस्ट्रेलियामा हनुहन्छ ।'

'तिमीहरू दुई बहिनीमात्र होइन र ? फेरि दाइ कहाँबाट आए ?'

वर्षाको मुटु ढुक्क भयो । उनले कुरा बनाइहालिन्, 'हामी दुईवटी ओरी भएकोले एउटा धर्मदाइ बनाएका थियौं, उहाँले नै हाम्रो सहयोग गर्नुहन्छ ।'

प्रमिलाले गहभरि आँसु पादै भनिन्, 'यो जमानामा पनि सहयोग गर्ने तिमीजस्तै अको मान्दै तिमो धर्मदाइको पनि जन्म भएको रहेछ, खुसी लाग्यो । रोहिणी बाबा ! तिमीलाई देख्ने पनि साहो रहर थियो । तिमीलाई देख्ना साक्षात देवीलाई देखेजस्तै भयो । तिमीले प्रश्नालाई त जीवनदान दियौदियौ मलाई पनि जीवनदान दियौ । तिमीले पठाइदिएको पैसाले त ठूलै काम गन्यो । धनवीरे साहुले त्यत्रो जग्गा पचाउन खोजेको थियो । व्याजको स्याजसम्म लिएर बलैले जग्गा छोड्यो । घरमा नातिनी त छैदेक्छे एउटा दुहुरो कुमालको छोरोलाई पनि पालेकी छु । तिमो पेवा बाखापाठाहरूले बाली खाएर विगार गन्यो भने गाउँलेहरू भन्छन्- यो रोहिणीको भैसी बाखाले त अचाक्ली गन्यो । कोही गाउँलेहरू त तिमो नाममा बाखा पाल्न लैजान्छन् । तिमो नामको बाखाले पाठापाठी पाएपछि पाठापाठी बेचेर आएको पैसा आधा टक्कक दिन्छन् । कोही त मलाई रोहिणीकी आमा भनेर पनि बोलाउँछन् । सबैको ओठमा तिमै नाम छ । काठमाडौंका केटा-केटी रामा हुँदैनन् भन्ये, तिमीले त सिङ्गै काठमाडौंको लाज राख्यौ । तिमीले विवाहबरि थाहा नदिंदा भने साहै मन रोयो ।'

प्रमिलाको कुराले वर्षाको आखियाबाट एकनास औसु बरयो । के भन्ने के नभन्ने सोचै सकिनन् र पनि भनिन् 'आमा ! अब चित्ता नै नगर्नौस् । मलाई पनि तपाईंको अभावमा विवाह गर्न मन नै थिएन । अपर्कट विवाह गर्न परेर मात्र हो ।'

'मैले त तिमीलाई चिनेकै छु । गाउँलेहरूले भन्ने ठाडै पाए । भन्ये मेरी बुहारी साक्षात लक्ष्मी हो भन्येउ खोई विवाह जस्तोमा पनि बोलाएनन् । खेर छोड सानातिना कुरा, सत्यचाहिं म मेरो अपमान सहन सक्छु तिमी अपमान सहन सकिदन् । गाउँलेले तिमीले पठाइदिएको जस्तै ग्यास्टिकको बैच्य औषधि लेराइदिनु भनेका छन् । त्यो औषधि खाएपछि मलाई छाती पोल्न धेरै कम भयो । केरि म गाउँमा हिलो-धूलोसँग खेल्नेलाई अनाहकमा पैसा खर्च गरीगरी महंगो-महंगो सारी किन पठाएकी ? मैले ती सारीहरू केही त छोरीलाई दिएँ, केही तिमै लागि राखिदिएकी थिएँ त्यो पनि लेराइदिएकी छु । लाऊ' भन्दै वर्षाको हातमा सारी थमाउदै भनिन् 'यसको सट्टा मलाई दुई-चार सुतीको धोती किनिदेउ ।'

वर्षाले आखिया ओभानो पाइँ भनिन्, 'हुन्छ आमा म हजुरले जे-जे भन्नुहुन्छ त्यही किनिदिन्दु । सम्धी-सम्धिनी भेट गर्नुपन्यो । म ममीइयाईलाई हजुर आउनुभएको कुरा बताउँछु ।'

'हुन्छ वावा हुन्छ, मलाई पनि त उहाँहरूलाई भेट्ने साहै रहर छ । मैले तिमीलाई धेरै अलमलाएँ । फोलामा आपको अचार, सिलाम, भागो, चुक, छ्यू छ, सबै राख । वसमा कच्चाडकुचुड के-के खाइयो । मुख सुकेको छ एक गिलास तातोपानी देउ अनि चिया खाउला ।'

वर्षा भोला बोकेर भान्सातिर लागिन् । उनी आफुलाई सम्हाल्न नसकी छटपटाउन थालिन् । प्रमिलालाई पानी, चिया दिएपछि, आफ्नो बाबुआमालाई छोटकरीमा सबै कुरा बताइन् । वर्षाको कुरा सुनेर वर्षाको बाबुआमा पनि छाँगाबाट खसेजस्तै भए । आफ्नी सुशील र मायालु छोरीमाथि परेको बज्जले वर्षाका आमाबाबुलाई मर्माहत पान्यो नै । वर्षाले भनेकै रोहिणीकै बाबुआमा बनेर सम्धीभेट गर्नुपन्ने हुँदा कम कस्टकर परिस्थिति थिएन । सम्पन्न व्यक्तिहरू भएको हुँदा भरिभुट्ट सम्धिनी भेट गर्नुपन्ने सामान किनेर वर्षाको घरमा आए । बाजेले मन्त्र पढेर सम्धी भेट गराए । सम्धिनी भेटमा दिएको सामान लिदै प्रमिलाले भनिन् 'हजुरहरूले पहिलै परिपूर्ण पारिसकेपछि केरि आज धेरै सामान दिई दुख किन गर्नुपन्यो ?'

वर्षाकी आमा बविता त केही बोल्न सकिनन् । जितेन्द्रले भने 'धेरै केही गरेका छैनौ' भनी कुरा टान खोजे । प्रमिलाले हात जोडेर भनिन् 'यदि रोहिणी

बाबा नजन्मिदिएको भए हामी उहिल्लै मयेँक होला । हजुरहरू जस्तो बाबुआमा पनि यो संसारमा हुँदारहेछन् । हजुरहरूले प्रश्नलाई पढाउन आफ्नो जायजेथा बेचेपछि यो घर नदिनुपनै थियो । त्यबो पढेर आएपछि प्रश्नले नै दुइजनालाई खान पुर्ने पैसा कमाइहाल्छन् होला नि ! खोई त रेष्मा नानी आउनुभएन ? उहाँको लागि पनि केही सम्पत्ति राखिदिनुभएको भए हुन्यो ।

'हजुरले पीर नगर्नुहोला, रेष्माका लागि पनि हामीले सबै राखिदिएका छौं ।'

'यहाँबाट कति टाढा छ र धोबीघाट बोलाउनुभए हुन्यो । अहिले त आइन् पनि होला ।'

त्यसो भए रोहिणीको घर धोबीघाट पो रहेछ । वास्तविक कुरा के रहेछ बुझनैपच्यो भनी रेष्मालाई लिन जान्छ भनी निस्केका जितेन्द्र धोबीघाट पुगे । कहाँ सोञ्जु, कसलाई सोञ्जे, के भनेर सोञ्जे अन्योलमा परेर एउटा किराना पसलिनैरे उभिहरहेका थिए । फेरि भमकक साँक पनि परिसकेको थियो । उनले भट्ट आफ्नो अफिसमा सँगै काम गरेको रिटायर अधिकृतलाई सम्फी उनको नाम सोञ्जै त्यो घरमै पुगे । घरमा विवाहको धुमधाम तयारी भडारहेको थियो । जितेन्द्रलाई देखेवित्तिकै केशवले बडो स्वागत साथ बैठकमा लग्दै भने, 'हजुर आज यहाँ कताबाट पाल्नुभयो ?'

जितेन्द्रले भने, 'हेनोस्, तपाईंलाई के ढाँदनु ? हामी कसैको जालमा परेछौं । मेरी छोरीको जिन्दगी एउटा डाकाले बर्बाद गयो । आज केटाको आमा आएपछि पो सबै कुरा थाहा पायौं । त्यो डाकाले पहिला नै विवाह गरेको थियो वा प्रेममात्र गरेको थियो त्योचाहिं बुझ्न सकिएन ।'

केशवले लामो सुस्केरा हाल्दै भने, 'ममात्र फसेछु भनेको त हजुर पनि फस्नुभएछ । यो संसार नै चोरी र फटाईं गर्नेहरूका लागि बनेको हो । हामीजस्ता सीधासाधाका लागि त यहाँ बाँच्नसम्म मुखिकल छ । सीधा-साधालाई भगवान्ले कतै न कतैबाट पारचाहिं लगाउँदारहेछन् । तपाईंकी छोरीलाई पनि पार लगाउलान् । गाँठी कुरा नवुकीकै म भावनामा पो बर्गे । भन्नोस् हजुर, उसले विवाह गरेर छोडिदियो कि क्या हो ?'

'विवाह गरेरे छोडिसकेको त होइन तर उसको नियति रास्तो छैन रहेछ । उसको आमाको भनाइअनुसार उसले मेरो छोरीसंग रूप र धनको लोभमा विवाह गरेको हुनुपर्छ ।'

'विवाह नहुनु भइसकेपछि हामी छोरीहरूको बाबुले जे पनि त सहनुपर्छ, नि ! नत्र यो समाज यही हो, समाजका मान्छेहरू यही हुन् । घाउ कोट्याइकोट्याई

नुन-खोसांनी दल्न पछि नपर्दारहेछन् मान्छेहरू । हेनॉस, मैले एउटा पापिट्लाई भुइँवाट उठाएर आकाशमा पुऱ्याइदिए । छोरी रोहिणीने पनि उनलाई त्यतिकै विश्वास गरिन् । हामी सबैले विश्वासकै भरमा घरको जायजेथा यहाँसम्मकी घरको कारसम्म बेचेर आकिंटेक इन्जिनियर पढायीं । त्यतिमात्र होइन, उसको आमाको ऋण चुक्ता गरिदियौं । त्यो निचले मेरी छोरीलाई धोका दियो । समाजले त मेरी छोरीलाई बेश्या नै सावित गरे ।

छोरीको साथीले गर्दा पाउन त त्योभन्दा लाखौं गुना असल केटा पायौं । यदि अहिलेको केटाले विवाह नगरेको भए मेरी छोरी जिन्दगीभर कुमारी बस्नुपथ्यौं । सायद यो समाजले उसलाई बाँच्न पनि दिन्येन होला । खान नपाई बसमा बेहोस भएको कडुगालले शिखर छोएपछि आफू उभिएको धरातल नै बिर्सियो । समयको अगाडि धुंडा टेक्नबाहेक हामीले केही गर्न सकेनौं ।

केशवको कुराले जितेन्द्र टोलाइरहे । जितेन्द्रले बुझे, ओहो । यो रोहिणी भन्ने त केशवकै छोरी पो रहिछिन् । अब के गरौ ? केशवको खाटा लागिसकेको धाउ उक्काउनुभन्दा थाहा नपाएरै गरी जानु नै बेश हुन्छ । तर एउटा कुराचाहिँ सोछ्यु नै । जितेन्द्रले उफ ! गर्दै भने, 'कसरी बसमा बेहोस भएछन् ? कसरी तपाईंहरूले उसमाथि ठूलो विश्वास गर्नुभयो त ?'

'मनिहालै नि जितेन्द्रजी, प्रशान्त गरिबको छोरा रहेछ । पद्नमा चाहिँ होनहार नै रहेछ । आमाले अलिअलि भएको सम्पति बेचेर बन्धकी राखेर छोरालाई पढाइछिन् । घरबाट केही पठाउन नसकेपछि त्यो स्वार्थी भोकै परेछ र बसमै बेहोस भएछ । बसमा भएकाहरू सबै छारेरोगी भनेर भागेछन्, मेरी छोरीले उनलाई हस्पिटल पुऱ्याएर उपचार गराइछिन् । आमा-छोरी भएर उसको खाने-बस्ने व्यवस्था पनि मिलाएछन् । भेटधाट गर्दागाई उनीहरूको प्रेम परेछ । मेरी छोरी साइन्समा बाइलोजी लिएर पढेकी मान्छे । दुईजनालाई पद्न पैसा लगानी गर्न सकिदैन भनी बुझेर आफू जानीजानी फेल भइछन् । कारण उनले प्रशान्तलाई इन्जिनियर बनाउन चाहेकी रहिछिन् । उसलाई इन्जिनियर पढाएर हामीले सम्पति स्वाहा गन्यौं । इन्जिनियर पढेर आएपछि त ऊ सियोबाट हातीमा परिणत भयो । विवाहका लागि आमा लिन जान्छ भनेर विवाह पो गरेछ । हामी भने ऊ हरायो भनेर कति तडपियौं । विचरी रोहिणी त बेहोस नै भइन् । अरू भनेको भए त ठीकै थियो । त्यो पापीका लागि बैस थेगेर बस्ने मेरी छोरीलाई बेश्या संज्ञा दियो त्यसले । ठीकै छ, त्यसको भलो होस् । मेरी छोरीमा छलकपट थिएन, त्यसले उसले त्यो पापीभन्दा कयौं गुना असल डा. पति पाइन् ।'

सबै कुरा बुझेपछि जितेन्द्र केशवसंग विदा भएर घर आई श्रीमती र छोरीलाई सबै कुरा बताए । वर्षाले आफू प्रशन्नजस्तो स्वार्थीसंग नवस्ने निर्णय गरिन् । वर्षाको आमाबाबुले पनि प्रशन्नलाई थाहा नै नदिई कालिमाटीको घर बेचिदिने र वर्षालाई अस्ट्रेलिया पठाउने निर्णय गरे । जितेन्द्रले गदा नै होटेलको नम्सा बनाउने काम साथीहरूद्वारा दिलाएको हुँदा जितेन्द्रले साथीहरूलाई लगाई हप्ता-दस दिनका लागि प्रशन्नलाई बुटवलतिर काममा व्यस्त गर्नु भने । अस्ट्रेलियाबाट भिसा आइसकेको हुँदा टिकटको मात्र कुरा थियो । जितेन्द्रले अस्ट्रेलिया पठाउन टिकट लिए । प्रभिलालाई बास्तविकता भनी मन दुखाउन चाहेनन् । अझै प्रशन्न दस-बाहु दिन नआउने भनिदिए । प्रभिलाले आफू यतिखेर बहारीकै मुख हेर्न आएको बताइन् । आफू नहुँदा घरमा डामाङोल हुन्दै भनी खुसीसाथ घर गइन् । वर्षाको बाबुआमाले सबै सोधपृष्ठ गरी उनले ल्याएको सुनको चुरीको हिसाब गरी रोहिणीकै नाममा गाउँमा एक टुका खेत किन्नु भनी केही हजार दिएर पठाए । प्रभिलाले पैसा लिन साफ इन्कारचाहिँ गरेकी थिइन् । धेरै सम्झाएपछि प्रभिलाले पैसा लिइन् र जाने बेलामा भनिन्, 'चाँडै घर आउनु, यो पैसाले तिम्रै नाममा खेतको गरा किनिदिन्छ । त्यही धान कुटेर चामल पठाइदिन्छु ।'

प्रभिलाको सरल हृदय देखेर वर्षालगायत वर्षाको आमाबाबुको पनि परेली रुम्ह्यो । प्रभिला पनि बुहारीसंग छुट्टिनुपर्दाको पीरले रुदैरुदै घर गइन् । वर्षालगायत वर्षाको बाबुआमालाई पनि उनलाई पनि छल गर्नुपर्दा त नरमाइलै लाग्यो । कुनै सानोतिनो गल्ती गरेको भए त वर्षाको बाबुआमा र वर्षाले नै माफ दिन्ये तर, प्रशन्नको अपराध माफी दिन लायक सम्भेन्ट उनीहरूले । वर्षालाई अस्ट्रेलियातर्फ उडाए । कालिमाटीको घर बेची वर्षाकै नाममा पैसा बैकमा राखिदिए । भविष्यको भीठो सपना बुनेको प्रशन्न जब आफ्नी मायालुलाई भेट्न कालिमाटी पुर्यो त्यहाँ सबैको नौलो अनुहार देखेर चित खायो । घर बेचेको थाहा पाएपछि ससुराली पुग्यो । जितेन्द्रले वर्षाले दिएको डिभोसको कागज दिई भने, 'बाबु प्रशन्न लाऊ तिमीलाई दिन हामीसंग यो चिर्कटोबाहेक केही छैन ।' कागज हेरेर प्रशन्न चिच्यायो, 'यो के हो ? यो सब के हो ?'

वर्षाकी आमा त देखै परिनन् । जितेन्द्रले आँसु भाई भने, 'यो तिम्रो पापको सजाय हो । सत्यलाई कहिलेसम्म छुपाउँछस् तै ? तैले मेरी छोरीको विश्वास र रोहिणीकै विश्वासमा गला धोटिस् । तैलाई मैले सोधेकै थिए । कसैलाई प्रेम गर्दैस् कि गर्दैनस् भनेर तैले महाभूट बोलिछस् । जाक्न त जेलमा जाक्नुपर्ने हो तैलाई तर चुपचाप गइहाल । नत्र राम्रो हुनेछैन ।'

प्रशन्नले बोले कुनै ठाउँ नै थिएन । ऊ चुपचाप रन्धनिदै वर्षाको माडीबाट निस्क्यो । रोहिणी र वर्षा दुवैको आँखा सम्भयो । दुवैको आँखामा रतिभर पाप थिएन । दुवैको मन गंगाजस्तै पवित्र थियो । प्रशन्न सडकको पेटीमा बसेर धैरेवेर वर्षा र रोहिणीकै मायाले रोयो । स्वार्थले गर्दा आफू घर न घाटको भएको सम्भयो । त्यही रात नाहटमा घर गयो । घरमा आमालगायत सबै छिमेकीहरूले रोहिणी खोई भनेर सोधे ? प्रशन्नको अनुहार देखेर सबैले रोहिणी मरेकै अनुमान गरे । प्रमिलाले कैयौं दिन रोएर विताइन् । प्रशन्न आफूले गरेको पापले भित्रभित्र जल्दै गयो । रोहिणीको टाडी खेत, रोहिणीको बाखा, रोहिणीको भैंसी हेरेर प्रमिलाले मन बुझाउन बाध्य भइन् । प्रशन्न सहर पस्न सकेन । गाउँकै स्कुलमा मास्टरी जागिर खायो । गाउँकै केटी विवाह गयो तर जति समयले फेरो मारे पनि रोहिणी र वर्षा उसको आँखाबाट कहिल्यै ओझेल हुन सकेनन् । कहिल्यै ...

छब्बीस

फिरोज र शालुको विवाह भएलगतै आकाश र रोहिणीको विवाह पनि भयो । विवाहको केही समयपछि नै आकाश र रोहिणी अमेरिका गए । फिरोज र शालुले फ्रान्स जान भिसा पाए पनि रमण र गंगा र कान्छी दिदीले विदेश जान जरुरत नभएको बताएपछि उनीहरू खुसीखुसी नै नेपालमा बस्ने निर्णय गरे । शालु र फिरोजको जीवनमा र रोहिणी र आकाशको जीवनमा कहिल्यै पनि सानो औंधी आएन । उनीहरू हरक्षण डालीमा लटरम्म फुलेको फूलहरूजस्तै भए । शालुले दुईठा छोरा र रोहिणीले एक छोरा एक छोरीको जन्म दिइन् ।

कान्छीदिदीको जेठो छोरा सौरभलाई दीपकले नै होटेल म्यानेजमेन्ट गर्न बाहिर पठाई पैसा लगानी गरे पनि सुजन स्टुडेन्ट भिसामा लन्डन पढ्न गएपछि उमिला र दीपकको त्यो बैमबलाई छोडी कान्छी केशवकै घरमा फर्किन् । सबैले अनुमान गरे, कान्छी शालुको उमेरमै विवाह होस् । शालुले भाइको जिम्मेवारी बोक्न नपरोस् भनी शालुको जिम्मेवारी बोक्न नै दीपकको घरमा फर्केकी थिइन् । आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गरेपछि उमिला र दीपकले लाख बिन्ती गर्दा पनि कुपण्डोल बस्न नमानी केशवकै घरमा फर्किन् । पीताम्बरा र केशवले कान्छीको आगमनलाई सहर्ष स्वीकार गरे । रोमाकान्त र मोनाले टीकाथलीमा तीन कोठाको घर बनाई त्यतै सरे । रेष्माले प्रेमलाई सधै घृणा गरे पनि रेष्मालाई एकतर्फै मन पराउने नरेशले रेष्माको घरमै आई मागी विवाह

गरे । नरेश प्रोफेसर थिए । रूपमती डा. अन्नाले स्वास्नी भएको पाइलटसंग जानीजानी विवाह गरिन् । लोगले जेठी स्वास्नीसंग रात विताएको थाहा पाएपछि रिसले विष सेवन गर्दा मृत्युवरण गरिन् । मोनाको बलात्कारी मालिकले आफ्नो स्वास्नीको वास्तविक रूप मोनाबाट थाहा पाएपछि भित्रभित्र स्वास्नीलाई मारेको पश्चात्ताप गर्दै सारा जीवन विताए । उनले 'मूलको पानी र कुलको छोरी' उखानको वास्तविकता बुझे । युप्रैले योगेन्द्र साहुसंग विवाह गर्ने प्रस्ताव ल्याए पनि उसले विवाह गर्ने मानेनन् ।

मोनाले बाबुआमा दुवै मर्दा पनि माइतीमा खुदा टेकिनन् भने कान्छी आफ्नो बाबु मरेपछि माइती गइन् । मौसमीले एड्सबारेमा केही भए पनि चेतना फैलाइन् । आफूजस्तै पछिको बाटो नहेरी बैसको उन्मादलाई मात्र सर्वस्व ठान्नेलाई आफै उदाहरण दिएर केही हदसम्म सचेत गराइन् । मर्नुभन्दा अगाडि शालुको सम्झना गरी बोलाए पनि शालु बीर हस्पिटल पुरदा उनी मरिसकेकी थिइन् ।

शालु खल्लो मन गरी घर फकिन् । आँखामा भने मौसमीकै सुन्दर अनुहार नाचिरहेको थियो । शालुको निराश अनुहार देखेर फिरोज पेन्टिङ गर्ने सबै सामान लिएर आई शालुतिर हैदै भने, 'शालु तिमी यही पोजमा बस । तिमी उदास हुँदाको तिमो तस्विर मैले बनाएकै छैन ।' गंगा र रमणले पनि फिरोजको कुराको समर्थन गर्दै भने, 'हो बाबु, हायी शालु उदास हुँदा पनि रामै देखिने रहिछन्, उनी उदास हुँदाको फोटो उतारेरै छोड ।'

सबैको कुरा सुनेर शालु फिस्स हाँसिन् । संगसंगै रमण र गंगा तथा फिरोज र शालुका छोराहरू सुलभ र संयोग पनि हाँसे । हा...हा...हा... ।

अस्तु ।

परिचय

नाम : ललिता 'दोषी'
 जन्म : २०२५।०७।१६, इमाडोल, ललितपुर
 घर : लु. अ. गुल्मी, अर्जे
 शिक्षा : एम. ए.

प्रकाशित कृति:

- प्रेमको परिभाषा (कथासंग्रह)	२०५६
- भक्तिएका किनारा (कथासंग्रह)	२०५७
- बुद्ध रोएकै लाग्छ (कवितासंग्रह)	२०५८
- दुखेको घाउ (कथासंग्रह)	२०६०
- मानिस नै देवता (बालकथासंग्रह)	२०६३
- नीलकमल (बालउपन्यास)	२०६४
- इन्द्रेनी (बालकविता)	२०६५

पुरस्कार, सम्मानः

- भानुमोती पुरस्कार	२०५९
- महेन्द्र प्रकृति संरक्षण कोष पुरस्कार	२०६२
- गुज्जन नव प्रतिभा पुरस्कार	२०६२
- मानचित्र सम्मान	२०६३
- आमा सम्मान	२०६५

...सरल र बगेको शैलीले गर्दा अनि कथावस्तुको रास्तो विकासका कारण उपन्यास लोकप्रिय बन्ने आशा गर्न सकिन्छ । यो उपन्यासको कथा अत्यन्त रोचक हुनाले यसमा एक सफल फिल्म वा टेलिफिल्म पनि बन्न सक्छ भन्ने मलाई विश्वास छ ।

डा: ध्रुवचन्द्र गौतम

डीकुरा पब्लिकेशन

